virtual-project.eu

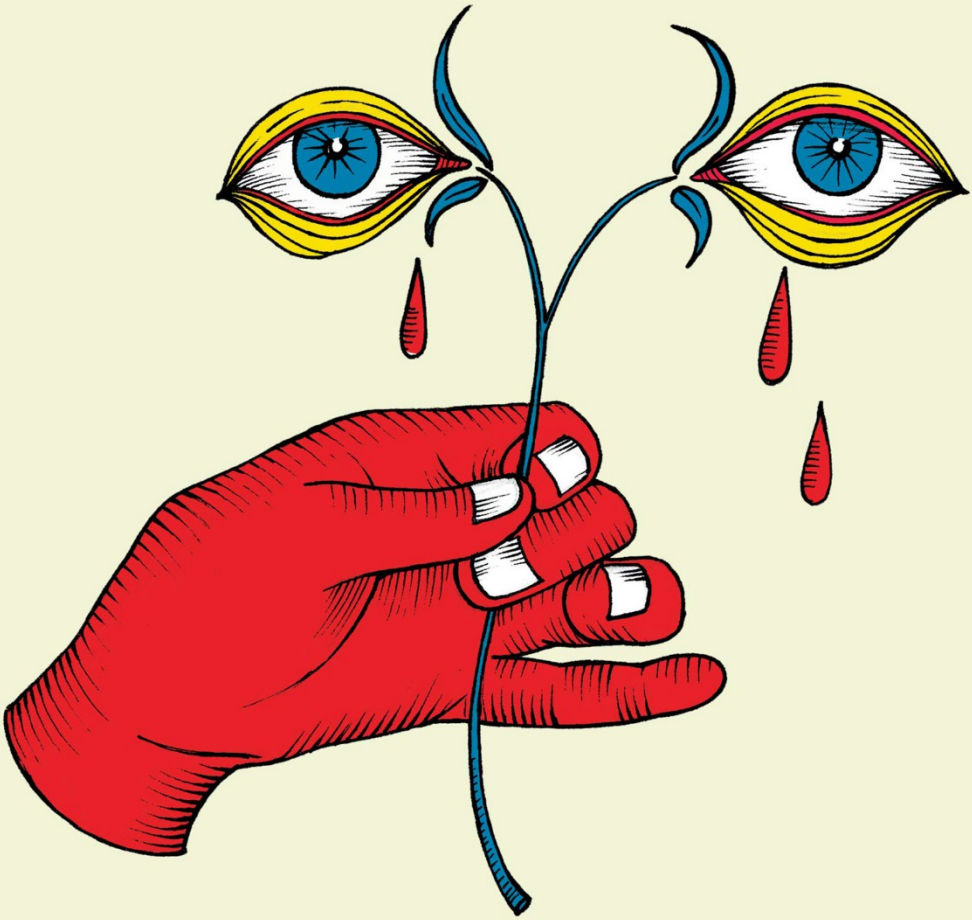

Marco Missiroli

FIDELITATE

MARCO MISSIROLI

FIDELITATE

Original: *Fedeltà* (2019)

Traducere din limba italiană și note de:
CERASELA BARBONE

virtual-project.eu

2019

Iată cum știm că suntem vii: greșind[1].

Philip Roth

[1] *Pastorala americană*, Philip Roth, traducere de Alexandra Coliban, Editura Polirom, 2009.

— Soția ta m-a urmărit.
— Soția mea.
— Până aici.
Sofia l-a țintuit cu privirea.
— Domnule profesor?
El se uita spre intrarea în sala de curs.
— Cred că e în curte.

Carlo Pentecoste s-a dus la fereastră și a recunoscut-o pe Margherita după pardesiul de culoarea rubinului pe care începea să-l poarte din a doua zi de primăvară. Se așezase pe zidul scund picior peste picior și citea o carte, tot Némirovsky, cu mâna liberă păzind rucsacul. Era sfârșit de martie și o ceață deasă neprevăzută traversa orașul Milano.

Carlo s-a întors spre studenți. Sofia se aranja în rândul al doilea și scosese carnețelul și migdalele. Fața ei mică și mișcările ce-i îmblânzeau șoldurile, atât de neașteptate, o făceau să arate mai tânără de douăzeci și doi de ani, cât avea. L-a privit, era neliniștită de când rectorul îi convocase pentru că fuseseră surprinși de o boboacă de anul întâi în baia de la parter: el deasupra ei, mâinile care-i mângâiau gâtul sau ceva de felul ăsta, dat fiind că versiunea boboacei fusese una, o alta, nenumărate, toate întărind zvonul că profesorul Pentecoste și o studentă de-ale lui avuseseră o întâlnire de natură ambiguă.

N-a început lecția, și-a pus haina și a ieșit din sală, a coborât scările, a încetinit pasul în hol și s-a răsucit spre baie. Ca să lămurească situația, se întorsese acolo cu un coleg, apoi cu rectorul. Și pentru fiecare reconstituise scena a ceea ce numea neînțelegerea: intrase în toaleta bărbaților, făcuse pipi, ieșise în spațiul comun, se spălase pe mâini, pe față, se ștersese, auzise bufnitura din toaleta femeilor, observase că ușa era întredeschisă și o găsise pe studenta lui Sofia Casadei aproape leșinată – ce înțelegea prin „aproape”? Se aplecase peste ea și o strigase pe nume de mai multe ori, ajutând-o să se ridice în capul oaselor și apoi în picioare – rectorului îi arătase cum –, ținând-o o clipă sprijinită în colț. Nu durase mai mult de câteva minute, apoi fata își revenise și el o însoțise să-și dea cu apă pe față: nu remarcase deloc prezența boboacei de anul întâi.

S-a oprit brusc înainte să se îndrepte spre soția lui și a verificat mobilul: Margherita nu-l anunțase că o să treacă. A continuat în direcția curții, ea citea încă, așezată pe zidul scund.

— Pardesiul tău e inconfundabil, i-a spus arătându-i fereastra sălii de curs.

— Îmi odihnesc tendonul. Aș fi urcat acum. L-ai uitat, a spus întinzându-i un flacon.

Apoi a închis cartea și s-a ridicat în picioare.

— Ai venit până aici pentru un antihistaminic.

— Mi-a fost de-ajuns să te văd simțindu-te rău săptămâna trecută.

— Nu vreau să-ți obosești piciorul.

— Am venit cu metroul, a zis aranjându-i gulerul hainei. Dacă aș fi în locul tău, azi aș ține lecția afară, ceața are farmecul ei.

— Își pierd atenția, a spus punându-i o mână în partea de jos a spatelui, ca atunci când s-au cunoscut, la sora lui, la cină.

Șanțul din zona mușchilor lombari îi spusese că are corpul antrenat.

— Vrei să urci? Trebuie să încep.

Margheritei îi plăceau mâinile lui, care nu erau mâini de profesor. L-a lăsat s-o ajute să-și pună rucsacul, apoi l-a condus la intrare.

— Ai venit într-adevăr până aici pentru asta.

— Am venit pentru că am venit, i-a arătat ea ceasul și l-a invitat să se grăbească, el i-a zâmbit și a plecat.

Cum l-a văzut dispărând dincolo de scară, Margherita s-a sprijinit de ușa de sticlă și a lăsat capul în jos. De ce nu avusese curajul să-l însoțească în sala de curs? De ce nu avusese sânge în ea, cum spunea mama ei, să traverseze vestibulul și să se îndrepte spre baia *aceea*? Și acum de ce tremura? S-a îndepărtat încet, își dorea să se oprească, dar s-a forțat să ajungă în stradă, a trecut de grilaj și s-a încheiat la pardesiu. S-a oprit brusc și a închis ochii, căutând înăuntrul ei un punct de sprijin pentru a stăvili mâhnirea: s-a gândit la cele cincizeci de minute care aveau să vină peste puțin timp și care o făceau să se simtă diferită. Diferită, ademenită. Le nota în agendă cu formularea concisă *Fizioterapie*, care însemna și aventură. Asta simțea și, în timp ce lăsa în urmă universitatea și pornea spre stația de taxi, a păstrat senzația ca un antidot la sentimentul de nesiguranță. Piciorul o durea de când se trezise. Un chin care pornea din zona pubisului și cobora până la genunchi, apărut cu trei luni în urmă după o alergare pe bandă în sala de sport. De atunci se gândea la detalii care o întristau: tocurile înlocuite cu

pantofi ortopedici, renunțarea la evaluat imobile fără ascensoare, să nu poată alerga după un copil.

A scos telefonul și a văzut un mesaj de la proprietara din Corso Concordia – *Am semnat, dragă Margherita. Acum ține de voi* – și unul de la un coleg: agenția primise cheile ca să inițieze vânzarea. Era un apel de la mama ei. L-a ignorat și a rămas cu mobilul în mână, a reușit să nu atingă Facebook-ul. De fiecare dată când deschidea profilul Sofiei Casadei îi veneau idei ciudate, cafeneaua în care lucra, barul unde lua micul dejun, cartierul în care stătea, să se apropie de acele locuri. A ajuns la șirul de taxiuri, a dat adresa centrului FisioLab, strada Cappuccini 6, s-a relaxat pe banchetă, închizând ochii. Taximetristul a propus un traseu mai lung, erau lucrări în curs pe inelul principal de circulație, ea a spus că era în regulă și nu s-a mai gândit la nimic. Din când în când se uita pe geam, Milano, agitația de pe trotuare și portarii în fața clădirilor. Apoi și-a adus aminte de mama ei, a sunat-o și a auzit că-i răspunde la primul țârâit:

— Mamă.

— Mă pregăteam să-l sun pe instalator.

— Ce s-a întâmplat?

— Rahatul – a făcut o pauză să-și tragă răsuflarea –, rahatul ăla de centrală.

— Bună ziua.

— Întotdeauna mi-a plăcut să vorbesc așa, dar tatăl tău susținea că gura unei femei nu trebuie să fie spurcată, a spus după care a amuțit. Oricum, te-am căutat să te întreb de casa de pe Corso Concordia.

— Mi-au scris chiar acum.

— Nu mai spune!

— Nu e ascensor, dar e interesantă. Îl trimit pe Carlo s-o vadă înainte s-o afișez la agenție.

— Și piciorul?

— Tu ce faci dacă ai o bănuială?

— Te doare, știam eu.

— Ce faci?

— Ce fel de bănuială?

— O bănuială.

— O bănuială e o dovadă.

— Mamă, nu suntem la emisiunea *Un giorno in pretura*[2].

— Asta e viața, scumpa mea. Vrei să-mi spui la ce te referi? a adăugat după o clipă de ezitare.

— Am ajuns, trebuie să închid.

— Fata mea, a spus dregându-și glasul, vei putea să lămurești toate bănuielile tale mâine, la întâlnirea aceea.

— Of, Doamne!

Mama ei a pufnit.

— Sunt luni de când vrei să mergi și eu am făcut pe dracu-n patru să ți-o aranjez: zece și jumătate, strada Vigevano 18, interfon F.

— Adu-mi aminte de ce m-am lăsat convinsă.

— Pentru că se ducea acolo Dino Buzzati. Notează-ți asta pe dosul palmei.

— Iar tu notează-ți ziua de naștere a soacrei mele.

— Nu vin.

— Oh, ba da, vii.

— Oh, ba nu. Dar tu treci pe la mama ta într-una din zile, doar dacă vrei.

Mama ei își înmormântase soțul și rămăsese trează trei zile, așezată în fotoliul unde el citea ziarul duminică dimineața. În cele din urmă spusese *Acum pentru cine o să gătesc*, și o vreme nu mai voise să vorbească despre bărbatul acela care le obișnuise cu anumite ritualuri, cu micile târguri de flecuștețe, cu Tex Willer, cu sobrietatea. Fusese un bărbat al tăcerilor, ea și mama ei fuseseră nevoite să inventeze zgomote ca să nu simtă despărțirea de el. Să se ciondănească, să-și telefoneze, să fie exuberante.

A plătit taxiul și a coborât în fața centrului FisioLab. Se simțea înfierbântată, dar știa că era nerăbdare. A deschis rucsacul și a verificat costumul de baie, gelul de duș, prosopul, pieptănul. S-a prezentat la recepție și s-a dus la vestiar, și-a pus costumul pe sub pantalonii scurți – îl cumpărase după ce înțelesese genul de terapie la care ar fi trebuit să se supună –, și-a strâns părul, și-a luat telefonul și căștile și a pornit cu îndoiala că la salon cosmeticiana făcuse o treabă de mântuială. A luat sticla de apă pe care centrul o oferea clienților și a intrat în sala de gimnastică recuperatorie. Andrea era punctual și a fost și în ziua aceea. I-a strâns mâna și a întrebat-o cum evolua durerea, ea

[2] O zi la tribunal (în italiană, în original).

răspundea ca de obicei „Cu intermitență” și se abandona sunetului separeului închis cu o lovitură seacă, obișnuindu-se să împartă colțișorul acela cu un tânăr de douăzeci și șase de ani serios, care încerca să-i reducă o inflamație aproape cronică. A invitat-o să se întindă, ea și-a atins în treacăt elasticul de la pantalonii scurți și l-a privit, el a aprobat și ea i-a dat jos. Tânărul a luat aparatul și l-a așezat pe interiorul coapsei ei, a urcat spre partea inghinală, a insistat asupra pubisului cu o presiune adecvată. Când se întâmpla, Margherita se concentra pe o margine a separeului impunându-și o respirație lentă. Încălzirea aceea – cum îi spunea el – dura zece minute, timp în care ea se străduia să se lupte cu stânjeneala. Apoi i se încredința. O convingeau fermitatea lui Andrea, înțelepciunea degetelor, ochii plecați. Și ea privea în altă parte, mai puțin când – ca acum – el lăsa aparatul și se pregătea să-i dea un pic mai mult la o parte costumul de baie: era momentul în care Margherita avea pretenția să vadă la el un început de excitație, dincolo de profesionalism. Încerca să-i perceapă degetele șovăitoare în timp ce presa pubisul și căutau tendonul. El apăsa degetul mare, mijlociul, uneori arătătorul, ca și cum ar fi săpat.

În timpul primei ședințe îi explicase ce urma să se întâmple la fizioterapie: acțiunea dezinflamatoare a aparatelor, efectul reductiv al mâinilor, exercițiile pe care ar fi trebuit să le facă în sala de gimnastică. Ar fi fost nevoie de douăzeci și cinci de ședințe, pe lângă vizitele de control și ecografiile, pentru o sumă totală de 2.820 de euro. Nu și-o putea permite, încercase prin serviciul de sănătate publică, dar se simțise pierdută în așteptările extenuante, lăsându-se coruptă de alegerea pe care tatăl ei ar fi numit-o *ușoară.* Ușor însemna să plătești 3.000 de euro pentru un fizioterapeut, ușor însemna să primești cadou un bilet Interrail în adolescență – deși nu te regăsești printre primii din clasă –, ușor însemna să te mulțumești să fii agent imobiliar cu o minte de arhitect. Ușor, probabil, era să confunzi dorința sexuală cu o manevră terapeutică.

Și acum, când fizioterapeutul o atingea cu o intensitate potrivită într-o zonă de graniță, așteptând să-i comunice unde era punctul exact al durerii, Margherita s-a întors acolo: soțul ei, ușa de la baie, clădirea numărul 5 a universității, parter, toaleta pentru femei. Acela era *punctul fix* care o durea de două luni. A evitat abil gândul, cum se obișnuise să facă în ultimele

săptămâni, modificând radical realitatea. Era o fiică atentă și disponibilă? Putea să fie infinit mai puțin. Era o agentă imobiliară care nu profita de timpul dintre o evaluare și alta? Putea să profite. Era o pacientă care nu s-ar fi lăsat niciodată sedusă de trei degete experte? Putea. De fiecare dată când gândul la acea baie își făcea apariția, ea *putea* să-și schimbe profund comportamentul, fără să mai acorde atenție bănuielii.

Andrea a întrebat-o dacă durerea se oprește exact unde o masa atunci. I-ar fi fost de-ajuns să spună „Mai în dreapta” ca să devină realitate fantezia ei. Andrea s-ar fi strecurat mai la dreapta și efectul ar fi fost acela: să simtă plăcere, Dumnezeule Mare.

— Mai la stânga, a spus în schimb.

El s-a mutat.

— Durerea crește în intensitate seara?

— Depinde de zile.

— Faci exercițiile?

— Depinde de zile, a spus aranjându-se mai bine pe patul pliant, în teorie aș fi o femeie scrupuloasă.

— Așa spun toate.

— Toate?

— Și apoi renunță.

— Adică?

— Nu înfruntă cu adevărat problema, a spus apăsând foarte ușor. S-a îngroșat în zona asta, îl simți?

Ea a tăcut. Era *toate* femeile care frecventau locul ăla, costumul de baie cumpărat cu acel prilej, cerceii cu perle și locuința din centru, un soț cu un comportament îndoielnic, docilitatea.

— Se simte că-ți iubești meseria, Andrea.

El a redus intensitatea cu care apăsa.

— Vreau să spun, ești priceput. Ți se spune că ești priceput?

— S-a întâmplat.

S-a desprins de ea și a înconjurat patul, a masat cu degetele partea de jos a gambei și a urcat încet.

Margherita l-a simțit apropiindu-se de zona inghinală fără grabă, abordând tendonul centimetru cu centimetru. Și-a îngăduit să-și imagineze cum ar fi fost la pat. Brutal, poate, fără experiență probabil. Pentru o clipă a analizat cele două locuințe goale unde ar fi putut să-l ducă: bulevardul Sabotino 3,

apartamentul pe care nu reușeau să-l închirieze din cauza cheltuielilor de întreținere exagerate, și strada Bazzini 18, apartamentul cu trei camere și o cădiță cu jacuzzi.

— Mai la dreapta, a șoptit brusc, mirându-se de ea însăși.

El a încetinit ritmul.

— Mai la dreapta?

— Un pic mai mult.

El știa că mai la dreapta era greșit. Avea tendonul între buricele degetelor în punctul precis în care durea. Mai la dreapta era ceva riscant, cu excepția unei mișcări minime: să lase în jos degetul mic ca să savureze căldura, locul umed, consistența diferită, în fine, să-l ridice din nou fără să-și fi întrerupt deloc munca. N-o făcuse niciodată, dar colegii lui îi arătaseră cum să acționeze păstrându-ți chipul profesionist. De fiecare dată când venea un caz de tendinită a aductorilor și pacienta era *interesantă,* dădeau din coate să le fie repartizată.

Margherita ajunsese la el datorită invizibilității aparente. O femeie drăguță, aproape ștearsă. În schimb, corpul ei se dovedise plin de surprize: nu datorită musculaturii armonioase sau a picioarelor cu forme sinuoase și puternice ori a șoldurilor catifelate; era o revelație pentru felul în care își pregătea tendonul și articulațiile și pe ea însăși la acele cincizeci de minute de tensiune curativă. Îi plăcea mutenia acestei femei, care îl făcea să lucreze concentrat, Margherita dădea impresia că nu are gânduri și dintr-odată că are. Astfel, n-o privea niciodată, speriat parcă să n-o surprindă în acele străfulgerări mentale. Mai degrabă o amușina: emana o mireasmă pe care n-o simțise niciodată – ca de lapte –, îi rămânea în nări până intra la duș.

A verificat ceasul, mai avea cinci minute. A ajutat-o să-și flexeze piciorul și a întrebat-o unde se intensifică durerea când îl îndoia, a înțeles că trebuia să facă să dispară o contractură la nivelul ischiogambierilor. I-a sprijinit călcâiul de umăr și a insistat în spatele coapsei, masând mușchiul, iar când a simțit blocajul, și-a afundat degetele. A auzit-o gemând ca la primele ședințe, era un vaiet și nu un țipăt.

— Ai răbdare, i-a spus, și a strivit încă o dată ca să asculte din nou geamătul acela cu gust diferit.

Așadar, era asemenea colegilor lui? Masajul i-a devenit ușor și rapid până când i-a amorțit brațul. I-a întins piciorul pe pat.

— Acum fa un pic de bicicletă eliptică, apoi Alice o să te ajute cu exercițiile.

— Alice?

— Azi plec mai devreme. Dar mâine trebuie să te întorci. Nu-mi place cum s-a inflamat.

— Deja mâine?

— Dacă poți, da.

Ea s-a gândit un pic.

— Reușesc la nouă. S-a ridicat în capul oaselor, lăsându-și picioarele să-i atârne. Unde te duci în după-amiaza asta?

El a început să deschidă separeul.

— E treaba ta, îmi închipui, iartă-mă, a spus ea punându-și pantalonii scurți, doar că o după-amiază liberă la Milano e întotdeauna o știre.

— N-o să fie prea liberă.

— Serios? Margherita și a făcut o grimasă de stânjeneală. Apoi a ieșit pe lângă el, urcându-se pe bicicletă în sala cu aparate.

Andrea a continuat s-o privească, apoi s-a dus spre vestiar. S-a schimbat în viteză, ieșind din centrul FisioLab nu se mai gândea la niciunul dintre pacienți. Odată lua după el corpurile: cum să le poată repara, în cât timp, cum să poată optimiza ședințele. Apoi învățase să le uite, umblând prin Milano cu străzile lui elegante ce înconjoară artera Cappuccini, furnicarul neașteptat de pe Corso Buenos Aires, traficul furios al inelului principal de circulație, complicatul Milano. *Complicat* era adjectivul pe care profesoarele lui și toți ceilalți i-l atribuiau încă din copilărie. Complicat: vorbește puțin. Complicat: nu ascultă. Complicat: l-a snopit în bătaie pe un coleg. Complicat: și-a abandonat câinele de la o zi la alta. Complicat: n-a avut niciodată o prietenă, apoi prea multe nepotrivite. Complicat: Andrea Manfredi. Și când mama lui spusese că fiul ei e complicat ca Milano – dificil doar la prima vedere –, el știuse ce înseamnă să fii înțeles.

Acum avea nevoie de asta, „să se simtă parte”, trecând pe lângă Villa Invernizzi și păsările flamingo improbabile în fântână, pe lângă parada de clădiri stil Liberty cu zidurile înnegrite de trafic, întorcându-se pe străzile care ajungeau la Porta Venezia, cu poponarii și africanii și burghezii unul lângă altul, de-a lungul șinelor de tramvai de pe bulevardul Piave acoperite de iarbă

proaspătă. A mers pe lângă ele vreun kilometru – avea felul lui de a se plimba cu mâinile în buzunare și umerii încovoiați, aproape elegant –, a ajuns în Piazza del Tricolore și a luat tramvaiul 9 până la Porta Romana, suburbia orașului înainte să devină la modă.

Crescuse acolo, părinții lui aveau de douăzeci și trei de ani chioșcul de ziare din fața bisericii Sant'Andrea. La chioșc își câștigase banii pentru cursurile de fizioterapie, muncind încă din zori șase veri și două ierni întregi. Știa să bifeze ziarele nevândute cu atenție și continua o filosofie proprie de expunere: printre reviste insera un intrus, benzile desenate Marvel, cărțile ilustrate cu animale sau albumele Panini. Tatăl lui îl lăsa să facă asta, apoi le reordona. Tatăl lui reordona mereu; în ziua aceea era aplecat peste o cutie și stivuia cu precizie romanele SF Urania uzate de vânzare cu doi euro.

— Nu vin, a spus când l-a văzut pe Andrea sosind.

— E căpos, a spus mama lui ieșind din chioșc și făcând un semn.

Andrea l-a luat pe tatăl lui de braț și l-a ajutat să se ridice, avea ochii umezi, l-a ținut acolo în timp ce mama îi dădea dosarul cu rapoartele medicale.

— Dați-mi de veste.

Au traversat strada și au trecut în grabă pe lângă biserică, stăteau aproape unul de altul ca și cum le-ar fi fost frig, apoi bătrânul a repetat *Nu vin.*

— A fost nevoie de două luni să facem programare.

— Parcă ești maică-ta.

— E doar un control.

— Nu insista.

— Fă cum vrei.

Făcea cum voia de când tinerii de la barul Rock îl găsiseră căzut în fața chioșcului, ținându-se de brațul stâng și văitându-se de durerea din piept, ieșise din spital cu trei bypass-uri și anunțul solemn că Vaticanul – nu Papa, ci cardinalii – și Inter – nu Moratti, ci jucătorii – îi provocaseră suferința. Apoi spusese: chioșcul de ziare. Și medicii îi dăduseră dreptate, odihna de patru ore pe noapte o viață întreagă îi ruinase miocardul. Astfel, dormise o oră în plus, încetase să mai zbiere cu ziarul *Domenica Sportiva* în față, să se ostenească, să mai tragă patru fumuri din țigările Marlboro ale soției lui. Încetase să se îngrijească de

nevoi înainte ca acestea să iasă la lumină. Andrea s-ar fi descurcat. Maria s-ar fi descurcat. El avea numai imperativul acela: să fie atent la el însuși.

— Fă controlul și termină odată.

— Ia-ți din nou câine și nu-mi purta mie de grijă.

Andrea mergea cu jumătate de pas în urma lui și a continuat să meargă așa până la banca din spatele leagănelor. S-au așezat, soarele lumina slab din cauza ceții și tatăl și-a încheiat tricoul polo până la ultimul nasture, simțea că se înăbușă în blugi și picioarele i se bălăngăneau ca două pendule.

— Îți iei un câine ciobănesc și ești fericit.

Pe banca din față stătea o tânără cu un rucsac de piele în poală, din care scotea ceva și mânca. Andrea o privea, i s-a părut melancolică.

— Sau un ciobănesc de Maremma.

Tatăl lui și-a îndreptat spatele, cuprinzându-și un umăr cu mâna.

— Ia-ți tu.

— Așa încetezi să-mi porți mie de grijă, a spus continuând să se țină de umăr.

— Ce ai?

— Înțepenesc pe taburet.

Andrea și-a privit țintă mâinile. Erau mari și fine, cu inelarul mai lung decât arătătorul. Le-a pus una în alta și le-a frecat, le freca mereu când era nehotărât, cu coada ochiului l-a observat pe tatăl lui care își prindea umărul. A încercat să-l ignore, s-a uitat fix la tânăra melancolică și și-a dat seama că și ea îl privea fix; pe fundal câteva bone sud-americane sporovăiau la leagăne. Și-a dus palmele la față. Încă miroseau a Margherita. Le-a lăsat în jos.

— Unde ești înțepenit?

— Doamna Venturi nu mai cumpără *Il Corriere della Sera* pentru că soțul îl citește pe computer.

— Umărul?

— Să vinzi imediat chioșcul după ce n-o să mai fiu.

— Doar umărul?

— Și gâtul un pic.

— Sprijină-te cum trebuie și ține brațele pe lângă șolduri.

— Vinzi chioșcul imediat, ai înțeles?

— Fă cum ți-am zis.

Tatăl lui nu s-a clintit și Andrea s-a dus în spatele băncii, l-a ajutat să se sprijine de spătar și cum a început să-l maseze i-a simțit constituția ușoară și i-a fost teamă că-i face rău. Aveau același nas, dar expresia sfioasă era cea care spunea că erau tată și fiu.

Sofia nu s-a mai uitat la ei și a terminat de mestecat migdala, a ridicat rucsacul și apoi l-a pus în spinare. Ieșise la jumătatea cursului lui Pentecoste, luase troleibuzul 91 și coborâse imediat cum zărise parcul Ravizza. De când părăsise Rimini avea chef de spații deschise. Cu șase luni în urmă ajunsese la Gara Centrală măcinată de dorințe și având presimțirea că viața ei se va schimba, abia începuse: o tânără de douăzeci și doi de ani, legată de provincie, care făcea lucruri pe care le regreta.

A pornit pe iarbă, a ajuns în stradă aruncând o ultimă privire spre bătrân și băiatul care îl masa, ceața îi făcea neclari. A continuat încet, Porta Romana era un cartier care o liniștea, casele cu acoperișuri joase și prăvăliile, când a trecut de biserică s-a oprit brusc și a recunoscut că ar fi vrut să-i ceară scuze lui Pentecoste. Se expusese altor bănuieli când s-a apropiat de catedră de față cu colegii ei. Ar fi vrut să-i mărturisească faptul că soția lui nu o urmărise și că se aflase întâmplător pe același traseu cu ea. Dar ce ar fi putut răspunde dacă ar fi întrebat-o de ce l-a păcălit? Nici ea nu știa de ce îl păcălise. Când o remarcase pe soția lui Pentecoste în metrou, se pierduse printre călători, continuând să o observe, și păstrase distanța până la universitate. O văzuse așezându-se în curte și se dusese în sala de curs, apropiindu-se de profesor să-i spună acea minciună. Și în timp ce i-o spunea avusese un sentiment de dreptate: după neînțelegerea cu baia, el o ținuse la distanță, nu-i mai dăduse șansa unui dialog, nici măcar despre a doua povestire pe care i-o predase de aproape două luni, lăsând-o cu criticile primei povestiri, pe care o considerase lipsită de consistență.

— Lipsită de consistență?

— Lipsită de consistență.

Iată de ce i-o dăduse pe a doua, șapte pagini scrise de mână, în care povestea ce se întâmplase în mașina Fiat Punto cu mama ei. O intitulase *Come stanno le cose*[3]. Când profesorul o primise, într-o miercuri dimineață, îi spusese că nu accepta

[3] Cum stau lucrurile (în italiană, în original).

lucrări concepute din proprie inițiativă. Ea rămăsese cu foile între degete, i le lăsase pe catedră, observându-le pe toată perioada cursului, până când el le luase împreună cu cărțile și laptopul, punându-le în geantă, evitând s-o privească, ca atunci când fuseseră convocați de rector, cu el care nu binevoise să-i devină complice, știind că ar fi depins de ce ar fi spus ea. Ea susținuse declarația scrisă: se simțise rău în baie, el i-a sărit în ajutor, sprijinind-o să se ridice în picioare. Rectorul subliniase că nu vor exista consecințe, nici măcar nu ar fi intrat în detalii dacă nu ar fi fost însuși Pentecoste cel care insistase. Ca să ajungă la versiunea comună, se întâlniseră cu două zile înainte într-un bar din cartierul chinezesc.

Puseseră la punct o relatare amănunțită cu secvențe, gesturi și ritm firesc. O structuraseră, o repetaseră, petrecuseră restul timpului discutând vrute și nevrute.

Când ieșiseră – el achitase nota –, se salutaseră, ea parcursese pe jos strada care duce la Cimitirul Monumental, scosese telefonul și oprise înregistrarea, își pusese căștile ca s-o asculte o dată, de două, de trei ori. Decizia de a înregistra însemna: așchia n-a sărit departe de trunchi. Să se asigure, să se înarmeze, să se apere de realitatea care are în pântece eterne persecuții. Era obsesia familiei ei. Numerele o să-ți asigure traiul, nu cărțile: diplomă în Economia Turismului. Continuă cu dansul, ai putea fi angajată de o companie renumită. Lasă-i în pace pe băieții mai mari decât tine. Milano o să te facă să pierzi timp. Să păstreze cele cincizeci și unu de minute și treizeci și șapte de secunde ale înregistrării era dovada că și ea era *asta.* Dar exista un detaliu care o conducea din nou la ea însăși: timbrul vocii lui Pentecoste. Ritmul moale, literele „o” rostite cu gura puțin întredeschisă, râsul timid și apoi distrat o provocau. Poate că în schimb ea era *asta,* să se desfete cu monologul de la minutul douăzeci și unu:

„Ne aduceți și o sticlă de apă plată la jumate, vă rog? Tu mai iei ceva, Sofia? OK, atunci doar o sticlă de apă plată la jumate, mulțumesc. Ziceam că părinții mei îmi aduseseră acasă un pui de găină ca recompensă după operația de amigdalită, să fi avut vreo patru ani, era un pui de găină căruia i-am pus numele Alfredo și îl țineam în casa bunicilor mei, la etajul de dedesubt, într-o cutie mare. Era educat și piuia puțin, iar când eram singur, îl lăsam liber prin bucătărie și îl vedeam încercând o săritură, o

mișcare bruscă și neașteptată, și chestia care mă intriga cel mai mult era să-l pun din nou în cutie și imediat să-i acord din nou libertate. La o distanță de mai bine de treizeci de ani am înțeles că mă interesa asta, trecerea din cutia mare în bucătărie, momentul precis în care piciorușele căpătau o propulsie timidă și în același timp de neoprit, dar asta nu însemna că detestam să-l văd închis în cutie. Mă atrăgea transformarea lui. Mă interesa schimbarea prin care trece cineva când are această posibilitate, înțelegi ce vreau să spun?”

Asculta monologul și apăsa stop când Pentecoste spunea *propulsie,* derula și îl asculta din nou. Litera „p” apăsată și litera „s” timidă. Propulsie, pui de găină, Milano, cursul de master pe care-l frecventa, munca la cafeneaua spre care se îndrepta acum, strecurându-se prin pasajul foarte îngust dintre bazilica San Nazaro și parcul Cederna. La cafenea ea combina lecțiile de tehnici narative și firea ei practică, uneori își nota idei în carnețelul cu comenzi. Era un loc primitor, cu parchetul decapat și câteva propuneri vegane în meniu – cușcușul era felul principal –, îi dădeau nouă euro net pe oră. Găsise anunțul la avizierul universității, îi dăduseră postul după două zile de probă, spunându-i să se perfecționeze în desenarea unei inimi sau a unui mic motiv pe spuma de la cappuccino. Dacă lucra șase ture pe săptămână, cu puține ore suplimentare, scăzând chiria, i-ar fi înapoiat tatălui ei o parte din cele șapte mii de euro pe care i le dăduse pentru finanțarea cursului de master. O să câștige patruzeci și cinci de euro și în ziua aia, o să reordoneze batoanele cu susan de la casă pălăvrăgind cu Khalil despre Iordania, țara lui, o să decoreze cu pătrate colorate tabla pe care scriau specialitățile, o să încerce să fie amabilă cu clienții: astfel o să reușească să nu-și imagineze viitorul într-un loc similar.

Când a ajuns, a văzut cinci persoane așezate la mese, a mâncat în fugă un sandviș cu somon și avocado, apoi s-a schimbat în debara, și-a înnodat șorțul astfel încât să nu o strângă pe șolduri, și-a scos ceasul și l-a pus în buzunar cu un pic de sare grunjoasă – mătușa ei zicea că erau suficienți câțiva grăunți împotriva influențelor negative. S-a dus lângă Khalil și i-a suflecat mai bine mâneca de la cămașă.

— Încă îmi lipsește Rimini, a zis mângâindu-i umărul.

— Ești aici de prea puțin timp.

— Șase luni nu e prea puțin.

— Pentru Milano?

— Fac eu casa azi, pot?

S-au așezat unul lângă altul, ea la bonuri și el la espressor. Când nu era nimeni tăceau sau Khalil o ruga să facă o listă cu ce aveau de rezolvat împreună, i-a cerut-o și în ziua aceea, ea a luat un post-it și a început să scrie *Curățat vitrina,* el a completat *Aruncat gunoiul,* ea *Pregătit aprovizionare micul dejun,* el *Revăzut foaia cu turele,* ea *Tăiat fructele,* el *Rugat de cinci ori.*

— Dar nu erai un iordanian creștin?

— Să crești tu cu 94% de musulmani în jur și să vedem dacă nu devii competitivă.

Ea a zâmbit.

— Acum, fată din Rimini, scrie o treabă de-a ta și termină lista.

— Am scris deja o treabă de-a mea.

— Tăiat fructe? Felicitări pentru sufletul tău profund.

Au auzit ușa deschizându-se, ea a ridicat capul și a văzut că era soția lui Pentecoste. Intrase și ținea de mânerul ușii în spatele ei. Sofia s-a dus la espressor și l-a întrebat pe Khalil dacă o putea înlocui la casă, s-a întors cu spatele la sală, a udat buretele și a început să curețe blatul. Soția s-a apropiat, a verificat meniul de pe perete și a comandat un smoothie verde.

Khalil a întrebat dacă îl voia mic, mediu sau mare.

— Mic e foarte bine, mulțumesc.

— Vi-l aducem noi la masă.

Sofia a lăsat buretele și a fixat tăietorul în mijloc. Din sertarele refrigerate a luat măr, mărar, busuioc, lime, ghimbir, a început să toace și în timp ce toca s-a întrerupt și s-a răsucit, soția se așeza pe un taburet la geam. A pus ingredientele în blender și a apăsat de șapte ori. A umplut paharul, a pus căpăcelul și paiul, i l-a întins lui Khalil și s-a dus în cămară. S-a sprijinit cu spatele de perete și și-a ținut mâinile una într-alta, apoi le-a pus la ochi. A rămas nemișcată până când a înțeles că trebuia să se întoarcă. Când a reapărut, Khalil schimba postul de radio:

— Te simți bine, Sofi?

Dar ea se uita țintă la soția care sorbea smoothie-ul și răsfoia o revistă, își scosese pardesiul de culoarea rubinului. Avea o expresie absorbită și paiul pe vârful buzelor.

Khalil i-a făcut un semn:

— E totul în regulă?

I-a zis da și a aruncat resturile de fructe.

Era a doua oară într-o singură zi când o vedea pe soția profesorului, a treia în total, luând în calcul începutul cursurilor de master. Se gândise că e o femeie atrăgătoare, încă și-o amintea bine, cămașa cu croială masculină și pantofii decupați potriviți cu mersul atent. I-a transmis același farmec, zuluful castaniu îi acoperea un ochi și picioarele încolăcite păreau să se odihnească unul în jurul celuilalt, i-a amintit de Virna Lisi. Îi plăceau mult filmele vechi cu Virna Lisi, se uitase la ele cu mama ei.

A încetat să o cerceteze cu atenție și a luat registrul comenzilor, l-a completat cu produsele rămase în stoc pe care le bifase Khalil după fiecare mic dejun. S-a concentrat pe furnizorii de lapte parțial degresat – trebuia să comande o cutie mai puțin pe săptămână –, apoi a auzit taburetul rulând pe parchet. A ridicat capul și a văzut că soția se apropia. A ajuns acolo.

— Pot să-ți vorbesc?

Sofia a lăsat pixul jos.

— Mie?

Soția a aprobat.

Khalil le privea.

— Du-te liniștită.

Sofia s-a ținut de șorț, apoi a trecut pe lângă casa de marcat și s-a îndreptat spre ușă. Soția i-a mulțumit lui Khalil și a urmat-o, s-au regăsit în piațeta cu pavaj de piatră, la o sută de metri mai în față începeau zidurile universității.

— Ești Sofia și frecventezi cursul profesorului Pentecoste.

A încuviințat.

— Voiam să te cunosc, a spus soția și a lăsat pe jos gentuța și rucsacul, și-a dat părul din ochi.

A înțeles că semăna cu Lisi după privire, râdea și când era serioasă.

— Voiam să te întreb care e versiunea ta.

Doi tineri au trecut pe lângă ele intrând în cafenea.

— Versiunea mea despre ce?

— Te rog.

— Oh, a murmurat ea, netezindu-și o margine a șorțului. Profesorul a spus deja că…

— Tu, a întrerupt-o soția. Spune-mi tu.
— M-am simțit puțin rău și el m-a ajutat.
— Chiar așa.
— Chiar așa.
— Și înainte, înainte ce s-a întâmplat.
Ceața se destrămase, dădea impresia că ar putea să se lase din nou.
— Înainte când?
— Înainte de ziua cu baia.
— Totul normal.
— Ce înseamnă normal?
— Cursurile, uneori ne-a scos în aer liber pentru corecturile la povestiri. E o metodă de-a lui.
Un border collie și stăpânul lui au trecut pe lângă ele.
— Metoda Pentecoste.
Sofia s-a uitat la border collie, amușina o pereche de câini din spatele răzorului cu flori.
— Profesorul ne duce într-un loc semnificativ și…
— … ține un mic curs acolo.
— Da.
— Unde te-a dus?
— La pinacotecă.
— Banciardi din Brera.
Sofia a încuviințat.
— Și apoi?
— O dată în cartierul chinezesc, și-a scos mâinile din șorț și le-a lăsat atârnând în jos. Mi se pare un interogatoriu.
— Te rog, soția lui Pentecoste a încercat să zâmbească. De ce te-a dus acolo?
Rimini. Tatăl ei și halatul albastru al magazinului cu produse de feronerie. Soclul farului galben în extremitatea de est, să se întoarcă.
— Eram un mic grup de studenți și profesorul voia să – și-a dres glasul –, voia să creăm o poveste amplasată în acele împrejurimi.
— Deci erai cu alții?
— Da.
Când mințea, înclina capul, s-a uitat în pământ.
— Ai dreptate, pare un interogatoriu.
— Nu-i nimic.

— Eu sunt Margherita, încântată, a spus întinzându-i mâna.

Sofia a făcut și ea același gest, mâinile erau delicate.

— Aveam nevoie să-ți vorbesc, cred că mă înțelegi. Mă înțelegi?

A dat din cap că da, era adevărat. Într-un mod ciudat, se simțea legată printr-o afinitate de ea, pentru că nu reușise să se abțină, pentru șoldurile nepotrivite cu corpul longilin.

— Atunci, la revedere, și Sofia a dat să intre înapoi.

— Hei, soția își pusese din nou geanta pe umăr.

Sofia s-a uitat la ea.

— Scuze pentru indiscreție.

Margherita a plecat, s-a întrebat în primii trei pași cum îi veniseră acele *scuze,* apoi a cuprins-o o stare de confuzie. Greșise rostind acea ultimă propoziție. Și apoi ce voise să spună. Important era să nu fi părut o biată femeie, una din alea care tremură, femeile alea aflate în voia sorții, și-a confirmat-o încetinind în fața unui restaurant indian, dar de ce o făcuse? Fiindcă ea probabil că fusese Sofia cu vreo doisprezece ani în urmă și fiindcă probabil ea acum era *toate,* cum zisese fizioterapeutul. S-a oprit și a fost sigură că în aceeași situație s-ar fi comportat cum Sofia Casadei trebuia să se fi comportat, incitând un bărbat incitabil. Și-a privit mâna dreaptă, cum i-o strânsese? Cu o prinsoare suficient de hotărâtă? Era umedă, și-a băgat-o în buzunar și a mers cu convingerea că realizase ceva. Măcar acum o să înceteze să-și imagineze scena băii: el deasupra fetei care primea limba lui insistentă sau ea îngenuncheată și Carlo în picioare cu pantalonii desfăcuți. Evitase să-i reproșeze totul soțului ei, în afară de faptul că el însuși agitase apele, având pretenția ca rectorul să afle adevărul lui, soția să afle adevărul lui, ca lumea întreagă să afle rahatul lui de adevăr. Carlo își revărsase retorica asupra lor, chestia asta o înfuria. A grăbit pasul și a simțit o împunsătură în zona tendonului, când a ajuns în Piața Domului era epuizată.

A trimis un mesaj la birou ca să anunțe că nu se mai întoarce, a șovăit în dreptul galeriei, apoi a coborât la metrou și s-a îndreptat spre singurul loc în care avea chef să fie. A cumpărat un bilet de la distribuitoarele automate și a așteptat pe banchetă în direcția nord. A scos cartea lui Némirovsky și a strâns-o în poală. *Suita franceză* era un roman care deborda de viață: dar era și o prevestire în paginile lui, un ultim cânt

închinat vieții, înainte ca Auschwitz să întrerupă visurile cui îl scria. A urcat în metrou repetându-și în gând telegrama pe care soțul lui Némirovsky a scris-o editorului său imediat ce soția a fost ridicată de poliție: „Irène plecată azi pe neașteptate. Destinația Pithiviers (Loiret). Sper să puteți interveni urgență stop Încerc zadarnic să telefonez”.

A ținut cartea în căușul mâinilor până la stația Pasteur, unde a urcat la suprafață și a traversat cartierul în care crescuse. Fusese al milanezilor, acum adăpostea douăzeci și șapte de etnii diferite, studenți, un du-te-vino care îi dădea o stare de bună dispoziție, a rărit pasul luând-o pe *via* delle Leghe cu restaurantele ei chinezești și magazinele marocane de alimente. Aici fusese ea însăși înainte de patimi și când încă se considera mulțumită. Apartamentul tinereții ei era pe colț, magazinul de lactate de la parter era acum un bar administrat de o familie de tunisieni, aveau cafea Illy și viteză bună la net. A luat cheile, dar a hotărât să sune, a sunat de două ori, interfonul a țârâit și ea spus:

— Eu sunt.

— Eu?

— Fiica ta.

A împins ușa de la intrare și a urcat primul rând de scări, mama ei o aștepta pe palier.

— S-a întâmplat ceva.

— A venit ăla cu centrala termică?

— Nu schimba vorba.

— Nu pot să vreau să-mi văd mama? Zi-mi de centrală.

Mama a strâmbat din gură.

— Era o de-com-pre-si-e, a silabisit cum trebuie. Vasul de expansiune gol.

A pupat-o pe obraz, avea o mamă care mirosea a Oil of Olaz. Era minionă și te privea de jos în sus.

— Ți-e foame?

Margherita s-a dus în micul salon. Fotoliul tatălui fusese mutat în bibliotecă, televizorul era pornit fără sonor pe Rai Uno.

— Scumpa mea, spune-mi tot.

— Voiam să-mi iau o pauză de-o oră aici la tine.

— Ca Churchill care-și ia o zi de vacanță în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

S-a așezat lângă ea. Amuțea imediat cum înțelegea că inima

fetei era într-o stare jalnică. Uneori, când Margherita era adolescentă, în momentele de chinuitoare agitație emoțională, o săruta pe creștet, dar după ce se măritase căuta o apropiere mai atentă, stându-i alături, aranjându-i gulerul de la cămașă, netezindu-i cu dosul mâinii pardesiul.

I-a luat cartea lui Némirovsky din mâna încleștată.

— Știi, scumpa mea, vreau să-ți spun: eu nu mai citesc ca înainte, și a arătat spre bibliotecă. Mi-am dat seama că citeam datorită căsniciei.

— Te plictiseai atât de tare cu tata?

— Dimpotrivă, cititul era ca o cutie de rezonanță pentru mine.

I-a dat într-o parte bretonul.

— Dacă nu vrei să-mi spui ce ai, o să-ți zic eu ce e.

— Nu e nimic, ți-am spus.

— Dacă l-am visat pe Pannella, ceva e.

— Mamă! Și nu și-a reținut zâmbetul. Dar de ce ai făcut obsesia asta cu politica?

— Am trăit cu un bărbat care l-a votat pe Berlusconi. Știi ce mi-a răspuns când l-am întrebat motivul?

— Hm.

— Îl votez pe Silvio pentru emisiunea *Drive In.*

— Țâțe și cururi.

— Frivolitatea, scumpa mea – a spus aranjându-se mai bine pe canapea –, și o să înțelegi că țâțe și cururi pot fi un mod bun de a-ți petrece timpul liber.

— S-o lăsăm baltă.

Mama a ridicat privirea.

— E din cauza soțului tău, deci.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, a spus uitându-se fix la ușa de la balcon.

Podeaua lui era la nivelul camerei de zi; când era mică, tatăl ei ținea ușile deschise și îi dădea voie să iasă cu bicicleta cu roți ajutătoare, înainte și înapoi, în timp ce mama cosea gheboșată pe taburet. Cârpea la fel cum citea, chirurgical și rapid, aducând acasă același salariu ca al soțului angajat la căile ferate.

— Dacă nu vrei să vorbești, e în regulă, a spus mama sărutând-o pe umăr, dar să știi că soțul tău vine aici din când în când.

— Soțul meu.

— Nu-i spune că ți-am zis.

S-a dus în bucătărie și s-a întors cu două felii de tartă sărată.

— Cu spanac. Dacă o vrei călduță, spune-mi.

Margherita a mușcat din ea.

— Și ce caută soțul meu aici din când în când?

— Îi prepar câte ceva, cotrobăie prin rafturi, ia niște cărți. Vine adesea joia, dacă joia e ziua în care ai bănuieli.

— Nu e o zi în care am bănuieli.

— E totul bine, scumpa mea.

— De ce vine aici?

— Gătesc binișor. Și cred că vine pentru tatăl tău.

— Nu deveni și tu previzibilă.

— Nu deveni tu ingrată, a spus sprijinindu-și mâinile pe brațul fotoliului. Poate că uiți ce a făcut pentru el.

— Nu uit, a întrerupt-o Margherita, dar mi se pare exagerat.

— Îl subestimezi pe Carlo.

A râs, nervoasă.

— Chiar nu cred.

Au mâncat în tăcere, întotdeauna mâncaseră în tăcere, mestecând cu măsură, când și când ducând o mână la gură, din pudoare. Mâncarea mamei, ingredientele bune și simple și felul în care le gătea, cu un sos ușor. Au terminat în tihnă, făcând comentarii despre tapetul decolorat într-un loc, apoi mama i-a luat farfuria și a pus-o pe blat, a ajutat-o să se ridice și a îmbrățișat-o.

— E o studentă de douăzeci și doi de ani și nici măcar nu e o bănuială, mamă.

— Dar ce e?

— O toană.

Mama ei s-a lăsat pe spate ca să o privească.

— Atunci, cum ar spune Maigret: *Nu ai nimic concret.*

— Dar eu nu vreau să am nimic concret.

— Înțeleaptă decizie, scumpo. Și dacă vrei adevărul, a spus bătând ușor cu arătătorul în piept, soțul tău nu știe să le manevreze pe-alea.

— Crezi.

— Ca tatăl tău.

Tatăl ei, când lipsise trei zile pentru un curs de perfecționare la Torino. Era prima oară când nu dormea acasă, mama ei îi mărturisise că stătuse să coasă și noaptea până când se întorsese – cu două cadouri pentru ele, o căciulă și un puzzle cu

Iridella. Se întorsese bine dispus cu acele cadouri și cu un fular nou la gât, Margherita se retrăsese în cameră și îi ascultase pe părinți vorbind încontinuu în salon. Și ce ieșise la iveală, câțiva ani mai târziu, era ceva ce mama ei definise drept o *lipsă de înțelegere.*

Poate că și pentru ea, acum, tot despre o *lipsă de înțelegere* era vorba. Și-a sprijinit bărbia pe capul mamei și i-a înconjurat umerii cu brațele. I-a spus că trebuia să plece, dar nu i-a dat drumul, au traversat împreună coridorul cu litografiile orașului Milano și cuierul din lemn roșu, ticăitul ceasului pe perete și podeaua din gresie lucioasă. O invidia pe mama ei pentru acel mobilier pentru care prevăzuse atât uzura, cât și reparațiile. S-a oprit în prag și a sărutat-o, i-a mirosit părul vopsit.

— Și, după tine, eu mă pricep să-i manevrez pe ăia de la emisiunea *Drive In*?

— Nu mi se pare că sunt valeți la *Drive In,* a spus mama ei cu seriozitate. Și, oricum, bineînțeles că am ști să-i manevrăm, a spus zâmbind. Mâine la întâlnirea cu Buzzati o să-ți lămurești bănuiala, toana sau ce naiba o fi.

— Crezi?

— Cred. Și dă-mi de veste și în legătură cu apartamentul din Concordia.

I-a aranjat paltonul.

— Știi că tata a pus deoparte ceva bani.

— Trebuia să vă cumpărați casa asta.

— Noi am fost tot timpul genul de oameni care stau cu chirie, i-a spus și i-a trimis o bezea de pe palier.

Margherita i-a trimis una înapoi în timp ce cobora scările, ieșind din bloc a simțit că-i lipsea tatăl ei. S-a grăbit să lase în urmă *via* delle Leghe și cvartalul, a cotit-o pe bulevardul Monza și a mers până la Piața Loreto. Tatăl ei și sprâncenele dese și țigara atârnându-i între buze, micul clește cu care repara totul, sau în timp ce o observa scriindu-și temele la latină, prefăcându-se că face ordine în bucătărie. Se spunea că parcurgea gările fumând, uneori având o replică despre Milan sau despre Scirea, chiar dacă juca la Juventus, meritele Margheritei la liceu, apoi ginerele, care era un *bel fioeu*[4]*.* Lui Carlo îi spusese: dă o mână de ajutor femeilor dacă poți. Era ziua în care medicii de la spitalul Humanitas îi spuseseră că avea o pată pe plămân. Cum

[4] Băiat frumos (în dialect milanez, în original).

adică o pată? întrebase acest bărbat impozant care mormăia și care nu dorise să stea jos în timp ce-i comunicau diagnosticul. Acum o să înțelegem, răspunseseră, și el se întorsese acasă și începuse să reordoneze documentele din dosarul aflat în salon.

De fiecare dată când se simțea orfană, Margherita îl căuta pe soțul ei. S-a uitat la ceas și a sunat la agenție, va trece să ia cheile apartamentului de pe Corso Concordia. Apoi l-a sunat pe Carlo:

— Avem apartamentul, vreau să vii să-l vezi acum cu mine. Vreau să vii acum.

Insistența devenise un talent de-al ei când înțelesese că știe să valorifice necesitatea. Era o femeie cu simțul măsurii, o scotea la capăt cu naturalețe, oamenii se molipseau de la ea cu caracterul esențial al lucrurilor fără să aibă senzația că renunță la ceva. Soțul ei învățase să satisfacă acele nevoi urgente. Să închirieze o casă de șaptezeci de metri pătrați cu o baie de doi metri pătrați, trei sute de euro pe lună economisiți pentru acel sacrificiu. Să rezerve vacanța cu un an mai devreme și să monitorizeze zborurile ca să le prindă pe cele directe la un preț mic. Să gătească ceva cu resturile din frigider.

A străbătut Corso Buenos Aires și orașul Milano pe care-l detesta, șirul de magazine, a cotit pe strada Spontini, agenția ei era pe la jumătate, o deschisese de trei ani și îi luase cu ea pe Gabriele și pe Isabella. După prăbușirea americană din urmă cu un an, lucrurile încă mergeau binișor. A intrat și a văzut că Isabella plecase să evalueze niște apartamente, Gabriele era la telefon și i-a întins cheile, ea i-a zâmbit și a ieșit imediat, a înaintat spre bulevardul Monte Nero, ar fi avut nevoie de douăzeci de minute de mers susținut dacă o ținea piciorul.

Apartamentul de pe Corso Concordia era la ultimul etaj, fără ascensor, îl obținuse după o lungă perioadă în care o curtase pe proprietară. Frecventaseră opt luni aceeași oră de pilates și în vestiare apăruse ideea posibilei vânzări, în cazul în care proprietara ar fi decis să se mute la prietenul ei, în Mallorca. Când Margherita văzuse casa – invitată pentru o evaluare informală și o ceașcă de ceai –, rămăsese impresionată de lumină. Cele două dormitoare mari, salonul, bucătăria locuibilă și cele două balconașe i se păruseră detalii.

Proprietara îi mărturisise că vrea să încaseze 550 de mii de euro pentru o suprafață totală de 117 metri pătrați construiți,

date fiind zona și valoarea. Îi turnase ceai – de fapt o infuzie de fructe roșii –, însoțit de niște biscuiți cu unt norvegieni, adăugase că la aproape cincizeci de ani toate femeile ar trebui să-și îngăduie o schimbare în viață – în cazul ei să se mute la un iubit care o alinase după divorț. Margherita încuviințase, sorbise ceaiul și subliniase chestiunea cu ascensorul: patru etaje și vreo sută de trepte de urcat erau ușor descurajante. Apoi îi povestise despre baia de doi metri pătrați în care făcea duș în fiecare zi, se distrase mimând dificultatea de a coordona jetul de apă și șamponul. Surâsese, aproape râsese, conștientă că exprimase contrariul, să fie patroana unei agenții în ascensiune fără să dețină un imobil în consonanță cu situația. În schimb, mărturisirea atenuase timiditatea, provocând mici intimități: proprietara îi dezvăluise că iubitul spaniol naviga în ape tulburi, destul de adânci. Cu vânzarea apartamentului din Corso Concordia ar fi putut avea un trai acceptabil în Mallorca. După ce Margherita își nenorocise tendonul, nu se mai întâlniseră, continuaseră să-și trimită mesaje de politețe până când proprietara îi comunicase că voia să fie ea cea care să gestioneze vânzarea, o alesese din motive *de simpatie.*

Acum era pregătită să-i arate lui Carlo apartamentul de pe Corso Concordia, chiar dacă el subliniase că era imposibil să-i faci față sumei de 550 de mii de euro. Ea răspunsese că exista o marjă de negociere, era de-ajuns o strategie. Vorbiseră despre asta aproape pe un ton amuzat, apoi perspectivele fuseseră date uitării odată cu neînțelegerea, chiar dacă ea nu încetase niciodată să viseze. Își imaginase luminozitatea salonului, o bibliotecă în sfârșit vastă, posibilitatea de a invita mai mult de un cuplu pe rând, vinul sorbit pe balconaș, o baie în cadă. De îndată ce a ajuns la ușa de intrare de la numărul 8, a cuprins-o agitația. S-a aventurat în hol și s-a prezentat portarului, s-a așezat pe o treaptă a scării A. Și-a pipăit piciorul și gândul la Andrea a invadat-o, a luat cartea lui Némirovsky și și-a pus-o pe genunchi. Și-a sprijinit fruntea de ea, *Dragă Irène, tu nu ai avea această răbdare,* a zâmbit pentru că se simțea mai bine șoptindu-i asta.

— Romanul ăla te epuizează.

Ea și-a desprins fruntea de carte, l-a văzut pe soțul ei venind, apoi s-a ridicat în picioare.

— Te așteptam.

— Am venit cât am putut de repede. A sărutat-o. Deci, asta e. Carlo și-a aranjat gulerul pardesiului.

— Proprietara a predat cheile mai repede decât anticipasem.

— Și dacă-mi place?

— Nu vreau să mă gândesc la asta, a spus și i-a făcut semn s-o urmeze.

— Atunci putem rămâne să locuim cu chirie.

— Atunci poți și să te întorci la muncă.

— Hai că glumesc, a spus prinzând-o de mână.

Au înaintat prin curtea interioară.

— Care e intrarea?

Era clădirea din fața lor, încadrată armonios în curtea interioară. Ea a răsucit cheile, s-a desprins de el și a deschis ușa de fier. S-au trezit la picioarele scărilor. Se simțea un miros de tencuială, au urcat unul în spatele celuilalt, oprindu-se pe fiecare palier.

— E greu fără ascensor, a spus ea ținându-se de balustradă, iar când a ajuns la etajul al patrulea, piciorul o durea.

— Mai întâi intru eu și ridic storurile.

— Te ajut.

— Așteaptă aici.

Ea a intrat și în scurt timp s-a întors.

— Acum vino.

Carlo a pornit, cu pași prudenți la un metru nouăzeci cât avea, evaluând parcă își folosea intuiția, trecea ușor cu mâna pe deasupra mobilierului și apoi îl atingea, rama oglinzii într-o cameră, tăblia patului cu bucăți sărite pe margine, insistând asupra unui abajur translucid, continuând să se mute dintr-un loc în altul, cu mersul care sugera o atenție maniacală și o indiferență neașteptată.

Au intrat în camera de zi, acolo erau o masă cu opt scaune de răchită, o canapea și deasupra ei o bucată de pânză decorată cu trei elefanți stilizați. El a țintuit-o cu privirea:

— Am încurcat-o.

— Așteaptă până la sfârșit.

— Am încurcat-o.

— Zici?

— Am încurcat-o rău de tot, a spus sprijinindu-se de una dintre ferestre și ea s-a uitat contemplativ la soțul ei în lumina aceea. O extazia naturaleța cu care își apropia instinctul soției

lui. Ca Michel, soțul lui Némirovsky, care o luase și o dusese la periferia Parisului, aproape cu forța, după ce ea îi șoptise într-o dimineață *Am visat florile de câmp albastre și liliachii și nu era război.*

Margherita a avut intenția să se ducă aproape, dar s-a oprit, el încă era la fereastră. Ea a trecut peste ezitare și, cum a ajuns lângă el, l-a îmbrățișat din spate. Era un corp pe care îl dorise cu putere încă de la cina la care se cunoscuseră, maiestuos și timid, îi îngăduise să depășească limita cuvântului pudoare. Făcuseră sex o săptămână mai târziu – îl invitase ea să urce, după ce se întâlniseră să mănânce înghețată într-o după-amiază – și fusese ciudat să asiste în sinea ei la ruperea unor zăgazuri: să se audă gemând, să-și controleze musculatura cu abilitate, să se elibereze în fața altor forme anatomice. Glandul erect, gura forțată să-l cuprindă, să desfacă puțin picioarele și să palpite în așteptarea plăcerii. Înțelesese că o să fie *el* din modul în care i se dăruise. Și-o spusese imediat. Din după-amiaza aia, reușiseră să facă să supraviețuiască dorința sexuală, exploatând locuri neobișnuite, momente nepotrivite, zgândărind o chimie bazată pe colaborare. Voia să se întâmple și acum, în lumina orbitoare a unui apartament prea scump de pe Corso Concordia. Brutalitatea putea încă să remedieze neînțelegerile: să se lase pătrunsă sprijinindu-și coatele pe masă, așteptând ca spasmul provocat de un fizioterapeut să devină *un soț.* Și-ar fi dorit să se lase posedată cât ar fi avut chef: dar poate că el o posedase pe Sofia Casadei. Era o formă de nerespectare a obligațiilor care o umilea, chiar și acum, în timp ce-și ținea mâinile pe pieptul lui Carlo. Nu le-a coborât fiindcă o făcuse poate și puștoaica. S-a desprins de el și i-a spus că nu va fi casa lor.

El s-a răsucit:

— Unde mai găsim o lumină ca asta?

— Unde găsim 550 de mii de euro?

— Ai zis că se poate negocia.

— A negocia înseamnă cincizeci de mii mai puțin.

— Suntem în 2009 și suntem cu toții în criză.

— Nu e de-ajuns.

— Nu e ascensor.

— Nu e de-ajuns.

— Avem o strategie, nu?

Ea și-a aranjat părul după urechi.

— Strategia aia înseamnă ceva rău.
— Răul e interesant.
— Nu sunt o studentă de-ale tale.

Soția lui îl pândea. *Răul e interesant* putea să fie începutul de efect al uneia dintre lecțiile lui. De fiecare dată când ea îl dădea în vileag, el căuta o cale de scăpare, ticurile imperceptibile ale pleoapelor, un subiect care să dezorienteze, o remarcă amară, o schimbare fizică de scenariu: astfel, a traversat camera de zi și s-a strecurat în bucătărie, în frigider era o sticlă de apă încă nedesfăcută, a avut chef să bea din ea, a închis ușa și s-a îndreptat spre dormitoare, a rămas în pragul primei camere, timp în care regăsea sensul acțiunilor. A apărut pe coridor:

— Proprietara are nevoie de bani, nu-i așa?

Margherita i-a făcut semn să vorbească mai încet.

— Iubitul ei a intrat în necazuri până la gât.
— Deci, avem soluția.
— Banii părinților tăi nu înseamnă soluția.
— Nu devia: strategia răului propusă de tine e soluția.

Ea fusese cea care-i explicase că singura posibilitate era să profite de nervii uzați ai proprietarei: să o păcălească în privința vizitelor, exagerând dificultățile vânzării. Ar fi putut să o determine să reconsidere cererea și în acel punct ar fi intrat la negocieri. Ar fi fost nevoie de trei până la șase luni. Riscul era ca apartamentul să fie încredințat altei agenții, caz în care ei ar fi schimbat tactica. Îi spusese asta înainte de culcare – înainte de culcare, căsnicia lor dădea naștere unor premeditări incitante.

— Nu mă simt în stare să fac asta, Carlo.

Nu mă simt în stare să-mi deschid propria agenție imobiliară. Nu mă simt în stare să fiu îngrijitoarea tatălui meu. Nu mă simt în stare să mă căsătoresc. Nu mă simt în stare, cinci cuvinte ca să spună că se simțea în stare și încă cum! În anii aceia el înțelesese cât din *a nu se simți în stare* pentru soția lui înseamnă că se teme că e lipsită de scrupule. Până la neînțelegere. De atunci ea încetase cu adevărat *să se simtă în stare.* Cum se întâmplase mai devreme, când nu voise să urce în sala de curs – ce ușurare – după ce el o invitase, rămânând în curte cu capul plecat. Sau în săptămânile precedente, când nu-l mai întrebase dacă ține în continuare cursuri în aer liber, cu cine, cu câți. Sau renunțând la mici forme de exuberanță, cum ar fi să-și dea cu rimel sau să danseze în pielea goală duminica

dimineața. Erau spații timide de răzvrătire, chiar și noaptea, ea care căuta marginea patului în loc să se instaleze în mijlocul lui cu vesel despotism. Și pe măsură ce salteaua ceda pe laturi, soția lui, înainte să adoarmă, îi vorbea de acest imobil cu o lumină splendidă. Un act stipulat de notar era marea lor speranță? Încercase să nu-și răspundă, așa cum încercase să nu înfrunte constatările care se îngrămădeau în mintea lui zi după zi: ești ostatic al unui roman pe care n-o să-l scrii niciodată. Ești profesor șase ore pe săptămână și adevărata ta muncă e compilarea de broșuri turistice, cu un sprijin familial pe care încerci să-l tăinuiești. Întruchipezi stereotipurile masculine.

Mascase cu abilitate această realitate, dar acum avea o neliniște. O percepea în timp ce continua să exploreze camera de zi de pe Corso Concordia și o cerceta atent cu coada ochiului pe soția lui.

— Marghe, casa asta e potrivită pentru noi.

— Chiar crezi?

El a încuviințat și a condus-o spre canapeaua cu elefanții stilizați, a pus-o să se întindă aranjându-i ceafa pe picioarele lui. Părea mai mică, i-a mângâiat chipul și ea s-a lăsat dusă de val, cu ochii în tavan și un picior atingând podeaua. Acum corpul soției lui era corpul soției lui: înainte, când ea îl îmbrățișase din spate, îi scăpase. Se întâmpla uneori și nu știa să-și explice dacă și asta era o consecință a neînțelegerii. A mai ținut-o acolo și, cumva, a știut că în dimineața aceea Margherita nu o urmărise pe Sofia Casadei.

Ea i-a luat mâna:

— Promite-mi că n-o să vorbești cu părinții tăi.

— Promite-mi că o să vorbești cu mama ta.

— Ai putea s-o faci tu, a spus și și-a tras răsuflarea. Joia, nu la ea te duci, tiptil, să te confesezi?

Carlo a privit-o și a avut același sentiment neplăcut precum cel dintr-o seară de marți din ianuarie, când se dusese în salon, unde era ea. Margherita se uita la *Back to the future* și el spusese:

— E o problemă la universitate.

— Ce fel de problemă?

— Cu un student, genul masculin îi venise cu naturalețe.

— De ce-mi povestești asta?

El tăcuse o clipă.

— Pentru că nu am nimic de ascuns.
— De ascuns ce?
Îi povestise propria versiune a întâmplărilor.
Ea își încrucișase brațele.
— Pare romanul acela.
— Ce roman.
— Sud-africanul, Nobelul.
— Mă acuzi.
— Sau celălalt roman.
Se uitase la el și apoi spusese:
— Cum era începutul? *Lumină a vieții mele, văpaie a viscerelor mele.*
El se așezase pe canapea.
— Îmi puneam speranțe în inteligența ta.
— Și eu în a ta.
O văzuse pe soția lui întorcându-se spre televizor, omul de știință din *Back to the future* explica cum funcționează mașina timpului pe bază de plutoniu, protagoniștii erau într-o parcare în plină noapte și Marty se pregătea să facă prima călătorie, destinația fiind anul 1955. Pe neașteptate, Margherita spusese *Dar eu am încredere în tine,* și se dusese la culcare, lăsându-l așezat pe mijlocul canapelei.
Și acum era pe o canapea și era furios pe sine: ea îi deconspirase zilele de joi petrecute la soacra lui și el simțea din nou că nu reușise să-și ascundă planurile. Să rămână un secret, să țină ascunsă o părticică de intimitate: învățase să facă asta când era adolescent ca să scape de părinții lui, cum putuse să distrugă acea ucenicie?
A spus că trebuia să se întoarcă la serviciu – avea de finalizat jumătate de ghid despre Thailanda –, dar înainte voia să fie sigur că ea își dorește casa aia.
— Oh, a făcut Margherita devenind atentă. Sigur că mi-o doresc.
— O vrei?
— Nu are ascensor și costă prea mult.
— O vrei?
— Aș vrea-o dacă…
— Vrei casa asta?
— Aș vrea-o.
— Vrei casa asta?

Ea a zâmbit.

— O vreau, Dumnezeule, sigur că o vreau!

S-au apropiat și s-au îmbrățișat strâns. Carlo s-a desprins puțin și s-a uitat la ea. Era atât de frumoasă când era fericită. Margherita i-a aranjat gulerul de la cămașă și i-a zis să se întoarcă la serviciu. În schimb, au mai rămas așa câteva minute, apoi el s-a ridicat de pe canapea și a sărutat-o în loc de rămas-bun, când a ieșit din apartament a fost sigur că fuge. De casa care l-ar fi îngropat în datorii, de încercarea de compensație materială, de pecetea unei maturități oficiale.

A coborât cele nouăzeci și șase de trepte ținându-se de balustradă, aproape alergând, a traversat curtea și s-a oprit pe Corso Concordia. A rămas sprijinit de fațada blocului, se gândea la Daniele Bucchi, prietenul lui din copilărie cu care făcuse școala primară, gimnazială, liceul și care acum lucra în spălătoria de haine a familiei, în Brianza, după ce făcuse trei copii și renunțase la ghetele de fotbal. Locuia într-o casă terasată la Cabiate, care număra șapte mii de suflete, și la ultima conversație telefonică îi mărturisise că e fericit. Fericit, copiii erau sănătoși, soția era sănătoasă și spălătoria îi asigura un trai lipsit de griji. Cu el pierduse legătura după ce Daniele avusese primul copil – pierduse legătura: se auzeau la telefon o dată pe săptămână și apoi o dată pe lună – și ori de câte ori încercau să se audă din nou, limbile lor aveau nevoie de timp să se dezlege.

A păstrat strâns, în mintea lui, imaginea lui Daniele, cu favoriții ca în adolescență, în timp ce pornea din nou la drum și hotăra că poate n-o să mai treacă pe la serviciu, nu avea chef de nimic, voia să răsufle un pic, să-i scrie Sofiei. A scos telefonul, a văzut un apel pierdut de la sora lui, l-a ignorat și a parcurs agenda până la litera S.

Să-i scrie Sofiei, să-i telefoneze, să vorbească de una-alta, dar ce, o s-o întrebe de ce în dimineața aia își strânsese lucrurile din bancă și ieșise din sală pe neașteptate, o să-i spună ce crede despre a doua ei povestire pe care o ignorase rușinos atât de mult timp: paginile despre ultima călătorie cu mama ei, în Fiatul Punto, în ziua aceea de mai pe drumul spre Santarcangelo, cântecul Ornellei Vanoni, clipa dinainte ca mașina să derapeze. Putea să-i spună adevărul: era o poveste emoționantă. După ce terminase de citit, zăbovise asupra titlului, *Come stanno le cose*,

împinsese foile pe masă, luase carnețelul în care nu reușise niciodată să scrie nimic desăvârșit, îl închisese înfuriat. Acum ar fi putut s-o sune și să-i spună ce mult îi plăcuse scrierea, n-o s-o întrebe de ce îl mințise că o urmărise Margherita.

Dar n-a sunat-o, s-a îndreptat spre Dom cu mobilul în mână și înainte de San Babila a sunat-o pe sora lui. I-a comunicat că, în cele din urmă, probabil mama Margheritei n-o să vină la petrecere.

— Mama ține morțiș știi asta, a insistat sora lui, oricum, pentru cadou aș merge pe o focă jucăușă din cristal Swarovski.

— Am mers deja pe foca asta, Simo, încerc s-o conving, în rest, cum merge?

I-a răspuns că se descurca, apoi i-a povestit despre tehnologia uluitoare a scutecelor, tot mai subțiri, aproape niște chiloței futuriști, țin până la un hectolitru de pipi fără să scape nicio picătură, îți dai seama?

Sora lui îl calma întotdeauna, a ascultat-o povestind despre cum se cățăra Nico pe mobilă ca apoi să cadă pe scutecul care amortiza lovitura, buf, prin casă numai buf auzi, dacă ai avea un copil atât de gras și activ, m-ai înțelege imediat, dar tu ce mai faci?

— Și Marghe?

Cu sora lui putea vorbi la telefon și merge și rămâne tăcut, i-a mărturisit despre vizita pe Corso Concordia, ea i-a spus că tatăl lor ar fi fost foarte fericit să-i ajute.

— Nu aduce vorba despre banii lui tata.

— Nu aduc vorba despre banii lui tata, am adus vorba despre tata cum spun mama, cum spun noi, la treizeci și cinci de ani încă nu te-ai împăcat cu ideea că te-ai născut într-o familie burgheză?

— Tu, Simona, te-ai împăcat chiar prea mult.

— Eu mi-am putut permite să-l am pe Nico fără un soț care să ne întrețină, ce e rău în asta, veniți la cină să vorbim despre posibila voastră nouă locuință?

— Îți mulțumesc, dar am de corectat lucrările, a trecut în grabă pe lângă biserica San Babila și a întrebat-o dacă se gândea vreodată la anii copilăriei.

— De ce mă întrebi, că doar nu suntem niște decrepiți.

— Te gândești sau nu?

Ea a zis:

— Uneori, îmi plăcea drumul pe jos de la școală când eu și Valeria Pari ne opream să cumpărăm bomboane Haribo de la magazinul de lactate, lemnul-dulce și crocodilii gumați, nu-mi era niciodată foame la prânz și mama își ieșea din minți, bănuiesc că tu le duci dorul.

I-a răspuns că-i plăceau și anii ăștia. În fond era adevărat, nu cerea decât să poată reuși să țină laolaltă diferitele compartimente. Pe sora lui și pe Margherita, pe Nico și pe tatăl lui, pe părinții lui și pe Valeria Pari, pe Daniele Bucchi, pe Sofia, cu toții piese dintr-un mozaic nesfârșit. Au încheiat conversația și el s-a trezit în fața rozetei de pe fațada posterioară a Domului, în unele seri părea o bandă desenată de Bonelli. A înconjurat catedrala, a traversat piața fără să întoarcă privirea sau să încetinească. Putea trece într-adevăr pe la Universitate, oprindu-se la cafeneaua Sofiei, alegând ultima masă de la geam, așteptând ca ea să termine tura sau să ia o pauză lungă.

S-a sprijinit pe o treaptă a Domului, clădirea Arengario era acoperită cu schele, doi tineri acționau un scripete cu motor. Cum fusese în stare să o atingă, în baia aia? O făcuse. Se trezise în dimineața neînțelegerii cu mintea vâscoasă, se spălase în grabă, se îmbrăcase plin de elan, băuse cafeaua în picioare împreună cu Margherita, ieșise din casă, trecuse pe la redacție și, înainte să se îndrepte spre universitate, schițase ce trebuia să facă în ziua respectivă împreună cu graficianul. Obținuse orele la catedră pentru că unul din consiliul de administrație îl cunoștea pe tatăl lui, ar fi nevoie de un tânăr ca fiul dumneavoastră, pasionat de literatură. Tehnici narative, șase ore pe săptămână. Imediat ce tatăl lui îi vorbise despre posibilitatea aceea el acceptase, evitând pisălogeala despre a fi un pilos sau nu.

Când ajunsese în sala de curs în dimineața neînțelegerii – mai devreme cu cel puțin o jumătate de oră decât de obicei –, își amintea că se așezase la catedră și că-i așteptase pe studenți fără să facă nimic special. Voia s-o roage pe Margherita să treacă pe la prânz, nu luase nicio inițiativă, încă stăpânit parcă de o agitație nedefinită care nu-i dădea pace de când se trezise. Apoi începuseră să vină studenții, schimbase două cuvinte cu Gianluca, un tânăr din Lecce pasionat de literatură rusă și de Topolino, a cărui aniversare era în ziua aceea: urma să petreacă la clubul Plastic, voia să li se alăture?

— Sunt bătrân pentru Plastic, mai bine ia zi, ai terminat povestirea?

Sofia apăruse printre ultimii, cu blugi deschiși la culoare și o pereche de ghete. Alesese banca din rândul al treilea și pornise laptopul, îi scăpase din neatenție penarul, tresărind de stânjeneala acelei bufnituri. Se întâlnise deja cu ea de două ori pentru corecturi în afara universității, o dată într-un grup și apoi cu ea singură, ca să discute despre prima povestire. Aici, în timp ce-i arăta de ce lucrarea era lipsită de consistență, îi observase părul proaspăt șamponat, era un parfum nou și el îl inspirase stânjenit, își așezase mâna pe mijlocul spinării ei, ca s-o consoleze parcă, urcând puțin câte puțin până la ceafă.

— Scuză-mă, îi spusese apoi retrăgându-și mâna.

— Pentru ce? răspunsese ea.

Se masturbase în baia de la serviciu cu gândul la acel *pentru ce,* și în zilele următoare, așteptând să înțeleagă impactul acelei prepoziții compuse asupra căsniciei lui. *Pentru ce* căpătase în mintea lui un ecou rațional, față de care fusese mai sensibil de fiecare dată când Margherita căpăta forma pe care el o numea *subterană*: se întâmpla când pierdea contactul cu ea însăși, devenea absentă, trebuia s-o scoți din ascunzătoare, cum trebuia scos el din delirurile literare – își dădea seama de asta –, scosul din ascunzătoare era acțiunea lor care risca să eșueze. De la acel *pentru ce* se schimbase ceva și el nu făcuse nimic să îndrepte situația: își observa atent mâna dreaptă, acolo unde percepuse căldura spatelui și a cefei Sofiei Casadei, în vârful degetelor. Simțise o temperatură corporală mai ridicată, încercase să-i absoarbă clocotul în secundele în care menținuse contactul, transformându-l într-o amintire de reutilizat în momentele tensionate de lucru – *pentru ce* –, observând-o pe Sofia care îl asculta la curs – *pentru ce* –, când trebuia să dezgroape un instinct sexual apatic – *pentru ce* –, stârnind simțurile în mod excesiv. *Pentru ce pentru ce pentru ce.*

Fusese mai puțin înspăimântat imediat ce înțelesese că acele gânduri nu-i afectau, cu adevărat, căsnicia. Mâna pe spatele Sofiei nu era o interferență, era o dimensiune paralelă, era aforismul care întina imaginarul adulter: „Nu înseamnă nimic”. Sau, mai bine: „Nu înseamnă prea mult”.

Nu înseamnă nimic, domnule profesor Pentecoste? Se întreba admițând că are dificultăți în preajma acestei tinere de douăzeci

și doi de ani cu atitudine politicoasă, vocea domoală, curajul de a fi la locul ei. Mimetismul unei fetițe era cel care-l făcuse să-și piardă controlul. Avusese primul indiciu cu săptămâni înainte de episodul cu baia, când își dăduse seama că în timpul cursului se uita la băncile studenților lui, zăbovind pe fiecare și sărind peste a ei. Compromisese ritualul predatului și asta îl pusese într-o stare de alertă: încă nu înseamnă nimic, domnule profesore Pentecoste? Încă nu însemna nimic să cumpere șampoane diferite ca să-și dea seama la a treia încercare că părul ei, în ziua corecturilor la povestirea despre dans, nu mirosea a Pantene sau a Garnier Ultra Doux, ci a Head & Shoulders? Când îl găsise, rămăsese sub duș nemișcat, cu spuma picurând. Nici asta nu înseamnă încă nimic, domnule profesor Pentecoste?

Apoi, în dimineața neînțelegerii, le dăduse un exercițiu care trebuia să dureze patruzeci de minute. Zăbovise câteva clipe la catedră, observând clasa luându-se la trântă cu neliniștea unei probe neașteptate, simțind cât i-ar fi plăcut să fie unul dintre ei, să scrie începutul a ceva care să nască apoi o frază și un paragraf și o pagină și o altă pagină și un capitol și alt capitol și sfârșitul unei cărți. În schimb, în mână nu avea niciodată nimic concret: uneori se întreba cum se putuse întâmpla să fie unul care scotocea prin literatură fără să încerce niciodată cu adevărat să scrie, o poveste, o intrigă care să-l legitimeze, măcar o povestire, nimic. Încercase niște schițe, renunțase, măcinând autostimă când își auzea propria voce în clasă, convingându-se că sunetul acela – predatul – e romanul lui. Dar știa că cea care-l lega de studenții lui era contradicția: ei, care grație unui exercițiu oarecare puteau să se regăsească într-o poveste de terminat, ei, care îi extirpau inspirația. Și cu cât stătea în spatele catedrei, cu atât mai mare era amenințarea ca unul dintre copiii lui să reușească: să publice, să aibă succes, eventual să-l menționeze în discursul unui premiu important: „Toate acestea nu ar fi posibile fără Carlo Pentecoste, mulțumesc, domnule profesor!” De fiecare dată când apărea o dispută între impulsul personal și predare, îl apuca o durere de cap de intensitate medie, aproape un zumzăit, ca în dimineața neînțelegerii, când își trăsese răsuflarea pe coridor după ce le dăduse studenților tema. Se așezase pe scaunul de lângă aparatul de cafea, își apăsase tâmplele cu mâinile ca să diminueze durerea. După zece minute o văzuse pe Sofia ieșind

din sală. Se ridicase zărind-o la începutul scării, cu o expresie absorbită pe chip și privirea îndreptată spre hol. Se dusese la ea, știind că îi va așeza din nou mâna pe mijlocul spatelui. Se apropiase și o făcuse, apăsând cu delicatețe și intrând din nou în contact cu căldura niciodată uitată.

— E ceva în neregulă?

Ea nu se clintise.

— Nu sunt o scriitoare.

— Ai înțeles asta dintr-un exercițiu?

— O știu dintotdeauna.

— Sofia, își luase mâna de pe spatele ei.

— E de ajuns să o accept.

Din momentul acela el își amintea de parcă ar fi privit totul de deasupra dintr-o perspectivă neobișnuită, parcă înălțată de la pământ: o studentă care coboară domol scările, un profesor care o observă din vârful acelorași scări, mângâindu-și mâna cu care a atins-o o clipă mai devreme. El care decide să o urmeze, văzând-o cotind spre toalete, hemicrania care se agravează, pulsația rapidă la baza gâtului, o senzație de neliniște. Bărbatul acela nu era el și totuși era, intrând în baie, găsind-o pe studentă care îl privea de lângă chiuvete.

— Sofia, eu te înțeleg, spusese.

Ea dăduse drumul la apă și se spălase pe față, acoperindu-și ochii cu nodurile degetelor, lăsând apa să picure până când îi oferise hârtia ruptă din aparat. După ce se șterse, el își pusese mâinile pe umerii ei. Strânsese puțin, simțind cămașa între degete. Coborâse mâna de-a lungul spatelui, întrebând-o dacă o deranja. Ea făcuse o mișcare imperceptibilă ca să-i comunice că era în regulă, el înțelesese asta din reflexia în oglindă. Astfel că mâinile lui coborâseră și mai mult, înconjurându-i talia și strângând-o cu degetele mari și arătătoarele. Se rezemase de ea, încet, apoi mai tare, surprinzându-i pe chip o plăcere pe care până atunci încercase doar să și-o imagineze.

De aici nu mai era în stare să-și povestească limpede ce se întâmplase. Intrarea în toaleta pentru femei – îl condusese ea sau o făcuse el? – îmbrățișarea stângace – chiar atât de stângace? –, înfrânându-și cu greu răsuflările, ea care spune *Nu putem* și își presează corpul de al lui, și gurile, din nou gurile, apoi trupul ei care se înmoaie.

Se trezise cu ea la picioarele lui, Sofia, se aplecase și o sprijinise, cu capul căzut pe spate, Sofia, o zgâlțâise, o sprijinise de perete mângâindu-i un obraz, Sofia, hei. Își revenise imediat, cu o tresărire, el o ajuta să se ridice. Rămăseseră îmbrățișați lângă perete, înfierbântați, recăpătându-și amândoi răsuflarea. O condusese afară și abia atunci își dăduse seama că se apropiaseră cu greu de ușă, privise în jur înainte să ajungă la chiuvetă să-i umezească fruntea. Îl cuprinsese furia că nu reușise. N-o dezbrăcase, nu-i scosese chiloții, nu se descheiase la pantaloni și nu se așezase pe vasul de toaletă, nu o trăsese în jos peste el simțind cum o pătrunde, eventual acoperindu-i gura ca să-i țină în frâu excitația. Asta îl rănise. Era o furie surdă, amestecată cu un sentiment asemănător cu îngrijorarea. Sofia își revenise, schițase un zâmbet în oglindă, Nu știu ce s-a întâmplat, spusese. Nu s-a întâmplat nimic, murmurase el și o văzuse aprobând, desfăcându-și părul și strângându-și-l din nou, îndreptându-și spatele ca și cum își recăpăta atitudinea sobră, pentru ca apoi să murmure Să ne întoarcem în sală.

S-a străduit să-și amintească alte detalii și acum, în timp ce stătea în Piața Domului uitându-se la cei doi tineri cu scripetele care se urca pe clădirea Arengario. Se simțea într-o stare de alertă. Nu era doar teama că o să afle Margherita: era umilința de a-și fi confirmat că nu e capabil. Nu era capabil să și-o tragă cu o studentă, să se organizeze apoi convenabil, să lase impresia că nu se întâmplase nimic în fața rectorului, a tatălui, a soției, a surorii, a oricui, justificându-se pentru un fapt pe care nici măcar nu fusese în stare să-l termine. Și pe care n-ar fi fost niciodată în stare să-l termine. Dacă ea nu ar fi leșinat, el ar fi inventat ceva să se saboteze, ceva care să-i permită să-și spună: nu sunt infidel. Cum de o știa? O știa. Exact cum cei doi tineri cu scripetele de la Arengario știau că trebuiau să învârtă cablul de oțel ca să nu se înnoade în timpul ridicării. Agățau găleata cu cimentul lichid și o susțineau delicat, ca apoi să-i dea drumul în sus, conștienți fiind că fără acea prudență s-ar fi răsucit. I-a observat cu atenție, puteau să aibă la fel de bine douăzeci sau cincizeci de ani, pielea arsă de soare și o bandană care se termina cu o fundă la ceafă. Acționau scripetele și așteptau cu ochii spre cer, obosiți și amuzați, ca niște copii în timp ce se joacă cu tractoare și camioane. Avea să se gândească din nou la ei înainte de somn, bandana și pielea arsă,

înainte să se culce el se gândea la detalii care îl reconfortau. Daniele Bucchi și spălătoria lui, modul delicat de a separa țesăturile pe baza tipului de curățare, sora lui, pentru cum ținea copilul în brațe în timp ce gătea, colegul de la editură, mulțumit că pusese mâna pe setul de farfurii cu punctele de la Esselunga. Sofia Casadei, cum își mângâia mâinile în momentele agitate, cum știa să fie la locul ei fără să vrea cu adevărat să fie. De fiecare dată când o căuta înainte să adoarmă, el o căuta și pe Margherita: o privea ghemuită în pat, silueta întunecată și răsuflarea calmă, și o recunoștea. Ar fi vrut să simtă plăcere pentru Sofia și simțea plăcere pentru soția lui și, totodată, suferea pentru orizonturile pe care nu avea niciodată să le experimenteze. Și acest conflict se domolea pentru că „în sufletul fiecărui bărbat și al fiecărei femei se ascunde un Eden unde nu există nici morți, nici războaie, unde sălbăticiunile și căprioarele se joacă împreună în pace”: soacra lui îi lăsase romanul lui Némirovsky cu un semn de carte textil la pagina aceea, sălbăticiunile și căprioarele împreună, e vorba doar de a regăsi acest paradis.

S-a ridicat de pe treptele Domului și a lăsat capul pe spate, Madonnina era atât de mică. Devenise conștient de ceva: că lumea exterioară – întâmplările și actualitatea și schimbările unei epoci – o să fie depășită de propriul timp interior – obsesia, intimitatea, mecanismele viscerale complicate –, ca și cum dincolo de propriul ecosistem orice lucru ar păli. S-a îndreptat spre Universitate, avea nevoie să-i vorbească pentru ultima oară.

Și-a băgat mâinile în buzunare și a mers cu pas iute, aproape cu capul plecat. Când a ajuns, s-a întins spre vitrină și l-a zărit pe băiatul care servea la casă, spatele Sofiei printre clienții așezați la rând. O vreme n-a știut ce să facă cu telefonul, ar fi trebuit să o sune pe mama lui pentru masa organizată de ziua ei, să-l pună la curent pe colegul de la redacție cu privire la corecturi. A renunțat la telefon, a rămas nemișcat, în dreptul vitrinei, până când ea i-a remarcat prezența.

A așteptat-o în acel loc, era o dală ridicată, a încercat s-o împingă la loc cu tocul și nu s-a oprit nici când ea a ajuns lângă el.

— Nu pot să-l las pe Khalil singur.

— Doar un pic.

S-a uitat fix la pistruii ei.
— Voiam să-ți vorbesc.
— Despre ce?
— Să-ți vorbesc.
Dar ea parcă nu-l auzea, ținea degetele încolăcite în jurul unui pix.
El s-a apropiat.
— Ți-am citit povestirea.
— De ce ați venit aici? De ce veniți toți aici?
— Toți?
— Nu-mi mai pasă de povestirea aia, domnule profesor. Dar vă mulțumesc că ați citit-o.
— Putem să ne tutuim din nou?
— Trebuie să mă întorc.
— Sofia, și a mai făcut un pas spre ea. Am crezut fiecare rând pe care l-ai scris.
— Crezut?
— Accidentul, mama ta, ce ai simțit. Vreau să spun – și a făcut o pauză ca să-și tragă răsuflarea – ai fost autentică.
— Am scris ce-mi aminteam.
— Dar în literatură adevărul e ce-ți amintești.
O femeie de vreo șaizeci de ani căuta ceva în geantă, i-a căzut portofelul. Sofia a privit-o luându-l și intrând în cafenea.
— Soția dumneavoastră nu m-a urmărit, domnule profesor. Au stat în tăcere, zumzetul dinspre Universitate i-a împresurat.
— Atunci, de ce mi-ai zis?
— Nu știu de ce.
El și-a dres glasul:
— Și dacă azi-dimineață în curte ai fi vorbit cu soția mea?
— Ar fi ieșit la iveală tot vechea poveste.
— Vechea poveste.
— Trebuie să plec, domnule profesor.
I-a atins un braț:
— Vechea poveste?
— Vechea poveste, da.
— În baia aia nu s-a întâmplat nimic.
— Ziceți?
— Asta e adevărul.
— Adevărul e ce-ți amintești, nu-i așa?
— Și tu ce-ți amintești, hai, spune.

Ea l-a privit.

— Știți că în ziua cu accidentul de mașină eu și mama mea ne duceam la biserica unde se căsătorise? E o biserică de piatră în Santarcangelo di Romagna, se numește Pieve. Fără decorații, are doar o cruce de lemn, cu niște reflecții foarte frumoase în lumină, cumva argintii. Mama mea îmi povestise că se gândea la Pieve de fiecare dată când se simțea tristă. Deci azi ești tristă, îi spusesem în timp ce conducea. Ea tăcuse. Nu mai vorbea cu tata de mult timp, el dormea la etajul de dedesubt, într-un mic apartament care fusese al bunicii mele, iar eu și ea aveam toată casa de deasupra. Îi spuneam apartamentul femeilor. Într-o seară am intrat în camera mamei pentru că văzusem lumina aprinsă și am găsit-o citind ceva ce-i scrisese tata cu mult timp în urmă: era ceva notat pe un șervețel de la barul Filon, unde se întâlneau înainte să meargă la serviciu, pe când aveau douăzeci de ani. Mi l-a dat să-l citesc, scria *A te dég me che t ci béla!* Înseamnă *Ești frumoasă, ți-o spun eu!* Și știți care a fost lucrul care m-a impresionat cel mai mult? Semnul exclamării. Nu există distanță mai mare ca cea dintre tatăl meu și semnele de exclamare. Așa am înțeles că fuseseră fericiți. Și în după-amiaza aceea, în timp ce ne duceam să vedem unde se căsătoriseră, eu asistam la ultima tentativă a mamei mele de a-și aminti asta. Adevărul e ce ne amintim, iar mama mea uita totul. Era obosită și, conducând, afundată în scaun, începuse să fredoneze un cântec de Vanoni, am înțeles apoi că era *Rossetto e cioccolato.* Asta e ultimul lucru pe care vreau să mi-l amintesc despre mama mea. Cântecul lui Vanoni în vocea răgușită a mamei mele. Nu-mi amintesc restul. Nu-mi amintesc clipa în care m-am gândit că poate o să ajung ca ea, volanul, brațul meu care se întinde și încearcă să redreseze neatenția ei. Nu-mi amintesc dacă a pierdut voit controlul Fiatului, dacă răsucise într-adevăr mâinile ca să termine odată cu tristețea ei. Nu e povestea mea. Așa cum nici mâinile unui profesor care m-au mângâiat apăsat pe cur nu sunt povestea mea.

El a chinuit cu talpa dala de piatră înălțată, unii studenți ieșeau de la Universitate și veneau spre ei. Își dorea să se așeze, a ales bordura. A lăsat privirea în jos spre vârful pantofilor englezești.

— Acum trebuie să mă întorc, domnule profesor.

El a ținut capul plecat, a înțeles că ea se îndepărtase, după

pași și ușa cafenelei care se închidea la loc.

∴

Andrea rămăsese cu tatăl lui în chioșc tot restul după-amiezii, mama lui plecase mai devreme cu metroul acasă. Spre seară a cerut cheile de la mașină, era parcată lângă chioșc, când a pornit motorul, tatăl lui i-a bătut în geam:

— Mergi încet.

— Zi-i mamei că o să te reprogramezi la controlul medical.

— Ți-am zis să încetezi cu asta.

— Tu zi-i așa.

A întins o mână să-l salute.

— Îți aduc mașina în seara asta.

Când a pornit, simțea încă pe buricele degetelor contractura musculară a tatălui, pe care reușise să o amelioreze. Le-a frecat, apoi a păstrat un ritm susținut, era nevoie de douăzeci și cinci de minute să parcurgă cei opt kilometri care-l despărțeau de câine. A făcut călătoria fără să se gândească la nimic, imaginându-se conducând spre bariera de sud a orașului Milano sau până la Piacenza, Parma, Toscana și mai departe, nu fusese niciodată mai jos de Florența.

A ajuns fără să fie nevoit să încetinească, ceața era deasă numai în anumite locuri și casa abia se zărea. A parcat pe marginea drumului, a dat poarta deoparte și s-a strecurat prin deschizătură, a bătut la ușă de trei ori. Fata i-a deschis în timp ce vorbea la telefon, i-a făcut semn să tacă și să ia loc. El s-a trezit în bucătărie, la televizor era publicitate, se simțea miros de fum și de lac de unghii, a parcurs coridorul până la ușa franțuzească care dădea în spate. Era deja întredeschisă, a deschis-o larg și a ascultat lătratul. Câinele a forțat lanțul, dacă smucea, îi trăgea gâtul în spate și rămânea ridicat pe membrele posterioare.

— Hei, César, cuminte, fii cuminte.

Dar el continua.

— Cuminte, am spus!

— Toată ziua a fost agitat.

Fata îl ajunsese din urmă și fuma în prag, cu unghiile proaspăt făcute cu roșu.

— E ceața asta.

— Lasă-l să te recunoască.

— Nu e nevoie.

S-a așezat pe vine cu brațele întinse, câinele s-a liniștit și a venit la el. Andrea l-a mângâiat.

— Eu cred că a făcut infecție.

Fata a intrat în casă.

Andrea a privit laba câinelui, mușcătura încă lucea. L-a îngrijorat o umflătură pe șoldul stâng. Mai întâi abia a trecut cu degetele peste ea, apoi a atins-o, și-a sprijinit palma și a apăsat-o ușor.

— Stai cuminte, César, hei.

Câinele l-a ascultat și el a putut să examineze mușchii și oasele. Învățase că animalele își ascund suferințele mai bine decât oamenii, de fiecare dată când amuțeau, el se alarma. A inspectat mai atent labele în timp ce-i povestea despre ziua aceea, după-amiaza liberă și tatăl lui care chiulise de la controlul medical ca să meargă în parc, exact ca el.

— Vrei să mergi în parc, César? Vrei să mergi, ei? Mâine mergem. Acum stai cuminte și lasă-mă să simt, l-a mângâiat până la codiță, o virgulă trunchiată, a coborât sub burtă și César a țâșnit în față.

Andrea l-a chemat înapoi și l-a palpat din nou ușor. L-a ridicat laba rănită, când a pus-o din nou jos și-a dat seama că nu susținea bine greutatea corpului. Poate că se terminase și o să-l elibereze. A controlat mai bine, înainte să o facă a ridicat capul și a văzut că ceața îi înghițise.

— Nu-ți fie frică, vino aici.

Câinele s-a rotit pe loc, fata și ceilalți intrau în curte.

— Cum e? au întrebat cum au ajuns lângă el.

Andrea nu se uita la ei.

— Nu e pregătit și nu poate lupta.

— Ce înseamnă că nu e pregătit?

— Tendonul, o inflamație.

— Și ce înseamnă că nu poate lupta?

— Are o labă futută.

— Ați auzit ce a spus doctorul?

— Încetează, Giulio, fata s-a răsucit spre fratele lui.

Era un tip de treizeci de ani, imberb și cu părul aranjat, purta o cămașă în carouri care îi scotea în evidență umerii căzuți.

Andrea nu încetase să mângâie câinele.

— Spuseserăți că în seara asta o să aduceți unul nou.

— Îl avem în mașină. E un lup, dar e ceva în neregulă cu el.

Ceva în neregulă pentru ei era urma de teamă. Și el învățase s-o recunoască: labele prost ținute, privirea imploratoare, schelălăitul la prima rană, atacarea stăpânilor care îl conduceau spre ring. Erau animalele compromise de un trecut blând.

— Hai să vedem un pic.

Fratele fetei s-a întors în casă și a ieșit cu o bâtă de lemn, a apropiat-o de spinarea dogului. Câinele a mușcat-o și i-a smuls-o, lanțul îl sugruma, dar nu dădea drumul.

— Hei hei, calm, calm.

— Bineînțeles că e pregătit, au spus ceilalți.

Andrea s-a ridicat în picioare, o privea țintă pe fată. Descoperise luptele clandestine anul trecut, când ea îi ceruse fratelui permisiunea să-l aducă și el se trezise la prima întâlnire din cartierul Chiaravalle într-o noapte de mai. Un dog împotriva altui dog, unul din cei doi proprietari întrerupsese încăierarea pentru că o mușcătura a labei îi pusese în primejdie animalul, atunci despărțiseră câinii, bărbatul pierduse banii și din cauza lui mai pierduse unul. Pe ring rămăseseră trei dungi de sânge. Andrea simțise o sfârșeală. Carnea sfâșiată, violența, când se întorsese acasă se întinsese pe pat și nu reușise să adoarmă.

— Câinele nu luptă. Are nevoie de infiltrații, o să se vindece mai repede.

Andrea i se adresase fetei.

— După ce o să lupte, au spus ei.

Când el și fata se întâlniseră – la Magnolia, într-o seară cu muzica electronică a celor de la Prozac+ –, ea îl avea deja pe César. I-l adusese acasă frate-su. Mic fiind era blând, apoi brusc n-a mai fost, iar ea n-a mai putut să-l țină în casă și nici să-l scoată în parc. César o atacase o singură dată, din cauza unui gest brusc făcut în fața botului, mârâise la ea și lanțul îl oprise. Îl ataca adesea pe fratele ei. Îl lăsaseră la casa veche, treceau pe rând să-i dea de mâncare, Andrea, ori de câte ori putea, se ducea să se ocupe de el. Înțelesese că sărea la bâtele puse deasupra capului și din cauza gesturilor bruște. Se liniștea dacă îi povesteai ceva. Fata spunea că-l iubește pe César chiar și așa, și spunea că-l iubește așa și pe Andrea. *Așa* era complicația lor.

Andrea s-a apropiat de César, a apucat un capăt al bâtei pe care câinele o avea încă între dinți.

— Hai, dă-i drumul, i-a luat-o. Trebuie lăsat în pace.

— Dă-i voie să încerce pentru ultima oară, a spus ea. Ultima

oară, Andre.

— Ce e povestea asta cu ultima oară? a întrebat fratele ei.

— E ultima oară, a repetat ea. Dacă nu mai e în stare, pe urmă te vaiți că pierzi bani din cauza lui.

— Ce să zic... a zis fratele ei și a făcut semn să fie scos din lanț. O să lupte.

Andrea a lăsat bâta să cadă, s-a retras și a așteptat ca fratele să-i pună câinelui lațul; a făcut câteva încercări, dar n-a reușit. Fata s-a ghemuit și a încercat să-l liniștească pe César.

— Andrea, a zis ea apoi. Fă-o tu.

Dar el s-a îndepărtat câțiva pași.

— Mișcă-ți curul, a spus fratele. Te rog.

Andrea a intrat în casă, s-a dus în bucătărie și s-a așezat pe canapea. Pernele uzate, cea de sub fund deformată, mirosul de vechi, aici îi spusese fetei că lui îi erau de-ajuns mângâierile, mai mult nu putea să-i ofere nici ei, nici altora. Și-a afundat ceafa în colțul spătarului.

Ea l-a găsit stând cu ochii în tavan.

— César a luat-o razna, poți veni?

El a clătinat din cap și ea a rămas bățoasă. Era o siluetă filiformă cu părul despletit care-i cădea pe umăr.

— Am un frate imbecil care ține la tine.

— L-a bătut din nou, are o umflătură care înainte nu era.

— E ceva mai vechi.

— L-a bătut din nou, el a privit-o, apoi a închis ochii. Era obosit.

Fata s-a așezat și l-a mângâiat pe picior, l-a ciupit, apoi a spus zâmbind:

— Facem rost de bani pentru trei zile la mare. Eu și cu tine.

— De ce?

— Pentru că marea ne place.

— De ce continuăm?

Andrea s-a ridicat de pe canapea și a parcurs din nou coridorul, a ieșit prin spate. I-a regăsit pe ceilalți în colțul curții, fumând. S-a apropiat de câine, lanțul a sunat ca un clopoțel.

— César, vino aici.

Câinele a lătrat și a rămas nemișcat, a lătrat din nou și, când s-a apropiat de el, a întors botul brusc.

— Stai cuminte, sunt eu.

— E furios rău, a spus fratele.

— Vino, César, sunt eu, a îngenuncheat și a îndepărtat un braț de corp, a așteptat să vină, s-a lăsat mirosit și i-a mângâiat gâtul, a urcat încet până la cap.

— Hei, prietene.

A spus asta și a rotit mâna, câinele și-a înfipt colții în ea. Fata a urlat din ușa franțuzească, ceilalți au dat fuga cu bâta.

— Andre, Andre.

— Nu e nimic, a spus Andrea lăsând privirea în jos, îl mușcase între degetul mare și arătător, o gaură în mijloc din care țâșnea sânge. Lăsați-l în pace, nu e nimic.

L-au târât pe Andrea la marginea curții, ea s-a dus înăuntru și s-a întors cu niște fașe și apă oxigenată.

— Nu te mișca, lasă-mă să văd.

I-a curățat rana și i-a tamponat-o.

— Munca mea, a spus el.

— Liniștește-te.

— Munca mea, cum o să fac?

A mișcat degetul mare, a mișcat arătătorul, durerea era suportabilă.

— Cum o să fac?

— Te ducem la urgență.

Dar el a ținut fașa apăsată și a intrat grăbit în casă, bluza și pantalonii erau mânjiți de sânge și pământ, a ajuns la baie și a lăsat apa rece să curgă. A băgat mâna sub jet și a văzut că un canin sfâșiase în două puncte, s-a atins, tendoanele erau în regulă și, de asemenea, falangele, mușchiul aductor al degetului mare nu. A început să miște degetele, unul câte unul și împreună, în timp ce sângele curgea într-o baltă neagră.

— Să mergem la urgență, a spus ea. Nu fi încăpățânat.

— Ascult-o, a spus fratele ei din pragul băii. Nenorocitul ăla de câine era seara potrivită.

— L-ai bătut.

Andrea a luat mâna de pe chiuvetă, s-a dus spre el:

— Are o umflătură pe șold.

— Faci pe protectorul animalelor când ești primul care...

— L-ai bătut.

— Când ești primul care profită. Sau nu?

Andrea și-a făcut loc și s-a dus la frigider, a deschis congelatorul și a găsit carnea pentru César. A înfășurat-o într-o cârpă și a pus-o peste rană. S-a așezat la masă și i-a spus fetei:

— Zi-le să plece.

— Te pot duce ei la San Donato.

— Zi-le să plece, te rog, a ridicat încheietura deasupra capului, sângele s-a oprit puțin. Zi-le să plece.

Ea a ascultat și le-a cerut celorlalți să iasă. Grupul a rămas în tăcere, apoi fratele ei a spus să-l testeze în ring pe câinele-lup din portbagaj. Au trecut în grabă prin fața lui, el nu s-a uitat la ei și a auzit „L-ai scos din minți chiar și pe Dumnezeu”.

Mâna avea o culoare violacee și din rană ieșea mai puțin sânge, ea a luat o fașă nouă și a continuat să-l vegheze fără să spună nimic. Apoi el s-a ridicat.

— Unde te duci?

Dar el n-a răspuns.

— Unde te duci?

Se ducea să scoată diavolul din el.

Curtea era un pătrat plumburiu, ceața era încă deasă. César era sub șopron, se foia agitat dintr-un loc în altul, iar lanțul părea un șarpe în care se reflecta lumina becului de la stâlpul din stradă.

Andrea și-a scos bluza mânjită de sânge, liniile mușchilor îi marcau spatele, umerii și abdomenul, avea pielea foarte albă. S-a aplecat, și-a pitit mâna rănită în spatele piciorului și a așteptat. Câinele a venit. Răsufla prin maxilarele închise, a lătrat.

— Vino, prietene.

Fata s-a dat înapoi, luase în mână bâta și se pregătea.

— Vino, César, prietene.

Animalul se clătina pe laba rănită, desena un perimetru amplu, s-a oprit brusc în centru. S-a apropiat până la o palmă de el. Andrea a început să tremure. Apoi a întins mâna bună, César a mirosit-o și el i-a povestit că îi făcuse rău doar un pic și că cel pe care trebuia să-l muște era Giulio, trebuiau să se pună de acord să-l muște împreună sau nu, César? Sau nu? Ce zici dacă într-una din zilele astea noi doi ne punem de acord să-i dăm o lecție lui Giulio? L-a mângâiat pe gât și apoi pe spinare până la coadă. S-a întrerupt când s-a simțit în regulă. César l-a privit, respirația îi râcâia gâtul, s-a așezat ca atunci când aștepta de mâncare. Andrea i-a zis „Ne vedem curând”, s-a ridicat încet. S-a îndepărtat mergând cu spatele și ceața i-a despărțit.

— Tu ești nebun, i-a zis fata și au intrat în casă împreună.

— Trebuie să-i duc mașina tatălui meu.

— Vin cu tine. Rămân la tine.

El încă pierdea sânge și durerea devenise acută.

— Stau singur.

Ea și-a lăsat brațele în jos.

— Fă cum vrei.

S-a așezat la masă și a ținut ochii pe mușama.

— Cristina.

— Îi făcuserăm antirabicul, a zis ea fără să-și desprindă privirea de pe mușama.

— Cristina, a zis, apoi și-a pus din nou bluza murdară, a vrut să se ducă la ea. Fata s-a dat la o parte.

— Măcar ține telefonul pornit.

Andrea a sărutat-o pe obraz și a așteptat nu știa nici el ce, apoi a ieșit.

A fost o noapte în care ea i-a lipsit. În timp ce stătea, în apartamentul lui cu două camere din strada Porpora, apropiindu-se de a doua pernă pe care își sprijinise mâna rănită, strângând-o, s-a prefăcut că o are acolo cu el și s-a calmat. Cristina îl elibera de ceea ce nu reușea să fie și, o anumită perioadă de timp, fusese și el în stare s-o însoțească unde își dorea ea să stea: fugind de divorțul părinților, în magazinele cu îmbrăcăminte second-hand, înotând în mare, Londra – fuseseră pe stadionul Wembley –, povestindu-și tot felul de prostioare. Împreună găsiseră o formă de liniște. Înțelesese asta pe canapeaua din casa de la țară, după ce ea îl dezbrăcase și el o lăsase să facă asta, după ce și-o trăseseră și Cristina îl întrebase ce-și dorește de la viitor. El spusese că un cabinet de fizioterapie numai al lui. Ea îl țintuise cu privirea și-l întrebase din nou. El tăcuse și nu mai răspunsese.

— Ești poponar sau ce? îi spuseseră ceilalți într-o zi din neant. La ședințele de fizioterapie învățase să se inhibe când trata pectoralii și cvadricepșii, spinările late și umerii puternici. Ești poponar. Cristina îi distrăgea atenția de la adevăr. De asta nu-i îngăduise să stea cu el în noaptea aia, nu l-ar fi lăsat să se gândească la cât de mult mușcătura lui César îi punea în pericol munca.

Cum s-au ivit zorile, și-a scos bandajul de la mână și a avut confirmarea: țesuturile se umflaseră și găurile nu se închiseseră, sângerau la prima mișcare. Le-a tratat și a strâns bine tifonul în

jurul încheieturii. I-a luat de două ori mai mult timp să se bărbierească, a mâncat un iaurt și a luat un analgezic, l-a înghițit cu suc de portocale băut din sticlă. Avea frisoane, îi vuia capul și îl dureau oasele. S-a îmbrăcat încet, punând în rucsac pantalonii scurți și tricoul de lucru. A coborât cele trei etaje ale blocului și frigul l-a pătruns, a intrat la metrou întrebându-se dacă tatăl lui găsise cheile mașinii în cutia de scrisori, a verificat telefonul și s-a asigurat că nu e vreun apel de la el. I-a scris Cristinei, *Mă simt mai bine și mă duc la muncă.*

A continuat să meargă gândindu-se la ce o să spună la FisioLab. Oricum, s-ar fi putut ocupa de recuperarea la aparate, amânând ședințele complete sau făcându-și de lucru în sala cu echipamente. A intrat pe strada Cappuccini 6, fetele de la recepție s-au alarmat și el a zis că fusese un accident domestic.

A traversat sala de așteptare spre vestiar și s-a auzit strigat, s-a întors spre fotolii, a văzut-o pe Margherita.

Ea s-a ridicat:

— Vezi ce punctuală sunt?

El a rămas încremenit, apoi a ridicat mâna bandajată.

— O, Dumnezeule, ce s-a întâmplat?

— Feliam.

— Ai fost la control?

El a încuviințat, avea ochii încercănați.

— N-ar trebui să fii aici.

— N-ar trebui.

Andrea a lăsat capul în jos și ei i s-a părut că se confesează. În sfârșit îl vedea. Era un băiețel în ochii ei? Nu fusese niciodată așa. Un bărbat mai matur decât vârsta pe care o avea, de data asta fragil. Se trezise cu impresia de fermitate față de propriile îndoieli, dorindu-și înfumurarea, avea acest drept după ce-și petrecuse seara punând la punct strategii pentru cumpărarea unei case pe care ea și soțul ei nu și-o puteau permite. Se culcase devreme, rămăsese trează, iar când venise și soțul ei, îl întrebase dacă e fericit. Stinseseră deja luminile și se obișnuiseră cu întunericul, ea percepuse silueta lui Carlo sprijinindu-și ceafa de tăblie și răspunzând: Cred că da.

Și *cred* era corect. Îl iubea pentru acel cred, fiindcă și în cazul ei era la fel. Să fie indeciși împreună, să fie într-un pat care naviga unde trebuia să navigheze – o căsnicie, un imobil scump pentru viitor, niște profesii demne – și care lua la bord apa

vremurilor –, câte trupuri, ei, Carlo? Câte posibilități. Câte studente și câți fizioterapeuți la care am renunțat, câte cărți dorite și întrerupte, câte. Rămăseseră așa și adormiseră, cu o clipă înainte să adoarmă ea se gândea la tatăl ei, lui îi era imposibil să spună la ce.

Imediat ce Andrea a ieșit din vestiar, ea l-a urmărit cu privirea, și-au făcut un semn, apoi el a ajuns în zona de primire și a vorbit cu fetele, a intrat în cabinetul medicului unde se supusese și ea unui control la prima vizită. După un sfert de oră, el încă nu terminase, iar ea întârziase deja patruzeci de minute față de cum își planificase. Le-a comunicat asta fetelor și a spus că o să aștepte afară, unde, sprijinită de fațada dinspre curtea interioară, a analizat atent întâlnirile din ziua respectivă. Trebuia să-l amâne pe Buzzati, o s-o anunțe pe mama ei. A răsfoit agenda și a calculat cam când să o sune pe proprietara apartamentului din Corso Concordia. Ar fi dat câte un semn păstrând un ritm regulat, ținând-o la curent în privința vizitelor promițătoare de care s-ar fi ales praful din cauza prețului exagerat. Urma s-o stoarcă de puteri pas cu pas, provocându-i deziluzii neașteptate, fără s-o conducă vreodată la stări de descurajare propriu-zise, încercând să consolideze o relație de familiaritate amicală. A început să noteze pretinsele vizite în agendă, apoi l-a văzut pe Andrea venind spre ea. Când s-a apropiat și-a cerut scuze, după care i-a zis că o să se ocupe de ea alt băiat.

— Și tu?

El a ridicat mâna, acum nu era bandajată bine, chiar și expresia feței lui era diferită. Scofâlcit unde înainte era livid.

— Ce ți-a zis medicul?

S-a forțat să zâmbească în timp ce una dintre fetele de la recepție făcea să se deschidă ușa automată:

— Andrea, te caută doctorul.

— Spune-i că am înțeles.

A ieșit și medicul și a salutat-o pe Margherita, l-a atins ușor pe Andrea, dar el s-a dat la o parte cu un gest delicat.

— Trebuie să faci un control și nu glumesc.

— Am înțeles.

— Grazi sau Cappelli o să te însoțească.

— Mă duc singur.

— Cum să nu, bineînțeles.

Medicul a intrat odată cu fata, Andrea s-a întors spre Margherita.

— Ia legătura cu secretara pentru tratament, o să-ți găsească o altă fereastră.

— Nu-ți face griji, și a întins o mână spre fruntea lui. Arzi.

El a părut că-și pierde echilibrul. S-a ferit.

— Scuze, și a pornit spre ieșire.

Margherita s-a ținut după el, a rămas la distanță până au ajuns pe Corso Venezia, a așteptat să treacă de bastioane și i s-a alăturat în fața grilajului grădinilor din strada Palestra.

— Dacă nu încetinești, o să mă ai pe patul ăla alți zece ani.

Avea respirația întretăiată.

El s-a răsucit:

— Mă duc acasă.

S-a sprijinit de zidul scund de la metrou, era asudat și tremura.

— Așteaptă, a spus Margherita cotrobăind în geantă și întinzându-i o batistă. Unde locuiești?

— În zona Loreto.

— Și mama mea. Unde?

— Strada Porpora.

— Îți chem un taxi.

— Ce vrei?

Margherita și-a dat bretonul din ochi.

— Vreau să te conduc și jur că pe urmă plec, i-a spus ea arătând stația de taxiuri pe marginea străzii.

— Iau metroul.

— Pe urmă merg mai departe, mă duc la agenție pe strada Spontini.

— E înainte.

— Îți dai seama ce problemă.

Au ajuns la taxiuri și au urcat, pe toată porțiunea lui Corso Buenos Aires el a rămas cu ochii pe geam, ținând mâna bandajată pe burtă, simțind cum i se zdruncină capul de la zgâlțâiturile mașinii. Pe la jumătatea drumului i-a spus că era posibil să fie o infecție, medicul de la FisioLab îi prescrisese antibiotice.

— De ce voia să mergi la urgență?

— Paranoia.

Avea tâmpla sprijinită de geam și pielea strălucind, părea

ameţit, a trebuit să-l trezească când taxiul a intrat pe strada Porpora şi a întrebat numărul.

— La 130, a spus el.

Taxiul a oprit pe marginea străzii, Margherita a plătit şi a coborât, s-a dus pe cealaltă parte şi a deschis portiera, l-a ajutat să se ridice. Moştenise asta de la mama ei: să determine persoanele, însoţindu-le, să facă ce era mai bine pentru ele, dar şi în avantajul propriilor ei scopuri. Carlo îi spunea manipulare, pentru ea era alianţă sau ceva ce nu voia să-şi clarifice.

L-a ajutat pe Andrea să se aşeze pe treapta de la intrare şi i-a cerut reţeta, a reperat o farmacie pe cealaltă parte a străzii, de unde a cumpărat amoxicilină. S-a întors şi l-a găsit cum îl lăsase, i-a cerut cheile casei. Au intrat, clădirea mirosea a praf, au luat ascensorul până la etajul al treilea, i-a luat cheile din mâini şi a descuiat, ea l-a văzut strecurându-se în camera de lângă coridor.

— Medicamentele.

Margherita a cerut voie şi l-a urmat. L-a găsit trântit pe pat.

— Trebuie să iei medicamentele.

S-a uitat în jur, apoi s-a dus la bucătărie şi a umblat prin chiuvetă, dădea pe dinafară de vase, a găsit un pahar, l-a spălat, l-a umplut cu apă de la robinet şi i l-a dus. A desfăcut cutia antibioticului şi i-a întins un comprimat, a aşteptat să-l înghită şi să se întindă din nou.

— Spune-mi pe cine pot să sun. Dar respiraţia lui Andrea era deja liniştită, adormise.

Abia atunci şi-a dat seama că se află acolo. Ticăitul ceasului de perete, răsuflarea băiatului, colţul rigid al saltelei unde se aşezase.

Privea corpul puternic şi bolnav, pernele apropiate, una era pătată de sânge. Voia să-i scoată pantofii, să-l învelească până la brâu.

Pereţii erau goi, în afara unei litografii cu haikuuri lângă trei etajere ticsite. Erau volume de anatomie şi nişte reviste de benzi desenate Marvel, prima avea Torţa Umană pe copertă. Hainele erau îngrămădite pe un scaun, prin uşa de la dulap se puteau vedea două umeraşe solitare. Îşi simţea inima luând-o la trap şi ştia că ar fi putut numi tinereţe acest trap.

S-a ridicat şi i-a scos pantofii, l-a învelit, el s-a mişcat şi a revenit în aceeaşi poziţie. Ea a căutat geanta şi a luat mobilul, l-

a pus în buzunar și a ieșit pe hol, apoi a intrat în bucătărie. Acolo era o canapea cu două locuri și un bufet cu un televizor minuscul, pe frigider stătea un câine de pluș, un ciobănesc german cu blana lucioasă, care avea o zgardă dintr-o panglică roșie cu o etichetă: *Pentru mutul care-i face pe oameni să povestească, C.* L-a mângâiat pe spate, era moale, l-a îndreptat astfel încât să supravegheze casa.

S-a dus la chiuvetă și a spălat ceștile, paharele și farfuriile, le-a ordonat pe picurător. Când a terminat, și-a șters mâinile cu cârpa atârnată de mânerul ferestrei, a căutat în agenda telefonului *Domenico Pentecoste* – vizitele medicale erau o bună punte de legătură cu socrul ei –, a renunțat, a căutat-o pe mama ei, a renunțat. A rămas nemișcată: în fața ferestrei se vedeau două blocuri, la unul dintre balcoane fusese fixată o morișcă colorată. Și-a împreunat mâinile, le-a dus la gură și și-a zis că putea s-o facă. S-a întors dincolo în vârful picioarelor, s-a dus la marginea goală a patului și s-a așezat încet. S-a întins.

Și-a ațintit ochii în tavan, apoi s-a întors și l-a privit. Musculatura și fața învăluită de somn. Asta era deci. Un bărbat diferit lângă ea. Șalteaua inegală din cauza unei alte greutăți, mirosul mai înțepător, puțin timp ca să se bucure de el. Ar fi fost în stare? Și-a apropiat capul de al lui. A rămas acolo, l-a ascultat pe băiat dormind și și-a potrivit ritmul respirației cu al lui. Apoi s-a ridicat, ar fi fost în stare, a ieșit din cameră. S-a închis în baie, un estuar lung cu gresie și faianță crem și perdea de poliester în jurul căzii, s-a sprijinit de perete și a sunat-o pe mama ei.

Când a țârâit telefonul, Anna era pe balcon, unde bătea covorul persan.

— Scumpa mea, nu-mi spune că-mi tragi clapa și nu te duci la întâlnirea lui Buzzati, a zis sprijinind bătătorul pe scaun. Ce înseamnă o problemă? Știi cât m-am chinuit să obțin întâlnirea? E viitorul tău, Dumnezeule!

A tăcut brusc.

— Ce fel de problemă? Nu, nu, nu, acum îmi spui ce e, nu-ți suni mama pomenind în treacăt cuvântul problemă, după care o lași baltă.

A tăcut iarăși.

— Mda, în fine, în fine, atunci dă-mi de veste, mă descurc eu cu Buzzati și compania, dar tu jură-mi că ești bine, îmi juri?

Se agățase de o perdea și o încrețea. Și-a salutat fiica și a rămas cu telefonul la ureche, apoi l-a lăsat pe masă.

— Ca să vezi, a șoptit.

S-a întors pe terasă și a tras covorul înăuntru, l-a abandonat lângă canapea și a dat fuga în baie. Și-a conturat din nou genele, s-a pudrat și și-a aranjat perlele la urechi. Semăna cu Jessica Fletcher și era încântată de asta, i-o spusese Franco într-o seară când se uitau la *Murder, she wrote.* A ales o cămașă bărbătească și niște pantaloni comozi, a pus în geantă un maiou vechi de-al Margheritei. Tot drumul până la metrou s-a gândit la cum să procedeze. Adresa era în Navigli, ar fi avut nevoie de douăzeci de minute: ar fi întârziat un sfert de oră la întâlnirea programată, Franco, fiica ta m-a băgat în bucluc. Ea și soțul ei fuseseră întotdeauna punctuali. Un angajat al căilor ferate cu temperament elvețian și o croitoreasă care preda comenzile cel puțin cu o zi mai devreme. Avuseseră fata la treizeci și șase de ani, singura întârziere a căsniciei lor.

A ieșit din casă cu pas vioi, a coborât la stația Pasteur spre care dădeau casele cu zidurile pictate și spălătoriile chinezilor. A scos cartea când era pe scara rulantă. A început să citească imediat cum a urcat în vagon, era o culegere de povestiri recomandată de o emisiune radiofonică. Scriitorul se numea Andre Dubus și își pierduse picioarele ca să salveze doi frați a căror mașină se oprise pe marginea drumului: dăduse peste el un alt automobil. Apoi soția îl părăsise, apoi nu-și mai văzuse copiii și alți scriitori făcuseră o chetă ca să-l sprijine. O cumpărase de la Libreria del Corso. Andre Dubus: un nume francez într-un trup american în scaun cu rotile, scria povestiri fără lovituri de teatru. Cine a zis că e nevoie de lovituri de teatru? Discutase cu fiica ei, dar fiica ei se enerva din nimic, în adâncul sufletului o mamă știe întotdeauna când aduce pe lume răbdarea limitată.

Când a ieșit din nou la suprafață, stația de la Porta Genova era pustie. A parcurs începutul străzii Vigevano, a ignorat cu greu micul magazin cu inele de argint și s-a grăbit, blocul dădea spre o parcare care fusese un canal navigabil. Cu ani în urmă îi dăduse adresa o femeie de la atelierul cu care colabora, notase numele *Landi* și numărul de telefon, dar nu-l folosise până la moartea lui Franco. La două luni de la înmormântare a făcut o programare, era nevoie de cel puțin trei săptămâni ca să fii

primit. Când, în sfârșit, se dusese, fusese întrebată dacă voia să știe cum se simțea soțul ei pe lumea cealaltă. Dar ea nu voia să știe asta. Voia să-și cunoască viitorul, ce naiba. Și de fiecare dată când apăsa butonul soneriei – fusese deja de vreo douăsprezece ori –, se înflăcăra.

Insistase pe lângă fiica ei pentru că la ultima întâlnire doamna Landi întrebase în mod expres de ea: trebuia să-i comunice niște intuiții. Ca să-și convingă fetița, care n-o băgase luni bune în seamă fiindcă era o gură-spartă, îi povestise de Dino Buzzati: mergea mereu la doamna Landi când era tânără ghicitoare.

— Și Buzzati ce voia să afle de la cărți?

— Nu știu, fata mea, cred că despre iubirile lui. Și gândește-te la momentul în care i-a fost prezis că o să se însoare cu Almerina.

— Chiar i-a fost prezis?

— Da.

Dar asta era o minciună, pentru ea micile minciuni creau destinele bune, o făcuse mereu, chiar și cu soțul ei.

A luat ascensorul și a urcat la etajul al cincilea, ușa era întredeschisă și de data asta fata a ținut-o în prag.

— A apărut ceva neprevăzut pentru fiica mea, sunt dezolată, dar am aflat abia în ultima clipă.

A strâns geanta în mâini.

— Am venit eu în locul ei, scuze pentru întârziere.

Fata a invitat-o să ia loc în salonul cu tapet înflorat, unde erau atârnate trei desene în cerneală cu orașul Milano – curțile interioare și cartierul Conca del Naviglio – și un puzzle înrămat cu *Doamna și vagabondul.* În colț fusese pus un radio din anii ’40, cu butonul din lemn de nuc și finisajele aurite, își imagina mereu că-l aude pe Tenco cântând. A așteptat în picioare, când au chemat-o, tocmai încercase să o sune din nou pe Margherita. S-a ținut după fată pe coridor și în bucătărioară: doamna fuma în colțul mesei, paharul cu *chinotto* era lângă scrumieră și farfuria cu mărunțiș. Eșarfa o acoperea până la bărbie.

— Fiica mea a fost reținută la serviciu. Mulțumesc că m-ați primit.

Frigiderul zumzăia și magneții de pe ușă erau înșirați până pe margini.

— Atunci facem o citire în lipsă?

— Da, pentru fiica mea, vă rog.

A scos maioul din geantă și i l-a întins.

Doamna l-a pus pe masă și, rezemându-se cu un cot pe el, a amestecat cărțile din pachetul pentru Briscolă.

— Știți că nu mi-ați zis niciodată numele?

A continuat să amestece cărțile cu țigara între degete, a lăsat-o în scrumieră.

— O cheamă Margherita.

— Pe al dumneavoastră, nu pe al fetiței.

— Pe mine mă cheamă Anna.

— Se citește la fel și dintr-o parte și din cealaltă, a spus cu ochii întredeschiși. E un nume comod.

— Da, a spus făcând o grimasă de stânjeneală.

— Cum vă simțiți cu mâinile?

— Așa și așa, a spus mângâindu-le și apoi lăsându-le în poală.

Doamna a fixat-o cu privirea, apoi i-a întins pachetul. Anna a tăiat cu stânga și s-a apropiat de cărți, doamna a început să le întindă în piramidă, douăsprezece plus ultima în vârf. De data asta a ieșit valetul de monede.

— Înseamnă bani?

I-a făcut semn să tacă.

Anna și-a mușcat limba și a ascultat zumzăitul frigiderului, îi amintea de momentul în care, în urmă cu an, doamna extrăsese un patru de spade și îi spusese că vedea o tristețe.

— Îmi puteți explica? întrebase punându-i-se un nod în gât.

Doamna explicase că viața ei decursese cum trebuia să decurgă, dar că ea nu se realizase pentru că ceva o împiedicase.

Anna nu-și reținuse lacrimile. Știa că *ceva* era grija față de ei toți, taburetul și colțul din bucătărie, stofele croite ca impulsuri cărora să le dea formă, bombănitul masculin. Era asta, când în schimb *altceva* insista să dea buzna de pe *via* delle Leghe, să se prezinte la partidul Liberalilor Radicali și să se înscrie, fără ca Franco să o șantajeze în vreun fel. Și să înceteze cu tot cusutul ăla în casă, cât și-ar fi dorit un magazinaș cu numele ei în vitrină. Și Sankt Petersburg, chiar și numai să se plimbe prin leagănul revoluției și al iubirilor interzise, și Milano, în localurile din Brera să cânte și să bea un pahar de vin. Era idealism? Probabil. Era, ce anume?

Doamna și-a dres glasul:

— Margherita e bine, dar văd o schimbare.

Atingea ușor cele treisprezece cărți una câte una.

— Un loc. Poate biroul.
— Caută casă. Au văzut una frumoasă.
— E cea care trebuie.
A luat țigara și a tras un fum adânc în piept.
— Casa asta e în regulă.
— Și sănătatea e în regulă?
— Prin sănătate înțelegeți chestia aia cu devenit bunică?
— Nu mă interesează chestia aia.
— Pe toate mamele de fete le interesează.
— Mă interesează să fie fericită.
— E fericită.
— Atunci e de-ajuns.
Și-a tras răsuflarea:
— Și piciorul fiicei mele? Vă amintiți, vă spusesem că se accidentase.
— Doar un disconfort.
Doamna a scos asul de cupe și l-a lăsat în mijlocul mesei, a amestecat din nou pachetul, întinzând douăsprezece cărți în jur.
— Un ultim lucru despre Margherita, Anna: dacă are animale, să le dea. Pisici, câini, papagali.
— Nu are animale.
— Serios?
— Din câte știu eu. De ce?
— Accidente, să zicem așa.
— O, Doamne. Accidente în ce sens?
— Spuneți-i să nu ia niciunul și va fi totul bine.
A încuviințat.
— Și ginerele meu?
Doamna a stins țigara și s-a uitat mai bine, a arătat asul de spade:
— E bine. Nu el mă îngrijorează.
— Ce vă îngrijorează?
— Trebuie să-și întemeieze o familie, sunt un cuplu care are nevoie de asta, vedeți? Și cu colțul doiului de bâte a ridicat valetul de spade.
Anna s-a sprijinit de spătar.
— O să decidă ei.
Doamna a fixat-o cu privirea, atingea cărțile ca pe clapele unui pian:
— Vă rugați, Anna?

— Nu mă rog, nu.

— Din când în când nu strică.

— O să fac ce pot.

A scotocit prin geantă și a scos portofelul, a luat cincizeci de euro și o centimă. Centima a pus-o pe farfurie.

— Scuzați-mă din nou pentru întârziere.

S-a ridicat, a dat să plece, apoi a rămas pe loc.

— Doamna Landi, și-a tras răsuflarea încă o dată, e adevărată povestea cu Buzzati? Dino Buzzati care venea aici.

Doamna a dat din cap că da.

— Și cum era?

A apucat țigara.

— Un bărbat frumos care iubea regele de cupe.

— Regele de cupe?

— Improvizația.

Anna s-a retras, a părăsit bucătărioara, însoțită de fată și a ieșit din casă aruncând o ultimă privire spre aparatul vechi de radio. În timp ce aștepta ascensorul, i-a venit în minte scena din *Hoții de biciclete* când protagonistul e atât de disperat, încât se duce la ghicitoare să afle viitorul. El care intră înaintea femeilor care-și așteptau rândul, ghicitoarea care-l invocă pe Dumnezeu, disperarea omului că nu primește un răspuns clar. A scos mobilul din geantă și a sunat-o din nou pe fiica ei. A auzit că-i răspunde când ajungea la parter și a spus:

— Mama ta e o cretină și voia să-ți comunice asta. Alo? Alo, scumpo? Mă auzi? Dar unde ești?

A ieșit din ascensor.

— Cum la Fatebenefratelli? Spitalul? A rămas încremenită în mijlocul holului.

— Ești bine?

A ieșit pe stradă.

— Vin acolo, nu nu nu vin acolo chiar dacă e vorba de un prieten, spune-mi salonul, nu nu, pe urmă îți zic, sunt o cretină și atât, sosesc.

A închis, își amintea de o stație de taxiuri lângă stejarul din Piața 24 Mai, a pornit într-acolo cu inima-n gât. Regele de cupe și improvizația. Margherita și Carlo trebuie să-și întemeieze o familie. Fără animale domestice. Buzzati era un bărbat frumos. Trebuie să mă rog. Fiica mea e la Fatebenefratelli. Era asaltată de gânduri, fusese o femeie care dăduse dovadă de asiduitate la

masa de cusut, acum și-o tempera mereu cu aceeași imagine frivolă: șirurile de miniprăjituri de la cofetăria Cova. Strălucirea glazurii, consistența marțipanului, jeleurile ca niște bijuterii pentru ea: în familie le mâncau la ocazii, cu Franco acaparând tartele cu fructe și Margherita prăjiturile cu cremă. Ei îi rămâneau tartele diplomat, cât învățase să iubească tartele diplomat. O dată pe săptămână, dacă ieșea pentru livrări în centru, se ducea pe Monte Napoleone și intra la Cova infiltrându-se printre doamnele în haine de blană, comanda o cafea și o miniprăjitură cu blat dublu de lichior. Tejgheaua mirosea a zahăr, ea se așeza în colțișor și lua o îmbucătură și o înghițitură, plătea cu o bancnotă și lăsa restul să cadă în geantă.

Regreta că o sunase pe Margherita, iar acum se grăbea spre ea chiar dacă știa că nu fiica ei se simțea rău: pusese încă o dată *ceva* înaintea dorințelor ei. Astfel, în timp ce taxiul o ducea la Fatebenefratelli, și-a mărturisit visele *ei* din ziua aceea, ca de obicei trei, în ordine crescătoare. Pe locul al treilea, o discuție cu Carlo. Pe locul al doilea, să evite petrecerea aniversară a cuscrei. Mereu pe primul loc: să arunce toate fleacurile soțului ei. Fusese dificil să le găsească. Trecuse o zi de la înmormântarea lui și ea deschisese dulapurile și scosese tot, Margherita și Carlo încercaseră să o ia de acolo, apoi o lăsaseră în pace până noaptea târziu. Se dusese la culcare cu casa întoarsă pe dos și când se trezise, după trei ore, realizând că lângă ea salteaua ortopedică era goală, se îmbrăcase și dusese totul în beci. Puloverele și bluzele, paltonul și pantofii, albumele Panini, totul în afară de revista de benzi desenate Tex, discurile, pipa și ceasul.

Făcuse nouă drumuri, îngrămădind aproape totul pe biroul de lucru, dăduse deoparte geanta cu scule și se împiedicase într-o ladă pentru fructe înfășurată într-un cearșaf. Îl dăduse la o parte și găsise vechile benzi desenate, mai ales Diabolik și Capitan Miki, și între paginile unei reviste Capitan Miki găsise douăzeci și una de cărți poștale trimise la adresa locului de muncă al soțului ei. Milano Marittima, Viareggio, Alpii, chiar și Madrid, chiar și Budapesta și câte o frază mereu diferită, ea și le amintea pe toate, dar repeta doar *Ce mult ți-ar fi plăcut cabanele care miros a pin, A ta, Clara.* Avea timbru din 8 august 1976, venea din Bormio, Margherita avea doi ani. Fiecare carte poștală avea aceeași semnătură, ultima din 7 iulie 1986.

După ce le citise, rămăsese în beci patruzeci de minute, așezată pe jos. Apoi făcuse ordine și urcase, reușind să ignore că cinci metri mai jos era o ladă pentru fructe de aruncat.

Amânase cu o zi, apoi încă o zi și, încet-încet, învățase să trăiască laolaltă cu acele scânduri de lemn care conțineau douăzeci și unu de secrete. Fusese tentată să afle, întrebându-l pe colegul soțului ei, care era istoric, sau sunând la Hotelul Doge din Milano Marittima reprezentat pe cartea poștală din 6 iulie 1979. Dar la ce folosea să știe? Încercase să-și cerceteze memoria: în afară de cursul de perfecționare de la Torino, Franco nu lipsise niciodată de acasă. Și telefonul? Facturile erau normale, mereu rezonabile, mai puțin când Margherita, la gimnaziu, petrecea jumătate de oră hlizindu-se cu receptorul la ureche pe care-l acoperea cu o mână. Ce altceva? Franco era genul de bărbat foarte scump la mângâieri, evitase mereu excesele când făcea cadouri. Duminica se ducea pe stadion, uneori ieșea să se plimbe cu bicicleta. Petrecea cel mult două ore pe săptămână în afara casei, erau pentru Clara a lui? Ea plânsese puțin când murise. Și în timp ce toți credeau că lacrimile disperate vor veni – bineînțeles că vor veni –, nimeni nu putea intui cât de mult o ajutase descoperirea cărților poștale să le amâne.

Își păstrase aceeași vigilență cu scopul de a găsi și alte lucruri, deschizând sertare, golind complet dulapuri și făcând curățenie în casă, încercând să-i vadă în fața ochilor pe cei care participaseră la înmormântare: nici urmă de femei necunoscute. Se căsătorise cu un bărbat bun, și *bun* era un adjectiv care o liniștea. Și-l repeta. Această Clara fusese o distracție, dacă fusese. Cum era probabil studenta pentru ginerele ei sau poate pentru fiica ei, sau poate pentru oricine, ea nu avusese niciodată ocazia. Și anii de căsnicie, nașterea, hainele confecționate cu mare precizie, mâncarea servită la masă cu entuziasm, politica reprimată, dar urmărită cu iubire vigilentă, ținând cont de tot, avea suficiente leacuri împotriva regretelor.

A trecut de ușile de la Fatebenefratelli, a întrebat unde era Unitatea de Primiri Urgențe.

— Anna.

S-a întors, Carlo era la aparatele de cafea cu telefonul în mână.

— Dar de ce ai venit?

— Și tu?

— Nu înțelegeam ce se întâmplă, a spus ducându-se spre ea și îmbrățișând-o.

Îi plăcea când ginerele ei o strângea în brațe, se pregătea arcuindu-și spatele într-o parte.

— Unde e Margherita?

— Vino, a luat-o de braț și s-a îndreptat spre ascensor. E fizioterapeutul ei. Mușcat de câine, infecție și n-am înțeles ce. Ea l-a adus.

Anna și-a pus o mână peste gură.

— Mușcat de câine. Dar voi aveți de-a face cu animale?

— În ce sens?

— Încetați să mai aveți de-a face cu ele.

A ieșit din ascensor și s-a ținut după ginerele ei prin secție, apoi în a doua cameră la stânga. Erau șase paturi, Margherita era așezată lângă cel mai apropiat de fereastră, un tânăr cu mâna bandajată dormea învelit.

— Chiar ai venit, a spus Margherita, zâmbindu-i.

Ea a ridicat din umeri.

— Îmi pare rău pentru întâlnirea programată, mamă.

Anna a mângâiat-o rămânând cu mâna pe brațul ei. S-a pitit în spatele tuturor, cu spatele la fereastră, se uita la ginerele ei care tasta la mobil și la fiica ei care îl țintuia cu privirea pe tânărul acesta necunoscut. A întrebat-o cum se întâmplase, Margherita a spus că o să-i povestească afară, iubita lui urma să sosească dintr-un moment în altul.

— Și părinții?

— N-a vrut să-i anunțe.

Anna s-a apropiat de tânăr, întredeschisese pleoapele și, înainte să se închidă la loc, privirea lui disperată, de copil, s-a oprit asupra ei și a lui Carlo.

Carlo, la rândul lui, îl privea, s-a uitat în altă parte din timiditate. A luat din nou mobilul, a terminat de scris *Dacă ai chef* și a trimis mesajul. Apoi s-a ridicat și a zis:

— Eu trebuie să plec, tata ne-a rugat să-l ținem la curent.

Și după ce a sărutat-o pe Margherita și pe soacra lui, s-a grăbit pe scări: pofta de Sofia devenea o neliniște pe care căminul familial îl împiedica s-o trăiască, ca și cum o jumătate a lui însuși s-ar fi opus celeilalte. Voia să înțeleagă până unde putea să ajungă. Ce era obsesia asta? Curul. Apoi? Vocea, să i-o

audă în timpul desfrâului. Apoi? Pilula anticoncepțională, îi văzuse folia în trusă: gândul că-și putea da drumul în ea îl tulbura. Apoi? Să dispună de un corp nou, un corp agil. Să înțeleagă dacă de data asta ar fi fost în stare. Groaza că o să se afle îi dispăruse, ca și cum ar fi devenit un drept al lui. Își putea permite un vas comunicant, să simtă împlinirea cu soția lui și împlinirea cu o amantă. Ce cuvânt greșit, amant. Ce cuvânt greșit, trădare. În raport cu ce ar fi *trădat.* Ce dispărea dacă își consuma pasiunea cu o altă fată, dacă avea parte de o bucurie de moment și dacă oferea, eventual, o bucurie de moment. Să se ridice, să se îmbrace din nou, fără să stabilească ritualuri romantice sau afectuoase, păstrând rânduiala pe care o consolidase de-a lungul anilor cu soția lui și pe care n-ar fi pus-o niciodată la îndoială. Grija față de pactul încheiat, construirea relației, devotament: un vocabular care în literatură era simptom de ingenuitate, dar care-l împiedica să se sustragă dovezii faptelor. Bănuia că și pentru el sentimentul de vinovăție ar fi fost cel care-l ținea pe muchie. De câte ori nu-și imaginase că se întoarce acasă, după trei sau patru ore în care se oferise altei femei, după ce năucise corpusculii Krause ai propriului gland, stimulați de noutate și încă vineții din cauza coitului inedit, în timp ce deschidea ușa căminului, în timp ce o săruta pe Margherita și câștiga minute ca să se obișnuiască din nou cu ideea propriei căsnicii.

Să se obișnuiască din nou, astea erau cuvintele care-l aruncau în ghearele îndoielii. Cine se obișnuiește din nou a fost în altă parte, răsturnând un echilibru. Răsturnând, echilibru: testamentul unei educații solide, familia Pentecoste, școlile catolice, deschiderea cadourilor în Ajun cu lumânările aprinse de o mamă în taior. Era un bărbat care căuta alibiuri familiale, când, în schimb, tocmai sora lui îi spusese că pentru ea a înșela fusese un prilej de a se regăsi.

— În sensul că te rătăciseși?

— În sensul că voiam să mă bucur de viață.

Dar ea făcuse un copil cu primul care-i ieșise în cale și trăia lipsită de griji din banii familiei Pentecoste. Revendica și el o părticică din această bucurie a vieții.

Astfel, în dimineața aia, în fața băiatului mușcat de câine, îi scrisese Sofiei de trei ori. Ea nu-i răspundea, el insistase. O rugase să poată vorbi cu ea despre povestire, nu era corect să

lase lucrurile neterminate. În al doilea mesaj o invitase la o bere și două vorbe. În al treilea folosise acel *dacă ai chef,* adăugând un rând despre faptul că stătea lângă un tânăr pe care nu-l văzuse niciodată, aflat pe un pat de spital. Cu cât se adunau tăcerile, cu atât devenea necumpătat. Fundul Sofiei Casadei eliberat de blugi, alb și disproporționat, abdomenul plat până la pubis, ce mic și primitor era probabil sexul ei. Era adevărat, el era toți bărbații din romanele pe care le iubea, atât de previzibili, avea dreptate Margherita. A lăsat în urmă spitalul Fatebenefratelli, s-a uitat la ceas și și-a dat seama că avea zece minute să se întoarcă la birou, a simțit telefonul vibrând în buzunar, l-a scos și a citit *Abandonez masteratul. Vă mulțumesc pentru tot, domnule profesor. Mă întorc la Rimini.*

După ce-l trimisese, Sofia și-a sprijinit capul de fereastra trenului Săgeata Albă. Milano, masteratul și scrisul și ideea că în Nord i s-au blocat drumurile: un mesaj trimis de pe un telefon mobil pecetluia totul. Trăise o aventură, așa își explicase, deslușindu-și gândurile: era o fată lipsită de talent care spusese cum stau lucrurile într-o povestire. Era un templu în construcție, cum îi sugerase Khalil, luându-și rămas-bun la cafenea, când îi spusese că luase o decizie la cald.

El încercase să-i bage mințile în cap, ea îi mărturisise că îi era dor de tatăl ei. Khalil tăcuse și se așezase lângă espressor, scosese aburul prin supapă și îl curățase. Apoi o îmbrățișase. La sfârșitul turei ea își scosese șorțul, îl sunase pe administrator spunând adevărul, voia să se întoarcă la Rimini.

Pornise spre casă, Milano o însoțise știind că e ultima oară. Aveau să-i lipsească clădirile de pe Missori, garguiele vizibile printre turlele ascuțite, tramvaiele de fier pe șine în direcția Domului, sufletele grăbite, posibilitatea de a te ascunde pe o stradă oarecare. Își dăduse seama de asta mai târziu făcându-și bagajul în camera ei din cartierul Isola, înghesuind cele patru zdrențe, laptopul, încercând să facă loc și pentru cărțile adunate în acele luni. Le lăsase, urma să vină să le ia înainte de expirarea perioadei de închiriere. Se așezase pe pat. Această cameră fără ornamente: acum, că o părăsea, era sigură că o face ca să nu cedeze. Să înceapă să iubească marele oraș, să uite de la o dimineață la alta Adriatica și papucii târșâiți ai tatălui ei în sufragerie. Să fie vulnerabilă în fața șarmului unui profesor, îngăduindu-și clișeul. Și apoi toate acele complicații: să

se trezească cu el la cafenea după ce se trezise cu soția lui la cafenea, cum putuse *să se trezească* ea în tot acel du-te-vino.

Dar avea povestirea. Scrisese ce se întâmplase în acea după-amiază în Fiatul Punto cu mama ei, cu cele mai precise cuvinte pe care ar fi putut să le aleagă: asta era recompensa, își spusese făcând eforturi să adoarmă în acea ultimă seară în Milanoul ei, îndoind cele șapte pagini ale povestirii *Come stanno le cose* în carnețel; târând valiza spre metrou, cumpărând bilet pentru trenul Săgeata Albă de la 10:35, așezându-se lângă fereastră și răspunzând la un ultim mesaj al profesorului. Ascultând din nou înregistrarea întâlnirii lor, unde Pentecoste îi mângâia gâtul și ea îi oferea ceafa. Cum îi simțise prinsoarea la rădăcina părului, înclinarea mușchilor cervicali. Ar fi vrut să-i dea și lui acele cincizeci și unu de minute și treizeci și șapte de secunde, dovada că ceva fuseseră.

A încetat să se frământe după Bologna, pe porțiunea de câmpie din provincia Emilia, cu casele izolate și brazdele ordonate. La Faenza a primit încă un mesaj, *E o glumă?* Imediat un altul, *Încerc să te sun, te rog răspunde-mi.* Mobilul a început să vibreze, l-a pus deoparte. L-a simțit vibrând din nou. L-a pus în buzunarul de la rucsac și a ațipit, în starea aceea de veghe au durut-o oasele, și-a atins brațele și picioarele, erau calde și se chinuia să le miște. S-a îndreptat pe banchetă și s-a uitat pe fereastră, a recunoscut provincia Romagna. După Imola, gustul câmpurilor se schimba, erau mai dulci, culturile o luau de-a curmezișul și aveau un ritm diferit, aproape contopindu-se, ca și cum oamenii ar fi vrut să stea aproape în timp ce semănau sau strângeau recoltele. Apoi Săgeata Albă a trecut peste digul din Rimini și ea și-a ținut respirația, era oricum greu să se întoarcă.

A cerut ajutor cu valiza, când a coborât din vagon a știut că fugise din Milano. A rănit-o calmul care o traversa, dezvăluindu-i cât de asediată se simțise. A trecut prin pasaj și a ieșit din gară, a verificat telefonul și a găsit trei apeluri pierdute și patru mesaje de la Pentecoste, unul spunea *Sună-mă imediat ce poți, îmi ajunge un minut. Mulțumesc.* S-a dus în stația de autobuz și a așteptat numărul 1, care urma să o ducă până în cartierul Ina Casa. Era construit pentru familiști în anii ’50-’60, arhitectura era inteligentă și ieftină, cu bunicii și copiii și nepoții în piațete printre magazinele de lactate și baruri și partide de cărți pe măsuțele improvizate, lângă școala Lambruschini și azilul

comunal. Acum bunicii mureau și le luau locul străinii, blândețea cartierului nu se pierduse. De fiecare dată Sofia sosea cu groaza că n-o s-o mai regăsească, dar o regăsea mereu. Autobuzul a mers pe lângă bastioane, a intrat în primele zone ale periferiei și pe măsură ce se apropia, inima ei era tot mai nerăbdătoare și agitată.

Magazinul de feronerie era deschis, o enerva să treacă pe lângă el de când îl dăduseră în gestiune. A prelungit călătoria și a coborât la stația din fața barului Zeta, a urcat printre străzile pietruite ale școlii, a ajuns în piațetă și în fața blocului în care locuise dintotdeauna, a observat că pe balconul ei erau flori. S-a dat în spate și a văzut că erau galbene. A luat cheile și s-a apropiat de ușa blocului, a urcat scările târând bagajul pe trepte, a deschis ușa, s-a dus degrabă în bucătărie, a dat de perete ușa franțuzească și a înțeles că în cele trei vase fuseseră plantate niște panseluțe.

— Sofia.

— Cine le-a pus? și nu s-a desprins din balcon.

— Eu. Am cumpărat plăntuțele de aici, din față.

S-a întors și l-a văzut pe tatăl ei. Era un bătrân în tricou care fuma, în bermude și papuci, ținea țigara în sus, ca să nu cadă scrumul.

— Veneam să te iau.

— E o surpriză.

Tatăl avea pungi sub ochi și părul tuns proaspăt, alb și tern. A scuturat țigara în chiuvetă și i-a dus valiza în cameră.

— S-a întâmplat ceva?

Sofia nu mai văzuse flori pe balcon de când punea mama ei lalele. S-a așezat, calendarul Frate Indovino era la luna martie, a dat pagina la luna aprilie. A privit în jur. Dulapul suspendat fusese îndreptat, plăcile de gresie fuseseră curățate de urmele de mortar și caloriferele revopsite. Caseta ruloului de deasupra ușii-fereastră fusese înlocuită. Lângă frigider se afla porcul de porțelan cu lingura de lemn.

S-a ridicat în picioare, a ieșit din nou pe balcon. Panseluțele erau câte șapte în fiecare vas și unele fuseseră plantate prea apropiate. A pus o mână pe pământ și a simțit că era ud, mirosea a pădure, a aplecat capul și a văzut că în colț era găleata cu ustensile a mamei ei. Grebla în miniatură, mistria și foarfecele și mănușile.

— Le-am scos din beci, a spus tatăl ei zâmbind.

Ea a dat din cap.

— S-a întâmplat ceva la Milano?

Sofia se uita fix la ustensilele din găleată, Nu s-a întâmplat nimic, a repetat în șoaptă, și între timp se apropia de tatăl ei; când a ajuns în fața lui, a dat să treacă pe lângă, a șovăit, i-a pus o mână pe umăr și a rămas așa, o fetiță care-l prindea stângace pe tăticul ei și el, care nu era în stare să o îmbrățișeze, a reacționat cum a putut, a mângâiat-o pe fiica lui în dreptul coastelor și pe ceafă.

— Hai, că te duc acolo, a șoptit și a auzit că fiica lui plângea.

A continuat să o țină.

— Te duc acolo.

— Nu vreau să merg la ea.

— Te duc la farul galben, a îndepărtat-o de el ca să o poată privi, îmi face bine din cauza fumatului. Mă duc să mă schimb, că sunt urât.

Doar când a rămas singură, în timp ce-și ștergea ochii cu mânecile hanoracului, și-a dat seama că se întorsese. S-a gândit la momentele în care erau încă toți trei și magazinul, tatăl ei făcea oferte cu manopera inclusă în preț, cu mama care stătea în spatele tejghelei și nota într-un caiet galben serviciile pe care soțul ei ar fi trebuit să le facă pentru noile achiziții. *Oglindă pentru doamna Assunta, de montat în două zile. Burghiu și mortar pentru Ceschi, de schimbat poziția tabloului.* El era mereu plecat și magazinul făcea afaceri bune chiar după ce se deschisese magazinul Obi de pe strada Marecchiese, care avea o varietate mai mare de produse. Ce fericit fusese tatăl lui la magazinul de feronerie. Și mama ei, cum se ascunsese în viața aia.

Sofia s-a dus în cameră, a deschis valiza și a căutat printre haine. A găsit foile cu povestirea îndoite pe jumătate, titlul *Come stanno le cose* fusese rescris cu grijă în partea din stânga, sus. S-a dus după tatăl ei în baie și l-a găsit îmbrăcat cu cămașă bej și blugi, își aranja părul atingând ușor cu pieptănul smocurile rebele. A băgat de seamă prezența ei:

— Să mergem.

Ea i-a întins foile.

— Ce e?

— Pentru tine.

∴

Andrea a semnat externarea din spital și a rugat-o pe Cristina să-l însoțească acasă. Mâna îi pulsa și febra scăzuse, medicii spuseseră că ar fi fost nevoie de o noapte de spitalizare. Avea o infecție, nu erau repercusiuni la oase, era o problemă la tendoane. Dar el știa deja asta.

Plecase de la Fatebenefratelli după ce completase formularul în care reconstituia șirul evenimentelor: câinele vagabond îl atacase în apropierea parcului Sempione – de culoare deschisă –, fără provocări sau contact anterior.

A așteptat-o pe Cristina să ia mașina, era pe înserate și i s-a părut că aude rândunelele, ea a venit și el a urcat, și-a pus centura și a continuat să scruteze cerul pe fereastră. Apoi a spus:

— Mulțumesc, și s-a uitat la ea.

— Puteai să mă suni imediat.

— Nu era grav.

— Vreau să spun, erau în jurul tău toți oamenii ăia cu care nu aveai nicio legătură.

El s-a abținut, în ultima vreme se abținea și în preajma ei. Avea să-i dea un răspuns și renunța, sporind chinul dintre ei. De data asta ar fi vrut să-i mărturisească: mi-a făcut plăcere să fie acolo oamenii care nu aveau nicio legătură cu mine. Când se trezise pe un pat de spital și văzuse acolo familia Margheritei avusese un sentiment de alinare. Margherita, mama în vârstă cea sprintenă, aceste două prezențe la căpătâiul lui transformaseră amestecul acela nepoftit într-o veghe firească. Chiar și soțul, pentru o clipă zărise în el un indiciu – postura sau frumusețea obosită sau cine știe ce – pentru care o merita pe soția lui.

Au ajuns la Porta Romana și au trecut pe lângă arc, fuseseră plantate zambile, ea a vrut să intre pe strada Crema și el a spus:

— Să mergem mai întâi la César.

— Cum?

— Vreau să trec pe la câine.

Cristina a oprit pe marginea drumului.

— N-are sens.

— Vreau să-l văd.

— Reacționează urât.

— Vreau să-l văd.

— E întuneric.

Andrea a tăcut, lăsase geamul jos ca să intre aerul proaspăt, îl inspirase când ieșise din spital și se simțise mai bine.

— Vreau să-l văd și dacă e întuneric.

Ea a pus luminile de avarii și câteva momente a fixat cu privirea volanul, apoi a spus:

— L-au luat de acolo.

S-a întors spre el:

— Au zis că putea să lupte, au așteptat ziua de azi pentru că au venit sud-americanii cu banii.

Andrea își ținea mâna în poală, era un înveliș pe care se obișnuise să-l protejeze, i-a făcut semn să pornească oricum.

— Andre.

— Pornește.

— Dar să nu faci vreo tâmpenie.

Nu s-a mai uitat la ea când au ajuns la San Donato. O mașină a grupului era parcată pe marginea străzii, băieții plecaseră cu celelalte două. Andrea a intrat pe poartă, Cristina i-a deschis ușa și a traversat casa până în curte, lanțul lui César era pe pământ. A inspectat nisipul unde câinele râcâise și i s-a părut că nu sunt urme de sânge.

— Nu l-a bătut, a spus ea.

— De unde știi.

— Am fost mereu aici.

Andrea n-a găsit bâta, lipsea și bățul cu cuie.

Au urcat în mașină și au ajuns la pod în zece minute, era la cinci sute de metri de o zonă în construcție, cu excavările și pilonii de ciment neterminați. Au parcat într-o alveolă și au continuat pe jos. Înainte să pornească el s-a acoperit bine, picioarele îl țineau, așa că a reușit să nu încetinească. S-a apropiat și a ajuns lângă grup, doi ecuadorieni i-au făcut un semn, el le-a răspuns și s-a așezat la pândă într-o nișă, să privească. Ringul era gol, stăpânii pregăteau câinii în cele două colțuri și generatoarele fuseseră pornite și conectate la lumini. Ca să delimiteze ringul înfipseseră niște bucăți de tablă în pământ și le asiguraseră cu niște cărămizi pe exterior. S-a apropiat mai mult, erau doi care aruncau pământ peste urmele luptei care tocmai se încheiase, pătratul era mânjit într-un loc.

Unul dintre cei doi ecuadorieni îl fixa cu privirea.

Erau câțiva tipi noi și italienii stăteau în colț și pariau. Se uitau

fix la câinii care se încălzeau, se auzeau clinchetul unui lanț pe care unul dintre stăpâni îl trecea peste spinarea unui rottweiler. Rottweilerul a smucit și a fost tras de gât, s-a proptit pe labele din spate, și celălalt câine se sprijinea pe cele două labe, era un american bully. I-au dus în ring și Andrea i-a văzut mai bine. Rottweilerul avea blana murdară și două dungi albe pe o parte de la niște cicatrici. American bully-ul era îngrijit, de un gri neobișnuit, cu urechile tăiate până la rădăcină și ochii apoși, probabil după o infecție.

— Fratele meu nu răspunde la telefon, a spus Cristina zgâlțâindu-l din spate.

Andrea a continuat să se uite fix la pătratul ringului, adevărul era că nu reușea să-și desprindă privirea. Mizele fuseseră închise într-un borcan care fusese dus afară, lăsat într-o gaură printre buruieni, ca să fie protejat în cazul unei razii. Unul dintre cei doi ecuadorieni a repetat regulile confruntării: animal scos înainte de termenul prevăzut înseamnă plata unei treimi din cotă plus trei sute stăpânului, animal mort înseamnă că stăpânul ridică suma întreagă.

Când li s-a dat drumul câinilor, rottweilerul era tăcut și a rămas ghemuit, iar american bully l-a dominat puțin, după care a fost strivit la pământ și sângele a început să-i gâlgâie din gât. Pe ring vechile urme de sânge au început să apară din nou ca niște crengi negre într-un râu. Andrea se uita fix la ele, s-a desprins de gloată și s-a dus la ecuadorianul care rămăsese în spatele ringului și nu încetase deloc să-l privească. Imediat ce a ajuns lângă el, ecuadorianul și-a înclinat capul în direcția celei mai îndepărtate ieșiri de pe pod.

Andrea a pornit într-acolo și a fost ajuns din urmă de Cristina și de ecoul american bully-ului înfrânt. Se pregătise deja pentru moartea lui César cu patru luni în urmă, când îl salvaseră plătind o treime din cotă, după ce un cane corso îl măcelărise pe jumătate. Ar fi vrut să-l elibereze, nu o făcuse, pentru că-i plăcea să-l vadă în ring. Fusese o luptă în care César smulsese o parte din gâtul unui pitbull și îl țintuise la pământ, după doar cincisprezece secunde de la începutul confruntării.

Andrea s-a ținut de brațul bandajat și n-a mărit pasul, mergea ușor pentru că-i trecuse febra și i s-a părut că nu-și mai simte inima.

— Ți-a zis unde e? a spus ea ținându-se după el.

El continua să meargă spre direcția indicată de ecuadorian, a aprins lanterna de la mobil ca să lumineze.

— Ți-a zis unde e?

L-au găsit în mica groapă de gunoi, la câțiva metri după canalul de scurgere. Era într-o parte mai joasă a terenului și corpul era ascuns prost de pământ și de câteva pungi de plastic. Andrea a îngenuncheat și cu mâna sănătoasă a început să sape, ea l-a ajutat și a început să plângă. L-au eliberat și l-au scos, târându-l câțiva metri mai departe. El i-a curățat botul, mângâindu-l încet, și și-a dat seama că fusese mușcat de coaste, de spate și de un mușchi femural. César avea ochii deschiși și limba ieșită într-o parte. Andrea i-a ascuns-o și i-a pus o mână pe rămășița de coadă.

A rugat-o să se ducă să ia mașina, când a rămas singur cu câinele lui, s-a ghemuit alături, mai era încă puțin cald. Ea a venit și l-au pus cu greu în portbagaj. Sângele îi murdărise bandajul, pantalonii și puloverul lui Andrea.

— Vreau să-l îngrop în câmp.

Ea a încuviințat și și-a șters lacrimile, apoi au urcat în mașină și au mers până la casă. A vrut să se ocupe el de tot. S-a proptit bine cu picioarele în pământ și l-a ridicat pe César, a pornit spre câmp și picioarele i-au tremurat până când a trebuit să se oprească. Cristina l-a ajuns din urmă cu lopețile și l-a ajutat să susțină botul câinelui, au continuat împreună până la un luminiș unde erau un nuc și un canal de irigație secat. Noaptea nu avea vlagă, umbre se profilau în lumina felinarelor și a lunii.

Le-a luat mai mult de o oră să sape o groapă adâncă, el își folosea brațul bolnav cu care împingea strâmb. L-au așezat ușor pe César și împreună au făcut astfel încât capul să privească spre casă. Ea îl mângâia, l-a mângâiat și el, apoi și-a apăsat degetele acolo unde fusese rănit. L-a acoperit cu grijă. Au bătătorit pământul cu dosul lopeților și el s-a întors imediat în casă. Ea l-a prins din urmă în curte, Andrea desfăcuse deja lanțul, îl pusese în cușcă, aruncase castroanele pentru mâncare și pentru apă, șterse cu piciorul forma lui César imprimată pe pământ sub șopron. S-a lăsat îmbrățișat și a spus:

— Du-mă acasă.

— Rămâi.

— Nu vreau să-i văd.

— Să stăm la tine atunci.

S-au dus la el și au făcut baie împreună, ea l-a ajutat să-și scoată bandajul abia după duș. Rana se deschisese în două locuri și crema antibacteriană se închegase. Andrea a îndepărtat-o și i-a cerut să nu se uite la mâna nebandajată. Ea a ieșit din baie, dar înainte i-a dat medicamentul pe care ar fi trebuit să-l ia cu multe ore în urmă.

Imediat ce a rămas singur a întins brațul sub lumină, a deschis și a închis pumnul și a văzut că din mușcătură încă ieșea lichid. A suflat peste, a pus ce trebuie, s-a bandajat și s-a dus spre dormitor; a găsit-o întinsă în întuneric. S-a culcat lângă ea.

— Fratele meu nu răspunde. Mâine lasă-mă pe mine să discut cu el.

Andrea uitase deja vocea Cristinei și nu s-a mai gândit nici la Cesar, știa că a doua zi dimineață o să fie diferit. Acum avea nevoie de o imagine care să-i ofere liniște sufletească și a fost surprins să constate că e Margherita. Ea, care-l veghea la spital.

A invocat-o, Margherita a făcut același lucru.

L-a căutat pe Andrea cum s-a băgat în pat, umerii lui puternici care se vedeau de sub așternuturile spitalului. Și cum dormea, ce teamă îi era să nu-l deranjeze. După ce ieșise de la Fatebenefratelli, imediat ce ajunsese la agenție, își transcrisese în agendă numărul de telefon pe care i-l ceruse înainte să-l părăsească, întărind cifrele 3 și 8 în timp ce se hotăra să-și joace rolul pe care și-l asumase în privința ofertei de vânzare-cumpărare a apartamentului de pe Corso Concordia. Dar, în loc să o sune pe proprietară, rămăsese la masa de lucru fără să facă nimic.

Ce ar fi spus tatăl ei? Ar fi folosit cuvântul acela, Scharfenberg, care indica un cârlig de tracțiune ușoară pentru trenuri – *ușoară,* nu stabilă, în opinia lui, ca acelea de stil vechi –, cu care un vagon rămâne prins de altul. Ea era Domnișoara Scharfenberg, tatăl ei îi spunea așa când o vedea cu capul în nori în fața posterului cu Andrea Giani sau când lua din timpul pentru lecții ca să piardă vremea.

Grație tatălui ei își dădea ea seama că trage un vagon cu *ușurință.* O lua din nou pe drumul cel bun renunțând la distracții – de data asta cuvântul era al mamei ei – și se agăța de realitate. Să plătească facturile de lumină și gaz, cumpărăturile la Pam, achiziția unei case pentru familia ei. O sunase pe proprietara apartamentului de pe Corso Condordia și fusese

plină de vervă și îndârjită naturalețe. Își dorea asta de la colaboratorii ei, nu conta prea mult că spontaneitatea era rezultatul unei pregătiri. Îi comunicase că începuseră vizitele, deja avea notate în agendă unsprezece întâlniri, numai două persoane renunțaseră când aflaseră prețul nenegociabil.

— În ce sens, Margherita?

Era din cauza ascensorului, cele nouăzeci și șase de trepte nu făceau decât să îngreuneze. Îi plăcuse expresia „a îngreuna”, pentru că era elegantă și lipsită de echivoc. Și apoi adăugase: „Dar aveți încredere în mine”.

Cum se simțise? Se simțise ancorată cu putere de vagonul următor, adică proiectul ei de familie. După-amiaza aceea la Sevilla, în care acceptase cererea în căsătorie a lui Carlo: după ce o ceruse, ea se așezase pe micul zid al patioului la Santa Cruz și îl întrebase dacă e adevărat, admirând inelul de argint pe care i-l punea pe deget. Aici ea era o femeie ca *toate* celelalte și în cazul ăsta nu-i displăcea deloc. Apoi se întâmplase ceva, imediat ce-și anunțaseră familiile: în ea se ivise un disconfort pentru familia Pentecoste care începuse cu sugestiile despre ceremonie. Pentru ea ar fi fost de-ajuns o nuntă restrânsă într-o bisericuță, cu zece invitați și rochia înflorată cumpărată de la Twinset cu un an în urmă, apoi un prânz pe lacul Como sau într-un mic restaurant de provincie. Îi mărturisise asta mamei ei, într-o seară când rămăsese la cină, și imediat o auzise spunând că vrea să contribuie la nuntă cum putea, poate confecționând o capă și un papion. Margherita împinsese farfuria răsturnând risotto pe masă.

— Începi și tu, ajunge!

Izbucnise în plâns și mama ei se apropiase, trăgând scaunul spre ea, apoi îi șoptise:

— Eu am suferit de eritem, m-am vindecat la o lună după nuntă, dar, în fond, nu te vindeci niciodată.

L-a alungat pe Andrea din minte și s-a abandonat camerei cufundate în noapte, tavanul înalt, New York-ul pe pereți, agitația vecinului insomniac, luna care se strecura prin ruloul de la fereastră. Mâna i-a alunecat pe cearșaf și a mângâiat un șold al soțului ei, își dădea întotdeauna seama când nu dormea. El i-a prins-o. Carlo devenea impetuos imediat ce adulmeca posibilitatea de a o avea. Și ea devenea impetuoasă imediat ce decidea să-l aibă. De fiecare dată când i-o lua în gură – se

întâmpla mereu înainte să facă dragoste –, ea voia să-l simtă că se izbește de gâtlej, cu convingerea absolută că se îngroașă până îi limitează respirația. Sugea până când îl simțea fremătând, se oprea fără să-i dea voie să aibă orgasm, apoi îl lăsa pe el să i se dedice ei. Atunci când avea capul soțului ei între picioare, ceda imaginației. Așa o definea, imaginație, lua forma bărbaților impunători pe care și-i închipuia deasupra și în jurul ei, împreună sau separați, un cerc care să o protejeze și să abuzeze de ea. Chiar și cineva din trecut: cum o atinseseră, cum o sărutaseră, cum știau să se miște în ea, amintiri pe care le dezgropa, în mod uimitor, instantaneu.

Să fie deasupra soțului ei la sfârșitul acelei zile petrecute în spital cu Andrea: asta așeza lucrurile la locul lor. Să-l vadă gemând sub ea, după ce ea și-l dorise pe altul: scotea la iveală complicitatea lor. El i-a cerut pe un ton poruncitor să-i povestească fanteziile. În acele momente care precedau orgasmul, Carlo o întreba ce n-ar fi vrut niciodată s-o întrebe și ea îi povestea ce nu s-ar fi gândit niciodată să-i povestească.

Ea a încetinit ritmul, el a insistat. Margherita a reluat, el i-a strâns șoldurile.

— Fizioterapeutul, a spus ea atunci.

În timp ce rostea, Margherita a încercat să-l găsească pe soțul ei în întuneric, profilul, respirația întețită, prinsoarea brutală a mâinilor, impulsul erotic și disconfortul cauzat de acea dezvăluire. A continuat să se miște.

— Fizioterapeutul, a repetat și, călare peste el, a apăsat cu putere, au avut orgasm, ea a rămas deasupra până când s-au liniștit.

Apoi păstrau o anume discreție în legătură cu ce tocmai își spuseseră, ca și cum dorința sexuală ar fi fost cea care trimitea în gură cuvinte la care nu se gândeau deloc. Pe ea o excita foarte mult să știe că are acea putere asupra lui. Era un risc care dusese la alianțe și la o anume idee că relația lor e specială. Dar de la neînțelegerea cu baia totul devenise dificil.

S-a desprins de el, n-a regretat că i-a zis de Andrea. L-a privit și și-a dat seama că soțul ei o observa atent.

— Ce e? l-a întrebat ducându-se la baie.

Când s-a întors, el era în aceeași poziție.

— Tu știi în ce moment a luat sfârșit tinerețea ta?

Carlo s-a învelit cu așternutul.

— Vreau să spun momentul precis.

— O, Doamne, cum de îți vin întrebările astea după ce te-ai futut?

S-a învelit și ea, căutându-i picioarele.

— La finalul liceului?

— Nu, nu, nu, vreau să spun momentul precis.

Ea a mijit ochii, răspunsul putea fi: când i-au spus tatei că e pe moarte. În schimb, a spus:

— Cred că în ziua în care am deschis agenția.

— Deci acum trei ani și jumătate.

— Erau doar birourile, tu aduseseși câteva cutii mari și eu am început să le golesc. Mi-am ales locul și am așezat broasca-țestoasă de plastic cu gâtul mobil. Ții minte?

— Erai speriată.

— Un pic.

El și-a aranjat perna sub cap.

— Eu eram pe bicicletă, mă duceam de la muncă la piscina Mincio. Exact pe podul Ripamonti care coboară spre Porta Romana. Ultima zi din septembrie, acum cinci ani.

Au tăcut și, la scurt timp după, el a ascultat-o cum adoarme. A rămas treaz și și-a amintit clipa în care pedala și percepuse acea magie. Pe bicicleta aia, gâfâind pe podul Ripamonti, nu avea încă un loc de muncă clar – credea că ocupația de redactor o să fie trecătoare –, avea infatuarea scriitorului și încă nu renunțase la ea, locuia împreună cu Margherita ca iubit al ei, nu era încă un profesor recomandat de tatăl lui. Nu era *încă.* Ar fi putut fi orice. Pe acele pedale, parcă ridicându-se de la pământ câțiva metri înainte de linia de sosire, își simțise pieptul invadat de bucurie. Coborâse panta cu certitudinea că starea aceea reprezenta deopotrivă apogeul și despărțirea de o etapă și că, peste puțin timp, o să înceapă noua lui viață de bărbat adult. A adormit cu aceeași melancolie sau ar fi putut spune, poate, că era fericire.

Când s-a trezit, prima imagine a fost cu Margherita și fizioterapeutul. Ea întinsă pe un pat pliant, cu picioarele ușor depărtate, băiatul care o masa pe interiorul coapsei. Plăcerea ei sufocată, băiatul care nu reușea să se abțină – cum ar fi putut? – atingând-o un pic unde nu era permis să o atingă, erecția disimulată, care a explodat eventual în vestiar imediat după. S-a furișat afară din cameră și s-a dus la baie, s-a spălat în grabă, a

ajuns la chicinetă și a preparat cafeaua moka pentru Margherita. A lăsat-o deoparte și a mușcat dintr-o felie uscată de pâine integrală, mesteca liniștit studiind cu atenție colțul mesei, ultimele facturi plătite de pus în dosar, ochelarii de citit și flaconul cu antihistaminic, o plăntuță robustă, mobilul soției lui pus la încărcat. Mobilul soției lui. Și-a distras atenția notându-și posibile cumpărături la supermarket, punând înapoi în rucsac corecturile în pagină despre Maroc, apoi a ieșit din casă: cum ar fi reacționat dacă ar fi citit în telefonul ei aceleași mesaje pe care el i le trimisese Sofiei?

A mers încet pe strada Montevideo, de-a lungul parcului Solari cu câinii euforici după o noapte în cușcă, urmați de stăpânii lor adormiți, a observat atent bucuria acelor animale fără lesă și totuși fideli.

Cum ar fi reacționat dacă ar fi aflat că Margherita avea pe altcineva? A lăsat parcul în urmă și a evitat interogatoriul ăla, s-a abandonat certitudinii că starea de alertă în care intrase din cauza Sofiei căpăta o formă diferită. Întoarcerea ei la Rimini, să nu o mai găsească în clasă peste trei zile era o înfrângere pe care acum o putea asimila. Cu condiția să nu se pună la adăpostul Margheritei.

Dorința lui se extinsese în afara căsniciei, dacă ar fi încercat s-o reîngrădească ar fi ajuns să se bucure de soția lui ca un fel de remediu. Margherita însemna fericirea, el percepea asta cu certitudine. Dar acum percepea și o zonă liberă care se delimitase în mod zdravăn, capricios, irefutabil: această parte a minții lui elibera energie de fiecare dată când se apropia cu gândul de Sofia. Sofia acum, cine știe cine într-un viitor. Cealaltă fericire. Se întrebase dacă factorul declanșator e o epuizare a căsniciei lui, ajunsese la concluzia că vrea să termine odată cu povestea asta a compensării afective. Soția lui îi oferea bucurie, o bucurie minunată, Sofia îi oferea bucurie, o bucurie minunată.

Când a ajuns în Naviglio, a scos mobilul și a scris *Măcar spune-mi dacă o să te întorci la Milano.* Și-a băgat mâinile în buzunare și a urcat pe Corso San Gottardo, redacția era în clădirea de culoarea fildeșului, colț cu strada Lagrange. I-a făcut un semn fetei de la secretariat, Manuela a zâmbit dând din capul ei brunet, cu tunsoare bob, el a salutat-o și s-a îndreptat spre capătul coridorului. Carlo muncea acolo de șase ani și avea același scaun cu brațe de când semnase contractul de

colaborare: o mie patru sute de euro net pe lună și fără prezență obligatorie. Era a doua meserie pe care o găsise după licența în Litere, prima fusese într-o agenție de publicitate. Renunțase la ea pentru că era incapabil și îl împiedica să scrie. Totul îl împiedica să scrie. Astfel, tatăl lui se *agitase* – „Acum mă agit eu” –, oferindu-i să gestioneze personalul în clinica lui privată. El refuzase și nu-și vorbiseră o vară. Dacă acum Domenico Pentecoste era întrebat ce tip de muncă desfășoară fiul lui, el răspundea „Predă literatură”. Uneori revenea la seara aceea, când tatăl lui îl întrebase: „Și o să scrii vreodată un roman?”

Carlo a luat o sticlă de apă din baxul de sub birou, a băut o înghițitură și a așteptat să pornească computerul. Împărțea dintotdeauna biroul cu Michele Lattuada, un grafician de patruzeci de ani care vorbea puțin, locuia lângă Bergamo și în fiecare dimineață ajungea la șase în gară, cu cel puțin o oră înainte de sosirea trenului: locurile de parcare erau puține și polițiștii amendau cu precizie. Parca, rabata scaunul, își fixa alarma de trezire și aștepta. Luni întregi, Carlo se gândise să scrie un roman despre acest coleg și scaunul rabatabil, punctele colecționate de la supermarketul Esseleunga, caserola cu prânzul și afecțiunea pe care o simțea pentru el. Michele Lattuada îl învățase să fie mulțumit de un scaun cu brațe comode, de sticlele cu apă de sub masă, de o soție, poate și un copil.

Și-a tras mai aproape tastatura și, fugitiv, s-a uitat la Michele: lucra la ghidul despre Japonia, își aranja ochelarii și țăcănea mouse-ul, din când în când se schimonosea concentrat. S-au dedicat Muntelui Fuji, au pregătit o pagină dublă despre *onsen* – băile termale din Hokkaido, au început o cercetare despre *okonomiyaki* – clătita sărată japoneză, apoi telefonul a vibrat. Michele a băgat de seamă și s-a răsucit, Carlo a scos mobilul și a citit: *Mă întorc mâine să-mi iau ultimele lucruri, am suficiente cursuri ca să cer atestatul de masterat? Mulțumesc. S.*

S-a ridicat de la birou și s-a dus la fereastră, tramvaiele din stația San Gottardo zăngăneau la macaz. A strâns mobilul în mână. A recitit mesajul și a așteptat ca sentimentul de ușurare să se întindă până la omoplați. Când a ridicat capul, a văzut că Michele se uita fix la el. S-a întors la birou, i-a răspuns Sofiei: a liniștit-o în privința atestatului și i-a cerut din nou s-o vadă. A

lăsat telefonul pe birou și a început să lucreze la pagina dublă despre *okonomiyaki.*

N-am timp, domnule profesor, îmi pare rău.

A încercat să completeze partea despre Osaka, păstrând ultima rubrică pentru hotelurile-boutique de pe râul Yodo.

Doar o cafea, ce zici?

Poate mâine, dacă am terminat de trimis cărțile, dar nu vă garantez.

A început să se ocupe de Nara, căprioarele și traseul nocturn al felinarelor.

Să încercăm, Sofia. Îmi dai de știre?

Să ne auzim mâine, o zi bună, domnule profesor.

I-a plăcut că încheiase mesajul cu *o zi bună.* L-a anunțat pe Michele că terminase și că revine curând, a ieșit să mănânce, știa că o să se întoarcă târziu. Nu era joi și nu-i plăcea s-o ia prin surprindere pe soacra lui, dar a urcat oricum în tramvai către Porta Venezia, a luat metroul până la Pasteur și a intrat în cofetăria Scaringi. A cumpărat o prăjitură diplomat și una *baba*[5], făcea asta în fiecare joi. Înainte să sune la sonerie pe *via* delle Leghe a verificat dacă storurile erau ridicate. A apăsat soneria și a așteptat mai mult ca de obicei, era gata să renunțe, apoi a auzit-o pe Anna întrebând cine e.

— Eu sunt.

— Eu?

— Carlo.

Soacra lui l-a așteptat pe palier cu mâinile împreunate.

— Ce s-a întâmplat?

— Eram prin împrejurimi, a spus îmbrățișând-o, își lipea mereu obrazul de al ei și adulmeca parfumul de trandafiri.

Și-a dat seama că nu era fardată și că rochia era mototolită.

— M-ai făcut să trag o sperietură.

— Nu m-a mușcat niciun câine vagabond, a spus dându-i prăjiturile.

— Ai mâncat?

El a clătinat din cap și a intrat după ea în casă. Televizorul era oprit și pe canapea era o pătură.

— Dormeai.

Ea era deja la frigider, agitându-se cu o farfurie.

— O soacră are mereu vițel cu sos de ton pus deoparte.

[5] O prăjitură specific napoletană, din aluat de cozonac, însiropată cu rom.

— Și mama are mereu vițel cu sos de ton în frigider.
— În legătură cu asta…
— Nu veni.
— Mama o să fie dezamăgită, a spus zâmbind. Dar eu nu știu ce să-i fac cadou.
— Ai deja foca din cristale Swarovski.
S-a așezat pe taburetul lui în timp ce ea pregătea masa. I-a servit vițelul cu sos de ton și un pahar de vin roșu.
El a luat o îmbucătură.
— Dacă aș fi în locul tău, aș dezerta.
— Așa spuneau și Aliații înainte de debarcarea în Normandia, apoi a zâmbit și a mușcat dintr-un colț al prăjiturii diplomat.
Apoi au tăcut, el a savurat vițelul cu sos de ton privind în farfurie. A mestecat cu grijă și a băut o înghițitură de vin. Ea a vorbit despre apartamentul de pe Corso Concordia.
— Mă îngrijorează că n-are ascensor.
— Suntem tineri.
— Piciorul Margheritei?
— E doar o inflamație.
Carlo a încercat să ducă farfuria la chiuvetă, ea i-a smuls-o și a început să o spele laolaltă cu o ceașcă și tacâmurile.
— Știi că încă îl citesc pe Dubus? E un autor care-mi amintește de fiicele taciturne care își vizitează mamele și de ginerii care-și vizitează soacrele și de soacrele care spală farfuriile pentru că sunt atât de partea fiicelor, cât și de partea ginerilor.
— Ar trebui să fii de partea fiicelor.
— Parcă ești un preot.
— Sunt într-un moment complicat, Anna.
— Nu-i nevoie să-mi povestești.
El s-a ridicat și s-a dus la ușa franțuzească, covorul era întins pe balustradă aproape de castronașul cu mâncare pentru păsări. Ceața se lăsase peste *via* delle Leghe.
— Ce vrei să-mi povestești, haide.
— Că am ajuns un idiot.
— Toți bărbații ajung așa la un moment dat.
Anna s-a așezat pe taburet și și-a concentrat atenția asupra prăjiturii diplomat.
— Aș fi vrut mult să mă nasc și eu băiat.
El a privit-o.

Ea mesteca tacticos, și-a netezit cutele rochiei cu mâna.

— În copilărie, Margherita nu a crezut niciodată în Moș Crăciun, știai asta? O dată s-a dus la tatăl ei, să fi avut vreo cinci sau șase ani, și l-a întrebat dacă putea primi cadoul înainte de Ajun.

— A intuit toată povestea.

— A intuit că trebuie să treci pe acolo.

— E o greșeală.

— Verbul a greși are multe semnificații ascunse.

I-a venit chef să pună un disc. S-a dus la dulap și a ales unul la întâmplare, l-a scos din copertă, a pornit aparatul și a încercat de trei ori să așeze acul pe vinil, i-a dat voie lui Carlo s-o ajute.

— Modugno, a anunțat.

Joia, când și când, puneau discuri și, chiar dacă azi nu era joi și vorbiseră despre chestii neplăcute, puteau fi liberi. Modugno, Aretha Franklin sau trupa Camaleonti, discurile se învârteau și ei pierdeau vremea, uneori ginerele explora biblioteca sau se așeza să lucreze la masa rotundă, ea citea, pregătea ceva în bucătărie sau călca.

Deseori închidea ușor pleoapele, instalată pe taburet, și se prefăcea că silueta de pe canapea nu era Carlo, ci un soț. Cum era? Mai scund? Sau foarte înalt? Un bărbat foarte bogat sau un artist? Poate francez sau din Piacenza – cei din Piacenza preferă carnea de cal și sunt puternici și amabili. I se întâmpla să-și imagineze un bărbat pe care tocmai îl întâlnise, i-ar fi plăcut să fie o femeie îmbrăcată în halat, stând cu un necunoscut în camera de zi.

O speria să dea frâu liber imaginației, îl păstra tot timpul în suflet pe Franco. Înserarea confirma absența. Patul gol, să stea pe canapea și să identifice locul deformat în care se relaxa el. Dincolo de zid era familia Soldati, mamă, tată și doi adolescenți, ea îi asculta sprijinită de peretele băii, băiatul cel mare, Fabio, tocmai își luase permisul de conducere și toată familia ciocnise un pahar de prosecco cald – tatăl uitase să-l pună la frigider. Odată, ea făcea baie și o auzise pe soție plângând pentru ceva grav, fuseseră niște spasme disperate: se ridicase din cadă cu inima tulburată, pentru că se regăsea și ea în lacrimile alea. Cine nu s-ar regăsi? Căsniciile pot fi nesuferite.

S-a uitat pe furiș la ginerele ei, butona telefonul concomitent cu Modugno care cânta *Come stai.* Carlo era un tânăr care nu

știa să se impună. În cei șaptezeci de ani de viață învățase să-i recunoască pe bărbații imprevizibili care pot să o facă și pe bărbații previzibili care nu pot să o facă. El făcea parte din a doua categorie, se înroșea dacă se emoționa și avea o ținută atât de puțin îndrăzneață. Asta o îngrijora, că o să se comporte neglijent cu Margherita și cu el însuși. Suferea când îl vedea în fața tatălui lui, cu urechile pleoștite și vocea care abia se auzea, ca de Crăciunul acela când Domenico Pentecoste îl admonestase la masă, în timpul desertului, și îl supusese unui interogatoriu despre planurile lui, ce avea în cap pentru a găsi soluția ideală?

— În ce sens să găsesc soluția ideală? întrebase Carlo.

Atunci Pentecoste i se adresase ei și întrebase:

— După tine, Anna, ginerele tău ce ar putea face ca să se pună în valoare?

Ea spusese:

— Ce face deja.

— Adică?

— Adică să fie un bărbat de încredere.

Regretase: bărbatul de încredere era răspunsul pentru un omuleț plicticos. Nu se pricepuse niciodată la adjective.

— Nu vrei să iei o carte, ce zici? i-a spus cum a văzut că-și desprinde privirea de pe mobil.

— N-am chef să citesc.

Ea s-a dus la bibliotecă și de pe al treilea raft a luat o revistă Tex înfoliată.

— Asta îți eliberează mintea.

— Lui Franco o să-i sară țandăra.

— Franco e sub pământ. Iar pistolarii dau mereu sfaturi bune.

Au pornit spre ușă, își adora ginerele și din motivul ăsta: pleca înainte să devină un bibelou. L-a văzut coborând scările cu revista de benzi desenate la subraț, ea și soțul ei o găsiseră la o tarabă din Bergamo. Una dintre plăcerile lor era să meargă pe la acele târguri, iar Franco fusese extrem de impresionat când o găsise, o învârtise în mâini și îl întrebase pe vânzător cât costa, se consultaseră dacă să cheltuiască șaizeci de mii de lire pentru un număr care valora o sută treizeci de mii. Nu fusese obișnuită să-l vadă copil, cu privirea vioaie pe un volum de benzi desenate ținut strâns cu amândouă mâinile.

A luat pătura de pe divan și a strâns-o, a apropiat taburetele

și a curățat firimiturile și resturile de la prânz, a oprit discul cu Modugno care cânta *Musetto* și a deschis ușa salonului, unde ținea trusa pentru cusut. A desfășurat-o și a contemplat acele, papiotele, suveicile cu fire de calitate, albastrul și roșul-aprins satinate, cele trei foarfece pentru stofe, eșantioanele de țesături, instrumentele ei de chirurg. Chiar dacă nu mai lucra aproape deloc și nodurile degetelor de la mâini o dureau, simțea că inventivitatea și viteza de execuție îi rămăseseră: să mânuiască pielea de ren și jerseul, mătasea – niciodată împăturită în două –, să îndrăznească aplicații pe blugi, organza și brocart – cele mai neplăcute pentru degetele ei mici –, adaptase totul potrivit cu vanitățile doamnelor. Clientele ei frecventaseră *via* delle Leghe chiar și pentru a schimba două vorbe, cerându-i un sfat pentru o achiziție pe strada Monte Napoleone, îi povestiseră despre copii, despre pedepse și crime. Ele fuseseră, da, romanele ei.

A extras acul cu urechea largă, a ales papiota albastră, a retezat firul cu dinții – niciodată să nu faci asta de față cu cineva –, a aprins lumina hotei aragazului. A închis un ochi și a trecut ața prin urechea acului din prima, întotdeauna ridica un colț al gurii când o făcea. S-a dus la dulapul din dormitor, a luat atlazul și dantela brodată pe care nu le folosise, s-a așezat pe marginea saltelei, a fixat marginile și și-a mutat privirea pe fotografia de pe noptieră. A cusut fără să lase capul în jos, cu buricele încleștate pe țesături, în timp ce observa chipurile tinere de la nuntă: Franco înspăimântat în fața aparatului de fotografiat, ea ținându-l de braț cu o grimasă amuzată. A întors materialul pe față, fără să-i piardă din ochi pe tinerii aceia de douăzeci de ani, la lacul Como, care se iubeau. A aplecat capul și a privit fix cusătura: materialele erau acum o singură bucată și ea era încă o croitoreasă pricepută. S-a ridicat încet, a oftat și s-a dus în capătul coridorului, s-a oprit în fața scrinului pe care-l foloseau în loc de tăviță pentru chei și mărunțiș. Avea trei sertare mici, l-a tras pe ultimul și a cotrobăit până a găsit cheile cu inelul translucid.

A deschis ușa casei, a coborât la parter și a continuat până la boxele de la subsol. A lor era penultima pe dreapta, în penumbră a avut nevoie să încerce de două ori înainte să reușească să bage cheia în broască. Miasma de umezeală a ciupit-o de nas, și-a dus palma la față și a ajuns la întrerupătorul

de sub polițele cu conserve. A aprins lumina și s-a oprit, era o cameră răvășită în care nu intrase de un an și jumătate. Se vedeau cu greu rafturile din capăt, iar ea și-a amintit că pe ele se aflau vase cu nasturi ordonați pe culori și dosarele cu vechile manuale de instrucțiuni ale aparatelor electrocasnice. A înaintat și, pe măsură ce se apropia, era sigură că vrea s-o facă: să ia lădița pentru fructe, să dea cearșaful la o parte, să o târască până în mijlocul pivniței, chiar sub lumină, să se aplece și să răsfoiască prima revistă de benzi desenate din stivă, Capitan Miki numărul 217, să dea peste cartea poștală din Bormio din 1976 ascunsă în pagina frontispiciului, *Ce mult ți-ar fi plăcut cabanele care miros a pin. A ta, Clara.*

S-a trezit cu ea în față, a recitit-o și a știut că putea să continue. A scos-o pe a doua și pe a treia și pe toate cele douăzeci și una de cărți poștale și a apucat-o din nou furia pentru că el nu se gândise să se descotorosească de ele. Le-a adunat, s-a ridicat în picioare și le-a ținut strâns în timp ce se întorcea și stingea lumina. A ieșit din beci, a parcurs iarăși scările și a intrat în casă. Le-a pus pe scrin, era ciudat și s-a emoționat: asta era, așadar, libertatea?

∴

Sofia se uita țintă la tatăl ei care citea povestirea, cu spatele aplecat deasupra mesei din bucătărie și fumul țigării care urca din scrumieră. Ceața venea dinspre nord și pusese stăpânire pe Rimini. El a terminat de citit, a împăturit cele șapte foi și le-a dus în camera lui. Țigara a rămas să fumege pe masă și părea că fumul ei se unește cu funinginea de dincolo de fereastră.

Tatăl s-a întors și a spus:

— Să mergem la mare.

Au ieșit în stradă, cartierul Ina Casa era înghițit de ceață. Sofia a stat aproape de el, au ajuns la mașină, aveau încă Renaultul Scénic în care încărcaseră marfa din magazin, la ultima mutare, înainte să-l dea spre administrare. Se întâmplase imediat după moartea mamei.

Au mers încet până în centrul istoric, au trecut pe lângă bastioanele de unde făceau piața sâmbăta dimineață și pe lângă Ponte di Tiberio. Au traversat pasajul gării, au intrat pe bulevardul cu vile și grădini ascunse și au ajuns pe faleză lângă complexul balnear numărul 9, au parcat în fața plajei goale.

Au coborât și au pornit pe ultima limbă de ciment din Rimini,

două vase de pescuit erau trase la mal și un bărbat spăla prora. Pașii tatălui erau ușori și i s-a părut că merge singură, a stat la o palmă în spatele lui, imediat ce au ajuns la dig au auzit Adriatica lovindu-se de stânci, s-au așezat pe postamentul farului galben. Tatăl ei i-a atins bărbia și a rămas să privească marea.

Și ea privea marea. Apoi l-a întrebat cum e povestirea.

El purta eșarfa de bumbac peste haina de blugi, și-a descheiat doi nasturi.

— Mama chiar cânta Vanoni în mașină în ziua aceea?

Ea a dat din cap că da.

El a zâmbit.

— De ce râzi?

— În 87, Vanoni a dat un concert în Piața Cavour. Eram cu unchiul tău și mama ta ne-a obligat să sărim peste grilaje.

— Tu sărind peste grilaje?

— Știai că a ales halatul pentru magazin după concertul ăla?

Sofia a clătinat din cap.

— Înainte, maică-ta avea unul negru. Dar în seara aia Vanoni avea pe scenă un impermeabil albastru care semăna cu un halat.

Ea îl privea.

El și-a desfăcut șiretul la un pantof.

— Mama ta a fost și fericită,

— Și cu mine?

— Mai ales cu tine.

A fost tentată să se apropie și să-l ia de braț, la un moment dat făcea asta și acum uitase cum e. L-a ascultat respirând, răsuflarea lungă și cavernoasă și mirosul loțiunii după bărbierit care impregna ceața, l-a adulmecat ca la magazin. Să fi avut vreo șapte sau opt ani și simțea parfumul tatălui ei cățărându-se pe scară și spunându-i:

— O să te ocupi tu de magazin când o să îmbătrânesc?

Andrea răspundea:

— Dar tu, tată, n-o să îmbătrânești niciodată, apoi colora albumul He-Man mâncând focaccia rămasă din recreație. Chiar și acum, de fiecare dată când se așeza pe taburetul din chioșcul de ziare, îi venea în minte tatăl lui tânăr.

L-a observat în timp ce punea la loc revistele semestriale în vitrina din spatele lor, cu degetele precise aranja revistele ilustrate astfel încât să se citească titlurile, în timp ce mama

stătea la taclale lângă ușă.

Andrea a ținut mâna bandajată în poală și cu brațul liber a servit un client. Ieșise din casă în zori.

— Unde te duci? întrebase Cristina din pat, iar el îi răspunsese că nu trebuia să-și facă griji.

— Mă ocup eu de frate-miu, spusese ea.

El rămăsese tăcut.

— Andrea, jură-mi că nu te duci.

Aprobase, apoi se dusese în baie și-și spălase pământul de pe unghii până își jupuise pielea. Luase antibioticele și schimbase bandajul cu grijă, strânsese hainele murdare de sânge într-o pungă, le aruncase în tomberonul de afară și pornise la drum, fără a înceta vreo clipă să se gândească la César.

Și-a ajutat părinții până la prânz, apoi au mâncat cu rândul la barul Rock, el s-a dus cu mama lui, a ajutat-o să se așeze pe bancă și s-a pus în fața ei, i-a fost teamă să nu intuiască, ea intuia mereu totul. Mama lui, cu pomeții îmbujorați de munteancă, chiar dacă era din Vigevano, și îngrijorarea pentru inima soțului ei – ce căpos e taică-tu și tu ești la fel ca el –, l-a întrebat cum de nu-i sunase din spital.

I-a spus că fusese Cristina cu el.

— Îmi ajunge să știu că ești bine. Ești bine? a întrebat lăsând sandvișul pe farfurie.

A lăsat și el sandvișul pe farfurie, cât de mult își dorea să-i cumpere o rochie de seară și să o vadă frumoasă și să-i spună că o merita, s-a ridicat și a făcut înconjurul mesei, s-a așezat lângă ea pe bancă.

— Sunt bine, și a lăsat-o să-l îmbrățișeze.

Ar fi vrut să-i ceară mașina ca să plece imediat; în schimb, după ce au terminat de mâncat, s-a întors la chioșcul de ziare și a mutat benzile desenate lângă revistele despre motoare, a aranjat din nou cutiile cu cărți vechi. Mâna îi pulsa de o durere surdă, i-a servit pe clienți și l-a ajutat pe tatăl lui cu retururile. L-a întrebat dacă putea folosi mașina. Tatăl i-a zis că pusese benzină cu o zi în urmă, l-a întrebat cum o să poată schimba vitezele cu mâna bandajată, el a răspuns că nu avea probleme și a luat cheile din dulăpior.

A parcurs drumul până la Corvetto schimbând vitezele cu greu, la semafoare desfăcea palma și o închidea ca să se obișnuiască cu durerea, a încetat când a intrat pe autostradă. A

părăsit-o la San Donato, a încetinit și a văzut că terenul de fotbal era pustiu. A ajuns apoi la casa de la țară, nici acolo nu era vreuna dintre mașinile lor. A sunat-o pe Cristina, i-a spus că intra la medic pentru control, chiar dacă rana îl durea mai puțin, pe urmă se va duce la cină la părinții lui.

— Ce le-ai spus alor tăi?

— Accident domestic.

— Au crezut?

— Nu știu, probabil că nu.

— Fratele meu nu-mi răspunde.

— Intru la medic.

— Până diseară vorbesc cu el.

Și-au luat la revedere, el a coborât din mașină și s-a grăbit spre casă, a sărit pe unde plasa de sârmă era lăsată și a ajuns în curtea interioară. Era o urmă pătrată de praf, erau lopețile cu care îl îngropaseră pe César și câteva găleți. S-a uitat la cușcă și a găsit lanțul înfășurat în spirală. Erau de fapt două lanțuri prinse cu o carabină, a scos-o și a luat partea cea mai scurtă. A târât-o afară și a înfășurat-o în jurul mâinii puternice. S-a întors în stradă și s-a urcat din nou în mașină, a pornit motorul și a întors, a parcat-o înainte de curbă. A pornit radioul și a așteptat, nu știa dacă fratele Cristinei o să vină. Deseori rămânea la tatăl lui, era bătrân și-l vegheau cu rândul. Și-a zis să aștepte până la apus și a început să asculte un buletin de știri la radio și apoi un cântec de Carboni, îi plăcea Carboni din concertul de la Assago. A recitit mesajul de la Margherita, își scriseseră, apoi ea îl sunase și, din neant, îl invitase la o cafea sâmbătă sau duminică. A oprit radioul și a lăsat scaunul un pic pe spate.

Când a zărit mai târziu Fordul Fiesta, aproape că ațipise și mâna îi pulsa, avea două apeluri pierdute de la Cristina. A așteptat ca băiatul să parcheze Fiesta și să coboare, l-a văzut intrând în casă. Apoi a ieșit și el din mașină, lanțul îi atârna pe lângă picior.

A bătut de trei ori și imediat cum s-a deschis ușa, s-a năpustit asupra lui. Știa cum să procedeze, o făcuse deja, corpul lui privea cu admirație abuzul de putere, ăsta era adevărul. Mușchii rezistenți, viteza articulațiilor, reflexele precise, ceva îl asista în cruzime. A îmbrâncit și celălalt a căzut la intrarea în bucătărie, i-a dat voie să se ridice, l-a auzit spunând „Dar ce pula mea” și l-a lovit cu lanțul peste șold. Cum a căzut din nou, l-a biciuit peste

picioare. L-a văzut făcând spume la gură, zvârcolindu-se, opunând rezistență cu brațele și înmuindu-se. L-a lovit hotărât peste tibie și a stat să se uite fix la el: un tânăr de aceeași vârstă cu el care abia se mișca înăbușea un urlet, încerca să-și atingă un genunchi și să verifice oasele rupte. L-a lovit din nou, s-a sprijinit de masă.

Bandajul era intact și mâna bună îl ustura din cauză că strânsese lanțul. Celălalt gemea și se ținea de tibia ruptă. Înainte de Cristina, fusese el: se duseseră la un concert la Magnolia, vânduseră cocaină ca să facă rost de niște bani în zilele următoare, băuseră câteva beri căutând pe internet după luptele marțiale mixte, împărțiseră pariurile, se obișnuiseră cu rănile animalelor.

— Mi-ai rupt piciorul.

Celălalt reușise să se ridice în capul oaselor și se sprijinise cu spatele de perete, încercând să-și revină.

Andrea a pus lanțul pe jos și a aruncat o privire spre canapea, pe braț erau chiștocurile de țigări și o scrumieră goală, pe pernă, pachetul de cărți și un ambalaj mototolit de biscuiți.

— Mi-ai rupt piciorul.

Lumina îi întuneca orbitele. S-a târât până la dulap și s-a agățat de blat, mai întâi cu degetele, apoi cu antebrațul, s-a tras în sus, se putea ține pe un picior.

— Tu ai omorât câinele la fel ca mine.

Andrea nu se uita la el.

Celălalt stătea agățat de dulap, un flamingo în echilibru, s-a lăsat să alunece într-un horcăit.

— L-ai omorât la fel ca mine.

Andrea a trecut pe lângă el, apoi a ieșit. Cristina era așezată pe prima treaptă. Avea ochii îndreptați spre stradă și părul strâns într-o parte, a ridicat capul, dar nu l-a privit, se uita fix la golul ușii rămase deschise. El n-a spus nimic, a înaintat până la poartă. Era obosit, înainte să ajungă în stradă, a căutat-o din priviri și a văzut că intra la fratele ei și lui i-a fost teamă ca de fiecare dată când își lua adio.

∴

Margherita cântărea pierderea soțului ei în timp ce intra în agenție. Era sigură că, dacă ar fi continuat cu Andrea, și-ar fi expus căsnicia nerespectării unei obligații. *Exaltare,* ar fi spus Némirovsky. A deschis ușa, a dezactivat alarma și s-a dus la

baie. A silabisit în fața oglinzii:

— Ademenești tineri de douăzeci și șase de ani.

S-a simțit diferită, mai puternică, știa că adevărata ei spaimă era să-l piardă pe Carlo, puțin câte puțin, în sufletul ei. De asta îi dezvăluise numele lui Andrea înaintea orgasmului, sperând ca această confidență să pună în relație compartimentele lor etanșe. De altfel, ce ar fi înlăturat din căsnicia ei un corp nou? Poate că nici nu i-ar fi plăcut. Poate că ar fi făcut să izvorască o nouă sevă miraculoasă pentru relația lor. Cât putea să deteste psihologia de doi bani: să legi trădarea de nefericire. Ea ar fi înșelat pentru umerii largi ai lui Andrea. Pentru fundul lui. Pentru că era tânăr. Pentru că era timid și ea putea să-l facă să descopere ceva despre el. Și, mai ales pentru dorința pe care tânărul o nutrea pentru ea. Să se vadă dorită într-un mod primar, ca înainte de începutul unei relații stabile și de altare și de case cumpărate cu împrumuturi. Înfrângerea ei nu consta în admiterea tensiunii, ci mai degrabă în neacceptarea compromisului: ca ea să-l poată atinge pe fizioterapeut, dar soțul ei să nu le poată atinge pe altele. Se dovedise o femeie despotică și nu avea nici cea mai mică intenție să dea înapoi. Atenuase neplăcerea cauzată de neînțelegerea cu baia, era foarte departe de a o fi dat uitării. Era Andrea recompensa? Andrea era o dorință.

Îi scrisese și el îi răspunsese sobru, cu excepția punctelor de suspensie care încheiau propoziția în care îi spunea că o să se vadă luni, pentru fizioterapie. Odată Carlo îi spusese că punctele de suspensie sunt un semn de slăbiciune: scriitorii le folosesc dacă au îndoieli în pagina lor. Apoi citise *Rătăcirile fetei nesăbuite* și-și dăduse seama că punctele de suspensie însemnau altceva. Ființele lui Vargas Llosa le folosesc ca etape pregătitoare de revoluții. Trei puncte pentru o învoială amoroasă. Trei puncte pentru o răscoală politică. Trei puncte pentru a seduce. Astfel, îl sunase pe Andrea. Vorbiseră despre rana de la mână și despre piciorul ei, îl invitase la o cafea sâmbătă sau duminică. El îi răspunsese că era de acord…

A deschis carnețelul, a rupt o foaie și a făcut lista priorităților zilei. Numărul unu: Concordia. Numărul doi: să coordoneze trei evaluări (atenție la apartamentul cu trei camere de pe strada Morgagni). Numărul trei: să se concentreze pe aniversarea de a doua zi a soacrei. A parcurs însemnările pe care le făcuse cu o

seară în urmă pentru Concordia: era o înșelătorie nevinovată cu avantaje pentru toți. I-o expusese lui Carlo și fusese încurajator să descopere că e temerară și că el o sprijinea fără s-o judece. A căutat în agendă numele proprietarei, s-a așezat pe marginea scaunului, la al treilea țârâit a răspuns, a salutat călduros, în vocea femeii a intuit o răceală. A schimbat strategia, în loc să-i înșire raportul fictiv despre vizitele care nu-și atinseseră obiectivul, a mințit spunând că avea vești bune: un cuplu era interesat cu entuziasm.

— O, ce veste bună, Margherita, aveam un sentiment rău.

— De ce nu aveți încredere în noi?

— Am încredere în voi, a spus și a făcut o pauză. Cu cât finalizăm mai repede, cu atât mai bine. Cine e cuplul acesta interesat?

I-a explicat că nu aveau copii, el avocat și ea învățătoare – cum i-o fi venit învățătoare – și că avuseseră aceleași perplexități legate de absența ascensorului și despre faptul că acoperișul era terasat – suspiciunea lor era că nu izolează suficient termic –, dar lumina apartamentului îi încântase. La jumătatea vizitei învățătoarea spusese „Ea e, e casa mea”. După ce a rostit fraza asta s-a temut să nu fi exagerat, proprietarei i-a scăpat un oftat de bucurie.

— Dar nu vă garantez nimic, mai ales legat de preț.

— Sub 530 de mii nu las.

— O să fac tot posibilul, dumneavoastră gândiți-vă bine.

— M-am gândit deja.

Înainte să-și ia la revedere, Margherita a îndrăznit să facă un comentariu despre Mallorca, era și pe insulă o ceață ciudată? Nici urmă de ceață, doar un vânt care mătură coastele de la est la vest.

A închis telefonul, și-a sprijinit fruntea în mână și a hotărât să scape și de cealaltă chestie enervantă. A căutat numărul soacrei ei. La primul țârâit s-a așezat din nou pe marginea scaunului.

— Marghe, a auzit de la capătul celălalt al firului.

Îi spunea Marghe de la prima întâlnire. Cine se aștepta la asta de la o doamnă îmbrăcată în cașmir, cu un sfert de sânge englezesc în vene? Soacra ei putea conversa despre stridii bretone și despre restaurări de clădiri, despre duioșia simțită pentru doamnele care trag de căruț în supermarketuri și-și dau seama că una dintre roți nu se învârte bine: era de o vivacitate

care-i dădea de bănuit. Nu-i dispăruse niciodată lipsa de încredere în ce-o privea.

— Suntem gata să vă sărbătorim, cum vă simțiți, Loretta?

— Am aflat de mama ta.

Margherita a tăcut.

— Tocmai am vorbit cu Carlo și mi-a spus. Dar n-am înțeles bine, ce înseamnă *nu știe* dacă o să vină?

Margherita a întins piciorul sub birou, simțea furnicături cu intermitențe.

— Nu e prea bine.

— În ce sens?

— Un pic de răceală și poate și un dram de melancolie.

— I-ar face bine să fim toți împreună.

— O să văd ce pot face.

— O sun.

— E mai bine s-o sun eu, Loretta. Mamele încă ascultă de fetele lor.

Soacra ei a râs:

— Uită-te la Simona mea, cum m-a ascultat cu ăla.

— Mamadou e un băiat de ispravă.

— Spune-mi ce faci tu, dragă. Am aflat de casa de pe Corso Concordia.

Margherita s-a scuzat și i-a spus că trebuia să închidă, intrase cineva în agenție. I-a promis să fie punctuală la petrecere a doua zi – chiar dacă era sigură că n-o să fie –, i-a dat asigurări că o s-o sune după-amiază – chiar dacă era sigură că n-o s-o sune. Cu atât mai mult acum, după ce aflase că era informată în continuare de Carlo în legătură cu probleme despre care nu trebuia să fie informată. Neînfrânarea soțului ei față de mama lui era neînfrânarea din băile universitare și era și neînfrânarea care-i permisese să se îndrăgostească de el: un bărbat care trăia, uneori, prăbușiri și schimbări de direcție. Contradicțiile lui Carlo, avusese mereu încredere în contradicții. După moartea tatălui văzuse asta și la mama ei: lăsase deoparte mașina de cusut Singer și se dăduse jos de pe taburetul din bucătărie, inaugurând o epocă de revolte cordiale, învățând să spună nu, să pufnească, să-și pună picioarele pe măsuța din salon. Să încerce și ea, la treizeci și cinci de ani: era un mod bun de a investi în bătrânețe.

Când au ajuns colegii în agenție, s-au reunit în mica sală de

ședințe să se organizeze, apoi Gabriele a ieșit pentru două întâlniri și Isabella s-a ascuns ca să dea niște telefoane, Margherita s-a așezat din nou la computer cu capul aplecat. A început să scrie descrierile a două proprietăți pe care le preluaseră, a deschis Facebook-ul și a aruncat o privire ici-colo – îl verifica rar și avea un profil fără fotografie –, ea și Carlo agreaseră să nu dea mare importanță acelei lumi. A intrat pe profilul Sofiei Casadei. Ultima postare era o fotografie cu acoperișurile milaneze în perspectivă, publicată cu o săptămână în urmă, strânsese 27 de like-uri. A închis totul și s-a fâțâit înainte și înapoi, o ajuta să-și relaxeze piciorul. S-a așezat din nou, a organizat postările pe paginile cu anunțuri online și a studiat detaliile pentru evaluarea din strada Morgagni. Era un apartament cu trei camere mari, de 90 de metri pătrați, dacă ar fi fost ca în fotografii, ar fi putut să-l vândă la 360.000, aproximativ 12.000 brut pentru agenție. Dacă anul 2009 s-ar fi desfășurat conform planurilor, i-ar fi garantat un salariu net de 2.100 de euro pe lună. Carlo aducea acasă 1.400 de euro plus mărunțișul pe care părinții lui i-l dădeau pe furiș și pe care ea refuza să-l socotească la veniturile familiei. Pentru Concordia ar fi putut să ia un împrumut de opt-nouă sute de mii de euro, dând un avans de treizeci și două de mii, banii pe care-i aveau puși deoparte.

A mâncat un sandviș la birou și la începutul amiezii s-a pregătit pentru evaluare, și-a pus pardesiul pe braț, avea chef de aerul de aprilie și să nu se mai gândească la finanțele familiei, a salutat-o pe Isabella și a ieșit pe strada Spontini. A intrat în parcul Morgagni și a mers pe lângă pista de pétanque și jucătorii ei. S-a oprit să-i privească, îi dădeau o stare de bună dispoziție. S-a sprijinit de trunchiul unui stejar, expunându-și gâtul la soare, *Ce faci, Margherita?* se întreba în momentul în care direcția putea fi deviată, ca macazul acționat de tatăl ei care decidea ruta unui tren. El care o povățuia: schimbă macazul potrivit pentru tine. Schimbarea macazului potrivit pentru ea fusese dintotdeauna direcția celorlalți.

Jucătorul a aruncat bila și ea a luat-o din loc, a traversat parcul. Apoi l-a zărit pe proprietarul apartamentului de pe strada Morgagni, care o aștepta la intrarea cu numărul 9. Era capabilă să creeze alianțe imobiliare la prima întâlnire, lăsându-l pe proprietar să-și spună păsul, permițându-i s-o ghideze pe toate

fronturile, intervenind numai dacă trebuia să-i garanteze că e pe mâini bune. În momentul în care s-ar fi înțeles în privința prețului cerut, ea ar fi destrămat iluzii, recalculând cotația reală plus marja de negociere și adăugând propoziția ei, *Aveți încredere în mine.* Important era tonul: calm, spontan, niciodată excesiv cu exclamațiile.

I-a luat o jumătate de oră să încheie evaluarea, apartamentul valora cele 360 de mii și proprietarul era un bărbat de șaptezeci de ani, potolit. I-a mărturisit că o să se mute în Liguria cu banii ăia și o să-i garanteze nepotului un ajutor la facultate. S-au pus de acord pentru întâlnirea formală la agenție, și-a luat rămas-bun, o să-l ajute să aibă Liguria și facultatea pentru nepot, presimțea succesele cu certitudine moderată. Îi însenina ziua să aibă pe mâini o afacere bună, nu mai avea alte întâlniri, a sunat să verifice că e cineva la birou, apoi a pornit de-a lungul parcului simțind o furnicătură ce-i pornea de la inimă și ajungea la cap. Într-un alt moment i-ar fi spus inconștiență.

Și-a pus pardesiul, a urcat până la Piața Bacone, a trecut de piscina unde înotase înainte să se apuce de sală, a luat-o pe Buenos Aires, cu vitrinele care îi aminteau de după-amiezile de sâmbătă din adolescență, împreună cu prietenele ei. Unde ajunseseră prietenele ei? Se întâlnea rar cu ele, parcă înghițite toate de relații și de căsnicii. S-a oprit la barul din Piața Argentina și a comandat o cafea, a cumpărat gumă de mestecat, apoi a continuat spre clădirile din Piața Loreto cu ceasurile cu neoane roșii, a cotit pe strada Porpora, a fost momentul în care s-a lămurit că se ducea la el.

Să se ducă la el, să se ducă la el, cu respirația asta mirosind a cafea și a mentă, i-a venit să încetinească nu din cauza piciorului, nu de teamă, i-a observat pe poștașii care intrau în clădiri să livreze ultimele pachete din ziua aceea, gangurile cu luminile care începeau să se aprindă, proprietarii de restaurante în praguri, furnicarul din Milano: aceste ființe în căutarea normalității când ea se pregătea să o conteste. A fost uimită de inima ei calmă și de nerăbdarea care se ivea în stomac.

A ajuns la intrarea în bloc, a privit locul unde se așezase el când se dusese ea să cumpere antibioticul. S-a lăsat pe vine și a așteptat: totul ar fi fost mai firesc dacă se întâlneau când el se întorcea acasă, dar el n-a venit în următoarele zece minute și nici după douăzeci. Ar fi trebuit să se simtă descurajată, ar fi

trebuit să-l sune, în schimb și-a păstrat sobrietatea, stând cu picioarele apropiate și cu ceafa sprijinită de ușa de la intrare, își ținea mâinile împreunate, răsucind inelul de logodnă și verigheta, apoi s-a ridicat. A căutat numele la interfon, unele erau marcate de numere, singurul posibil avea inițialele AM scrise cu pix pe o bucată de hârtie lipită sub plăcuța de sticlă.

A sunat și a rămas în vârful picioarelor cu obrazul aproape de grilajul soneriilor, nu răspundea nimeni. S-a lăsat pe tălpi, o voce a răspuns și ea s-a apropiat din nou cu o mică tresărire:

— Andrea?

— Cine e?

— Margherita.

— Margherita, a repetat el.

— Cea cu piciorul, spitalul, invitația la cafea sâmbătă sau duminică care a hotărât să anticipeze fără să-ți spună nimic – a zis ea fără să se grăbească – Margherita aia.

Interfonul bâzâia și era traficul de pe strada Porpora, Andrea a apăsat butonul să deschidă. S-a întors în cameră și și-a pus un hanorac și blugii, a strâns fesele din după-amiaza aia și le-a aruncat în mașina de spălat. Își simțea capul greu, a verificat bandajul și și-a dat seama că apăruse o pată. Pe cealaltă mână rămăsese urma lanțului la încheietură. Casa se estompase, iar fratele Cristinei și Cristina rămăseseră acum doar niște umbre, a deschis ușa și a ieșit pe prag, a așteptat pe palier: Margherita a apărut pe cel de dedesubt, gâfâia și avea pardesiul pe braț.

— Bună, i-a spus.

El i-a făcut semn să intre și s-a îndreptat spre bucătărie, a luat cești le din chiuvetă, le-a spălat și a început să prepare cafeaua. A simțit-o în spatele lui, un scaun a fost mutat în timp ce umplea cafetiera și o punea pe foc. S-a răsucit, se așezase lăsându-și geanta pe jos și pardesiul pe un picior, bretonul îi acoperea un ochi. Îi țintuia cu privirea bandajul și fața, iar lui i s-a părut că simt aceeași stânjeneală.

Apoi ea s-a ridicat în picioare și s-a apropiat, i-a mângâiat încheietura mâinii cu urma lăsată de lanț și gura; el a ridicat brațul și a tras-o spre el și, pentru o clipă, a simțit că Margherita era prietena lui.

∴

Când Carlo s-a băgat în așternuturi, și-a dat seama, după felul în care respira, că soția lui deja dormea. La cină i se păruse

taciturnă, la fel fusese și el. Apatia asta a lor era o modalitate de a acumula energiile necesare ca să înfrunte întâlnirea de a doua zi cu familia Pentecoste.

A așteptat să i se obișnuiască ochii cu întunericul, silueta Margheritei era ghemuită și mică, ar fi vrut să-i spună că în dimineața aia vorbise despre Concordia cu mama lui, ar fi vrut să-i spună de vizita de după-amiază la Anna: de-acum îi venea să ascundă multe. Chiar și revista Tex a lui Franco, pitită între două albume foto pe noptieră. S-a întors parcă voind s-o caute, mobilul era lângă, și-a închipuit că se luminează ecranul, că e în sfârșit Sofia, *Să ne vedem mâine la om cutare în locul cutare.* Astfel ar fi adormit împlinit, pregătindu-se pentru micile variațiuni în orarul de a doua zi: să facă un duș mai lung, să aleagă haine cu atenție, să inventeze o scuză care să-i permită să plece câteva ore.

Imediat cum s-a trezit, în jur de ora opt, a văzut că nu primise niciun mesaj. A rămas să lenevească în pat. Voia să-i scrie Sofiei, a renunțat, s-a dus în bucătărie și i-a telefonat surorii lui să-i amintească de cadou și să ajungă la timp.

— O să ajung la timp, dar Mamadou nu vine.

— Trebuie să fie acolo.

— Zice că poate o să apară după prânz.

— Dă-mi-l la telefon.

— Lasă.

— Simona.

— Nici Anna nu voia să vină, nu?

— Dar vine.

— Lasă, haide, Carlo.

Când Loretta Pentecoste aflase că fiica ei fusese lăsată gravidă de un african – folosise *lăsată gravidă* și *african* –, dăduse fuga la fetița ei să-i bage mințile în cap, fără succes, pentru ca apoi să rupă legăturile cu ea, pentru ca apoi să reînnoade legăturile după ce-și ținuse nepotul în brațe – E cafea cu lapte, ați văzut? –, în cele din urmă înfruntase situația, dându-și seama că soțul ei croniciza ranchiuna pentru al doilea lor copil destrăbălat.

A închis telefonul și a așteptat ca Margherita să se ridice din pat și să se pregătească. De când se treziseră, se uitaseră în fugă unul la altul, ea fredonase o melodie de Cesare Cremonini în baie, îl bine dispunea mereu s-o audă pe soția lui fredonând.

Au ieșit și au parcurs drumul spre florărie cu radioul pornit.

— Ce faci? a întrebat-o în timp ce aștepta buchetul de crini.

— Bine, i-a zâmbit. Tu?

El a dat din cap și a luat crinii, au urcat din nou în mașină și au ajuns la Città Studi cu geamurile coborâte, cerul peste Milano era albastru cobalt și la radio dădeau numai publicitate. A redus volumul și i-a povestit că Mamadou n-o să vină.

— Încerc să o sun eu pe Simo?

— E bine așa.

Margherita a coborât în fața casei familiei Pentecoste cu crinii în mână și el a căutat loc de parcare în Piața Aspromonte. L-a găsit pe latura scurtă a pieței, a oprit motorul și radioul. A scris pe telefon *Deci reușim să ne vedem?* și l-a trimis în timp ce se îndrepta spre casa părinților lui. Când a ajuns, a văzut-o pe soacra lui coborând din taxi. Anna i-a salutat, cu geanta ținută strâns în poală și o mână cu care-și proteja coafura.

— Taximetriștii ăștia sunt puși pe întreceri, dar de data asta i-am zis că mi-e teamă.

A pupat-o pe fiica ei și s-a dus la el:

— M-am gândit să adaug un gând pentru mama ta.

A căutat în geantă și a scos un ambalaj de hârtie velină, l-a desfăcut: era o brățară croșetată, căreia îi pusese o închizătoare veche.

— Nu trebuia.

— Ba sigur că da, a spus dând din cap, în ciuda celor care le vor pe femeile de șaptezeci de ani fără bijuuri.

Margherita sunase deja și ținea ușa deschisă cu un picior. Au urcat în ascensor, Anna i-a aranjat pardesiul fiicei ei și a făcut la fel cu al său.

— Sunt gata, a șoptit.

I-a întâmpinat mama, în salon erau sora lui și Nico. În timp ce Carlo s-a așezat pe canapea simțea telefonul vibrând în buzunar. Nu a verificat, s-a întins pe covorul cu formele geometrice în relief, l-a prins de glezne pe nepotul lui și s-a prefăcut că le mușcă, l-a tras spre el.

— Al cui e omulețul ăsta, e al unchiului sau al mamei, al cui e?

Copilul a scâncit, l-a luat în brațe și l-a pupat pe buclele de la ceafă, s-a ridicat în picioare și împreună s-au vânzolit prin apartament, simțea bucuria aia că în telefon putea fi un răspuns, s-au oprit în fața mesei de sticlă roșie, pe ea erau deja

piftiile cu creveți, salata de *nervetti*[6].

— Știi unde mergem acum eu și cu tine, Nico? Mergem în camera unchiului de când era un puștan, copilul a scâncit și ei au trecut în zona cu dormitoarele și s-au strecurat în penultima cameră.

— Iată-ne aici, și i-a arătat biroul fixat între două dulapuri. Știi ce s-a întâmplat aici? Aici unchiul tău se dădea de ceasul morții să-l facă fericit pe bunicul tău, care-l voia avocat.

L-a legănat și s-a așezat pe patul adolescenței, punând copilul pe genunchi și făcându-l să danseze. Nico și-a arcuit spatele, el l-a pus jos și l-a ținut de mâini, l-a ajutat să meargă între acei pereți goi. Când era mic, nu atârnase niciodată un poster în afară de harta pământului, încă era acolo, a țintuit-o cu privirea și cu mâna liberă a scos telefonul. Ea îi dăduse întâlnire la cafenea peste trei ore.

Și-a privit nepotul, îi dădea un sentiment de liniște. Imediat ce sora lui rămăsese însărcinată îi spuseseră: știi ce trebuie să faci. Și când ea n-o făcuse, spuseseră: cu atât mai rău pentru tine. Chiar și el îi spusese: cu atât mai rău pentru tine. Aceleași cuvinte rostite și de tatăl lui, medicul primar Domenico Pentecoste, bărbat înalt cu voce cordială, ochi blânzi, imperative ireversibile. Și totuși, fusese și un tată grijuliu: montase trenulețele până seara târziu regizând călătorii cu Orient Expressul, plimbările cu Lancia Delta ca să-l pregătească pentru permisul de conducere, câteva cine cu sandvișuri cu pâine prăjită după un meci cu Inter pe stadionul Meazza. Votase cu Bettino Craxi și Occhetto și D'Alema, colecționa pipe, dar nu le fuma.

Despre nepotul lui, odată ce trecuse furtuna, spusese: în situația dată, o să fie un copil temerar.

Nico s-a îndreptat spre primul sertar de la birou, încerca să-l deschidă, el l-a ajutat și au găsit carioci colorate și un capsator.

— Să ne întoarcem dincolo, ei, Nico, ce zici? Eu cred că ți-e foame.

— A mâncat deja de trei ori.

A întors capul și a văzut-o pe sora lui în ușă.

Ea a înaintat:

— Ar trebui să încercați să aveți și voi unul.

[6] Salată tipică pentru regiunea Lombardia, ingredientul principal fiind cartilajele de vițel.

Nico a băgat de seamă prezența mamei și a întins mâinile, ea l-a sărutat, dar i l-a lăsat fratelui ei.

— Dar aveți serviciul, cărțile, casele, cariera.

— Nu e momentul.

— Teamă, așa-i?

— Mereu.

— Soției tale nu-i e teamă niciodată.

Sora lui s-a apropiat de colecția de ștrumfi de pe poliță, l-a atins pe Ștrumful cu ochelari și l-a făcut să cadă.

— În salon, le ține piept tuturor.

— Adică?

— Concordia.

— Ce ticăloși.

— Abia așteptam să înceapă.

El s-a apropiat cu nasul de nepot.

— Mă întorc dincolo.

— Pune-l din nou pe tata la colț, te rog.

— Am deja necazurile mele, Simo.

— Iarăși?

L-a pus în picioare pe Ștrumful cu ochelari și a agitat globul de sticlă cu Turnul Eiffel, zăpada s-a împrăștiat.

— N-o face să sufere, Carlo.

S-a uitat la ea.

— Ce simplu e totul pentru tine mereu.

— Eu fac să fie așa.

Și-a dat părul de pe partea dreaptă pe stânga, gura mică o împiedica să fie frumoasă.

— Doar dacă…

— Doar dacă ce?

— Doar dacă nu cumva te îndrăgostești.

— Nu.

— Mai zi o dată.

— Nu.

Ea și-a luat copilul în brațe.

— N-o face să sufere.

— Tu îmi faci morală.

S-au privit fix, amândurora le-a venit să zâmbească. Ea a plecat cu copilul, brusc s-a oprit în ușă, continua să se uite la fratele ei. Și el se uita în continuare la ea, s-a ridicat de pe pat și s-a dus, a îmbrățișat-o din spate, ca atunci când erau copii,

intrau într-un bucluc și el o strângea cu putere.

— Mai tare, a spus ea, el a strâns mai tare, apoi a urmat-o în salon.

Margherita era așezată lângă Pentecoste, Anna încerca să-i pună Lorettei brățara.

— Dar unde erați, se poate?

Loretta își admira încheietura mâinii:

— Priviți ce minunăție mi-a dăruit.

— E superbă.

Margherita s-a uitat fix la Carlo.

— Tatăl tău s-a oferit, cu amabilitate, să ne sprijine cu apartamentul de pe Corso Concordia, dar i-am spus că nu-i nevoie.

— Acum toată lumea la masă: am schimbat compoziția sosului de creveți și a ieșit excepțional, a spus Loretta ridicându-se de pe canapea.

— Mâncăm.

Sora lui a pornit cu copilul spre sufragerie.

— Am spus doar că vă putem ajuta. Îți aduci aminte, Carlo, de fondul ăla de investiții indian?

Pentecoste și-a aranjat ochelarii pe nas.

— Nu, nu-mi aduc aminte.

— Peste creveți am pus un strop de ardei iute.

— E un fond care rezistă, dar mi-e teamă că dolarul o să se chinuie. Investiția în cărămizi e convenabilă și pentru noi.

— Și bineînțeles salată de *nervetti.*

— Eu i-am explicat tatălui tău că vrem să încercăm noi, chiar și cu un împrumut mare, Margherita a încuviințat singură.

Pentecoste s-a dus la ușa franțuzească:

— Nouăzeci și cinci la sută împrumut nu e un credit mare. E o ipotecă pe viață.

— Îți spun și eu același lucru, tată: vrem să încercăm singuri.

— E un orgoliu stupid.

Tatăl lui scruta Piața Aspromonte.

— Nu e vina voastră dacă aveți locuri de muncă lipsite de importanță.

— Eu îmi iubesc locul de muncă, Domenico, și nu-l consider lipsit de importanță, a spus Margherita ridicându-se la rândul ei.

— Tu ai perspective. Carlo are mai puține.

— Soțului meu îi place să predea.

— Acum m-ați enervat: eu sunt sărbătorita și vă rog să veniți la masă.

Loretta a luat-o pe Anna de mână, Anna s-a retras cu delicatețe.

Pentecoste s-a apropiat de fiul lui:

— Știu că ție îți place să predai, dar șase ore pe săptămână de plăcere nu sunt suficiente. Și ghidurile de călătorie, oare ce venituri îți pot aduce? Vreau să spun – și s-a uitat fix la el – acceptați-vă condiția. Atâta tot.

Din sufragerie se auzeau urletele lui Nico, Simona i-a strigat și Loretta s-a dus la ea. Carlo s-a așezat pe canapea.

— Și care ar fi condiția mea, ia zi, tată.

Pentecoste a deschis brațele și le-a lăsat să cadă.

— Anna, tu ce spui, care e condiția copiilor noștri?

— Liberi, a avut răspunsul prompt și a fost uimită de asta. Avem copii liberi.

— Să devină ostaticii băncilor.

— Să facă într-o zi ceva și într-o zi altceva, a spus ea, arătându-i pe degete. Ei pot evita să fie o croitoreasă și un medic toată viața.

— Ei reprezintă capitaluri cu grad ridicat de risc.

Pentecoste și-a scos ochelarii și și-a frecat pleoapele.

— Și noi aveam gărgăuni în cap, dar cel puțin duceam lucrurile până la capăt, asta-ți spun.

Anna a făcut un pas spre el.

— Și eu îți spun asta, Domenico: de ziua ei, o soție nu trebuie niciodată lăsată să aștepte.

— Du-te la masă, tată, du-te.

Carlo l-a privit de pe canapea.

Și Pentecoste l-a privit, și-a scos din nou ochelarii și i-a pus la loc, a pornit spre sufragerie. Anna l-a urmat, dar mai întâi a ridicat un colț al gurii spre ginerele ei. Carlo nu s-a mișcat. Problema erau ochelarii scoși și puși la loc pe nas de tatăl lui: era semnul că avea dreptate. Scoți și pui la loc: ca să-i sugereze că s-ar fi putut ocupa de literatură și cu o diplomă în drept. Scoți și pui la loc: ca să-l sfătuiască să nu spună nimănui că o să scrie un roman pentru că, în caz de eșec, ar fi fost la adăpost. Scoți și pui la loc: în seara aia, încă adolescent, în care Inter câștigase cu doi la zero turul de la cupa UEFA împotriva Romei și în fața televizorului tatăl lui spusese *Decât să marchezi tu, ai arunca-o*

afară ca să nu-i rănești pe adversari, și totuși ai avea piciorul la fel ca Matthäus. Un fiu cu temperamentul renunțării: capitalul cu grad ridicat de risc.

Margherita a spus că trebuia să meargă la masă și a încercat un zâmbet. El s-a întins și a luat-o de mână, i-a dat de înțeles că ar fi vrut să stea singur încă un moment. Imediat ce s-a aflat în cameră fără ea, s-a uitat fix la teiul din Piața Aspromonte care se vedea la fereastră. Copacul sub care trebuia să fie de găsit imediat ce îl striga mama lui de la balcon, în după-amiezile libere, când hoinărea cu cei din cartier.

S-a ridicat și s-a dus lângă ceilalți, ciuguleau în picioare: la petreceri, mama impunea două ritmuri felurilor de mâncare, bufetul înainte și stat la masă după, atribuind locurile cu sensibilitate. Lui i-a rezervat colțul exterior, cel dinspre ușă, alături o avea pe Margherita și în față era ea însăși, aproape ascunsă după crinii aranjați în vază.

Era mama lui, o femeie îngropată sub codul bunelor maniere care-și îngăduia nesupuneri minore: piciorul nervos sub masă, să-și răsucească ceasul pe mână, să mustre din privire unul dintre cei doi copii sperând să țină în frâu posibile atitudini insolente, să servească felurile de mâncare ca să întrerupă discuții aprinse. Avea darul de a potoli semnele de revoltă. A făcut asta bună parte din timpul prânzului, asigurându-se că e o aniversare fără tresăriri, cu mutenia dominantă a soțului ei, cu Anna alături și Margherita, și sora lui, și Nico, care catalizau atenția.

Lui Carlo îi păsa numai de mobilul din buzunar și de timpul care se scurgea. Ar fi ajuns punctual la întâlnire, i-ar fi spus soției lui că voia să fie singur, să se plimbe, nu era prima oară când se întâmpla plecând din casa părinților. În timp ce i se umplea farfuria cu risotto, în timp ce ciocneau pentru următorii o sută de ani ai Lorettei Pentecoste, gândul la Sofia îl făcea să simtă o presiune acută în piept. Dacă ar fi renunțat la ea, dacă i-ar fi scris că nu se puteau întâlni din cauza unei obligații neprevăzute, ștergându-i numărul din agenda telefonului, închipuindu-și-o la Rimini pentru totdeauna, delimitând furnicătura din pantaloni și tahicardia din gât, dacă ar fi direcționat aceste energii asupra soției lui, cu un futai zdravăn și bun cum știau ei, mergând la film și cinând în oraș, justificând scopurile de familie, poate un copil, sigur un copil, dacă ar fi

făcut-o. Adevărul era că înțelesese cât transmigrează, uneori, impulsul erotic: era într-o cantitate precisă, să îl ofere uneia însemna s-o lipsească pe cealaltă, să-l ofere amândurora însemna o parte pentru fiecare.

A ajutat-o pe mama lui să strângă farfuriile cu resturi de risotto, a adus la masă rasolul, sosurile și piftia de creveți cu muștar, apoi s-a dus la baie. Margherita l-a urmărit cu privirea și el și-a dat seama, a ales-o pe cea cu gresie gri și s-a închis înăuntru, a rămas în fața chiuvetei de granit, și-a desfăcut cureaua, și-a tras pantalonii în jos. Voia să fie în ordine, mirosul, să observe forma ațipită, dar nerăbdătoare, să-l ascundă din nou în chiloți și în blugi, să-și privească în oglindă cearcănele pronunțate, părul dezordonat, urma de roșeață din obraji. Și tortul și mama lui suflând în lumânări, în sunetul aplauzelor, douăzeci și cinci de minute mai târziu: clipa în care a hotărât că n-o să reziste.

A căutat-o din priviri pe Margherita în timp ce primea felia ei de chantilly cu zmeură. Stătea strâmb, bretonul îngrijit, prins cu un ac de păr, râdea cu Nico în felul ei copilăresc și senzual, Dumnezeule, cât o iubea. A mâncat calm tortul, apoi sora lui i l-a lăsat pe Nico pe genunchi și a dispărut în salon, s-a întors cu cadoul și i l-a dat mamei ei. Loretta l-a desfăcut cu greu, cu mâinile șovăitoare, a pufnit și a luat foarfecele să se ajute cu ea. S-au auzit aplauze și în zgomotul urărilor el i-a suflat în ceafă lui Nico și i-a șoptit:

— De data asta unchiul pleacă.

A calculat că o să ajungă cu o mică întârziere, și-a îngăduit să nu anunțe și să lase totul la voia întâmplării, în ascensor i-a zis Margheritei că avea nevoie să se plimbe.

— Singur, a conchis ea.

El a dat din cap.

Anna a băgat o mână în geantă, a scos-o imediat și a închis fermoarul, i s-a adresat fiicei ei.

— Tu mă însoțești într-o mică plimbare?

Margherita a ținut ușa de la intrare deschisă:

— Și dacă tatăl tău ar avea dreptate.

— Tata trebuia să fie secretar de partid.

Anna și-a luat fiica de braț.

Margherita i-a potrivit mâna mamei ei.

— Cât stai plecat, Carlo?

— Mă liniștesc și mă întorc.

Ea a rămas îngândurată, apoi a pornit cu Anna spre mașină.

El a luat-o printre casele joase cu fațadele în culori pastelate, cartierul familiilor și al studenților, i s-a părut tot cel în care se născuse, cu cizmarii și merceriile de odinioară, bulevardele largi și alveolele neașteptate, seara se stingea totul și devenea Milanoul viclean pe care nu-l îndrăgea. Înțelesese asta când se mutase prima oară, instalându-se într-un apartament la Porta Venezia și bucurându-se de o arhitectură nouă, stătuse în fața casei în timp ce toți ceilalți dormeau, asistase la șopocăitul unei petreceri, ultimul pahar înainte de plecare, se sprijinise în colțul străzii lui și văzuse un oraș la fel de agitat ca el.

I-a luat zece minute să ajungă la stația de taxiuri din Piața Piola, pe măsură ce se apropia simțea un tremur care era melancolie, să nu poți face altfel decât să fii cine ești. Taxiul l-a lăsat înainte de bazilica San Nazaro, a traversat pasajul îngust de lângă rotiseria indiană și s-a grăbit spre Universitate, cafeneaua era acolo, în capăt, cu vitrinele în penumbră și fără nimeni în față. S-a apropiat și a văzut-o. Era înăuntru, așezată la o măsuță, citea o revistă. Avea părul de culoarea ambrei și blugii strâmți se terminau în ghete cu toc lat; i-a bătut în geam.

Sofia a ieșit, el s-a scuzat pentru întârziere și i-a mulțumit că venise. Ea i-a spus că avea un tren la ora șase și mai trebuia să treacă pe acasă ca să expedieze cărțile cu Mail Boxes, le împachetase deja în două cutii, apoi ar fi lăsat cheile la proprietar, din fericire găsise un alt student, astfel că ar fi pierdut doar o lună de chirie. Desena un semicerc cu vârful ghetei, ridicând, din când în când, ochii. Părul îi cădea într-o parte, să-i simtă parfumul în timp ce o cuprindea de talie ca în baie. A întrebat-o dacă putea s-o ajute cu cutiile. S-a simțit stânjenit în timp ce-i vorbea și vocea a căpătat un accent ciudat.

— Fac două drumuri singură.

— Cum vrei.

A invitat-o la plimbare, ea a acceptat. Au ajuns în piață prin pasajul îngust, a întrebat-o din nou dacă putea s-o ajute cu cutiile.

Ea a râs.

Și el a râs:

— Am brațe puternice, a spus arătându-i-le.

Au parcurs o porțiune de stradă fără să spună altceva,

mergând unul lângă altul, la semaforul din Piața Diaz ea i-o luase înainte și el o observase atent mergând, ar fi făcut orice ca s-o aibă. A luat din buzunar pachetul de gumă de mestecat și i-a oferit, a invitat-o să ia un taxi. Ea s-a oprit, avea un aer preocupat, apoi a încuviințat și cum au urcat în mașină a comunicat adresa, strada Pollaiuolo numărul 2, în cartierul Isola, a repetat, strada Pollaiuolo numărul 2, în cartierul Isola, apoi s-a așezat pe banchetă, punând picior peste picior. Au vorbit puțin tot drumul, el privea pe fereastră, la marginea cartierului chinezesc i s-a părut că vede Poloul în care erau Margherita și Anna, s-a uitat mai bine și a văzut că era o Lancia Y cu niște necunoscuți. Când au ajuns, el a plătit, ea a încercat să se opună, el s-a prefăcut că o împinge afară din mașină, i-a ieșit bine și Sofia a râs. Au coborât din taxi și s-au trezit în fața unei clădiri galben-pai.

— E prima casă pe care am găsit-o.

Frida a fost unul dintre localurile pe care le frecventam, a spus indicându-i curtea interioară din fața clădirii, unde era o terasă cu geamuri mari și întunecate.

— Nu e ascensor.

— Vezi că o mână de ajutor cu cărțile ți-era de folos.

Să urce o treaptă și încă o treaptă și încă o treaptă și să-i admire șoldurile și pulpele în blugii strâmți, călcând doar pe vârfuri, să se simtă nehotărât și condus de ea: s-a ajutat de balustradă, la etajul al doilea s-au oprit să-și tragă răsuflarea, de data asta a luat-o el înainte și a întins o mână spre ea ca s-o tragă după el, ea i-a prins-o și au ajuns sus lipiți unul de altul. Apoi ea s-a desprins și a cotrobăit în geantă după chei, a deschis ușa și a spus:

— Poftește.

S-au trezit pe un coridor cu un cuier în formă de copac, fără haine pe crengi, o piesă de mobilier cu o tăviță din fier forjat pentru chei și mărunțiș, un colț de bucătărie.

Ea a trecut în cealaltă cameră, fereastra dădea spre acoperișurile cartierului și lăsa lumina de aprilie să pătrundă, într-un vas plantase niște primule foarte frumoase. Cele două cutii erau la picioarele patului, deschise, alături era o rolă de scotch și foarfece.

— Să le închidem, a spus el lăsându-se pe vine, a început cu scotch-ul și nu s-a gândit la nimic altceva decât să facă o treabă

bună. A zărit cartea lui Fenoglio, *La paga del sabato,* și alte cărți de la curs, simțea că ea îl observa din mijlocul camerei.

— Să-l recitești din când în când pe Fenoglio.

A închis cutiile, apoi s-a așezat pe marginea patului și și-a desfăcut haina, Sofia încă stătea neclintită, uitându-se fix la el.

— Mulțumesc, a spus ea.

— Vino încoace, a spus el.

Sofia continua să-l privească.

— Vino.

Ea a venit, ținea capul ușor înclinat și părul îi ajungea pe față, el a întins un braț și i-a căutat mâna cum făcuse pe scări. A dus-o spre el, ea a rămas în picioare și el a îmbrățișat-o stând jos. I-a mângâiat ceafa și a coborât mâna pe gât, cu cealaltă mână, pusă între omoplați, o ținea, ea s-a strâns la pieptul lui.

— Nu putem, a spus.

Dar el și-a cufundat nasul în părul ei, mirosea proaspăt, a întins brațele pană la talie, i-a cuprins-o, talia aceea subțire și încordată, a răsucit-o astfel încât ea să stea cu spatele, ca în baie, și i-a cuprins mai bine șoldurile, ea a ridicat tricoul câțiva centimetri și el a putut avea pielea călduță și fină și răsuflarea tăiată, a prins-o de cur, consistența și forma, l-a așezat pe el și în momentul ăla, în timp ce-l simțea apăsându-se peste el, ea a șoptit:

— Nu putem! și s-a oprit.

— Sofia.

Ea s-a întors.

— Nu putem.

El s-a întins în față cu gura și ea a întredeschis buzele și el a putut s-o aibă din nou, gura și limba moale, o săruta, apoi ea s-a desprins încet.

— E o nebunie, Carlo.

Era roșie la față, și-a dat părul de pe un umăr pe altul și a întins o mână spre el, pe obrazul care ardea, i l-a mângâiat. El a încercat din nou, dar ea s-a dat în spate. A rămas așezat, își simțea membrele zguduite, și-a sprijinit mâinile pe pat. Apoi s-a ridicat în picioare, acum se uita fix la ea de sus, iar ea, la rândul ei, se uita fix la el.

— E o nebunie, a spus ea.

— Nu e o nebunie.

— E o nebunie.

— Să mergem, a spus el și a aruncat o privire spre acoperișurile cartierului Isola dincolo de fereastră, vasul cu primule. Am spus să mergem.

A luat o cutie, a trecut pe lângă ea și ea l-a strâns de braț, era o prinsoare pe care el avea s-o țină minte. Și l-a tras și s-a îndreptat spre ușă, a deschis-o cu greu și s-a auzit strigat, a început să coboare pe scări cu cărțile, nenorocitele alea de cărți, îi forțau brațele, a ajuns la parter și a deschis ușa de la intrare, totul zadarnic, totul din nou zadarnic. Când ea l-a ajuns din urmă, el i-a făcut semn să meargă în față și au pornit, el a stat în urma ei până când au ajuns pe strada Pepe, cu scârțâitul trenurilor care se auzea de pe Garibaldi. Ea a încetinit și el a depășit-o, au intrat la Mail Boxes, era o persoană la casă, el a lăsat cutia într-un colț și a ajutat-o să o pună și pe a ei în același colț.

Apoi a ieșit fără să întoarcă privirea și a ajuns în stradă, s-a îndepărtat, a parcurs din nou strada Pepe și a cotit în dreptul stației de metrou, a traversat și a ajuns pe celălalt trotuar. S-a sprijinit cu spatele de fațada unei case, el era așa, se oprea cu o clipă mai devreme, se bucura de fantezii, se apropia la limită de confruntare și se refugia imediat în sânul familiei. A scos telefonul, a căutat numărul soției și a lansat apelul, și-a dres glasul, telefonul suna.

Anna i-a spus Margheritei că o căuta Carlo.

— Îl sun eu mai târziu.

A regretat că se lăsase însoțită de fiica ei, regretase că participase la aniversare, regretase că se sacrificase din nou ca să aibă parte de trai liniștit. A strâns mânerele genții.

— La cimitir vreau să intru singură.

Margherita a luat-o prin pasajul de la Gara Centrală.

— Și eu?

— Tu intri prima.

— E totul în regulă, mamă?

Să dea explicații, la șaptezeci de ani împliniți. A rămas afundată în scaun cu toată fierberea aia interioară care o alina. Se ducea să viziteze un mort într-un loc pentru morți și își dorea să fie liniștită. Sfârșiturile aduc începuturi, îi spusese un client care-i comandase un palton de astrahan și, pentru o clipă, a simțit că fiica ei o să sufere din cauza acelei vorbe înțelepte mai mult decât ea. A privit-o, Margherita sprijinea volanul cu mâna,

capul ușor înclinat pe scaun: era ca și cum în ziua aceea ar fi văzut-o într-adevăr pentru prima oară. Mai frumoasă, nu datorită cerceilor care-i atârnau la urechi sau a luminii din ochii ei obosiți, ci altui lucru: avea aerul cuiva care se abandonează sieși, la fel ca atunci când, adolescentă fiind, visa cu ochii deschiși ascultând muzică la casetofon, în pat. Ar fi vrut să i-o mărturisească, *Ești mai frumoasă,* în schimb a tăcut și s-a bucurat de fetița ei făcând ceva diferit. I-a atins un cercel, i-a mângâiat o șuviță, apoi tot restul drumului au rămas în tăcere. Cum au ajuns, i-a dat înapoi telefonul și poșeta, așteptându-și rândul în mașină.

A lăsat geamul în jos și a putut să simtă miresmele de chiparoși și flori veștejite, a ridicat capul și a examinat cu atenție poarta de fier forjat și cărămiziul fațadei. A așteptat până a zărit-o pe fiica ei întorcându-se pe aleea cimitirului. Au făcut schimb în poartă, ea a pornit pe pietriș și a trecut repede printre cavouri, a mers de-a lungul pajiștii și a parcurs aleea exterioară pietruită până la a treia lespede funerară dinspre capăt, s-a așezat în fața fotografiei, *Am venit, Franchin.*

A rămas în tăcere, el îi lipsea și asta o știau amândouă. S-a apropiat și a întins o mână spre buchetul de trandafiri artificiali, l-a scos din conul de oțel, unele frunze se îngălbeniseră, le-a smuls cu greu, a trebuit să-și folosească și cealaltă mână, a dat deoparte frunzele decolorate și a lăsat buchetul pe jos. S-a uitat în con, era mare și gol, îl aleseseră ea și Margherita astfel încât să poată încăpea flori de dimensiuni medii, fuseseră mulțumite de alegerea aia puțin elegantă, dar practică. Și-a apropiat geanta și a scos cărțile poștale, deasupra era cea trimisă de la Bormio, le-a lăsat acolo și s-a dus să ia una dintre stropitoare de la fântână. A umplut-o cam o treime și a turnat, a udat cărțile poștale.

A așteptat să se îmbibe, le-a udat iarăși și iarăși, iar când a fost sigură că erau leoarcă, le-a făcut bucăți până au devenit o pastă. A luat pasta și a aruncat-o în con. A făcut-o cu atenție, a avut nevoie să repete de câteva ori ca să nu lase urmă. Apoi a apucat buchetul de trandafiri și l-a pus la loc; față de înainte, acum ieșea în afară cu o palmă, l-a împins în jos cu furie și și-a venit în fire, *Uite-o pe Carla a ta.*

∴

Număra cele nouăzeci și șase de trepte din Corso Concordia

de fiecare dată când se ducea în vizită la fiica ei. Deja după o lună de când se mutaseră începuse să descompună costul acelui apartament pe fiecare treaptă, se ajutase de calculator și ieșiseră patru mii de euro și câteva centime de pas, plus dobânda creditului pe treizeci de ani pe care Margherita și Carlo îl făcuseră la Deutsche Bank. Cifra urca la aproape cinci mii de fiecare dată când punea piciorul jos. Anna urca la etajul al patrulea cu picioarele legate de nodul economic al fiicei ei, al lui Carlo, al tuturor, era modul său de a participa la eforturile unei familii care pusese o temelie, cum ar fi zis Franco. Adevărul e că îi îndemnase să cumpere și acum plătea povara vinei: 465 de mii de euro pentru aproape 120 de metri pătrați fără un nenorocit de ascensor pentru mărfuri, care să-i ajute cel puțin cu valizele și căruciorul, o văzuse pe fiica ei atât de fericită pentru toată lumina aia din camera de zi, încât nu se putuse opune. O indispunea să urce spre apartamentul de pe Concordia, era ușurată când cobora, i se părea că-i eliberează pe Margherita și pe Carlo micșorând cu fiecare treaptă datoriile și timpul: când ajungea la etajul al treilea, și-i închipuia la începutul poveștii lor de dragoste, frivoli și aventuroși într-o garsonieră. Gata cu suta de mii de euro acceptată de la familia Pentecoste, gata cu cele treizeci și cinci de mii pe care ea îi putuse oferi, cel puțin ajutase cu mobilierul și cu perdelele, apucându-se să coasă cu mâinile ei suferinde.

Ghicitoarea îi prezisese că 2018 o să fie un an bun pentru fiecare, mai ales pentru nepotul ei: va avea noroc și grație caracterului lui taciturn. Iubea copiii care știau să fie la locul lor, credea în continuare că Lorenzo semăna cu soțul ei și, în adâncul sufletului, își dorea să nu fie complet adevărat. A parcurs penultimul palier, lumina de pe scară s-a stins și ea n-a avut chef să se întoarcă să o aprindă, a strâns balustrada și s-a gândit la senzația cu care rămânea după ce stătea cu nepotul ei cele două ore după-amiaza: era fericire, dar nu o fericire adăugată, aproape o fericire evidentă, dacă ar fi murit fără s-o simtă, ar fi fost ca și cum ar fi trăit Revoluția Franceză renunțând la căderea Bastiliei. A zâmbit în întuneric, a sprijinit prost vârful piciorului, dar a fost sigură că se poate redresa, în schimb a cedat. A încercat să se apere cu palma mâinii, când a redeschis ochii a știut că la aproape optzeci de ani era prinsă în menghina celei mai antipatice dureri din viața ei.

Cu capul în jos, își privea picioarele pe trepte în penumbră, ceafa se sprijinea pe ștergătorul de la baza scărilor. A încercat să se miște, junghiurile erau sfâșietoare. Simțea piciorul stâng și brațul drept inerte, s-a împins cu mâna bună ca să alunece pe ștergător. N-ar fi început să urle pentru nimic în lume. A făcut un efort și a alunecat câțiva centimetri, acum avea balustrada la o palmă distanță, ar fi putut să o apuce ca să se ridice un pic, poate să se așeze în capul oaselor, durerea de la picior a făcut-o să geamă. O podideau lacrimile, dar nu scotea un sunet. A sprijinit cotul pe ștergător, a împins și s-a deplasat spre zid, a apăsat pardoseala cu palma și a putut să-și îndoaie spatele, a apăsat mai mult și a ajuns cu un umăr lângă perete, s-a îndreptat și a putut să stea în șezut.

Piciorul îi pulsa, a ridicat fusta și și-a dat seama că erau dislocate atât coapsa, cât și brațul pe care și l-a pus în poală și a început să asculte, era liniște. Semăna cu locuitul într-o casă la țară, reflectase la asta și când Margherita și Carlo o duseseră să viziteze apartamentul din Concordia pentru prima oară, un bloc protejat de ditamai complexurile de locuințe din centrul orașului. Avea patru apartamente, câte unul pe fiecare etaj, a estimat care dintre chiriași ar fi putut cobori în scurt timp, apoi și-a amintit de mobil: geanta căzuse pe la jumătatea palierului. A încercat să se miște din loc, a căzut grămadă și a spus *Ajutor* suspinând de plâns.

— Ajutați-mă!

A enervat-o vocea ei de bătrână ce răsuna într-o vilă elegantă, de lux.

— Ajutați-mă!

Și-a sprijinit ceafa de zid, a închis ochii și s-a liniștit pentru un timp care i s-a părut lung. Când a auzit broasca de la ușa de intrare deblocându-se era amețită, cineva a aprins lumina, avocatul de la etajul al treilea. A încercat să-i zâmbească, el s-a aplecat s-o ajute și ea s-a rușinat. I-a spus că fiica ei era acasă, avocatul s-a grăbit să urce în vreme ce ea încerca să stea dreaptă. Și-a aranjat fusta și puloverul de lână, i-a venit să tușească de durere. Asculta zgomotul pașilor și soneria apartamentului, vocile, imediat Margherita apăruse la balustrada ultimului palier și o fixa cu privirea.

— Sunt bine. E doar piciorul ăsta.

Margherita era frumoasă. Avea părul lung ca atunci când era

mică și îngrijorarea îi îmblânzea chipul. Kilogramele rămase după sarcină îi veneau bine, după ce avusese copilul reluaseră obiceiul de a sta la bârfa și a bea ceai împreună, ca două prietene.

— Și brațul a încasat o lovitură.

— Am eu grijă, mamă.

Fiica s-a dus în grabă la ea și a mângâiat-o, a controlat piciorul, a scos mobilul și a chemat o ambulanță.

— Pot singură.

— Nu vă mișcați, doamnă, a spus avocatul.

— Mă doare spatele.

Au ajutat-o să se întindă și ea și-a adus aminte de momentul în care îl mutaseră pe Franco pe salteaua ortopedică, el stătuse cu maxilarul încleștat și privirea într-o parte tot timpul: nu și-a putut stăpâni lacrimile.

— Liniștește-te, mamă, nu e nimic.

Ea a făcut semn că da și a prins-o pe fiica ei de mână, care era călduță și puternică. Și Margherita a fost uimită de cât era de călduță și de puternică mâna mamei ei. Avea o mamă curajoasă, care-și ascundea fricile. Tremura, a mângâiat-o pe cap și a încetat să o mângâie doar când au luat-o pe targă, au pus-o în ambulanță și ea a trebuit să se organizeze cu Lorenzo.

S-a grăbit să urce în casă, înghețase de frigul care paraliza orașul Milano la acel sfârșit de februarie. S-a ținut de balustradă, din nou furioasă că nu aveau un ascensor. Locatarii blocului vecin se opuseseră pe motiv de distanțe în lucrările de arhitectură și ea înțelesese asta ca pe o pedeapsă egală cu înșelătoria pe seama fostei proprietare a apartamentului din Concordia. O manipulase cu o asemenea măiestrie, că și după nouă ani simțea o urmă de satisfacție, chiar și acum, în timp ce alerga pe scări și dădea de perete ușa blindată a minciunii ei. L-a găsit pe Lorenzo așezat într-un colț și colorând un album de benzi desenate cu cățelușa Pimpa, i-a spus că bunica se rănise și trebuie să meargă la spital. Copilul s-a uitat fix la ea, a pus capacul la cariocă și s-a ridicat în picioare. L-a ajutat să-și pună geaca și fularul și el a așteptat la capătul holului, cu rucsăcelul lui în formă de iepuraș. Au coborât scările în grabă, ea scoțând telefonul și sunându-l pe Carlo:

— Iubitule, mama a…

— Mă pregătesc să intru, te sun cum termin.

— Mama a căzut pe scări.

I-a părut rău că-i spusese chiar înainte de interviu. A trebuit să insiste ca să nu-l lase să vină la spital, s-a temut că soțul ei n-o să obțină niciodată postul. Îl subestima adesea. De câte ori fusese puternic și capabil să decidă și pentru ea. Dezinvoltura de care dăduse dovadă când medicii spuseseră că mușchiul lui Lorenzo trebuia ținută sub observație. Pentru ea fusese o obsesie, încă era, chiar dacă atitudinea cumpătată a fiului îi insufla o pace secretă. Au luat un taxi spre spital și ea l-a văzut pe copil apropiindu-și capul între scaune, studiind atent bordul mașinii hibrid, cu taximetristul care-l învăța ce indică lumina albastră sau lumina roșie și el care dădea din cap, ca și cum ar fi înțeles totul: tensiunile dintre părinții lui, posibilitatea de a găsi refugiu în bunica Anna, modul în care intra pe sub pielea colegilor la grădiniță.

Au ajuns la Fatebenefratelli, un asistent i-a spus că trebuiau să rămână în sala de așteptare.

— Pot vorbi cu un medic?

— O să vă chemăm în scurt timp, luați loc.

A găsit unul lângă aparatul de cafea, Lorenzo a scos cele necesare pentru colorat și s-a așezat în genunchi. Ea a rămas în picioare, cu ochii ațintiți pe ușa de la Urgențe. S-a sprijinit de perete și a cotrobăit prin geantă ca să-și distragă atenția, și-a dat seama că nu are nicio carte – de ceva timp nu mai avea nicio carte în geantă –, a deschis agenda întrebându-se cum să contramandeze vizitele pentru evaluările de apartamente din ziua aia. A scris un e-mail către șefa ei și nu și-a desprins ochii de mobil până a primit răspuns: colegii preiau apartamentele ei. A cuprins mobilul cu mâinile.

Lorenzo a țintuit-o cu privirea.

— Nu-i nimic, iubire.

Risca să piardă câteva vânzări, în cel mult o zi trebuia să fie la lucru. S-a așezat și a mângâiat ceafa fiului ei, avea cârlionții aceia în spatele urechii care miroseau a cremă de zahăr ars. S-a ridicat în picioare și a făcut doi pași, apoi a selectat numărul familiei Pentecoste, a renunțat. Nu avea chef de salonul preferențial al socrului, de obținut un serviciu sanitar mai bun, de adăugat încă o datorie plină de recunoștință la șirul celorlalte. Ea fusese cea care acceptase de la ei banii pentru apartamentul din Concordia, pentru că *ea* își dorea casa. Se

declarase coruptă. Și asta sfârșise, probabil, în osul fracturat al mamei ei: când a văzut-o după două ore la secția de ortopedie, a amuțit.

— Mamă.

Anna a deschis ochii.

— E rupt rău.

Margherita și-a pus mâna pe obrazul ei, era rece.

— Acum stai liniștită.

— Mi-au pus chestia, a spus arătând tubulețul de plastic care ajungea sub pat, și…

— Liniștește-te.

— Scutecul.

— O să fie totul bine.

— Hei, tu, flăcău, Anna a ridicat capul spre nepotul ei, bunica a încercat să zboare ca Superman, dar n-a reușit.

El era serios și i-a atins ușor ghipsul brațului.

Margherita s-a întors spre celelalte paturi, erau cinci cu totul și doar lângă femeia din capătul salonului era cineva care o veghea. Când a intrat, s-a gândit la internarea lui Andrea pentru mușcătura de câine: a privit țintă fereastra, amintindu-și aceeași perspectivă, dar cu trei etaje mai sus, lucrările la clădirea din față acum erau terminate și al doilea segment al străzii devenise pietonal. De-a lungul anilor, ea și Andrea deveniseră altceva, aproape fără să-și dea seama, nici în ziua de azi nu știa de ce: și totuși, îi făcea multe confidențe. A scos telefonul și a scris *Mama a căzut pe scările MELE și are fracturi, cum era povestea cu karma musculară?*

Mesajul a ajuns la el în timp ce aștepta ultimul antrenament din ziua aia, l-a recitit, își amintea vag că-i mărturisise Margheritei că înșelătoria cu apartamentul din Concordia ar fi putut provoca contracții neașteptate. Mușchii îl învățaseră că mișcările forțate expuneau întregul organism la repercusiuni. Corpul ca tribunal, replicase ea.

Andrea l-a văzut pe client traversând intrarea în parcul Ravizza și apropiindu-se, și-a simțit picioarele rigide din cauza frigului și ochii grei din cauza programului de la chioșcul de ziare. Era nerăbdător să elibereze acele optzeci de kilograme cu zece la sută masă grasă. Giorgio avea o inimă de ciclist și respecta rolul lui de antrenor, lui îi plăcea să-i spună client ca tuturor celorlalți.

L-a observat scoțându-și geaca și legându-și buclele într-o coadă.

— Cum a mers la serviciu?

— Sunt epuizat

— Fă încălzirea.

A terminat de scris mesajul către Margherita, pe care urma să o sune mai târziu, și i-a făcut semn lui Giorgio să întețească ritmul. De fiecare dată când îl vedea în mișcare știa de ce se îndrăgostise. L-a ajutat să-și pună greutățile și au început cu flotările, cu câte un minut de pauză, îi ținea o mână pe spate ca să-i opună rezistență, era mereu dreapta, și el putea să-și vadă cicatricea care se întindea de la degetul mare la arătător.

Nu se întorsese niciodată la nucul sub care îl îngropase pe César. La câtva timp după, începuse să dea ture cu mașina noaptea prin cartierele de la periferie, Rozzano și Barona, străzile largi cu storurile murdare de graffiti, curțile interioare cu fumătorii insomniaci, se simțise mai bine, ascultase Carboni și uneori se apropiase de centrul istoric cu șantierele pentru Expo Milano, care erau un fel de monumente vii, luând-o în direcții care nu duceau nicăieri, apoi simțise cum curiozitatea îi sporește și ajunsese la curbele strânse din fața muzeului Triennale. Le parcursese încet privind atent mașinile oprite pe margini, unele ocupate, altele goale și întunecoase. Într-o seară oprise la marginea drumului, din mașina lui se auzea *Reckoner* de la Radiohead, parcase, lăsase farurile aprinse, aproape imediat cineva îi bătuse în geam. Îl privise pe necunoscutul ăla de vârstă mijlocie, cu cămașa un pic descheiată, barba îngrijită și zâmbetul amabil. Deblocase portiera și îi spusese să urce, dăduse mai încet aparatul stereo și lăsase scaunul pe spate. Se așezase comod pe spătar în timp ce necunoscutul îi punea o mână pe sub tricou și îi desfăcea pantalonii, ce frumos era Milano și de la geamul mașinii, nopțile senine în anotimpul cald. De atunci se dusese lângă muzeul Triennale doar pentru câte-o felație. Uneori, cu aceste prezențe între picioare, se gândise la Margherita și la cum fusese cu ea, buzele pricepute, stânjeneala când o vedea atât de neașteptat de abilă.

A ținut mâna pe spatele lui Giorgio în timp ce termina ultima flotare din a cincea serie, a împins mai mult, Giorgio s-a prăbușit pe saltea, trăgându-l și pe el, au râs, întotdeauna avea dificultăți cu superficialitatea, chiar dacă acum era mai bine. S-au trezit pe

pământ, în jur era noaptea de februarie și frigul care le înțepa fețele. Părăsise centrul FisioLab de pe o zi pe alta, se săturase de reparat corpurile și hotărâse să le fortifice. Era plătit cu patruzeci de euro pe oră și avea o agendă plină, pentru că dimineața muncea la chioșcul de ziare. Tatăl lui îi spusese *Vinde acum, când ies la pensie* și el spusese *Îl preiau eu.*

∴

Sofia a acționat storul magazinului în crepusculul matinal, de la începutul iernii deschidea mai devreme, la șapte și jumătate. A dat să împingă ușa, a văzut-o și s-a oprit brusc: o pungă pentru copt era legată de o panglică roșie și atârna de stativul din fața vitrinei. S-a răsucit spre parcarea de pe Largo Bordoni și a sperat să găsească Golful gri metalizat: odată Tommaso rămăsese în mașină ca să savureze reacția acelei surprize.

A luat punga și a dus-o înăuntru, după ce a aprins luminile a scos din ea un profiterol cu cremă de nuci. S-a gândit că se obișnuise cu uimirea, așa cum Rimini își obișnuiește locuitorii cu aerul de sărbătoare. I-a fost teamă că e vorba de cei treizeci de ani împliniți, vârsta deprinderilor sau a schimbărilor radicale tardive: pentru ea fuseseră schimbări radicale să-și îngăduie o tunsoare bob și un bărbat care, pe furiș, îi lăsa micul dejun la serviciu. A savurat profiterolul în penumbră, cu ochii pe jumătate închiși, magazinul mirosea întotdeauna a lemn după o noapte.

I-a scris lui Tommaso ca să-i mulțumească – îi trimitea un semn de exclamație, o înțelegere a lor –, apoi a aprins spoturile și a pornit radioul, s-a uitat prin magazin să verifice că e totul în ordine. A pus pe stative farfurioarele de ghivece și stropitorile, era frig și din mare creștea o ceață care s-ar fi ridicat abia după-amiază, a controlat vitrina cu obiectele de uz casnic nevândute în timpul sărbătorilor, o să le facă o reducere de treizeci la sută fără să demonteze nimic – nu era niciodată bucuroasă când trebuia să demonteze vitrinele de Crăciun. S-a instalat după tejghea, halatul albastru o veghea din cuier, mama ei îl purtase zece ani și tatăl ei, de ceva timp, îl agățase acolo. El avea să sosească mai târziu și avea să-i spună că o bună vânzătoare la un magazin cu produse de feronerie are întotdeauna nevoie de o uniformă, ea avea să-l asculte cu mare greutate.

După trei ani de la întoarcerea ei de la Milano insistase să-și ia înapoi magazinul. Când îl folosea pentru Instagram – dulapul

cu sertare sau un colț al tejghelei ca fundal, întotdeauna cu un roman în prim-plan –, numărul de like-uri nu cobora niciodată sub două sute cincizeci. Ca și cum acolo, afară, oamenii i-ar fi perceput emoția: cărțile se identificau cu ea numai dacă erau trăite în spatele acelei tejghele. În unele zile îi era de-ajuns să citească *Ferramenta e Casalinghi Casadei*[7] pe copertina magazinului ca să aibă un sentiment apropiat de cel de bucurie.

La opt fără zece a intrat primul client, un muncitor care căuta stuc, vreo douăzeci de cuie nemțești și patru dibluri metalice. Ea s-a cățărat pe scară ca să ajungă la sertarele de sus ale dulapului, se mișca agilă pe picioarele ei puternice, a coborât de pe scară și a ambalat cuiele și diblurile în hârtie de ziar. A dat restul și când ușa s-a închis la loc, a simțit că era momentul. A scos din geantă cartea: *Sylvia* de Leonard Michaels, pe coperta cărămizie fotografia unei femei cu sânul dezgolit, întinsă pe pat, povestea întoarcerii acasă după facultate. Tânărul ăsta și tânăra asta și inocența, New York-ul și iminența destinului lor.

A făcut câteva încercări s-o fotografieze în decupajul de lumină pe care și-l dorea, apoi a împachetat-o în hârtia de ziar pe care o folosea pentru clienți, a pus-o într-un plic antișoc. L-a sigilat și a scris adresa cu litere de tipar, înfiorată.

∴

Carlo a ridicat sacoșele și a parcurs strada care dădea în Naviglio, când a ajuns la librăria Libraccio rămăsese fără aer. A intrat și a salutat, a scos volumele uzate, le-a stivuit pe tejghea și a așteptat să vină cineva să le calculeze prețul. Puteau să-i dea optzeci și cinci de euro. A răspuns că era bine, se jena să negocieze. A privit în jurul lui, îi era rușine că se află acolo, dar stabilise în sinea lui că vânzarea cărților uzate era destinată Margheritei: o cină, un buchet de flori, ultima oară păstrase treizeci și cinci de euro pentru o cravată de lână. A dat actul de identitate pentru a fi înregistrată tranzacția, au completat formularul și i l-au înapoiat împreună cu bancnotele. A mulțumit și a întrebat dacă sunt în căutare de personal.

— Poți lăsa CV-ul, momentan cred că nu.

A făcut un semn și a ieșit, a traversat podul de fier, ținea banii strânși în pumn și privea apa din care ieșeau aburi din cauza gerului. Nu era nimeni, din când în când Milano îi dădea impresia că e al lui. S-a uitat la ceas și a mers împăturind

[7] Magazin cu produse de feronerie și obiecte de uz casnic Casadei.

sacoșele de pânză, a ajuns la bar ținându-le tot în mână, ea nu sosise încă. A ales o masă într-un capăt al sălii și a comandat o cafea, s-a uitat spre ușă până l-au servit. Apoi ea a intrat cu două cataloage și un aer aferat.

— Bună, a spus desfăcându-și fularul.

— Te-am făcut să vii până aici.

— Azi e liniștit, ți-am zis.

L-a întrebat pe barman dacă putea comanda o cafea.

— Ce faci?

— Soacra mea are fractură de femur.

— Vai!

— O să dureze o vreme.

— Și tu?

— Dimineața mi-e bine.

— Pe urmă simți golul.

El a încuviințat.

— De când ai plecat, Michele nu mai vorbește deloc. Avea obrajii îmbujorați din cauza frigului.

— Ne lipsești.

El a rămas serios.

— De ce două ghiduri?

— Cu Canada câștigi o treime în plus. Celălalt, ei bine, e Scoția și îl faci cu mâna stângă. Termen până la sfârșitul lui februarie.

— Cât?

— Opt sute cincizeci, dar faci factură imediat.

— Am nevoie de trei cataloage, spune-i. Îmi garantaseră asta.

— Cu facultatea s-a terminat?

A clătinat din cap.

— Poate că e o licărire de speranță în altă parte, să vedem.

— Unde?

— La Bell Italia.

— N-ar fi rău.

— Mai am un interviu peste puțin timp, cu un salariu mai bun.

— Ce?

— Marketing, bere și băuturi.

— Bere și băuturi.

Carlo s-a întins să ia cele două ghiduri, s-a întins și ea și i-a atins mâna.

— E ciudat să-ți văd masa de lucru goală.

El a căutat ceașca, haloul de pe fund era un profil fără nas, i-ar fi plăcut să ghicească în cafea. Au rămas tăcuți și ea și-a frământat între degete o margine a puloverului. Sub ochiul stâng rimelul i se întinsese ușor, pentru el era încă tânăra de douăzeci de ani sosită în redacție demult, prezentată ca o stagiară de ispravă, el și Michele ziseseră că aducea cu Audrey Hepburn. Carlo a luat ghidurile.

— Canada m-a atras dintotdeauna. Mulțumesc, Manu.

— Ai chef de o plimbare?

— Nu trebuie să te întorci?

— M-am învoit două ore.

Ea a scos o căciulă de lână și și-a pus-o pe cap, îi încadra ochii negri. Au ieșit și s-au îndreptat spre Naviglio Pavese, în ianuarie bărcile fuseseră luate și ei au fost aproape dezorientați, au ajuns la intersecția cu inelul principal, s-au oprit și el a spus:

— Trec să-l iau pe fiul meu.

Manuela s-a oprit înainte de semafor.

— Acum?

— Acum.

— Atunci, pa.

A zâmbit mergând cu spatele pe trotuar, a zâmbit și el și a așteptat ca ea să dispară după colț. Apoi a pornit spre grădiniță.

La intrare completaseră copacul cu ramuri lungi și frunze roșii, pe fiecare ramură erau veveriţele, o pitulice, alte veveriţe, s-a dus la fereastra mare și i-a zărit pe copii în cerc și pe una dintre educatoare în centru. Lorenzo era așezat ca indienii, șorțul se încreţise de la umerii curbați, se legăna insesizabil, uneori și-l imagina adult, un tânăr amabil și puternic.

Când fiul lui l-a văzut intrând, a alergat spre el, Carlo, cu nasul după urechea lui, a respirat cu putere și copilul a râs. Apoi i-a pus jacheta antivânt, i-a zis că or să treacă pe la universitate pentru că-l chemaseră să ridice corespondența. Înainte s-au oprit să mănânce o felie de pizza, împărțeau mereu una și o mâncau încremeniți pe scaunele înalte, au băut o Coca-Cola în doi și Lorenzo i-a povestit că Filippo Gattei se logodise cu Francesca Vecchietti, Carlo l-a întrebat dacă era fericit că se logodiseră; erau zile în care copilul era vorbăreț și ei încercau să profite de asta.

Lorenzo a dat din cap, apoi a spus:

— Bunica Anna moare.

— Ei na, moare.
— Are piciorul rupt.
— Se vindecă numaidecât și apoi se întoarce acasă.
— Mama a spus la telefon că e îngrijorată.
— Cui i-a zis?
— Mătușii Simona.
— Sunt doar vorbe.
Copilul a lăsat pe șervet ultimul dumicat de pizza.
— Și eu sunt îngrijorat.
L-a pupat.
— O să se însănătoșească în scurt timp, șoricelule.

Tot drumul cu mașina, Lorenzo s-a uitat pe geam și Carlo a pornit radioul, fiul fredona melodiile, dar a tăcut cum au ajuns la ghereta paznicului de la universitate. L-a luat în brațe și s-a dus în fața omului de serviciu, a spus numele și prenumele, omul de serviciu a scotocit într-o cutie pusă pe jos, a scos un plic antișoc și i l-a întins. Carlo a văzut că nu avea expeditor, era ea. S-a îndepărtat cu Lorenzo de mână, înainte să ajungă la ieșire a încetinit pasul și și-a întors privirea spre baie. Plăcile de gresie și faianță, luminile de neon, zgomotul apei în rezervoare, reflexia în oglinzi. L-a ținut strâns pe fiul lui.

— Trebuie să faci pipi?

Copilul a spus că nu.

Au intrat oricum. Schimbaseră robinetele, cele două uși ale toaletelor erau întredeschise: neînțelegerea. În locul ăsta el își dăduse seama că dorințele pot depăși granițe.

Dar fusese cu alte femei nu ca să compenseze ce nu se întâmplase cu Sofia Casadei. La trei luni după ce ea se întorsese la Rimini, fiind la redacție și lucrând la ghidul despre Martinica, se ridicase și se dusese la Manuela în celălalt birou, o invitase la film chiar în după-amiaza aceea. O surprinsese la computer și obținuse un da timid de fată logodită, care răsunase în el cu o anume neliniște. Așteptaseră jumătate de oră, ieșiseră la intervale diferite pentru a se reuni apoi la Orfeo, unul lângă altul în întunericul sălii, atingându-și ușor picioarele, uitându-se la film și abținându-se până la generic, pentru ca apoi să se ridice și să facă o plimbare, cu groaza că o să fie văzuți împreună pe stradă, își luaseră la revedere și el se întorsese acasă, îmbrățișând-o pe Margherita cu o nemulțumire în desfășurare, intuind încă o dată cât putea afecta căminul conjugal dacă se

aventura în afara lui.

— Trebuie să fac pipi.

— Vezi că-ți venea?

A intrat cu Lorenzo în toaletă și l-a ajutat cu pantalonii. A ascultat jetul de pipi gâlgâind, mirosul de amoniac și mirosul copilului lui. A tras apa și au ieșit, s-au spălat pe mâini și, când au ajuns în curtea universității, a hotărât să aștepte înainte să deschidă plicul. Își privea fiul, avea un mod ponderat de a-i transmite dorințele – frecatul degetelor, forța cu care îmbrățișa, uneori o anumită postură –, Lorenzo nu cerea nimic aproape niciodată, ca și cum ar fi fost nefiresc să i se împlinească rugăminți. Împreună cu Margherita se pregătiseră să-i descopere bucuriile.

— Vrei să mergem la bunica Anna?

Copilul a zâmbit și a urcat iute în mașină. Era șaten și irișii aveau striații cenușii, îi sclipeau în timp ce colora sau se uita la desene animate, ori când alerga prin camere pe *via* delle Leghe, Anna îl lăsa să se îmbrace în muschetar chiar dacă nu era carnaval și de pe canapea îl provoca la duel. Au ajuns în apropierea spitalului Fatebenefratelli și au explorat cvartalul în căutarea unui loc de parcare. Apoi el a deschis plicul. Conținea o carte învelită în hârtie de ziar: a citit numele autorului, Leonard Michaels, și titlul, *Sylvia.* A scos telefonul, a căutat profilul de Instagram al Sofiei și a găsit cartea aceea fotografiată în diagonală pe tejgheaua magazinului. A simțit un fior.

Era al treilea volum pe care-l primea. Toate în ultima lună și jumătate, niciodată un bilet sau un expeditor, învelite în hârtia aia de ziar, adresa scrisă cu litere de tipar. Primul fusese *La paga del sabato*[8]. Observase imediat *Rimini* pe ștampila poștei. Și cu cât bănuise mai mult că poate fi ea, cu atât renunțase la orice inițiativă de a investiga. În nouă ani o căutase numai pe Facebook – se simțise tulburat când o văzuse cu o tunsoare nouă – și pe Instagram. O păstrase adesea într-o fantezie: Sofia, în ziua aia în camera din cartierul Isola, el i-o trage pe masa golită, acoperișurile din Milano, el cu ea pe salteaua fără așternuturi, în sfârșit. Chiar și acum, plecând de la mașină cu Lorenzo în brațe și un rucsac în formă de iepure, mergând spre soacra lui, ar fi știut să refacă legăturile cu acel conținut.

Au ajuns în pavilionul spitalului și au găsit ușa de la salonul

[8] De Beppe Fenoglio (1922-1963), publicată în 1969.

Annei întredeschisă, au așteptat afară și la scurt timp au auzit niște țipete care proveneau din încăpere. Lorenzo s-a apropiat și a încercat să spioneze prin crăpătură, a împins ușa. Carlo i-a spus pe un ton poruncitor să stea pe loc, el a rămas în poziție de drepți, medicii au ieșit și l-au surprins în prag.

— Și tu? i-au spus.

El s-a strecurat înăuntru și Carlo l-a urmat. Anna era trează, cu mâna liberă l-a mângâiat pe nepot în timp ce copilul căuta în rucsac căștile cu Omul Păianjen.

— Ce bine că-l am pe flăcăul meu și muzica lui.

— Cum te simți?

Carlo și-a scos haina.

— Doamna e mai rău, i-au făcut o manevră la umăr, a spus arătând spre femeia din ultimul pat, care-și ținea un braț peste ochi. Margherita nu era afară?

Carlo a spus că nu.

— Atunci e jos la bar. Tocmai mi-a spus că Bonino o să se alieze cu PD-ul.

— Deci?

— Deci eu n-o să votez.

— O să te răzgândești.

— Am terminat-o cu răzgânditul.

Lorenzo îi privea de pe scaun, cu ochii mari.

— Iartă-ne, scumpule, a spus Anna ciupindu-l de obraz și oferindu-i capul, el i-a pus căștile și i-a făcut semn tatălui lui. Carlo a luat telefonul și i l-a întins, copilul a parcurs lista cu melodii. A apăsat și a rămas să se uite la bunica lui.

— Englezii și lamentația lor, a murmurat ea.

Copilul a râs.

Ea a oftat.

— Nu puteai să-mi pui Modugno?

Lorenzo a dat mai tare și s-a bucurat de bunica lui care închidea ochii, cu căștile cu Omul Păianjen în jurul capului ei foarte mic, pielea pergamentoasă îngălbenită și gura unei tinere.

Carlo a tras cu ochiul la mobilul din mâna fiului, se hotărâse să pună Pink Floyd, *Shine On You Crazy Diamond.* Cu muzica reușiseră să-l facă să iasă din bârlog. Existase o perioadă în care se închidea în cameră s-o asculte, pe durata unei ierni, apoi începuse s-o împartă cu toți: la căști și la aparatul stereo din

casă, la pick-up-ul de pe *via* delle Leghe, fredonând, concomitent începuse să vorbească mai mult și psihiatrul spusese că o să se deschidă. Îi plăcuse verbul acela, a se deschide.

S-a așezat lângă pat și a scos cartea *Sylvia.* A citit câteva pagini invidios pe stilul simplu, atât de simplu, doar câteva rânduri pentru întâlnirea dintre protagonist și această tânără, într-un apartament din Village la New York, ea cu bretonul care-i eclipsa ochii dând impresia că e timidă sau că se ascunde din modestie, îndrăgostirea, se gândea la soția lui de fiecare dată când citea despre îndrăgostiri. Când Margherita a ajuns, el a ridicat privirea și a observat-o cu atenție: putea descompune sentimentul pe care-l avea pentru ea, stilul lui Michaels îl făcuse clar. Bretonul Sylviei, desigur, și modul discret de a fi, în adâncul ei părea mereu că zâmbește în sinea ei, aerul rătăcit când avea un gând neașteptat, seducția furișă, apoi impetuoasă: soția lui știa mai bine decât el ce îi ținea împreună.

A întâmpinat-o și i-a trecut o mână prin păr, ea l-a chemat afară și i-a spus că medicii o s-o opereze pe Anna, tocmai îi comunicaseră acest lucru. Pentru prima oară mama ei era o povară. I-a cerut lui Carlo orice fel de asigurare, avea mereu nevoie de asigurările lui: s-a lăsat mângâiată, i-a spus că o să fie totul bine, l-a prins de mână, abia acum și-a dat seama că în cealaltă ținea o carte. S-a desprins un pic să tragă cu ochiul la copertă, a citit titlul, a rămas încremenită, apoi a spus că trebuia să dea un telefon la agenție.

A așteptat ca el să intre din nou la mama ei, știa ce se întâmplase: a deschis Instagram, își făcuse un profil fals pe care-l utiliza ca să se distreze, le privea pe ascuns pe Chiara Ferragno, Fedez, surorile Kardashian și Sofia Casadei, a sperat că nu-și amintește bine, a găsit ultima fotografie cu cartea *Sylvia* și explicația care spunea *Asta te face să suferi,* avea în total vreo trei sute de like-uri. O carte în mâinile lui Carlo și aceeași carte postată de ea. A treia carte și a treia coincidență în ultima perioadă. Evitase să-l întrebe pe soțul ei – *Vorbiți, ți le trimite ea, idolatrizezi sugestiile ei literarei* –, era abilă în zădărnicirea îndoielilor pe care le avea, chiar dacă bănuiala prindea rădăcini. Făcea presupuneri în legătură cu ce se cuibărise în el: o evadare, să zăbovească în locul imaginat al posibilității, să revitalizeze din nou perioada în care era pe

jumătate profesor și un posibil scriitor, să însuflețească din nou perioada în care putea încă *să fie.* Uneori, privindu-l, se enerva: Carlo și înălțimea lui de un metru nouăzeci – spatele doar un pic mai curbat –, robustețea lui care nu se degrada –, cu urme vizibile pe brațe de la aparatele din sala de fittness –, puținele fire albe din barbă bine camuflate și părul mereu des, aceeași alură tinerească. Rigiditatea lui fizică ca o rigiditate a conduitei: ar fi vrut să-l vadă zdrelit, cu semnele trecerii timpului care-i făceau dovada unei acceptări a maturității. Pentru toate astea, fusese în stare să țină sub control bănuiala că o înșală. Orgoliul o făcea să creadă că poate recunoaște eroziunile căsniciei ei: nu existase nimic care să compromită traiectoria lor familială. Deseori se forțase să-și imagineze cum el pătrunde și în alte femei, gândul o distrugea. Anatomia încă era punctul ei slab.

S-a întors la mama ei, s-a apropiat de pat și i-a zâmbit.

— Mamă.

— Scumpo.

Anna și-a dres glasul.

— Ai fața aia încruntată. Zi-mi.

Margherita s-a uitat la soțul ei și a spus-o ca și cum i-ar fi vorbit lui.

— Te operează, îți pun o placă și o să fii ca nouă.

Mama ei a privit-o fix, părea că n-o recunoaște, apoi a întors capul pe pernă, mușcându-și buzele.

— Mamă.

— Întotdeauna am crezut că făceau chestiile astea cuiva ajuns la final.

Carlo s-a așezat pe pat.

Anna s-a agățat cu privirea de el:

— Pot să mă opun?

I-au spus că nu și ea a încercat să zâmbească.

Lorenzo a lăsat albumul cu cățelușa Pimpa și a venit la ei. Avea carioca verde în mână; a șovăit, a rămas nemișcat. Apoi brusc s-a apropiat de brațul în ghips al bunicii și, încet-încet, a început să-l decoreze de la cot la încheietură, făcea unul dintre desenele lui fosforescente.

— Desenează-mi o inimă, a spus bunica.

Dar el a spus nu și Anna s-a uitat la Margherita.

— Nu e un flăcău romantic.

— În noaptea asta, mamă, îți desenez eu inima în timp ce

dormi.

— În noaptea asta nu vreau pe nimeni.

— Nu face mofturi.

— Nu faceți voi mofturi, ați înțeles?

— Vedem.

— Nu vedem nimic, scumpo. Gândește-te la serviciu, că stau toți pe capul tău.

— Nu stau pe capul meu.

— Cum a spus Bonaparte la Waterloo.

Asistenta a anunțat că vizitele trebuie să se încheie. Ceilalți au ieșit, Margherita s-a apropiat de urechea mamei:

— Lasă-mă să stau cu tine în noaptea asta. Noaptea trecută ne-am simțit bine, nu-i așa?

— Vreau să stau singură, scumpo.

Margherita i-a luat mâna și a ținut-o într-a ei. S-a răsucit spre noptieră și a verificat să fie prosopul, apa, sărățelele, Anna nu-și dorise nimic de citit. A mai rămas un pic, înainte să iasă din salon a văzut-o pe mama ei privind pe fereastră.

Pe coridor și-a acoperit gura cu degetele, o podidea plânsul, s-a abținut, l-a ajuns din urmă pe Carlo la intrarea spitalului Fatebenefratelli și l-a întrebat dacă se putea ocupa de Lorenzo, pentru că trebuia să treacă pe la agenție. Mersul pe jos o făcea să se simtă mai bine, după sarcină corpul ei devenise mai suplu plimbându-se cu Lorenzo în cărucior, în timp ce Milano se schimba, forfotind de șantiere și dornic de surprize, ca un tânăr căruia i se spune: acum trăiește. Să se afle cu copilul ei între zgârie-norii de oglinzi și pădurile verticale și trăsăturile unui sat, sau în cartierele istorice traversate de biciclete, toate acele biciclete de închiriat la fiecare cvartal, apoi să parcurgă o bucată de drum pe jos și apoi o altă bucată pe cele două roți, să se strecoare agil într-un tramvai și să coboare la noul metrou care se cățăra spre cartierul Isola, se spunea că Milano reînflorise pentru Expoziția din 2015.

A traversat strada Solferino și a continuat trecând foarte aproape de Naviglio, canalul acoperit, apoi în jos pe Corso Garibaldi până la Dom, aici vedea bine cicatricile: obloanele unor magazine acum închise, dar care în urmă cu o zi erau deschise, cartoane pe care scria lichidare totală, de închiriat, vechi pagini de ziar care tapetau vitrinele prăfuite, bănci golite și înlocuite cu magazine de produse chinezești amenajate peste

noapte, supermarketuri deschise non-stop, pe Corso Porta Romana a numărat două restaurante falite, un magazin de optică închis și niciodată înlocuit, chiar și pentru agențiile imobiliare era o perioadă foarte proastă.

Inițial, la birou fusese nevoită să renunțe la Gabriele, apoi creditul pentru apartamentul din Concordia săpase în stratul economiilor familiei și fusese obligată să fuzioneze cu un grup imobiliar. Dăduse la schimb agenția pentru un apartament cu lumină splendidă și pentru o previziune de viitor stabil.

Dar de câteva ore știa asta: Carlo cu cartea Sofiei în mână. Carlo, aproape șomer. Un bărbat golit profesional, bărbatul ei golit profesional, atât de vulnerabil. Valora șapte sute de euro pe lună și vreo douăsprezece interviuri nereușite. Două în așteptare. Valora o posibilă cădere nervoasă. Și totuși, era bărbatul cu care stătuse într-un cabinet medical cu jaluzele cenușii ca să asculte vocea unui neurolog rostind *presupusă ireversibilitate* vorbind despre Lorenzo, cu ea care așteptase să se prăbușească, interzisă de calmul soțului ei în timpul sentinței. După ce ieșiseră din cabinetul medical el îi spusese: *De fiul nostru avem noi grijă.* Șase cuvinte. Șase cuvinte șoptite clar, aproape un murmur, dar limpede și ilogic, ca și cum deja ar fi știut că Lorenzo era un dirijor de orchestră și că pentru a dirija avea nevoie de liniște. Și, da, avuseseră grijă, adevărul era că el avusese grijă: organizând activități stimulative eficace asupra gustului, a tactilității, în fine a auzului, identificase în muzică sursa cu care să hrănească limbajul. Ieșind din cabinetul acela cu jaluzele de culoare cenușie, ea îl crezuse pe soțul ei.

A trecut prin fața bazilicii San Nazaro, lângă care mai era rotiseria indiană unde își trăsese sufletul după ce vorbise cu Sofia Casadei. Cafeneaua devenise o vinărie și ea o femeie geloasă, dar de bun-simț, era ciudat să revadă trecutul și să-l considere corect. Dacă devenise asta, dacă deveniseră asta, totul avusese o semnificație. A încetinit pasul și a încercat să se convingă, s-a oprit brusc și a s-a întors, s-a strecurat prin pasajul de după rotiserie și a continuat până la intrarea Universității, în față era librăria Cortina. A intrat și a așteptat ca librarul să servească doi studenți, apoi i-a cerut un exemplar al cărții *Sylvia.* A pus-o în geantă și când s-a întors pe Corso Porta Romana a așteptat să se facă verde la semafor: o liniștea cumpărarea acelei cărți. Și-a văzut reflexia în geamul unei

farmacii, și-a aranjat părul pe o parte și și-a strâns mai bine fularul, avea impresia că e doar un pic consumată, în timpul verii îi apăruseră chiar și pistrui și prietenii lor îi garantaseră că erau o chemare pentru tipii de douăzeci de ani.

Dar ea avusese deja un tip de douăzeci și șase de ani și amintirea aceea era una pe care încă se străduia să nu o piardă. Cu el intuise că infidelitatea putea însemna fidelitate față de ea însăși. Andrea. După ce ieșise din casa lui, în seara aia din urmă cu nouă ani, trecuse pe la agenție chiar dacă nu mai era nimeni, se închisese în baie și își acoperise ochii cu o mână. Apoi își spusese: *Ai făcut-o.* Ai luat în gură ce nu ți se cuvenea, ai dezbrăcat, te-ai lăsat dezbrăcată, ți-ai desfăcut picioarele pe masa din bucătărie și l-ai dorit pe băiatul ăla, agățată de el, umerii lui puternici, prinsoarea lui sigură, te-ai îndopat, te-ai lăsat dusă în pat, simțindu-te tânără, dorită și veselă. Rămăsese să-și spună asta, închisă în baia din agenție câteva minute, cu picioarele dureroase și pielea fierbinte, un nou miros, în fine rostise verbul acela: a deraia. Vagonul ei avusese mereu un cârlig de tracțiune prea ușor, avea dreptate tatăl ei: ieșise de pe șine și nu respectase direcția, ea era Doamna Scharfenberg și iată consecințele. În seara aia ieșise din baie și se instalase la birou, își pusese mâinile pe tastatură și scrisese un paragraf de descriere pentru apartamentul din strada Morgagni, despre dormitoarele aerisite, despre cartierul rezidențial și despre vederea pe două laturi, la final adăugase: tânără, dorită și veselă. Rămăsese cu privirea fixată pe acele trei tipuri de satisfacție și știuse că sentimentul de vinovăție era un proces banal. Realitatea faptelor, marea realitate a faptelor, era că fusese firesc. Și-o trăsese cu un tânăr care-i plăcea și care o făcuse să simtă plăcere. Fusese căsnicia ei vitregită de ceva?

A hotărât s-o ia pe altă stradă, a ieșit de pe Corso Porta Romana și a pornit pe o străduță înspre San Calimero, biserica cu bolta înstelată, apoi a mers pe lângă zidurile cu desenele fețelor lui Gaber și Jannacci: căsnicia ei nu fusese vitregită de nimic. Păstra o amintire precisă a acelei seri când se întorsese acasă după ce și-o trăsese cu Andrea, precaută, un pic înspăimântată. Se întinsese pe canapea cu un sentiment de gol interior. Stupoarea năvălise peste ea a doua zi dimineață – când se trezise își repetase: *Am făcut-o*! –, pentru ca apoi să se diminueze pe parcursul aniversării Lorettei și să revină cu

imagini neașteptate. Se masturbase gândindu-se din nou la cum fusese tânărul șovăitor și în același timp brutal: ca și cum l-ar fi convins pe măsură ce se dezbrăcau. Mult timp nu uitase greutatea corpului lui peste ea, în greutatea aia se afla căsnicia ei. Nu mai fusese sigură de unele chestiuni: impulsul erotic al lui Carlo și tandrețea lui, mica nebunie, cât o făcea să râdă. Doar pentru o clipă crezuse că renegase totul. Era totuși fiica unei femei care pe lângă cusutul de zdrențe pentru alții și le cârpise pe ale ei.

S-a lăsat invadată de îngrijorarea pentru ea – ce urmări putea avea o fractură de femur? –, a trecut de zidul cu fața lui Gaber și a simțit teamă, și-a pus o mână pe sub palton, pe stomac, acolo unde păstra ascunse și presimțirile. A ținut-o apăsată până la parcul Ravizza, Andrea alegea mereu fâșiuța de iarbă de sub cei doi pini, la limita pistei de ciment. Pe bancă pusese greutățile, mănușile de box, geanta cu benzile elastice. Pe pajiște era o fată căreia îi arăta un exercițiu de stretching, ea a dat din cap și a început să alerge în ritm alert. Andrea a mers în aceeași direcție, învățase să dea un aspect elegant umerilor de pugilist, barba lungă îl făcea să arate posomorât. I-a luat un pic s-o încadreze pe Margherita în câmpul lui vizual, stând sub un felinar, apoi s-a dus spre ea și și-a dat seama că era pe punctul de a izbucni în plâns. A mângâiat-o pe ceafa, a strâns-o la piept, de fiecare dată când o îmbrățișa îi era teamă că nu reușește să o facă. A întrebat-o de mama ei.

— Scările alea din casa aia.

Andrea a așteptat clienta să termine tura, i-a spus poruncitor să continue cu alte două, apoi a stat să asculte povestea și i-a explicat ce o să se întâmple cu Anna. Operația chirurgicală, recuperarea acasă sau într-un loc specializat, medicamentele, perioada asta putea varia. Margherita a întins mâna și i-a atins ușor un punct la baza gâtului.

— Uită-te aici, a spus ea. Antrenamentele tale sălbatice.

El i-a urmat degetele, tratase hematomul cu apă și sare, dar resorbția întârzia.

— Giorgio ce zice când te vede făcut zob?

— E obișnuit.

Ea a încercat să zâmbească.

— Vii să o vezi un pic pe mama mea?

— Sunt specialiști în fracturile de femur.

— Doar un pic.

— Tu ține-mă la curent.

Apoi a avut chef să rămână singur. I-a spus că fata se întorcea și trebuia să se concentreze, a sărutat-o pe Margherita pe obraz și i-a cerut să-i dea de știre despre operația Annei.

A fost cu mintea în altă parte pe tot parcursul antrenamentului, când a terminat, și-a pipăit gâtul și a coborât cu degetele spre vintre, și-a umplut plămânii cu aer până când coasta i-a împiedicat respirația. Subestimase loviturile, s-a întrebat cum o să facă în seara aia. A încetat cu îndoiala și s-a bucurat de ceață, traficul în jurul parcului dispărea și el s-a uitat fix la câțiva câini și la stăpânii lor, a trecut pe lângă țarc, erau un ciobănesc de Maremma și un american bully care se jucau, ciobănescul era bătrân și avea un elan bun pentru vârsta lui, celălalt era un pui care nu-și încăpea în piele de bucurie. A continuat încet spre chioșcul de ziare, din când în când lăsa greutățile jos și își îndrepta spatele. A ridicat storul și a intrat, spațiul era ocupat pe jumătate de stativul de expunere, a pus sacul sub tejghea, mirosul de hârtie l-a făcut să se simtă mai bine. Era călduț și întunecos, căldura sobei se păstrase.

Nu regretase niciodată că scosese cartonul pe care scria *De vânzare* împotriva voinței tatălui lui, pentru că acolo îl cunoscuse pe Giorgio. I se păruse un client amabil, cumpăra la Repubblica și Vanity Fair, la un moment dat schimbaseră două vorbe și aflase că era designer de pantofi și că tocmai se întorsese, după patru ani, de la Stockholm. Treptat își îngăduiseră mai multe confidențe, Giorgio lua ziarele apărând la ușa din lateral, într-o după-amiază așteptase până la închidere ca să afle despre antrenamente, ar fi vrut să încerce, începuseră să le facă în parc lunea. Într-un an îi crescuse masa musculară cu doisprezece la sută și se îndrăgostiseră. *Jag älskar dig,* prima oară auzise că e iubit în suedeză. Încă se simțea stânjenit gândindu-se la tatăl și mama lui de-acum siguri că fiul lor și-o trage în cur. Lui Giorgio nu-i dezvăluise niciodată nimic despre câini.

L-a sunat și i-a spus că n-o să se întoarcă, voia să se ducă la sală să-și destindă musculatura. Nu-i dădea voie să continue cu *Game of Thrones,* dar dacă voia putea să se uite la *The Crown.* Giorgio a răspuns că o să se descurce mâncând boabe de lupin și o să-l aștepte. Andrea i-a zis să nu-l aștepte, voia să-și pună și

mănușile de box, nu voia să oblige pe nimeni să-și piardă somnul.

— Eu nu sunt nimeni.

— Voiam să spun nimeni, adică tu.

— Știu știu, ești același analfabet, evită mănușile de box, te rog, antrenament plăcut, iubitule, să-ți priască.

— Și ție berea englezească.

A încuiat chioșcul și a căutat în telefon o fotografie niciodată trimisă a unei ședințe la sală, a ținut-o pregătită, a ajuns la mașină și a verificat hainele și pantofii din portbagaj. Avea o oră, își simțea stomacul strâns și s-a forțat să mănânce. A deschis caserola în timp ce conducea spre nord, a înghițit lacom două ouă tari și o îmbucătură de sandviș cu pui rămas de la prânz. A accelerat și a încercat să se bucure de călătorie, în anii aceia continuase să treacă pe la Triennale, își imaginase că parchează și aprinde farurile, așteaptă pe cineva, dar curbele erau goale și Milano se schimbase odată cu el, orașul lui complicat acum îl primea în timp ce îl înșela pe Giorgio și aluneca spre periferie. A luat-o pe artera care duce în Brianza fabricilor de mobilă, vilele terasate și degradarea frumos mascată, a oprit radioul și a ascultat roțile pe asfalt: asta era pregătirea lui, se gândea la orice mai puțin la adversari, se concentra pe elevii lui și pe diversificarea antrenamentelor, să modifice aportul proteic pentru fiecare, și apoi din nou Giorgio. Și Anna: se străduia s-o revadă pe femeia asta micuță și grațioasă, cu chip luminos, din ziua în care fusese internat din cauza mușcăturii lui César. Și Cristina: nu mai știa nimic de ea și nici nu mai dorise să știe, lucra la școala de șoferi din Melegnano și asta era tot.

A parcurs șoseaua Novedratese, în piațeta din spatele magazinului Carrefour s-a uitat țintă la nigeriene și imediat în spate la parcul cu căprioarele ghemuite, în cincisprezece minute a trecut de Carimate și a parcat pe drumul neasfaltat. A oprit motorul și a luat telefonul, i-a trimis lui Giorgio fotografia cu el la sală purtând casca de box, cu ringul în spate, a scris *Ochiul tigrului,* îi scria asta de fiecare dată când trebuia să intre în ring. A așteptat răspunsul*, Întoarce-te întreg,* a pus deoparte telefonul și și-a atins coastele, durerea era suportabilă, a luat geanta din portbagaj. Ceața era un văl, hala – o siluetă neclară. I-a salutat, a continuat pe latura lungă și a glisat ușa, a intrat și

a găsit acolo vreo treizeci de oameni. Mulți veneau de la muncă, zidari și muncitori, chiar și șomeri, se schimbau pe loc, luându-și pantalonii scurți din pungile de supermarket, lăsându-se ajutați cu bandajele, cei mai mulți nord-africani, italieni și în plus bieloruși, de fiecare dată apăreau alții noi, trebuiau prezentați de cine era deja intrat. Erau și casele de bani, așa li se spunea indivizilor care pariau consistent și aveau procente diferite de ceilalți. Pe el îl condusese acolo grupul adunat în jurul luptelor cu câini, la început doar pariase niște bani. Apoi încercase să se afirme și așteptase trei runde ca să lupte. Era un ring cu corzile legate de stâlpii unei foste tâmplării industriale, proprietarul era plătit cu un procent din pariuri. Luptele în hale apăruseră odată cu antreprenorii rămași pe drumuri. Aveau trei reguli: să nu lovească în testicule, să se oprească dacă celălalt bătea din mână de mai multe ori sau își pierdea cunoștința, blatul însemna să fii bătut măr și aruncat afară.

A salutat și a spus că voia să lupte, italianul care organiza întâlnirile l-a întrebat de gât.

— E în regulă.

— Lasă-mă să văd.

Andrea s-a dezbrăcat, avea o capacitate superioară multora și pentru a încheia afacerea era nevoie de egipteni, aproape toți peste optzeci de kilograme, sau argentinianul sau câțiva dintre slavi. Cei mai răi erau polonezul și ucraineanul, care loveau sub centură și atacau cu o mână întinsă ca să acopere câmpul vizual.

A rămas la bustul gol, italianul și-a coborât degetul de la gât la piept, s-a mutat spre coaste.

— Aici era?

Andrea a încuviințat.

Italianul a împins și el a tresărit.

Italianul a făcut semn că nu.

— E doar disconfort.

— Nu e disconfort. Cazi la pământ după un minut și oamenii se enervează.

— E disconfort.

— Cazi la pământ imediat.

Andrea a ridicat ochii, ceilalți priveau. S-a îmbrăcat la loc și a rămas deoparte. S-a întors la italian și i-a cerut să arbitreze.

— Nu-i ții cu coasta aia.

— Prima rundă și mai vedem.

Italianul nu i-a răspuns, apoi i-a spus că o să intre o rundă.

Andrea s-a pregătit, era diferit să arbitrezi. Stătuse în mijlocul ringului din când în când, ceilalți îl voiau pentru că oprea lupta doar cu puțin înainte ca unul să se prăbușească la pământ: un corp, încă un corp și corpul lui, să înainteze printre brațe, picioare, cruzimile care ajungeau să fie ale lui, începuse să se întrevadă plăcere pe chipul lui. I se umfla pieptul, avea postura câinilor, aplecat înainte de lovituri, lăsând impresia că zâmbește de la proteze. După luptă, învingător sau învins, se retrăgea la marginea halei să-și tragă sufletul, inundat de o liniște sufletească ce rezista până a doua zi.

S-a dus în mijlocul ringului și i-a așteptat pe cei doi bărbați, un algerian în jur de treizeci de ani și un ghanez, îi cunoștea bine. Algerianul era inconștient și avea un prag bun de rezistență, ghanezul zădărnicea luptele pentru că se retrăgea imediat când era dominat: ajunsese în Italia cu trei ani în urmă și găsise de lucru ca tâmplar prin părțile orașului Bergamo. Își pierduse locul de muncă în vară și îi era de-ajuns să agonisească șapte – opt sute de euro în hală. Avea un caracter bun, vorbea mult, povestise că în Ghana avea în întreținere doar un unchi. Când l-a văzut la pământ, cu algerianul care-l secerase și se pusese călare peste el să-l ciomăgească, Andrea s-a aplecat parcă voind să-l apere: în schimb era altceva. Acolo, în mijloc, între fața ghanezului sub antebrațele protectoare, gâtul îndoit ca să atenueze loviturile și nasul inundat de sânge, el își recăpăta puterea. Ochii negrului, mari și din nou mijiți în timpul snopirii, bătăile din pleoape: văzând corpul acela învins se părea că e din nou cu César în perioada în care fusese complicat, și ar fi dat orice s-o trăiască din nou.

Și Sofia la fel: ar fi dat mult să fie din nou dorită așa cum o dorise Pentecoste. În timp ce își folosea pauza să se plimbe, a calculat că *Sylvia* ajunsese la Carlo în acele ore, poate că ajunsese deja în ziua precedentă. S-a dus cu autobuzul până la Arcod Augusto și a mers pe corso până la Ponte di Tiberio, s-a strecurat printre casele terasate din Borgo San Giuliano, care aparținuseră pescarilor, cu fațadele coșcovite și în culori pastel, aici și-a imaginat partea bună a gestului ei: Pentecoste care primește pachetul și observă ștampila cu locul de proveniență, știe că poate e încă un roman, știe că poate ea l-a trimis, se

bucură de o carte bună și acceptă că se amestecă în viața lui, ce e rău în asta?

Și l-a imaginat răsfoind prima pagină cu o expresie amuzată și vicleană pe chip, pe care i-o observase în timpul cursului, părul ușor în dezordine, în anii aceia îl căutase din când în când pe Facebook și din puținele fotografii nu i se păruse foarte schimbat. A continuat să hoinărească pe străzi, a hotărât să se oprească să mănânce o jumătate de porție de *tagliatelle,* ospătarul știa că trebuia să se întoarcă la magazin și a servit-o imediat, pentru tatăl ei erau cele mai gustoase *al tagliadeli* din provincia Romagna, împreună cu cele de la Renzi di Canonica – aspre și tari. Le-a savurat ținând telefonul lângă, și-a verificat profilul de Instagram, a citit comentariile de la poze, reacțiile la Stories, ținea legătura cu unele dintre prietenele ei doar așa, se așezaseră toate la casa lor și aproape că nu mai ieșeau în oraș. Rareori se întâlneau la mare, luau un apetitiv și începeau să flecărească despre soții lor, despre următoarea vacanță, câte una se apucase de yoga, vorbeau despre copii, ea simțea o stânjeneală pentru cei treizeci de ani de sarcini lipsă și soți lipsă, surplus de cărți. Să facă jogging pe țărm, să meargă la film singură, să prepare un tort acasă pentru tatăl ei, să întâlnească pe internet pe cineva cu care să iasă în oraș, așteptase lucruri pe care nici măcar ea nu le știa și fără să-și dea seama, se oprise la Tommaso.

— Te enervezi pentru un fleac, îi spusese el mângâindu-i mâna strângă.

— De ce spui asta?

— Dacă se întâmplă cu mine, ridică degetul ăsta, și-i atinsese arătătorul.

— Și apoi?

— Dispar.

Băiatul gata să dispară. De atunci ea își privea arătătorul stâng ca și cum ar fi fost gura unui adevăr, a ieșit din restaurant mângâindu-l așa cum i-l mângâiase el. A coborât la Parcul Marecchia, iarna era pustiu și pașii târșâiți pe pietriș răsunau, s-a bucurat de aleea spre Ina Casa păstrându-și speranța în celelalte consecințe ale gestului ei: Carlo Pentecoste care primește pachetul, verifică ștampila cu locul de proveniență, a găsit deja celelalte romane pe profilul ei de Instagram, e agitat, îl deschide stingherit pentru că știe, scoate cartea și vede în ea

o dorință neuitată.

Se întrebase dacă fuga de el, înainte de a se întoarce la Rimini, fusese încercarea de a inspira un regret. Acceptase riscul ca acel regret să ia forme diferite: o amintire inofensivă, o mâhnire, indiferența. Ei doi indiferenți – timpul erodase într-adevăr Milano –, dar ceva își făcea din nou apariția imediat ce se întâlnea cu un bărbat. Se gândea iarăși la Pentecoste, aproape un reflex condiționat. Se abținuse după timpul petrecut cu el. O abstinență impalpabilă, încăpățânată, căreia îi dăduse importanță. Moștenirea lăsată de profesor era o frână de mână trasă și, treptat, o stare de nerăbdare, *te enervezi pentru un fleac.*

I se confirmase acest lucru când i-a venit ideea expedierii primului roman. Starea aia de exaltare o cuprinsese în după-amiaza în care își tunsese părul băiețește: a doua zi dimineață cumpărase romanul lui Fenoglio din Piazza delle Poveracce, îl adusese acasă ca și cum ar fi avut o comoară în geantă, îl mirosise deschizând paginile în evantai, îl ambalase în hârtie. Fenoglio, *La paga del sabato* și bucătăria unde protagonistul se refugiază, cursurile lui Pentecoste despre bucătăria aceea, care nu era, în fond, atât de diferită de magazinul cu șuruburi, materiale de construcție și balamale de alamă. Cât de hotărâtă se simțea când prindea cu buricele degetelor un cui dintr-un sertar al dulapului, când auzea clic-clacul șinelor când trăgea sertarul cu nituri, când se cocoța în vârful scării și-și observa cu atenție tatăl reordonând vitrina, omul acesta care îmbătrânise frumos, cu pachetul de țigări în buzunarul halatului.

Locuiseră dintotdeauna acolo, între magazin și casa de partea cealaltă a pieței. Și în acea zi de vineri seară când el insistase:

— Sunt chirii bune în cartierul Padulli, îți iei un mic apartament numai al tău.

Ea făcuse semn că nu și îl văzuse renunțând imediat, începând să pună masa pentru cină, în toate zilele de vineri îi gătea spaghete cu *puràzi*[9] și ea făcea *tiramisù.* Uneori îi spunea:

— Să mergem în vizită la mama, și ea îi răspundea:

— Du-te tu.

Margherita a prelungit pauza de prânz ca să citească ultimele pagini, s-a întors la birou și a pus cartea pe masă, uitându-se fix la coperta cărămizie pe care apărea tânăra cu sânul dezgolit:

[9] Scoici.

Sylvia, romanul unei obsesii. Dacă într-adevăr Carlo nu o avusese pe Sofia, dacă într-adevăr el nu-și satisfăcuse dorința pentru acea femeie, dacă femeia aceea nu-și satisfăcuse dorința pentru Carlo, atunci Sofia Casadei era la timpul prezent. Pentru că ea știa asta: propria împlinire fusese să râvnească la Andrea și să-l aibă, pentru ca apoi să nu mai râvnească la el.

Era tentată să-i vorbească soțului ei, să-l sune direct din birou, din mijlocul colegilor, o neliniște amestecată cu îngrijorarea pentru mama ei. S-a abținut și a parcurs agenda până la numărul cui i-l prezentase pe Carlo, încă își amintea lumânările așezate în mijlocul mesei de la cina aceea: în sora soțului ei găsea dintotdeauna un vas comunicant cu el. Era ciudat, uneori îi era de ajuns să o audă ca să se liniștească în privința lui. A așteptat ca telefonul să sune de câteva ori, a auzit că i se răspunde când își pierduse speranța.

— Gâfâi, Simo.

— Nico și-a uitat ghetele de fotbal și am alergat și în sfârșit.

— Ai rezolvat?

— Voiam să trec pe la mama ta pe la spital, dar îți vine să crezi că…

A respirat gâfâit.

— Mi-a spus că ai sunat-o.

— I-am cerut-o lui Carlo la telefon, a așteptat să se liniștească. Mi s-a părut cu moralul ridicat.

— Sunt neliniștită, Simo.

— O să vezi că se va pune repede pe picioare.

— Treci pe la spital și du-l pe Nico, că ea îl adoră. Zice că o binedispune.

— Ar trebui să-l aibă prin casă o oră și apoi mai vedem dacă o binedispune. Rap și Cristiano Ronaldo, rap și Cristiano Ronaldo. Dar acum se întoarce fericit după ce-și petrece weekendul cu tatăl lui, ultima oară a jurat că Mamadou i-a gătit paste carbonara.

— Mamadou gătește?

— Mda. De la benzinar la bucătar, poate chiar mă împac cu el.

Râsul ei semăna cu un sughiț.

Margherita și-a pus pardesiul pe ea și a ieșit din agenție.

— Dar tu te-ai împăca cu el?

— Să mă împac cu Mamadou?

— După mine, da.

— Vrei să știi ceva? Dar ține pentru tine: mă culc cu el, cam de două ori pe lună. Facem sex și atât. Îl chem la mine acasă când Nico e la ai mei.

Margherita și-a dus o mână la gură.

— Povestește.

— Îmi place să-i ascult respirația când doarme. E un bărbat care rămâne în aceeași poziție toată noaptea, dimineața se scoală devreme și nici măcar nu-l auzi. Tu deschizi ochii și el a dispărut la serviciu și ți se pare totul un vis.

— Îți lipsește.

— Îmi lipsește chestia aia. Dar s-a dus.

— De unde știi, poate încet-încet.

— S-a dus. Nico e liniștit, mai puțin la școală. Și eu mă mulțumesc cu nopțile alea în fiecare lună și cu alte nopți vesele, a spus râzând. Dar zi-mi de tine.

— Eu aș vrea să am o fărâmă din… și a tăcut.

— Din ce?

— Ei.

— Pas cu pas, Marghe. Tu trebuie să trăiești mai intens pas cu pas.

— Ți-aș arăta agenda mea, merge înainte și înapoi. De unde atâta pas cu pas?

— Atunci programează o vizită la cumnata ta. Îți fac brioșe cu cireșe amare. Nu mai reușim să facem față comenzilor.

— Chiar te culci cu el două seri pe lună?

Au fost nevoite să încheie convorbirea, pentru că un coleg o întrebase prin semne pe Margherita dacă putea intra înapoi în agenție. Când s-a așezat la birou, și-a imaginat patul matrimonial cu Mamadou care se odihnea solemn și Simona care îi asculta respirația.

A așteptat sfârșitul zilei de lucru, apoi a ieșit și a luat metroul până pe *via* delle Leghe, a urcat în casă și a deschis sertarele scrinului. A găsit agenda mamei, a căutat *Buzzati (Landi),* s-a dus în salon cu agenda la piept și s-a așezat pe canapea. A scos mobilul și a format numărul de telefon, a cerut o programare. Era ceva liber peste două luni, a spus că era o chestiune urgentă.

— Toate sunt urgente, doamnă.

— Mama mea e bolnavă. O cunoaște pe doamna Landi de mulți ani.

— Doamnă.
— Vă rog.
Au programat-o în dimineața următoare, doar pentru cincisprezece minute. În noaptea aia a dormit puțin, când a ajuns a doua zi pe strada Vigevano și-a spus că n-o să mai vrea niciodată să trăiască pas cu pas.
A așteptat în salon uitându-se la puzzle-ul înrămat cu *Lilli și vagabondul.* Apoi a fost condusă într-o bucătărie minusculă cu un frigider care zumzăia. A salutat-o pe bătrâna aceea care fuma și ținea ochii întredeschiși.
— Mama are fractură de femur.
S-a așezat pe marginea scaunului.
— De asta ați venit?
Margherita a tăcut, apoi a spus că da.
— Ce vreți să știți?
— Tot.
Bătrâna a tras din țigară și a stins-o în scrumieră. A amestecat cărțile, îi era greu să le amestece, i-a cerut să taie pachetul cu mâna stângă. A întins cărțile pe masă și a spus:
— Întrebați.
— O să moară?
— Fiți liniștită.
Bătrâna a continuat să țintuiască masa cu privirea.
— O operează.
— Fiți liniștită. Și pentru fiul dumneavoastră.
— Ce știți despre fiul meu?
Bătrâna a ridicat un valet de bâte.
— Nu-i stați în cale.
— Îi stăm în cale?
— Dumneavoastră.
I-a arătat valetul de spade.
— Soțul meu nu?
— Soțul dumneavoastră nu.
A ridicat o carte, a refăcut pachetul și a amestecat, l-a întins în piramidă. Apoi și-a dat capul pe spate și a mijit ochii:
— Fiți liniștită pentru mama dumneavoastră și transmiteți-i salutări din partea mea.
Margherita s-a ridicat brusc, și-a dat seama că strivea geanta în mâini, a slăbit strânsoarea și a căutat în portofel mărunțișul și cei șaptezeci de euro, i-a pus în farfurioară. S-a îndepărtat, s-a

oprit lângă frigider:

— Pot să vă întreb ce ați văzut în legătură cu soțul meu?

— Ce vreți să știți?

— A fost la un interviu pentru un loc de muncă.

Bătrâna și-a aprins o altă țigară.

— Interviul ăsta nu o să iasă.

— Într-adevăr?

A încuviințat.

— Trebuie să aibă răbdare.

Margherita și-a ținut respirația.

— Și în rest? Vreau să spun pentru soțul meu.

— În rest. S-a uitat cu atenție la cărțile de la baza piramidei. Nu există în rest.

— Nu există?

Doamna Landi a ridicat regele de cupe:

— În rest e în regulă.

Margherita și-a atârnat geanta de braț și s-a întors spre frigider, pe ușă erau niște magneți, unul cu Turnul din Pisa și altul cu Colosseumul. A mulțumit făcând un semn din cap, apoi a ieșit încet, hainele i-au mirosit a țigară toată ziua.

Când a ajuns acasă, ea și Carlo și-au tras-o. Nu se gândea la nimic când și-o trăgea cu soțul ei, uneori se auzea gemând și uita că era mamă și soție și voia să fie doar o târfă. Între timp se întâmplase: o povară vagă se risipise în schimbul a șaptezeci de euro și niște mărunțiș dați unei ghicitoare care-i confirmase un destin decent. Nu întrebase altceva, în legătură cu ce ar fi vrut să chestioneze astrele? Spuneți-mi dacă o să reușesc vreodată să am din nou o agenție independentă, dacă o să am orgasme până la nouăzeci de ani. Spuneți-mi dacă-mi voi iubi bărbatul și copilul așa cum îi iubesc azi.

∴

Chiar dacă în ajunul operației nu voia pe nimeni în preajmă, Anna s-a trezit cu toți acolo: Margherita, Carlo, Lorenzo, familia Pentecoste, fără să le pese de stânjeneala ei. Avea două perne sub cap, era imobilizată până la zona inghinală și asta îi crea o ușoară senzație de claustrofobie, pe care o ținea sub control uitându-se pe fereastră, la Milanoul ei și la cerul argintiu. Doar nepotul ei îi dădea un sentiment de ușurare, mângâindu-i ghipsul, pentru o clipă își imaginase că e cu el acasă, ascultând discuri. Simțea că spaima devenea gigantică în prezența

celorlalți, i-a mărturisit asta lui Carlo:

— Ce ziceți să plecați cu toții?

Dar Loretta aranja un buchet de anemone pe noptieră, Domenico vorbea cu șeful de secție, a venit la ea și i-a șoptit că o s-o opereze medicul secund, unul bine pregătit, urmau s-o externeze peste vreo zece zile sau poate mai repede.

— Zece zile?

— Eu am cerut asta, ca să te recuperezi bine. O să fie de-ajuns o săptămână, i-a spus Pentecoste zâmbind, dar suntem noi cu tine.

Era un bărbat îmblânzit, odată ea și Carlo își spuseseră că era ca brandy-ul, pe măsură ce îmbătrânea, înțepa mai puțin. Ar fi trebuit să iasă la pensie de ceva vreme, îi mărturisise că mai degrabă ar fi murit la datorie decât să petreacă șaisprezece ore din douăzeci și patru în compania Lorettei, râseseră, e straniu cum la un moment dat o persoană e insuportabilă și apoi ai merge la un picnic cu ea. L-a țintuit cu privirea stând la picioarele patului, apoi și-a mutat-o asupra Margheritei și a lui Carlo, aflați în mijlocul camerei, încă erau frumoși împreună. Trupurile lor știau să stea unul lângă altul, asta o înveselea de fiecare dată. Carlo pierduse obiceiul de a merge la prânz joia, trecea pe neașteptate, la fel și Margherita, amândoi se așezau într-un capăt al canapelei, întindeau picioarele sub măsuță și își rezemau ceafa de spătar, era caraghios să vezi două persoane care, în fond, alegeau aceeași poziție.

— Și tu, ai terminat să mă colorezi?

S-a uitat pe furiș la Lorenzo care-i desena un pește pe ghips. Acum era o bunică cu aripioare ascuțite, Lorenzo a colorat ochii turcoaz și i-a spus:

— Ești tu.

— Sunt un pește turcoaz în acvariu sau un pește turcoaz în mare?

— În mare.

— Bravo, scumpule, și-a forțat vocea și a trebuit să se lase pe pernă.

L-a mângâiat, apoi toți s-au întors spre ușă, în prag stătea un bărbat care a cerut voie să intre.

Ea l-a privit fix:

— Nu sunt credincioasă.

— Eu sunt aici și pentru cei care nu cred, și a făcut câțiva pași

în față.

Era un preot de vârstă mijlocie, purta ochelari cu ramă model broască-țestoasă și ea i-a observat și gelul pe păr.

— Noi așteptăm afară, a anunțat-o Margherita.

Preotul i-a salutat pe ceilalți pacienți, a întrebat dacă se putea așeza.

— Vreți să mă binecuvântați?

— Doar două cuvinte. O să vă operați și în aceste cazuri eu vin întotdeauna.

— Oh, a murmurat ea și i-au venit lacrimi în ochi.

Le-a transformat într-un zâmbet.

— Cum vă numiți, doamnă?

— Mă numesc Anna.

— Anna, dacă vă deranjez, plec imediat.

A făcut semn să nu.

— Doar că mi-am amintit de soțul meu.

A căutat fereastra.

— Când era pe moarte, a venit un preot și i-a făcut maslu. Franco părea mai mult pe lumea cealaltă decât aici, dar eu l-am văzut: la un moment dat a ridicat degetele și a făcut gestul acela cu care alungi mușteleș, îl știți?

— Dar dumneavoastră nu sunteți pe moarte.

— Cine poate ști?

S-a uitat fix la mâinile preotului, dădeau impresia că sunt moi, avea o unghie murdară și își freca încontinuu două degete.

— Care e numele dumneavoastră?

— Mă numesc Antonio.

Anna s-a gândit.

— Ca filmul, ați văzut filmul? a spus, apoi și-a atins fruntea căutând parcă în memorie.

— Nu mi-l amintesc.

— Protagonistul cu ciuful de păr. Un cârlionț extraordinar.

S-a așezat mai bine pe pernă.

— Antonio, începeți.

— Pot? a spus preotul.

— Dacă tot sunteți aici.

El a ridicat brațul și a binecuvântat-o în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh.

— Și al Fecioarei. De ce o lăsați mereu la urmă?

— Vă adresați ei?

— Binecuvântați-mă.

El a făcut-o.

— Mulțumesc, i-a spus.

— Vin să vă vizitez mâine.

— Dacă nu mă găsiți, să știți că o să pun o vorbă bună pentru dumneavoastră. Chiar dacă nu aveți nevoie.

— Nu spuneți prostii.

A atins peștele turcoaz de pe ghips.

— Pe mâine, Anna.

Când preotul a ieșit, ea l-a strigat pe Carlo și i-a șoptit:

— Îți las toate discurile.

El știa că Anna e serioasă după cutele de pe frunte. A mângâiat-o.

— Vreau și benzile desenate, și a avut din nou acel presentiment: ea în scaun cu rotile.

Cu o seară în urmă Margherita îi spusese asta: mama în scaun cu rotile. El tăcuse, ea plânsese și apoi se îmbrățișaseră strâns în bucătărie, până când apa pentru cafeaua solubilă începuse să fiarbă.

— E casa asta, adăugase Margherita.

— E osteoporoza.

— Am recurs ia o înșelăciune ca s-o avem.

— Are optzeci de ani.

— Am plătit cele o sută de mii economisite cu femurul mamei mele.

— Încetează.

— Avem de plătit nouă sute de euro pe lună pentru treizeci de ani. Trei mii pe an, doar cheltuielile cu apartamentul. Nu avem nici măcar un amărât de ascensor.

— Și înainte ce aveam? Aceeași chirie și o treime din spațiul vital. Ne vezi locuind cu fiul nostru în șaptezeci de metri pătrați?

— Să cumpărăm o casă mai ieftină cu mai puține angoase ca s-o întreținem, asta văd. Nu fi ca ăia, Marghe.

— Aia care?

— Aia care devin înțelepți după.

Ea se desprinsese de el, făcuse cafeaua și începuse să învârtă lingurița în ceașcă.

— Răspunde-mi: dacă n-ai putea să contezi pe moștenirea alor tăi, ai fi luat casa asta? Dacă n-ai putea conta pe moștenirea alor tăi, ai fi continuat să nu te angajezi la redacție

timp de zece ani, ca să ajungem acum în fundul gol?

— Nu m-am angajat pentru că n-aș fi avut timp să predau și tu știi asta.

Îi luase ceașca din mâini.

— O să fie totul bine cu mama ta. Și casa asta e o afacere bună pentru Milano. Și eu o să fiu în curând redactor la *Bell'Italia,* un factotum în industria berii sau oricum, pentru Dumnezeu, de un interviu o să trec.

— Când înșeli pe cineva, plătești pentru asta, Carlo, asta e problema.

El se gândise din nou la Manuela. La cum gestionase momentul în care înșelase el. În după-amiaza din urmă cu câțiva ani, după ce și-o trăsese cu ea, ajunsese acasă frânt de cât se grăbise, chiar dacă știa că Margherita o să fie plecată până târziu, se frecase bine la duș și intuise că, din clipa aceea, el devenea o potențială dinamită în propria căsnicie.

Purtătorul sănătos al unei despărțiri: dacă s-ar fi aflat, dacă ar fi mărturisit, dacă întâmplarea ar fi ieșit la iveală dintr-un motiv între multele, fiecare secundă putea însemna schimbarea. Nu lua în considerare circumstanțele atenuante: iertare, reconstruire, înțelegere, el avea certitudinea că pactul cu Margherita nu le-ar admite. Știa asta dintotdeauna. Își întipărise în minte seara infidelității învârtindu-se prin casă, intrând la duș, ieșind de la duș, ștergându-se cu calm, observându-și corpul: era ca înainte, identic, poate cu o urmă de roșeață pe gland, colega lui avea pielea fină și niște negi pe spate, mirosul mai acru decât al Margheritei, sfârcurile mai puțin pronunțate, năvălise peste el comparația.

Se înfășurase cu prosopul reparcurgând după-amiaza aceea: Manuela fusese cea care, la birou, îl invitase din nou la film, el luase în considerare programul încărcat de lucru, se uitase atent la Michele Lattuada la biroul de alături, îi comunicase că trebuia să iasă, Michele se uitase la el ca atunci când nu avea nevoie să întrebe altceva. Carlo plecase din redacție și ajunsese la capătul lui Corso San Gottardo, era septembrie și tocmai semnaseră la notar un acord preliminar pentru apartamentul din strada Concordia. O așteptase pe Manuela cu freamătul interior al cuiva care intuiește posibilitatea: presiunea din piept, diferită de presiunea care îl torturase cu Sofia, mai firavă, oricum prezentă, un jăratic care nu depindea de cine era în fața lui.

Porniseră, ajunseseră la Naviglio Grande, apoi el se oprise la semafor, îi dăduse de înțeles că vrea să treacă de intersecție în direcția opusă față de cinematograf. Porniseră vorbind, ședința de dimineață și editura care pierduse nouă procente în ultimele șase luni, erau prevăzute restructurări în tot departamentul, traversaseră inelul principal și el se uitase fix la ea, fata asta nemachiată, în ghete, cu păr șaten tuns bob peste ochii căprui, Audrey Hepburn a lor: simțise că putea continua spre cea mai apropiată periferie; încetinind în față la Mercurio Hotel Milan, se oprise la intrare. Fusese un moment de stânjeneală, apoi ea spusese:

— După tine.

După tine: agravase neliniștea, scoseseră actele de identitate la recepție, lui îi căzuse din mână, îl luase de jos și nu spusese nimic nici când ajunseseră în ascensor și ușile se închiseseră și apoi se redeschiseseră la etajul al patrulea. Merseseră pe coridorul cu mochetă crem și el se gândise la soția lui, vizualizase grimasa frumoasă pe care i-o dibuia în unele seri, când se întâlneau din întâmplare în fața blocului, după o zi de muncă. Apoi deschisese ușa camerei 67 pe latura dinspre curte și în ora aceea în care stătuse acolo trăise cu impresia că sunt în trei: el, Manuela și Margherita, pe patul dublu cu cearșaful care ieșea din colțurile saltelei, cu Manuela care i-o apuca și i-o conducea înăuntru, potrivindu-se, încercând să se bucure cât mai mult posibil de un corp nou.

Gemetele fără Margherita și tensiunea din scrot fără Margherita și limba avidă fără Margherita, impetuozitatea unui orgasm fără Margherita, deja în timpul primului val simțise o adiere de confuzie: ceea ce înainte era necesitate imperioasă acum devenea neliniște. O percepuse întins lângă cealaltă, în liniștea camerei de hotel, la fel și după, spălându-se în baia cu plăci gri-albăstrii, verificând dacă are fire lungi de păr pe bluza de bumbac. Zăbovise la fereastră, dădea spre zidul altei clădiri. Apoi îi propusese să iasă, se plimbaseră aproape în tăcere, trecuseră prin traficul unui oraș găurit de șantiere, de oameni fără ocupație, de liberi-profesioniști cu un aer nefericit, toate acele fragmente ale unei Italii în cădere liberă i se păruseră propria lui cădere liberă. Merseseră până unde Naviglio capătă aerul adevăratei periferii, cu ecluzele și podurile mobile, nu avuseseră nevoie să-și mai spună lucruri.

Când Margherita se întorsese în seara aia acasă, el se luptase cu sentimentul de înstrăinare, îl ținuse sub control. Mâncaseră omletă și salată, ea pornise radioul și împărțiseră o Coca-Cola, stătuseră la taclale, rămăseseră în tăcere.

Se întrebase de ce intrase în camera 67. El era fericit cu Margherita, cu adevărat fericit. Ceva primitiv îl îmboldise, creditul, familia Pentecoste, copilul pe care încă nu se hotărâseră să-l aibă, problemele de la editură, orgasmul pe care nu-l avusese cu Sofia? O făcuse și gata. În seara aia, strângând masa și uitându-se pe furiș la soția lui în timp ce spăla farfuriile, se întrebase dacă trăgându-și-o cu altă femeie putea însemna că în viitor o să și-o tragă și cu altele.

Da, înainte să devină tată avusese și alte femei. O tipă care făcea consultanță de marketing și care apărea din când în când pe la editură, o fostă colegă de-a lui de facultate, o fată care lucra în barul de lângă redacție. Din nou Manuela. Câteva întâlniri cu fiecare, apoi, în mod brutal, închisese la loc cutia Pandorei, evitând să transforme adulterul în obișnuință. Despre viitorul cu Margherita nu se îndoise niciodată.

Treptat, văzuse experiențele acelea ca fiind necesare – o maturizare personală – și acum le recapitula în gând ca pe niște slabe licăriri, un fel de note explicative: avusese nevoie de asta, fusese capabil. Acum simțea că depășise clișeul trădării, necesitatea fiziologică, senzația de evadare, curiozitatea, răspunsul la o nemulțumire pe care trădarea o scotea la iveală. Și dacă a trăda, pentru el, fusese modul de a-i redeveni fidel Margheritei?

La distanță de câțiva ani, într-o cameră de spital, cu o soacră care se pregătea de o intervenție la osul femural, observând peștele turcoaz pe ghips, el încă avea această îndoială. Se uita la Lorenzo și o avea, chiar dacă era sigur că nu fiul lui fusese motivul crucial care-l făcuse să schimbe direcția. A încercat să-l ia de acolo când asistenții au venit s-o ia pe Anna pentru ultimele verificări în vederea operației, copilul ținea marginea cearșafului și nu-i dădea drumul.

— Tata te duce la leagăne, a zis Margherita, apropiindu-se de el.

Copilul a început să plângă.

— Scumpule, eu am peștele tău ca talisman, a spus Anna arătându-i ghipsul.

— Să mergem la leagăne.

Carlo l-a ridicat și Lorenzo s-a agățat cu putere de el. Au ieșit de la Fatebenefratelli și el a simțit lacrimile copilului udându-i gâtul, a continuat să meargă ținându-l în brațe până au ajuns pe Corso Garibaldi. L-a lăsat jos și l-a șters la nas și la gură.

Lorenzo îl privea.

— Lore, dar tu ai văzut vreodată un pește talisman la fel de frumos ca cel pe care i l-ai desenat bunicii?

Copilul a clătinat din cap.

L-a luat de mână și au pornit pe jos până la Parcul Sempione, au intrat pe latura cu Arena și, în loc să se îndrepte spre leagăne, au luat-o spre clădirea de lângă stradă. Au intrat, au luat bilet și l-a întrebat pe copil dacă putea să-i acopere ochii cu fularul treizeci de secunde.

— De ce?

— E o surpriză.

Copilul s-a gândit, apoi a încuviințat.

Carlo i-a înnodat fularul peste ochi și l-a condus până la o cameră cu un acvariu enorm în formă de arc. S-au oprit chiar sub el.

— Ești gata, șoricelule?

Lorenzo a făcut semn că da.

I-a scos fularul.

Erau peștii talisman. Zece, douăzeci, o sută, erau peste tot, într-o parte și deasupra și erau și raiformele, el văzuse raiformele într-o carte pe care o citise cu mama lui, unele aveau o trompă foarte periculoasă. S-a apropiat de geam, a întins capul și un pește marin cu gura gigantică s-a uitat fix la el, Lorenzo s-a întors spre tatăl lui și a râs.

— E un ton?

A râs și Carlo.

Copilul și-a lipit degetul de acvariu, Carlo s-a dus acolo și i-a spus să-și umezească vârful degetului cu salivă și să-l lipească din nou. Au făcut-o amândoi, tonul s-a apropiat.

— E peștele talisman, a spus copilul.

— El e.

O vreme se temuse că Lorenzo moștenise emotivitatea lui sincopată, ca și cum s-ar putea transmite răsuflările sacadate ale unui tată. Se gândise din nou la asta când primise cărțile de la Rimini, ca și cum starea aia de excitație ar fi subminat

influența paternă. Imediat deveniseră un ecou: modul în care Sofia ronțăia migdalele în timpul cursului, antebrațul pe care i-l strânsese în timp ce fugea din casa din cartierul Isola.

În ziua în care desfăcuse primul volum, se gândise că e un cadou din partea unei edituri, era ciudat să fie un roman de Fenoglio, îl dusese acasă lăsându-l pe brațul canapelei. Fenoglio fusese și autorul cel mai discutat la cursurile lui. Când deschisese profilul ei de Instagram și îl văzuse ca postare, se prefăcuse că e o întâmplare. Al doilea pachet venise după câteva săptămâni, căutase ștampila și văzuse *Rimini,* îl ținuse în mână savurând anticipat o dezvăluire. Scosese din ambalaj *Camere separate* de Tondelli: ea îl publicase pe profil având în spate un colț din magazin. Simțise furnicături prin tot corpul, în timpul zilei îl cuprinsese o stare de agitație care-l făcuse să pună totul pe locul al doilea, chiar și lipsa de ocupație. Așteptase să primească o altă carte. Într-o lună și jumătate nu încetase niciodată să se întrebe ce voia ea să trezească în el.

Sofia se întreba de ce nu răspunde. Uneori, când închidea magazinul pentru pauza de prânz, se întorcea acasă și arunca o privire în fanta cutiei poștale sau în colțul holului unde se adunau pachete, spera ca el să-i trimită un semn după ce o să recupereze adresa din baza de date a universității.

De la întoarcerea la Rimini fusese tentată să-l contacteze, avusese ocazia să pună din nou piciorul în Milano, dar renunțase. Nu recitise niciodată povestirea *Come stanno le cose,* o pusese deoparte într-un dosar de plastic albastru, împreună cu celelalte materiale de la curs și un USB pe care copiase monologul lui Pentecoste despre puiul de găină, vocea lui care silabisea *propulsie,* slabă, dar și puternică: îi era rușine că-și închipuise că i-l poate trimite soției lui. Din perioada aia rămăsese și Khalil, își scriau, se urmăreau pe paginile de socializare, el lucra într-un hotel din Dubai și posta fotografii cu clădiri arabe în ruină, se apucase de kitesurfing și încă nu-și găsise o iubită. Era *speranzoso*[10]*,* folosea acest cuvânt italian al cărui sunet îl amuza, și o întreba tot timpul dacă și ea era.

Ea era „speranzosa” în privința unui tânăr cu trei ani mai mare, care administra un hotel în Bellaria, avea cârlionți care-i acopereau ochii albastru-acvmarin și în unele seri îi deschidea portiera ca s-o ajute să urce în mașină. I-o trăgea cu pasiune.

[10] Plin de speranță.

Tommaso era un nume care suna bine pentru un bărbat sincer. Își dăduse seama că se gândește la el în timpul zilei, uneori se uita pe fereastra magazinului cu dorința de a-l zări, i se părea că așteptarea lui înseamnă să aștepte un răspuns de la Milano, toate aceste fragmente, pe care ar fi vrut să le reunească, toate erau o zbatere.

A avut certitudinea asta și în dimineața în care el a venit la magazin cu micul dejun și ea s-a simțit pe neașteptate calmă. Au împărțit ruloul cu fistic în spatele tejghelei, el a vrut partea cu mai multe migdale și ea l-a privit înghițind-o, în timp ce tatăl ei se întorcea spunând:

— Am uitat becurile, pentru ca apoi să se ducă spre rafturile din capătul încăperii.

Tommaso s-a ascuns, apoi a salutat cu voce tare. Înainte să iasă, a sărutat-o fără plesnitul din buze.

Tatăl ei a apărut cu brațele pline de becuri economice în formă de fluture.

— E băiatul lui Della Motta, nu-i așa?

— Da.

— Se vede că e de ispravă.

Ea a aruncat punga de la cofetărie.

— După ce se vede?

— Hai, că-i de ispravă!

— Dacă zici tu.

— Rămân eu aici, tu du-te cu el.

— Are drumuri de făcut.

Tatăl a pus becurile pe blat și a început să le așeze într-o cutie.

— Au refăcut cinematograful Fulgor.

Avea respirația întretăiată.

— L-a restaurat unul faimos, duceți-vă și îmi spuneți și mie cum e.

— Încetează.

Ea l-a ajutat cu becurile, aveau mâini sigure, răsuflarea tatălui ei mirosea a tutun și mentă.

— Mai degrabă tu, tată, de când n-ai mai mers la cinema?

— Eu? De zece ani. Tatăl și-a încheiat haina antivânt.

— Mergem în seara asta?

Tatăl a înclinat capul, ea învățase să-i descopere bucuria în mâini, își freca palmele una de alta stâlcindu-și degetele.

Margherita a văzut același gest la Anna, la câteva zile după operație, imediat ce i-a comunicat că o s-o externeze din spital.

— Fata mea, pe muribunzi nu-i minți.

— Te duc acasă.

— Când?

— Mâine.

Mama ei și-a întors privirea.

— Și cum o să te descurci cu mine?

— Angajăm o infirmieră.

— Trebuie să-ți trăiești viața ta.

Anna ținea mâinile strânse, Margherita s-a apropiat și i le-a cuprins cu ale ei. După operație piciorul reacționase bine și nu apăruseră infecții, va trebui să intensifice fizioterapia.

— Tot cu băiatul ăla?

Era firesc să-i vadă împreună pe mama ei și pe Andrea. Așteptase câteva zile după intervenția chirurgicală înainte să-l sune, el trecuse într-o după-amiază și se așezase pe pat fără să-și scoată geaca. Mama ei îl observase atent și Andrea începuse cu întrebări precise despre simptome și la sfârșitul discuției spusese:

— Fiți liniștită, doamna Anna.

Trecuse și în ziua următoare, Margherita se uita la ei de pe coridor, Andrea își pusese un genunchi pe marginea saltelei și începuse să exploreze musculatura mamei ei, gâtul și brațul liber, chiar și abdomenul atât cât reușise, ghidându-i bustul în rotații minimale. O atingea ușor și îi sugera o mișcare prudentă, ea o executa agățându-se de umerii puternici care fuseseră la fel și pentru fiica ei. Apoi sosiseră Carlo și Lorenzo: regretase că expusese atât de mult ceva care-i aparținea numai ei. Dar avea impresia că soțul ei știe cât devenise Andrea o parte bună a ei, lăsând deoparte confidențele despre atracție pe care i le făcuse cu ani în urmă – refuza să găsească în homosexualitate un motiv suficient.

După aventura cu el nu se culcase cu alți bărbați, doar își dorise și fusese cât pe ce, mulțumindu-se cu un flirt întrerupt. Lăsase ocaziile să se prefacă în fum, ca și cum devotamentul față de sine n-ar mai fi urmat impetuozitatea, ci o liniștită concentrare asupra ei înseși. Simțise dorința de a avea un copil, clișeul care o apăra fără efort de tentații: să-l aducă pe lume pe Lorenzo nu fusese o reprimare sau o condamnare la domiciliu

forțat, fusese și atât, lăsând în ea o senzație de saturație. Fusese sătulă și de neînțelegere, dar acum?

∵

— Bunica nu s-a vindecat.

— S-a vindecat, Lore. Mâine se întoarce acasă, mâine!

Copilul s-a uitat la Margherita.

Ea i-a zâmbit.

— Povestește-ne ce ai făcut azi la grădiniță.

— Casa de lemn pentru măcălendri cu Roberta Calcaterra.

— Roberta Calcaterra e fetița cu părul cârlionțat?

Lorenzo a dat din cap.

— Are o față simpatică.

Lorenzo a încuviințat.

— Nu e simpatică?

A făcut semn că nu.

— Atunci de ce te joci cu ea?

Copilul s-a dat jos de pe canapea și s-a ghemuit pe covor.

— Zice că eu și ea suntem inseparabili.

— E adevărat?

— Da.

— Tu știi ce înseamnă inseparabili, șoricelule?

— Prieteni.

Margherita și Carlo s-au uitat unul la altul.

— Lore, întoarce-te pe canapea, că o să ți se facă frig.

— Nu mi-e frig.

— Ascultă ce zice mama, întoarce-te pe canapea.

El a ascultat și s-a instalat între ei.

Margherita i-a făcut loc.

— V-ați priceput să faceți casa de lemn pentru măcălendri?

— Ea face totul și eu o privesc.

— Ești un șmecher tu. Vorbești puțin, dar în adâncul sufletului nu-i așa că ești un șmecher?

— Roberta Calcaterra spune că mă vrea și dacă vorbesc puțin. L-au acoperit cu pledul.

— Bineînțeles că te vrea și dacă vorbești puțin, iubire.

— E adevărat că mâine bunica se întoarce acasă?

Uitându-se la mama ei dusă de infirmieri spre ambulanță, călătorind împreună de la Fatebenefratelli în direcția *via* delle Leghe, ținând-o de mână, Margherita și-a spus că nerăbdarea i-o insuflase această doamnă întinsă pe targă, ca și cum i-ar fi

ordonat să fie diferită de ea. A mângâiat-o pe păr.

— Cum te simți?

— Îmi revin, scumpo.

Au ajuns și, în timp ce o transportau în apartament, Margherita a simțit o putere neașteptată. Și-a pus geanta în bandulieră și a ajutat cu targa astfel încât să fie cât mai delicat posibil, Carlo îi aștepta cu ușile deschise larg.

— În salon, vă rog, a spus Anna.

— Mamă.

— Nu mă goniți la închisoare ca pe tata.

— În salon, a spus Carlo.

Anna a fost lăsată jos între canapea și masă. S-au dus să aducă patul cu saltea ortopedică în cameră. Apoi au ridicat-o de pe targă, în momentul în care au prins-o ea a închis ochii, își imagina ce o așteaptă: o grijă deosebită în jurul ei și certitudinea că o să creeze neplăceri. Când erau tineri însurăței, soțul ei îi spusese că i-ar fi plăcut să aibă grijă de ea, dar se întâmplase numai când răcise o dată și nu fusese același lucru să-i fie adusă o supă la pat cu așezatul pe scaun într-un restaurant. Voia imediat o îngrijitoare, italiancă, ucraineancă, rusoaică, indiancă, era de-ajuns să fie invizibilă și să-i îngăduie fiicei ei să se întoarcă acasă. Îi comunicaseră că începuseră să caute. A întors capul spre bibliotecă, s-a uitat după cotoarele revistelor de benzi desenate Tex Willer și și-a apăsat obrazul pe pernă, își dăduse seama că în poziția aceea își putea ține lacrimile în frâu.

A stat cu ochii închiși cât timp fiica ei și Carlo organizau salonul, apoi ginerele a plecat și ea a fost instalată lângă perete. Avea palpitații și aerul îi intra greu în piept. Ca să se liniștească, s-a uitat fix la peștele turcoaz de pe braț: Lorenzo îl desenase cu seriozitatea care i se citea pe chip și ea era sigură că e un pește precaut. În spital îi ținuse companie, treptat nepotul ei adăugase detalii, solzii verzi, aripioarele mai subțiate și imediat cum îl întrebase ce pește era, el îi răspunsese că era un ton.

Dar tonul era motivul de rușine al bătrâneții ei. Dacă vedea unul la pescărie, dacă cineva pronunța *ton,* ea era proiectată direct în dimineața aia din urmă cu cinci ani când îi sunase mobilul și Margherita îi spusese că era însărcinată. Vorbiseră pițigăiat ca două clevetitoare și, după ce încheiaseră convorbirea, simțise nevoia imperioasă de a sărbători: intrase la

supermarketul Pam de lângă Corso Buenos Aires să cumpere bomboane Ferrero Rocher, voia să mănânce imediat una, dar când trecuse prin fața tarabei cu pește, observase că tonul era proaspăt și comandase o bucată pentru seara aia. Cumpărase și brânză *burrata,* în frigider păstra o sticlă de spumant Berlucchi și să devină bunică era un motiv bun să o deschidă. Apoi, îndreptându-se spre casele de marcat, o cuprinsese o stare de agitație: dăduse drumul pungii cu pește în geantă și păstrase bomboanele Rocher și *burrata* în mână, traversase culoarul cu produse pentru corp simțind o nouă teamă, se prefăcuse că alege un balsam pentru păr, îl lăsase acolo și se mai învârtise încă un pic, în sfârșit se așezase la casa numărul cinci și își așteptase rândul să plătească. Scosese bancnota, pusese restul în portofel și fusese uimită de felul în care reușea se rămână amabilă, simțind acea teamă care era și veselie, pusese totul într-o pungă de plastic și pornise spre ieșire unde un bărbat oarecare îi spusese s-o urmeze.

— Poftim?

— Veniți după mine aici, vă rog, și îi indicase ușa pe unde ieșeau cărucioarele cu marfa care trebuia aranjată pe rafturi.

— Dumneavoastră cine sunteți, mă scuzați?

Și imediat ce bărbatul scosese o legitimație din buzunar, simțise cum îi iau foc obrajii și evitase să se uite la el. Îl urmase, ajunsese în acest spațiu în penumbră ticsit de paleții cu marfa, un alt bărbat îi aștepta și o întrebase ce cumpărase. Ea deschisese punga de plastic și așteptase să o întrebe de geantă.

— Puteți să o deschideți, vă rog?

— Așa ceva nu i se cere unei doamne.

Dar o făcuse.

— Și acum ce-o să mi se întâmple?

Cei doi bărbați se priviseră țintă unul pe altul.

— Ați uitat de el, se poate întâmpla. Treceți pe la casă.

Nu se mișcase, simțise că se prăbușește pe spate, se ținuse de un paiet și unul din cei doi bărbați o susținuse de un braț.

— Se poate întâmpla, doamnă.

— Fiica mea o să aibă un copil.

Ei încuviințaseră și ea îi salutase făcând un semn din cap, plătise la casa numărul patru și ieșise, lividă și cu o senzație rece pe spinare, care o urmărise până acasă. Fusese o aventură, așa și-o descrisese. La fel ca masajul pe care i-l făcea un tânăr

de treizeci și cinci de ani cu mâini de pianist și discreție de călugăr, Andrea era un băiat cu care te puteai simți în siguranță.

Imediat ce s-a auzit soneria, s-a îndreptat pe pernă și și-a aranjat smocul de păr cu degetele. Andrea a apărut în salon și ea i-a zâmbit:

— Am scăpat cu viață, ai văzut?

El a salutat-o și s-a apropiat de pat. Margherita a spus că o să se închidă în cameră să dea niște telefoane legate de muncă, Andrea a continuat să privească în jur și s-a oprit asupra bucătăriei.

Anna a zâmbit:

— Ți-e un pic foame, zi adevărul.

A zis că nu.

— De ce nu deschizi ușa dulapului de deasupra frigiderului, ar trebui să fie niște bomboane de ciocolată cu rom.

A rămas neclintit.

— Măi, să fie, ce timid ești.

Andrea s-a dus în bucătărie și a deschis dulapul de deasupra frigiderului, n-a găsit nimic.

— Probabil că le-au mutat. Caută mai bine acolo, în jur.

— Ar trebui s-o întrebăm pe fiica ta.

— Dacă întrebi, dispare plăcerea.

— Mai bine nu, cu toate medicamentele pe care le iau, dar a continuat să cotrobăie pe rafturi, a găsit cutia lângă aragaz și i-a dus-o.

Ea a luat una.

— Servește-te, te rog.

— Diseară mă duc la mama, e ziua ei.

— Și?

— Le mănânc acolo.

— A, da, dieta ta de tânăr atlet, a spus încruntându-se. Câți ani împlinește mama ta?

— Șaizeci și opt, a spus ridicându-și mânecile hanoracului.

— Cumpără-i lalele galbene și roșii.

A mai luat o bomboană din cutie.

— Ești sigur că nu vrei?

A vrut și au mâncat în tăcere, au închis ușor pleoapele și au mestecat până când gustul acela bun s-a topit.

Apoi Andrea s-a aplecat spre ea, a început cu brațul liber, foarte ușor, învățase s-o recunoască după articulațiile umărului,

le-a simțit fluide și a înțeles că întoarcerea acasă fusese eliberatoare pentru ea. A zăbovit la omoplat, din când în când se uita pe furiș la ochii ei minusculi, erau umflați din cauza medicamentelor sau poate că era doar melancolică. A trecut de la braț la gât și la spate, a pus-o să se răsucească și să se așeze pe marginea patului astfel încât să-i atârne ambele picioare.

În jur era același miros de fixativ pe care îl simțise când îl invitase Margherita acolo, cu ani în urmă. Îi spusese că mama ei era la niște rude la Como, lui îi plăcuse propoziția aia de fetiță care profită de ocazie. Acceptase întrebându-se ce o să se întâmple, în schimb stătuseră la taclale și numai la sfârșit se sărutaseră, un sărut în picioare, aproape pe fugă, apoi făcuseră cafea și în timp ce moka bolborosea, el spusese:

— Îmi plac bărbații.

Ea se încordase, și el se încordase, traficul de pe *via* delle Leghe intra pe fereastră și ea spusese:

— Și mie îmi plac bărbații.

Râseseră, stând cu spatele sprijinit de blat, ea întinsese un braț și îl prinsese, se îmbrățișaseră și el adăugase:

— Nu pot face nimic.

Nu pot face nimic, cât ar fi vrut să-i spună acele patru cuvinte lui Giorgio ca să-i explice povestea cu câinii și hala și lupta pe care urma s-o aibă și în seara aia.

— Să încercăm cu piciorul.

— Mi-e teamă, i-a spus Anna zâmbindu-i.

— Gata?

Andrea s-a aplecat și a lăsat-o să-l cuprindă de gât, a ținut-o de șolduri și s-a pregătit s-o însoțească în mișcarea cea mai riscantă. Înainte s-o ajute să coboare din pat, a verificat că e acoperită de cămașa de noapte, odată se ridicase și ea îi șoptise:

— Uită-te în sus, te rog.

Au făcut un pas și încă unul și când au ajuns în mijlocul salonului, pe covorul persan, lui i s-a părut că dansează cu ea, era straniu cum se obișnuise cu acest corp docil și cum se va obișnui cu corpul agresiv din seara aia și cu corpurile capabile de reacție ale elevilor lui de a doua zi și cu cel primitor al lui Giorgio, singurul cu care nu era obișnuit era corpul părinților.

Pe urmă o să se ducă acasă la ei, o să mănânce tort, apoi o să înlocuiască becul de pe coridor urcându-se pe scară, o să se

așeze pe canapea cu volumul televizorului redus la jumătate, o să vorbească despre chioșcul de ziare și despre antrenamente, apoi o să iasă și o să se ducă direct la hală, dar mai întâi o să-l strângă pe tatăl lui de umăr într-un fel de salut, era atât de dificil să-și atingă tatăl.

Când Sofia l-a luat de braț pe tatăl ei, a simțit și prezența mamei: mică fiind, ei trei merseseră să vadă *Toy Story* la cinematograful Astoria, de unde își amintea floricelele de porumb și nimic altceva. Și-a potrivit pașii cu ai lui și au traversat împreună Piața Cavour, căzuse lapovița și Rimini în lumina felinarelor era un portret în sepia. Au luat-o pe Corso, au văzut că în față la Fulgor era un pic de mulțime. Tatăl a încetinit pasul și a spus:

— Poate s-au terminat locurile.

— Vino, l-a strâns ea mai bine de braț.

S-au așezat la rând fără să vorbească, apoi Sofia a avut chef de floricele și el de lemn-dulce, mânca spiralele chiar dacă îi creșteau tensiunea. Își pusese cardiganul de lână fină și cravata violet din țesătură groasă; când a venit momentul să plătească avea deja portofelul în mână. Au intrat în sala cu detaliile aurite și fotoliile stacojii, era într-adevăr cinematograful lui Felinni din anii ’30, și-au spus povestea cu regizorul care într-o seară de decembrie trecuse cu Mercedesul prin cartierul Ina Casa, cineva îl văzuse și jura că în mașină era și Mastroianni. Pentru o clipă i-a părut rău că nu e acolo cu Tommaso, poate că știa să profite de o iubire care-ți dă încredere. A scos mobilul din haină, poate că, în schimb, n-o să-i fie niciodată de ajuns, a scris *Sper că au ajuns cărțile, în anii ăștia am recitit și Fenoglio. Sofia (Casadei),* l-a trimis, apoi s-a lăsat în fotoliu, acum era întuneric și putea să fie o fiică.

Mesajul a ajuns la Carlo când erau toți pe *via* delle Leghe. El și Margherita se retrăseseră în cămăruță cât timp Lorenzo și bunica lui dormeau în salon. Se pregăteau să aleagă unul dintre filmele de pe laptop, ea propunea *The Big Chill* chiar dacă îl văzuseră și revăzuseră, el prefera *Una giornata particolare,* dar abandonase discuția ca să scoată telefonul care vibra. A citit mesajul Sofiei, Margherita se apropiase de posterul cu Andrea Giani și apăsa colțul desprins de perete, i-a zis că *The Big Chill* era unul dintre filmele pe care l-ar fi pus într-un posibil clasament, era de acord?

El a privit-o și nu i-a răspuns.
— Carlo?
— Zi-mi.
— Ești de acord?
— Da.
— Cine îți scrie?
— Cine?
— Telefonul.
— Sora mea.
— Ce zice Simo?
— Interviul. A urmat o pauză. Vrea să știe dacă sunt noutăți.
— Dar chiar azi am vorbit cu ea jumătate de oră.
El a ridicat privirea:
— Întreabă și cum se simte mama ta.
— Dar fiul ei?
— Zice că avea încă mobilul în mână. Mâine o sun să aflu.
— Zice că?
— Ieri mi-a zis că îl mută la altă clasă.
— Eu l-aș muta la altă școală. Strigă după el „Nico cel negru” și pe coridoare.
— Nico cel negru.
— E un bun nume de rapper, dacă stai să te gândești.
— Mi-a povestit că i-au lipit un bilet de rucsac.
A lăsat telefonul deoparte.
— Nu răspunzi?
— Hai să comentăm filmul, și a invitat-o pe pat. Margherita i-a făcut semn să aștepte, a ieșit și s-a dus în camera de zi, timp în care el recitea mesajul: s-a uitat fix la cuvinte și a verificat ca data de primire să fie cu trei minute în urmă și nu dintr-o epocă în care l-ar fi tulburat. Acum era uluit și starea de excitație l-a îmboldit timid, a pus mobilul deoparte. Apoi ea s-a întors:
— Dorm tun amândoi, Lore stă confortabil pe canapea, aș zice să nu-l trezim.
— Mama ta?
— Epuizată de fizioterapie.
Carlo s-a întins pe pat, a invitat-o pe Margherita și a aranjat pernele la spate. Și-a potrivit corpul lângă al ei, a apăsat play la *Una giornata particolare.*
— Despotul a ales, s-a prefăcut ea că-l împinge jos de pe saltea.

— Am chef de Loren.

A așteptat genericul de început, șuieratul trenului și pe Hitler la fereastra vagonului, vocea din off care anunța marșul triumfal spre Roma, svastica atârnată de portăreasă peste balconul blocului, apoi a spus:

— Nu era sora mea la telefon mai devreme.

Ea și-a aranjat capul pe pieptul lui.

— Bineînțeles.

Margherita se uita la film sau într-un capăt al camerei, masa de scris la care învățase și casetele cu muzică stivuite pe un colț al etajerei.

Camera de filmat a zăbovit asupra blocului: sunt zorii zilei și ferestrele se luminează una după alta.

— Cartea aia face rău, a zis soția lui apoi.

— Care carte.

— *Sylvia.*

El a rămas lipit de ea, s-a uitat fix la afișul cu Andrea Giani și la colțul lui desprins.

— Nu mai vorbisem cu ea de ani de zile.

— Cărțile alea pe care le citești și fotografiile acelorași cărți pe Instagram ce sunt?

— O inițiativă de-a ei.

— Carlo.

— Le trimite ea.

— Le trimite?

— E o inițiativă de-a ei, ți-am spus.

— Carlo.

Corpul soției lui era ușor și căldura cobora pe coaste, Loren a terminat de călcat o cămașă pe masa din bucătărie și a făcut cafeaua, el a scotocit în buzunar și a scos mobilul.

— Vreau să-ți dau să citești, nu e nimic.

Ea i-a blocat mâna sub pătură.

— Nu mă interesează.

— Citește.

— Nu mă interesează, și i-a dat la o parte brațul cu blândețe.

El a lăsat telefonul pe așternut, ea își lăsase mâna pe burtă, a început să coboare și l-a atins ușor, a desfăcut cureaua și nasturele blugilor, a încercat să-i dea jos pantalonii până la coapse, el n-a ajutat-o și ea a tras de ei ca să-i facă să alunece, și Loren și rochia ponosită și chipul răvășit care se învârte prin

casă, cu toți copiii ăia, cu cea mai mărișoară surprinsă că-și dă cu ruj, Carlo era cu ochii ațintiți spre ecran, la fel și Margherita, apoi ea l-a mângâiat, i-a mângâiat-o, s-a apropiat și i-a luat-o în gură, cu Loren care rămâne singură în casă, Margherita care suge și îl face să prindă formă în timp ce Mastroianni se așază la un birou, puloverul roșu, un vârf al cămășii iese de sub el, Margherita care insistă și el care fixează cu privirea gura soției, și-a imaginat că e cealaltă, era mult de când nu și-o imagina așa, infantilismul masculin, a revenit la soția lui și s-a pregătit să geamă pentru ea, să fie gata să simtă plăcere pentru ea, să-și dea drumul în ea, năucit de excitație și de o senzație ciudată.

Gustul soțului ei nu se schimbase în toți acei ani, Margherita și-a sprijinit obrazul de pubis și a închis ochii, pentru o clipă i-a revenit gândul obsesiv: că și cealaltă simțise gustul acela. S-a ridicat din pat, a devenit atentă la ecran, Loren a apărut la ușa lui Mastroianni, a cerut voie și a intrat, Margherita l-a lăsat pe Carlo, a ieșit din cameră și s-a trezit pe coridor, salonul era în penumbră, s-a dus la mama și fiul ei care dormeau, piciorul lui Lorenzo ieșise de sub pled, încă de mic își scotea stângul în căutare de răcoare. S-a apropiat de ușa franțuzească, îl invoca mereu pe tatăl ei în aceste momente, avea chef să se întoarcă la soțul ei și să-i spună de Andrea. Când s-a răsucit, Carlo stătea în pragul salonului. Ea s-a dus la el și l-a luat de un braț, l-a târât pe coridor și în camera mamei ei, mașina de cusut fusese mutată lângă șifonier.

— Nu i-ai tras-o în baia aia.

— Știi asta.

— Eu te cred că nu i-ai tras-o.

— Atunci care e problema?

— Poate că nu i-ai tras-o.

— Încetează.

— Dacă i-ai fi tras-o, ai fi scăpat de ea. Sau ai fi scăpat de mine. Sau aș fi scăpat eu de tine. Dar n-ai primi mesaje care te fac să tresari în timp ce stai cu soția ta în patul ei de adolescentă privind *Una giornata particolare.*

— Să tresar?

— Să tresari. Preferi să te tulbure? a spus ridicând vocea.

El i-a făcut semn să vorbească mai încet.

— Problema e a ta.

— Oh, sigur. O soție care-și vede soțul roșind din cauza unui

mesaj primit, după zece ani, de la o nimfetă moartă și îngropată: problema e a ei, evident.

— E un mesaj care nu înseamnă nimic.

— Puteai să taci, dacă nu înseamnă nimic.

— Ți-am zis tocmai pentru că nu înseamnă nimic.

— La fel ca acum câțiva ani, îmi închipui.

— Nu credeam că te afli în punctul ăsta.

— Nici eu.

Ea a tras adânc aer în piept.

— Fetișcana aia e mai rău decât un credit de nouă sute de euro pe lună, e mai rău decât ce dracului știu eu?

— Decât un soț șomer.

— Nu face asta.

— Ce?

— Să schimbi subiectul.

— O să vezi că o să mă prezint bine la interviu și o să primesc postul de marketing pentru bere și tu o să mă recunoști ca pe un bărbat care-și marchează teritoriul.

— Nu face asta, te rog, a spus lăsându-și brațele pe lângă ea. El i le-a strâns.

— Trebuie să fii liniștită.

— De când n-ați mai vorbit?

— De atunci.

Și-a eliberat brațele din ale lui.

— Te rog, Carlo.

— De atunci!

— Cărțile alea pe care ți le trimite sunt, să zicem așa, un schimb cultural?

— E o inițiativă de-a ei.

— Carlo, eu vreau să ți-o scoți din minte.

— Dar mi-am scos-o deja.

Ea a tras adânc aer în piept.

— Am obosit, a șoptit. Scoate-ți-o din minte, te rog.

— Tu trebuie să ți-o scoți din minte.

— Carlo.

El a rămas în mijlocul camerei, în penumbră, aproape că nu se vedea. S-a apropiat, ea i-a pus o mână pe piept.

— Am obosit, și s-a lăsat îmbrățișată, se făcea mică dacă el o îmbrățișa cu putere.

∴

— Mai stai încă un pic, i-a repetat mama.

Andrea a îmbrățișat-o, apoi s-a încordat și a trebuit să se desprindă.

— Trebuie să plec, la mulți ani, mamă!

Lalelele galbene și roșii erau aranjate în vaza de sticlă. L-a salutat pe tatăl lui de departe și a ieșit, vizita la ei înainte de hală îi consuma din energie.

A mers până la mașină, a urcat și a verificat mobilul, apoi a pornit motorul. Nu avea chef de muzică și a demarat simțind o greutate în cap. A dat scaunul în spate și l-a înclinat puțin, coasta era doar un disconfort, exercițiile cu Anna îi agravau zona lombară, mirosea încă a parfumul ei de trandafiri. Avea stomacul ușor, se abținuse cu tortul, partea importantă erau lumânările și dorința pe care o exprimase în timp ce mama lui le stingea. Ea să fie fericită, îi venea mereu dorința asta.

Apoi și-a eliberat mintea, strada era un strat de brumă subțire și noaptea milaneză l-a liniștit, spera să pice cu egipteanul, acest colos de brutar care avea un bebeluș, lovea la urechi și îi făcuse pe doi luptători să-și piardă cunoștința. I-a luat treizeci și cinci de minute să ajungă pe drumul Novedratese, în față la Carrefour erau trei nigeriene, a continuat și a luat-o pe panta spre Carimate, a parcat în alveola străzii și și-a scos centura. A dat să ajungă la bagaj, la câțiva metri se vedea neclară o mașină în noapte, cu farurile aprinse. Și-a acoperit ochii ca s-o focalizeze, a renunțat și a deschis portbagajul, a scos geanta și a ascultat mașina înaintând ușor. A ajuns în dreptul lui, astfel l-a recunoscut pe Giorgio. Avea un geam coborât și se uita fix la el, nu spunea nimic, a continuat să meargă și a parcat puțin mai încolo. Andrea s-a dus înspre el.

— Du-te acasă.

— Acolo înăuntru te duci? Cine e acolo înăuntru?

Giorgio a arătat hala. Cârlionții îi acopereau fruntea, și i-a dat la o parte și s-a întins în față:

— Cu cine ți-o tragi?

— Du-te, te rog.

— Am stat lângă casa alor tăi cât a durat cina. Și-a aplecat privirea asupra volanului. Când te-am văzut ieșind din bloc m-am gândit: deci nu și-o trage cu nimeni altcineva. Deci nu zice că se duce le ai lui și la sală și, de fapt, i-o suge vreunul pe undeva.

— Du-te, ți-am zis.
— În schimb.
— Du-te!

Tot gerul ăla care limpezea seara și huruitul motorului și Andrea care îl voia doar pe egiptean. Apoi mașina a pornit din nou, a întors, a accelerat și el l-a zărit pe iubitul lui în spatele geamului, o fracțiune se secundă, înainte să se îndepărteze.

∴

S-au trezit în patul de adolescentă al Margheritei, soția lui dormea ghemuită lângă umărul lui. Carlo s-a ridicat ușor, afară era încă întuneric. A ieșit din cameră simțind că-l doare gâtul și s-a dus la baie, s-a așezat pe marginea căzii și a rămas cu ochii închiși. Marginea căzii. Ziua în care Lorenzo ieșise din spital, un ghemotoc de carne de două kilograme și jumătate care se lăsa pradă disperării, îl legănase prin apartamentul de pe Concordia, se închisese în baie pentru că era camera cea mai călduroasă, se sprijinise de marginea căzii și îi spusese o poveste care-i venise pe moment: copilul lui adormise.

S-a îmbrăcat tacticos, și-a pus pantofii englezești în coadă de rândunică, a hotărât că o să-i poarte și pentru interviul de peste două zile, erau comozi și cu un calapod bun. Dincolo de perete, vecinul fredona și lui i s-a părut că se spală pe dinți în același timp, Anna îi povestise că dormea într-o cameră separată de-a soției. S-a gândit la seara dinainte, la Margherita care după discuție îi spusese să doarmă cu ea.

Și-a încheiat nasturii de la cămașă și a luat telefonul, a citit din nou mesajul Sofiei și s-a gândit la cărțile trimise de la Rimini cu un scop precis – ea care voia cu adevărat să-l revadă –, s-a gândit la soția lui care-l iscodea și voia să și-o scoată pe cealaltă din minte –, s-a simțit vinovat că n-o iscodise el, la momentul respectiv: dimineața în care se trezise și pregătise micul dejun cât ea era încă în pat, observând Blackberry-ul ei uitat pe masă. Se așezase și, spre deosebire de oricând altcândva, îl luase. Nu știa să-și spună de ce tocmai în dimineața aceea. Parcursese mesajele și găsise *Andrea fizioter,* în total nouă mesaje, patru primite și cinci trimise, ultimul dintre cele trimise era *Dacă vrei, mi-ar plăcea să te văd într-o după-amiază,* niciun răspuns din partea lui. *Dacă vrei,* ce șuierat elegant, îi răsunase mult timp în minte.

Adulter contra adulter: eu l-am comis, dar probabil că și tu l-ai

comis. Lăsase bănuiala să se sedimenteze, simțindu-se mai puțin vinovat de propriile trădări, înfuriindu-se, devenind gelos, abținându-se. Căsnicia lor rezistase asaltului îndoielilor. Se protejaseră, cumva se protejaseră, și el folosise fragilitatea lor ca să-i fie din nou poftă de corpul soției lui după un ipotetic Andrea: observându-i cu atenție pizda (era aceeași, compactă, mai primitoare sau mai puțin primitoare, diferită?), sărutându-i sfârcurile (și el i le sărutase, care o făcuse mai bine?), simțind-o ajungând la orgasm (ajunsese la orgasm și cu el așa?)

În timp ce și-o trăgeau, încetase s-o mai întrebe dacă dorea un alt bărbat, dorința sexuală era deja amplificată de certitudine: Margherita dorise alt bărbat, poate că încă îl dorea, dar numai el putea să se bucure cu adevărat de ea. Nu mai lăsa garda jos: era căsătorit cu o femeie la care cineva râvnea și la care el putea râvni mai bine. Nu se mai gândise la ea doar ca la soția lui. Astfel, picioarele extraordinare ale Margheritei deveniseră picioarele surprinzătoare care îi aparțineau numai ei, mintea ei surprinzătoare devenise mintea surprinzătoare care îi aparținea numai ei, ochii și buzele ei îi aparțineau numai ei, la fel și forța ei, de care ea se folosea ca să-l seducă iremediabil. O conștientizare dureroasă care îl ajutase să o redescopere. O femeie, și nu obișnuința cu ea. Apoi, într-o seară, la masă, ea îi spusese:

— Îți amintești de fizioterapeutul meu?

— Cel mușcat de câine?

— E gay.

— N-aș fi zis-o.

— Nici eu.

Atunci el întrezărise sau crezuse că întrezărește o femeie rănită.

A ieșit din baie și s-a dus în salon, Lorenzo dormea, Anna era trează și se uita la licărirea zorilor prin fereastră.

— Infirmiera ajunge curând, Carlo?

— Peste o oră.

— O oră e lungă.

El s-a apropiat.

— Te doare?

Ea l-a prins de mâini:

— Poate ai putea să o chemi pe Margherita.

El și-a dat seama că-i tremurau degetele. S-a întors în

cameră, soția lui era în picioare și se pregătea să ridice storul. L-a văzut intrând și a spus:

— Mi-a plăcut să dorm cu tine în patul ăsta.

— Și mie.

Carlo a părut că vrea s-o îmbrățișeze, ea s-a ferit.

— Mama ta vrea să te duci la ea.

Margherita a găsit-o pe Anna frământând între degete marginea cearșafului.

— Scumpa mea, poți s-o chemi mai devreme pe infirmieră?

— Te simți rău? Pregătesc ceva de mâncare și luăm analgezicele.

— Nu mi-e rău.

A lăsat ochii în jos spre cearșaf. Mirosul urât venea de dedesubt.

Margherita a dat din cap.

— Mă ocup eu.

— O chemi pe infirmieră, te rog?

— Mă ocup eu.

— Scumpo, nu, te rog.

— Sunt eu aici, mamă.

Ea s-a întors spre coridor, știa că soțul ei era acolo și că nu trebuia să-i explice că e speriată. I-a făcut semn să se grăbească cu Lorenzo, apoi s-a dus să se îmbrace. Mama o aștepta în aceeași poziție, strângea cu putere cearșaful și se uita fix la nepot, Carlo îi punea pantalonii și hanoracul.

— Te întorci să o vezi pe bunica în curând, iubire?

— Sforăi, a spus copilul.

— Și tu sforăi, i-a răspuns ea.

— Și eu sforăi.

Carlo i-a încheiat nasturii la haină.

— Confirm, a spus Margherita.

— Să fii cuminte la grădiniță, flăcăule.

Margherita i-a condus pe Lorenzo și pe Carlo la ușă. Când s-a întors, a ridicat storul și și-a dat seama că Anna se uita atentă la fotoliul soțului ei.

— L-am spălat de multe ori pe tatăl tău. Și știi la ce mă gândeam în timp ce treceam cu buretele pe spatele lui?

Și-a dres glasul.

— Mă gândeam: în ce hal ai ajuns, Franchin.

Margherita s-a dus la raftul cu discuri.

— Pe cine punem?

Mama a tăcut.

Margherita a ales un vinil.

— De Gregori?

— E prea cristalin.

— Rino Gaetano, să punem Rino Gaetano, a spus scoțând discul.

— Nu pune nimic.

— Chiar?

— Nu pune nimic.

Margherita a băgat la loc vinilul, apoi s-a dus la baie. A scos pachetul de Linidor, a extras un scutec, a luat ligheanul și l-a umplut cu apă călduță, a luat bureții, a luat prosoapele și cana, a umplut-o cu apă caldă, a scos mușamaua și săpunul cu ph neutru, găleata, a pus totul pe măsuța cu roți pe care o folosiseră deja cu tatăl ei. A împins-o până în salon. S-a apropiat de pat și a răsucit manivela să ridice salteaua.

— Stai comod?

Mama ei a încuviințat.

I-a mângâiat brațul. A sărutat-o pe obraz, apoi a prins-o de un șold și a încercat să o răsucească puțin, mama a gemut de durere. Tubul cateterului îi limita mișcările, a controlat punga perfuziei, era plină pe jumătate. Margherita a cuprins-o pe mama ei de umeri și a mutat-o pe partea dreaptă a saltelei, a întins mușamaua peste cearșaf și a acoperit-o cu prosoape.

— Sunt aici.

Capul Annei era răsturnat într-o parte și ținea ochii închiși.

— Sunt aici, mamă.

Margherita a turnat un pic de apă caldă în lighean, a scos bureții din ambalajul de plastic și i-a lăsat să se îmbibe, a scos capacul de la săpunul lichid.

— V-ați ciondănit aseară, nu-i așa, scumpo?

Anna a întins gâtul să vadă ce urma să facă fata ei.

— Ciondănit?

I-a ridicat cămașa de noapte, damful i-a pătruns în nări.

— Am văzut un film la computer unde se ciondăneau unii.

— Ce film?

— Loren și Mastroianni.

Respira pe gură.

— Și ce a făcut-o pe Loren să ridice glasul?

Margherita a tăcut până a terminat de desfăcut prima parte adezivă a scutecului.

— Mastroianni care se perpelea în trecut.

— Ce tip de trecut?

— Viața dulce de care n-a profitat.

— Era un actor în ascensiune, dragă, acum aproape că nu muncește. Când are interviul, apropo?

Mama ei părea legată cu chingi în maioul ei, așa că i l-a ridicat până la sutien.

— Poimâine.

— E persoana potrivită.

— Are patruzeci și patru de ani.

— La patruzeci și patru de ani ai mai multă experiență.

— Azi ești cu un picior în groapă la patruzeci și patru de ani. Și oricum, nu doar locul de muncă e problema.

Anna și-a dus brațul în ghips la piept.

— Chestia e că mi se păruse că aud cuvântul împrumut.

— Desfă puțin picioarele, te rog.

Margherita și-a înfrânat o senzație de vomă apăsându-și nasul în tricou, s-a uitat din nou la ea și a desprins a doua parte adezivă a scutecului.

— Voi, care v-ați născut după al Doilea Război Mondial, vă stresați doar pentru bani.

— Pentru că în privința căsniciilor ne adaptam.

Margherita s-a uitat fix la ea.

Mama ei era serioasă.

— Era o libertate să te poți adapta, scumpo.

— Eu nu reușesc să mă adaptez.

— Ție nu ți-au plăcut niciodată libertățile care presupun efort.

Margherita a apucat partea din față a scutecului, a tras în timp ce se uita la mama ei, i-a zâmbit, a lăsat capul în jos. Rahatul mânjise prosoapele și degetele ei.

— În ce hal am ajuns.

— Ești frumoasă.

I-a scos scutecul și l-a împachetat, l-a lăsat într-o parte și s-a grăbit cu ligheanul. O învățaseră să o spele de la buric în jos ca să evite infecțiile.

— Apa e potrivit de caldă?

— Fă-l pe Mastroianni să ia taurul de coarne. Apa e numai bună. Luatul taurului de coarne funcționează mereu, a spus.

Margherita a trecut odată cu buretele, și-a apăsat nasul cu antebrațul aplecându-se ca să nu fie văzută, trecea cu buretele și se concentra pe un punct într-o parte. Apoi s-a săturat să-i fie teamă și a privit cum era făcută mama ei. Ar fi jurat că e o tânără. A spălat-o încet, de sus în jos, clătea buretele, de sus în jos, a spălat încă o dată, de sus în jos, clătea, a fost atentă cu cateterul, a aruncat buretele în găleată și a luat unul nou.

— Mama, tu te-ai îndoit vreodată cu adevărat de tata?

— Ușor, scumpo, te rog.

Anna a scos un oftat.

— Sigur că m-am îndoit cu adevărat de tata. Și m-am îndoit cu adevărat și de mine. Dar nu trăiam în epoca ta.

— Altfel?

— Altfel cu taurul de coarne, cred, a spus zâmbind.

Avea respirația întretăiată și a tușit, Margherita s-a oprit până când mama ei s-a liniștit. Apoi a sărutat-o pe frunte.

— Ești frumoasă, ai înțeles?

Mânjise bandajul piciorului, a curățat marginea tifonului și mama ei a urlat.

— Te doare așa de tare?

— Un pic.

— E umflat, dar cred că e normal.

A continuat cu delicatețe.

— Îi spunem infirmierei.

— În fond, eu țin cu Loren, scumpo. Știi asta.

Margherita a încuviințat, a luat prosoapele noi și a început să-i tamponeze pielea cu ele, apăsa și o mirosea pe mama ei curată. Udase un pic cearșaful cu buretele, s-a dus în baie și a luat uscătorul de păr de pe raftul de sub chiuvetă, a uscat cearșaful și, înainte să oprească aparatul, a îndreptat jetul de aer spre mama ei.

Anna a zâmbit.

Margherita a pus din nou totul pe măsuța mobilă, a împins-o în baie și s-a închis înăuntru. S-a sprijinit de perete și și-a atins în mod repetat ochii. O dureau mâinile, le-a deschis și închis în pumn: să o spele pe mama ei, să o spele era ce va face, să o spele bine, să o spele fără teamă. Și-a apăsat spatele de plăcile de faianță, a așteptat să se liniștească, și-a revenit. A vrut să se ducă la chiuvetă, în schimb a rămas neclintită. A luat telefonul și l-a apelat pe soțul ei, a așteptat să sune de trei ori și când el a

răspuns, a zis:

— Voiam doar să te aud.

El a recunoscut vocea răgușită și a rugat-o să-i povestească.

— Era doar asta, a spus ea.

Au rămas în tăcere, apoi el a spus:

— Eu te iubesc, ai înțeles?

Când au încheiat convorbirea, Carlo a simțit tandrețea din momentele în care, după ce se culcase cu celelalte femei, se întorcea acasă și se uita atent la Margherita și îl năpădea mâhnirea provocată de ce făcuse, o dulce și abisală părere de rău: pentru că acum știa că ea avea dreptate, trebuia să și-o scoată din minte pe Sofia, s-o revadă.

L-a lăsat pe Lorenzo la grădiniță și l-a privit apropiindu-se de ceilalți copii, șorțul îi era larg și îl făcea să pară mititel. Și-a desprins privirea și a mers până la stația de metrou Porta Genova și nu s-a mai gândit la fiul lui, simțea cum îi arde fața de la gerul iernii, a urcat în vagon și a coborât la stația Cadorna, a cumpărat bilet de trei euro și a așteptat regionalul către Asso. Trenul a sosit punctual și el s-a așezat la fereastră, nu și-a scos geaca și a privit pe geam halele puse în vânzare, câmpia aridă și gările de provincie, pensionarii și ciorchinele de imigranți care tremurau de frig în așteptarea trenului. A ajuns la Cabiate și a coborât. Odată el și Daniele Bucchi calculaseră că din centrul orașului Milano până la spălătorie era nevoie de patruzeci și cinci de minute: mai puțin de o oră ca să se revadă, se întâmplase doar o singură dată.

A ieșit din gară și a luat-o pe strada din față care ducea într-un centru minuscul, era nesigur de drum, apoi a zărit firma albă pe care scria *Tintoria Aurora.* Dincolo de geamul vitrinei l-a văzut pe Daniele, s-a oprit. Era cineva la tejghea și el încuviința în timp ce lua o pereche de pantaloni de pe umeraș, mașina de spălat era un fagure de lumini și Daniele a pus pantalonii pe hârtie, i-a ambalat fără să-și desprindă privirea de la clientă. A rupt scotch și a sigilat pachetul, a plecat capul ca să primească banii și să dea restul. Clienta a ieșit și ușa a vibrat, amintea de clopoțelul unor restaurante de odinioară. Carlo a înaintat, a cerut voie să intre. Prietenul lui era aproape în spatele magazinului și vorbea cu doamna care călca.

— Sunt eu, Lele.

Daniele avea o piuneză în mână, a lăsat-o jos.

— Tu ești, și s-a dus spre el. Unde ai dispărut? a spus și și-au strâns mâinile.

Percepea rugina depusă pe prietenia lor. A rămas tăcut și Daniele l-a invitat în spatele tejghelei, i-a luat geaca.

— Ce faci, Pente?

— Ca înainte de examenul cu profesoara Bagli.

— Latină sau italiană.

— Latină.

— Au.

— Dar îl ai aici pe cel mai bun suflător în materie de Parini.

— Ce vremuri.

Daniele a lăsat în jos o manetă la mașina de spălat și a arătat hubloul:

— Tocmai am schimbat-o, consumă pe jumătate și costă cât o mașină clasa mini. Dar a fost o greșeală.

— Cealaltă încă funcționa.

— Dacă voia, da.

Daniele i-a făcut semn să-l urmeze până la vitrină, a arătat cu degetul spre o firmă albastră la capătul șirului de case.

— O vezi?

— Nu era.

— Apărută peste noapte, la trei săptămâni după ce am instalat mașina noastră nouă. Chinezi. Știi la cât spală și calcă o pereche de pantaloni? Doi euro. Și eu? Întreabă-mă.

— Și tu?

— Doi șaptezeci și rămân în afacere cu greu. Tu la cine te-ai duce?

— La tine.

— Mincinos ca Iuda.

S-a prefăcut că-l lovește în stomac și Carlo s-a ferit oricum.

— Ești în formă și după un copil, Fente.

— M-am antrenat să parez loviturile.

— Ale cui?

— Ale mele.

— E de ajuns să nu cazi la pământ pentru o tâmpenie, ai înțeles?

— Mă străduiesc.

Apoi au tăcut: și la liceu tăceau după ce unul dintre ei răscolea un adevăr. În bancă, cot la cot, pe terenul de fotbal, unul în apărare și celălalt în ofensivă, în unele după-amiezi de

duminică acasă la Carlo și săptămâna următoare acasă la Daniele, urmărind meciurile de fotbal minut cu minut la radio, în timp ce făceau tema la latină sau așezați pe băncile din Piața Aspromonte, fumând pe furiș și bând bere, ori în bucătăria familiei Bucchi, cu tatăl în maiou și incursiunile lui pentru un sandviș cu prosciutto pe care-l prepara și pentru ei.

— Și cum s-ar numi tâmpenia asta?

Daniele a ridicat colțul stâng al gurii, purta încă favoriți lungi și ochii îi erau adânciți în orbite de oboseală, dar străluceau.

— Tâmpenia a avut diverse nume.

— Când erai profesor?

— Și atunci.

— Lucrurile se complică odată cu venirea pe lume a copiilor și cu spălătoriile chinezilor, și cu bătrânețea și unii pot reacționa așa, știi asta, nu?

Carlo a încuviințat.

— Știi și că dacă reziști la tâmpenii, ce ai pus la adăpost devine mai puternic.

— Și dacă nu sunt tâmpenii?

— Atunci fă-le, a spus și a început să se plimbe de colo-colo prin spălătorie; îi rămăseseră picioarele strâmbe de fotbalist, târșâia pantofii de sport.

— Eu sunt pentru mizele mari.

— Tu, care ai soție și trei copii.

— Tocmai.

A intrat un bărbat, avea o pălărie îndesată până în dreptul ochilor, Daniele l-a primit în tăcere și acum gesturile lui erau elegante, mâinile și picioarele agile, o libelulă, s-a mișcat prompt și a luat o cămașă de pe umerașul acționat electric, a pus-o într-o pungă și a dispărut în spatele magazinului. S-a întors cu un pulover pe care l-a împăturit din degetul mare și arătător, l-a împachetat în hârtie și a întărit ambalajul cu două benzi de scotch.

— Șase euro și douăzeci de cenți, mulțumesc, domnule Rosati.

Bărbatul i-a dat banii.

— Eu nu vă trădez, Bucchi, și a arătat vitrina. Eu nu-mi spăl lucrurile la negri.

— Sunt chinezi.

— Negri mereu, a zis și a luat restul și hainele, și-a atins

pălăria și a ieșit.

Carlo a vorbit cu o voce dogită.

— Eu nu vă trădez, Bucchi.

Daniele a încuviințat.

— Și nici tu nu te trăda.

— Nici tu.

— Cât pe ce.

Daniele a notat ceva pe un calendar de masă.

— Dar știi că, pentru Agnese și copii, e firesc să renunț?

Mașina de spălat scotea un sunet monoton regulat.

— Ții cu Inter. Ai făcut șase ani de masaje shiatsu. Mâncai pizza congelată. Poate că e masochism natural.

— De la o vreme sufăr de claustrofobie, Pente. Am rămas închis într-un ascensor timp de patruzeci de minute, eram la Milano pentru a discuta din nou despre asigurarea spălătoriei. Când m-au scos, m-am prefăcut că nu se întâmplase nimic. De atunci am palpitații și rămân fără aer, uneori și în mașină, dacă sunt blocat în trafic. Anul trecut am mers la Lanzarote și în avion am pățit-o rău de tot, chiar și dacă metroul încetinește, mă alarmez.

A trecut cu palma peste tejghea, ca s-o curețe de un fir de lână.

— Un an am mers la un psiholog și mi-a zis că, pentru a-mi proteja familia, am neglijat, în fine, chestii de-ale mele.

Carlo a zâmbit.

— Ce dracu’ râzi?

— Gândește-te dacă m-aș fi dus eu la psiholog.

— Și-ar fi schimbat meseria.

— Începusem, după ce m-au dat afară de la universitate.

— Trebuia să continui.

— Un profesor care a eșuat, un soț neconvingător, un fiu care se preface că nu e nimic: prea multe chestii.

S-au privit, apoi Carlo a observat o fotografie pe etajeră, s-a dus și a ridicat-o. Era Agnese pe un hamac, cu fiica ei cea mai mică peste ea, îi atârna un picior și avea un lănțișor la gleznă.

— E foarte frumos să ți-o tragi, Lele.

— Cui îi spui?

— Nu mereu cu aceeași, vreau să spun.

— Îmi imaginez.

S-a dus spre spatele magazinului, apoi i-a făcut semn să

vorbească mai încet.

— Dar dacă mă gândesc să mă întorc acasă după ce am făcut ce aș avea chef să fac și să pregătesc mâncarea pentru Isabella, și să mă joc la Play Station cu Manuele, și să alerg după Giulio pe coridor, și să mă uit la *X Factor* cu ceafa soției mele sprijinită pe picioarele mele, eu nu rezist, nu reușesc, Pente, cum faci una ca asta?

— Și dacă ar face-o soția ta?

— Te îndoiești de Margherita?

— Pur și simplu nu vreau să fiu machist.

— Dar cum reușești să te întorci acasă la soția ta după ce ai fost cu o tipă de douăzeci de ani? E o chestie nasoală.

— Se poate.

— Și să nu-mi spui că treaba asta nasoală nu ajunge la inimă.

— O iubesc pe Margherita.

— Ție ți-e teamă.

— De ce?

— Să stai acolo, să-ți construiești căsnicia ta și familia ta, să le duci la capăt ca pe o carte.

S-a întors și a apăsat două butoane ale mașinii de spălat.

— Ca să duci la capăt o carte, îți trebuie coaie, nu? Tu mi-ai zis-o odată.

— Sau inconștiență.

Două femei tocmai intrau cu o corcitură în lesă, Daniele a verificat o listă de lângă casă, Carlo s-a apropiat de calorifer, s-a sprijinit cu spatele de el și s-a încălzit. A recitit mesajul de la ea. Apoi s-a întors spre neonul spălătoriei chinezești, frigul iernii era pătrunzător și i s-a părut că observă o lumină de primăvară: dincolo de vitrină Sofia a întrezărit Largo Bordoni eliberat de ger, și-a zis că Pentecoste n-o să-i răspundă niciodată, poate că nu primise cărțile, poate că amestecul ei în viața lui îl deranjase.

A urcat în vârful scării și a deschis un sertar, cuiele de perete erau suficiente și ar fi putut face comanda peste două zile, împreună cu soluțiile de lipit și cu diblurile de metal. De sus, magazinul avea o grație proprie și ea s-a întrebat cum putuse crede ca el ar răspunde. N-o să-i mai trimită nimic.

A închis sertarul și s-a întors pe scaun, și-a abandonat mâinile în poală și privirea asupra unui punct oarecare al tejghelei. Nu reușea să se miște, se întâmpla de fiecare dată când îi lipsea mult mama ei. A așteptat să treacă, își amintea când, spre

începutul verii, se duceau pe câmpul din spatele școlii elementare din Vergiano. Erau zece minute cu mașina; cum ajungeau, mama ei scotea borcanul cu biluțele de hârtie și o punea să extragă una.

— Extrage ce trebuie, Sofi, extrage ce trebuie.

Într-una din ultimele dați ea fusese indecisă, extrăsese biluța, o desfăcuse:

— Galben.

— Cine pierde curăță balconul timp de o lună!

Închiseseră portierele mașinii și alergaseră pe câmp, regula era că erau valabile tonuri până la portocaliu – niciodată margarete, prea ușor –, buchețelul trebuia să fie potrivit pentru vaza din bucătărie.

Sofia se năpustise asupra păpădiei, smulgea și strângea fără să respire, își trăsese răsuflarea căutând-o în partea cealaltă a câmpului pe mama ei, care era mică și adesea făcea niște salturi ca o pisică, din când în când strănuta. Apoi n-o mai văzuse. Se uitase mai bine, dispăruse. Se ridicase.

— Mami.

Se dusese unde o zărise că adună.

— Mama.

Toate tulpinile erau culcate la pământ de acolo până în capăt. Apoi o găsise: în câmpul de grâu alăturat.

— Nu se pune! urlase la ea.

Mama ei înălțase capul, părul ei era de negru cărbune și ochii strălucitori.

— E galben!

Râdea, cu spicele între degete.

Grâul și păpădia, le păstraseră ca amintire în bucătărie și într-un colț al debaralei. După accident, tatăl ei le aruncase.

S-a gândit că i-ar fi fost de ajuns un spic, l-ar fi ținut în magazin, poate într-o vază lungă și subțire pe tejghea. S-a uitat țintă la cuier, s-a apropiat de halatul albastru. Și-a imaginat-o ducându-se să-l cumpere după ce o văzuse pe Vanoni la concertul din Piața Cavour, întorcându-se la magazin fredonând cu jumătate de gură o melodie, mai fericită, și-a imaginat-o în câmpul din spatele școlii din Vergiano, la începutul verii.

A luat halatul din cuier, l-a pus pe ea, mai întâi o mânecă și apoi cealaltă, a aranjat-o în dreptul pieptului și i-a fost teamă că-i e strâmt pe șolduri. L-a închis la nasturi și și-a dat seama că,

de fapt, îi venea bine. Și-a întors nasul spre umăr, mirosea a praf, s-a întrebat unde e mama ei. La Rimini primăvara vine întotdeauna mai devreme.

∴

Andrea a auzit bătăi în fereastră, s-a trezit și l-a văzut pe Giorgio care-l privea fix, cu mâinile sprijinite de geam. A ridicat ceafa, parcase strâmb în fața chioșcului de ziare, era dimineața devreme, și-a atins buza spartă: egipteanul. Pierduse meciul în două reprize, n-o să i se dea voie să lupte mult timp. A deblocat mașina, Giorgio a deschis larg portiera:

— Dumnezeule Sfinte, a închis-o la loc și a înconjurat, a urcat pe partea pasagerului din dreapta. Aseară i-am sunat pe toți.

— Pe-ai mei.

— Pe-ai tăi nu. M-am întors și la hală, dar nu mai era nimeni.

— Trebuie să deschidem chioșcul.

S-a întins în față și l-a văzut pe ospătarul de la barul Rock uitându-se la ei.

— El m-a anunțat că erai aici.

— Ziarele.

— Le-a recepționat el și m-a anunțat. Erau gata să sune la salvare.

— Mă simt bine.

Giorgio i-a atins gâtul, el s-a ferit, egipteanul îl lovise și în torace, și-a apăsat coastele și a înțeles că nu era grav. A înclinat oglinda retrovizoare, a deschis puțin gura, unul dintre incisivi era ciobit.

— În spate, am într-o geantă analgezicele, adu-mi-o, te rog.

Dar Giorgio nu s-a clintit.

— Geanta, te rog.

A ridicat spătarul scaunului.

Giorgio a luat medicamentele și i le-a dat, Andrea le-a dizolvat într-o sticlă de apă de jumătate de litru, a băut și sângele s-a amestecat cu gustul mentolat al medicamentului. Celălalt i-a luat cheile din mână și a ridicat storul, a intrat în bar și a început să aducă pachetele cu ziare. S-au închis în chioșc, a desfăcut taburetul pliabil și i-a zis să se așeze.

Au rămas tăcuți, era frig. Andrea s-a așezat.

— Eu am nevoie de asta.

Giorgio a mutat teancul de ziare.

— Cer jumătate de zi liberă și aranjez eu. Tu du-te acasă.

— Mă simt bine.
— Du-te acasă.
— Cu un meci mă descurc luni de zile.
— În ce sens te descurci?
— Am nevoie de asta.

Andrea se ținea de coaste, a plecat capul, avea ochii umezi și inspira și expira aer din plămâni, imitând sunetul unui nou-născut.

Giorgio a tăiat legătura ziarelor, a aruncat cutterul pe tejghea. S-a dus lângă el, i-a cuprins tâmplele cu palmele, l-a tras aproape și a spus *Jag älskar dig.* L-a șters la ochi.

— Măcar faci niște bani?
— O nimica toată.
— Chiar și fight club-ul săracilor.

Andrea și-a tamponat buzele tumefiate.

Celălalt s-a uitat fix la el:

— Ce nu-ți convine la mine?
— O făceam și înainte să te cunosc.

Giorgio a rămas nemișcat. Apoi a stivuit ziarele pe tejghea, verifica pe factură să corespundă numărul de exemplare și bifa cu o carioca. S-a uitat fix la Andrea. L-a prins de mână și i-a așezat-o pe teancul cu *Gazzetta dello Sport,* a luat carioca și i-a desenat o linie de la arătător la încheietură. Și o linie de la mijlociu la încheietură. Și o linie de la degetul mic la încheietură. Și o linie de la degetul mare la încheietură.

Andrea își privea atent mâna pictată.

— Rădăcinile tale, problemele tale, eu le accept.

Brusc i-a desenat o linie de la degetul mic la degetul mare care le întretăia pe celelalte cinci.

— Dar asta nu.

A pus carioca jos.

— Jena pe care o ai față de tine însuți mă dezgustă.

Andrea se uita la mâna lui și i s-a părut că e a altcuiva,

Giorgio i-a dat drumul. Și-a apropiat-o și a mângâiat cele cinci linii. Mai târziu, când a ajuns acasă, sub duș, înainte să le expună jetului de apă, le-a mângâiat, apoi le-a frecat cu buretele moale. S-a oprit: voia să le aibă ca amintire.

A terminat să se spele, și-a tratat rănile și a folosit gheață pentru hematoame. I-a sunat pe elevi și i-a anunțat că trebuie să amâne antrenamentele. S-a dus în dormitor, acolo era o nișă

unde fixaseră o măsuță, pixurile Stabilo ale lui Giorgio erau amestecate cu creioane, a desfăcut dosarul și a luat prima foaie. Era schița unui pantof englezesc de piele întoarsă pentru colecția de toamnă, studiul tocului ocupa partea de jos, lucra la el de trei zile. A luat creionul și i-a scris-o în colțul schiței*, Jag älskar dig.*

A mai băut un analgezic și s-a băgat în pat, a dormit mult sau foarte puțin, nu și-a dat seama după cât timp a sunat mobilul. Era năuc de somn, a așteptat să se oprească, a adormit la loc și s-a trezit când a început să sune a doua oară, afară era întuneric. S-a dus în bucătărie și a văzut că era Margherita. A răspuns și ea a zis că piciorul mamei ei avea o culoare ciudată și că o durea.

— Cum adică ciudată?

— Ca după o izbitură. Infirmiera e sigură că nu e nimic.

El a spus să aibă încredere în infirmieră, a întrebat-o dacă are alte simptome, febră, frison, dificultate în respirație, a ascultat-o pe Margherita întrebând-o pe Anna, nu avea niciunul dintre simptome.

— Trec mâine după-amiază.

Se stârnise vântul, norii se adunau. El și-a pus pantofii și s-a îmbrăcat bine, n-a așteptat ascensorul și a coborât pe scări, avea o senzație de arsură la cvadricepsul stâng. L-a anunțat pe Giorgio că se ducea la doamna cu femurul rupt, pentru că era ceva în neregulă. Apoi i-a spus:

— Mulțumesc pentru azi.

— Chiar te duci, tăbăcit în halul ăsta, la aia cu femurul?

Andrea l-a liniștit și i-a spus din nou:

— Mulțumesc pentru azi.

I-a luat patruzeci de minute să ajungă, s-a dat jos din mașină, vântul era călduț. Margherita i-a deschis ca și cum l-ar fi așteptat.

— Dumnezeule! i-a spus când i-a văzut buza și obrazul.

— Avea o dreaptă bună.

— Ești nebun. Și ai venit.

— Să arunc o privire.

A intrat în salon și a cerut voie.

— Eu sunt.

Anna n-a răspuns, atunci el s-a dus în fața ei: salteaua era lăsată în jos și ea avea capul întors spre bibliotecă.

— Ce faci aici? a zis fără să se miște.
— Eram în zonă.
— Ca Onassis care lua un avion numai ca să ia micul dejun cu Jacqueline.
— Margherita mi-a zis de picior.
Anna s-a întors spre el:
— Dumnezeule mare, ce-ai pățit?
— Boxul.
— Idioțenia.
— Îmi arăți?
— Dă-mi numărul cuiva care ține la tine, că-l sun imediat. A smucit cearșaful s-o dezvelească.
Margherita a aprins luminile în salon, el a lăsat capul în jos, se simțea un miros de curat. Pielea se umfla peste bandaj și avea o culoare măslinie.
— Infirmiera a slăbit elasticul?
— Mi se pare că e mai strâns.
Andrea și-a scos geaca antivânt lăsându-și mânecile pe lângă șolduri, a prins-o înainte să atingă podeaua, a pus-o pe fotoliu.
— Dar iubitul tău te-a văzut vreodată scoțându-ți geaca antivânt așa?
— De ce?
Și a început să desfacă clipsurile benzii elastice.
— Irezistibil.
— Să nu exagerăm.
— Parcă ești Humphrey Bogart.
Anna a strâns din dinți.
— Cum îl cheamă pe iubitul tău?
El a zăbovit la al doilea clips.
— Puteți să ridicați coapsa un picuț?
— Iartă o femeie indiscretă.
S-a oprit.
— Îl cheamă Giorgio.
— Atunci trebuie să-i spui lui Giorgio să te aștepte pe canapea în fiecare seară și tu în fiecare seară te așezi… au, au, încet, te rog.
— Mă scuzați.
— Te așezi în fața lui Giorgio și faci figura asta cu geaca.
— Gata, și i-a scos banda elastică.
Ea a oftat.

— Ce eliberare.

Andrea a palpat piciorul, Anna răspundea cu mici tresăriri, el a urcat spre scutec și cu coada ochiului a zărit-o pe Margherita în colțul salonului. A simțit durere la coaste și s-a îndreptat de spate, își privea mâinile și revedea liniile făcute de Giorgio, ramurile lui care se cățărau pe doamna Anna, apoi a chemat-o pe Margherita aproape.

— Trebuie să faci mișcarea asta la interval de două ore, dar fără să atingi partea interioară.

I-a luat degetele și i le-a pus pe mama ei, apoi a ghidat-o pe Margherita pe mușchiul rigid:

— Așa, ne-am înțeles?

Și au masat împreună, el avea nodurile degetelor aspre și ea i le-a cuprins, erau încă niște noduri de băiat.

Au continuat, Andrea a strâns mâinile în pumn și Margherita a simțit patul pliant de la FisioLab, acele mâini de la coapse până la zona inghinală, costumul de baie dat într-o parte și presiunea care reverbera, dorința, nevoia absolută ca el să mute degetul mic, cât râvnise la impertinența degetului mic! Îl înșelase pe Carlo cu un bărbat căruia îi plăceau bărbații. Fusese ciudat? Nu, fusese umilitor, să fi cedat cu un corp care cedase din nehotărâre, de milă sau din amuzament, mult timp crezuse despre ea că e un accident pe drum. Apoi reconsiderase: o raritate, corupsese o natură incoruptibilă. Obținuse un orgasm și o tandrețe care persista. O prietenie. Un bărbat care avea grijă de mama ei.

— În noaptea asta îi las piciorul fără banda elastică. Dar mâine întrebați-o pe infirmieră. Dacă pielea se închide la culoare, sunați medicul. Ia medicamentele pentru circulația sângelui?

Margherita a încuviințat.

— Au spus c-o să ningă.

Anna a vorbit fără să deschidă ochii, cu capul întors spre bibliotecă.

— Afară e un vânt straniu.

Andrea a tras-o cu delicatețe spre mijlocul patului.

— Zăpada în martie aduce vești.

Anna insista să nu se uite la ei, avea în minte cele patru mâini ale lor pe piciorul ei și punea din nou în joc convingerile ei, poate că fiica ei avusese un flirt cu el, ar fi îngrozit-o lucrul ăsta.

Dintr-odată s-a simțit sătulă să se gândească la alții: era o croitoreasă căzută la pat care făcea pe ea. Dar avea încă degetele ei, să le poată admira pe sub așternut, să și le apropie de față: extremitățile obișnuite cu urechea acului, imitând mișcarea aia, tăind o margine fără firișoare aliniind-o cu arătătorul, savurând damascul cu buricele degetelor. S-a imaginat fixată de taburetul din bucătărie, cu Franco citind în fotoliu, cu supa de legume pe foc, cu Margherita trăncănind la telefon în camera ei. Ce a fost încă mai e.

A întrebat-o pe Margherita de Lorenzo, fiica ei a spus că trebuie să se întoarcă de la piscină. Nu avea astâmpăr când era vorba de nepotul ei, i-l aduseseră târziu și acum ea voia să recupereze. Dacă ar fi putut, nu și-ar fi scos niciodată ghipsul, ca să-i permită să adauge detalii la tonul ei talisman. A atins aripioara și coada, a urmărit profilul în timp ce-i asculta pe Margherita și pe Andrea șușotind în hol. A ațipit și, când s-a trezit, l-a găsit pe Lorenzo acolo.

— Bună, puiule, a spus cu voce somnoroasă. Ai înotat bine?

El a aprobat și a înconjurat patul, a luat pernele de pe canapea și le-a stivuit pe scaun, s-a așezat pe tron.

— Massimo Nicolini a ajuns primul.

— Cine e Massimo Nicolini?

— Prietenul meu.

— Și tu al câtelea ai ajuns?

— Al șaptelea.

— Și câți sunteți în piscină?

— Opt.

— Îți mai place vreun alt sport, scumpule?

— Scrima.

Copilul și-a făcut de lucru cu rucsăcelul, a scos un ambalaj în care era niște focaccia, a mușcat și a mestecat.

— Dar mama nu vrea spadele.

— Dar tu ești un muschetar și fără spade. Eu și cu tine suntem cei doi muschetari de pe *via* delle?

— Leghe.

— Bravo, scumpul meu.

Copilul i-a oferit o bucățică de focaccia, ea a acceptat-o și a mâncat în timp ce continua să-l observe atent pe nepotul ei, ochii azurii și smocul de păr pe care și-l dădea la o parte la fel ca Margherita. Îl vedea pe Franco în el. Când era gata să râdă și se

abținea, înainte să deschidă gura și să se lase în voia distracției, aerul ironic care nu se potrivea cu colțurile maxilarului. I-a mai cerut niște focaccia chiar dacă nu-i pria, copilul i-a băgat în gură și a rămas s-o observe pe bunică mestecând și care, brusc, n-a mai mestecat.

Anna a scuipat și a încercat să respire, și-a apăsat sternul, a întins mâna liberă spre copil și el a prins-o.

— Bunica, bunica.

Ea a tușit și a respirat, și-a dat seama că era agățată de nepot, l-a mângâiat.

— Iubire, scuză-mă.

Dar copilul se uita fix la ea.

— Nu e nimic, scumpule.

— Ai mâncat repede.

— E adevărat. A tușit din nou și saliva s-a prelins pe bărbie. Mi s-a dus de-a curmezișul gustarea.

A frecat scuipatul între degete. Avea tahicardie și bătăile inimii se lăsaseră în jos în picior, și-a atins pielea tare unde o masase Andrea.

— Acum bunica se simte bine.

— Tata!

Copilul a dat să coboare de pe scaun.

Anna l-a ținut.

— De ce nu-mi faci un desen pe ghips?

Lorenzo a rămas nemișcat.

Carlo a venit din cameră.

— Ce e?

Margherita era în spatele lui.

— Ce vă trebuie? a întrebat Anna.

— Nouă?

Copilul s-a întors spre bunica lui, ea i-a făcut cu ochiul și el a coborât de pe scaun ca să deschidă rucsacul, a scos pastelurile.

— Voiam, Anna a tușit, voiam să-ți urăm succes pentru mâine, la ce oră ai interviul?

Carlo s-a apropiat, i-a luat firimiturile de pe așternut.

— La nouă.

S-a uitat fix la amândoi, continua să-i fixeze.

— Tu să n-o obosești pe bunica.

— Nu mă obosește, tocmai i-am cerut un desen și mă pregăteam să-l rog să mă împingă în cameră cu puterea lui de

muschetar.

— Vrei să te întorci în cameră, mamă?

Anna a încuviințat.

Margherita s-a aplecat și a deblocat frânele roților patului ca și cum ar fi așteptat dorința aceea dintotdeauna. A apucat de margine și a început s-o manevreze cu delicatețe.

De când îl întâlnise pe Carlo, în ea exista ceva căruia Anna încercase să-i dea un nume. O înclinație spre grijă, poate ceva mai bun: Margherita suporta conflictele celorlalți. Iubirea conjugală o făcuse să devină o femeie capabilă să accepte incoerențele, aproape protejându-le, cum ar fi să-i permită unei mame șederea în salon cu un baldachin care ocupă prea mult spațiu și să satisfacă numaidecât rugămintea manifestată spontan de a se întoarce în dormitor, să asiste un tată care vrea să moară înainte de termen, să se lase traversată de o presupusă trădare.

Margherita a împins-o în centrul camerei, a răsucit-o cu grijă astfel încât să fie aproape de mașina de cusut, a coborât un pic storurile și a început să mute restul lucrurilor din salon. Apoi a deschis larg ușile dulapului și mama ei a putut să vadă rochiile atârnate.

— Mulțumesc.

Anna s-a uitat la capa din ziua căsătoriei. Husa de plastic lăsa să se întrezărească culoarea deschisă a materialului.

— Am pus-o pe mine invers, a șoptit.

— Da, știu. Un gest subversiv în anii ’50. Dar, după mine, ai pus-o pe tine greșit și atâta tot.

Anna i-a zâmbit, s-a aranjat mai bine pe pernă și a simțit că o cuprinde oboseala. Când s-a trezit, era întuneric și singura lumină venea de pe coridor, infirmiera mutase fotoliul și o veghea citind o revistă cu ajutorul unei lămpi portabile. I-a venit să tușească, dar s-a abținut, avea respirația întretăiată, s-a mișcat ca să regăsească forță în plămâni, își simțea pielea piciorului rece și nu era speriată, pentru că de sub așternut venea miros de curat. A privit pe fereastră și a observat că sub felinar aerul se încleia într-o pulbere foarte fină, s-a uitat mai bine și a văzut că era zăpada de martie.

— A venit, a șuierat.

— Ce doriți, Anna? a întrebat infirmiera.

— E ninsoare?

— Lapoviță, a început acum o oră.

Atunci și-a dorit ca lapovița să se îngroașe și când, puțin mai târziu, a văzut că se întâmpla, și-a dorit să se ridice și să stea acolo afară: era fetița de pe strada Padova care câștiga concursul de oameni de zăpadă, pentru nas folosea un dovlecel și pentru ochi hârtia de ziar vopsită în negru.

Ningea! Andrea ar fi vrut să-i spună lui Giorgio dar s-a abținut. S-a dus la fereastră și a sperat ca neaua albă să se lipească de asfalt și de grămăjoara de pământ de sub nuc, apoi i-a fost teamă că lui César îi e frig, coada lui ca o virgulă, ochii apoși, tot gerul acela peste rană, peste șold, labe, bot. S-a agățat de mânerul ferestrei și a simțit că, din spate, Giorgio îi înconjoară umerii cu brațele, îl îmbrățișează și-și pune obrazul pe gâtul lui.

Milano nu e niciodată pregătit pentru zăpadă. Margheritei i s-a părut de bun augur pentru interviul soțului ei, a fost încântată, a traversat camera de zi din apartamentul de pe strada Concordia și a bătut cu un deget în geam, Carlo s-a ridicat de pe canapea și a oprit televizorul, a ajuns la soția lui și s-a gândit că putea să fie un semn pentru interviu și pentru altceva. A îmbrățișat-o, răspândea același parfum de când o cunoștea, își dorea să fie doar ei și avea certitudinea că doar ei n-o să fie niciodată.

— Margherita mea, i-a șoptit în liniștea de pe strada Concordia și soția lui l-a cuprins de braț și l-a ținut cu putere, apoi i-a spus s-o aștepte în pat.

Zăpada era fină și se rotea în vârtejuri, de afară intra o lumină care se întindea în camera de zi. A traversat coridorul până la camera lui Lorenzo, dormea cu piciorul ieșit de sub pilotă, a hotărât să nu-l acopere și s-a dus la scrinul din vestibul. Era o piesă de mobilier de început de secol XX restaurată de tatăl ei, i-l dăruise mama ei când se mutaseră: și ea folosea ultimul sertăraș de sus. L-a deschis și a scotocit, a găsit flaconul cu antihistaminic, soțul ei nu-l mai luase și ea nu-i mai amintise. A făcut un pas spre cuier, a băgat mâna în buzunarul interior al paltonului lui Carlo și a lăsat acolo flaconul, și-a afundat nasul în gulerul hainei.

∴

În buzunarul halatului mamei ei, Sofia găsise un vechi bon al coafezei Lidia de pe Largo Bordoni. Îl adusese acasă de la magazin și acum îl privea la lumina veiozei: tuns și coafat, douăzeci și opt de euro și data era din urmă cu cincisprezece

ani, 13 septembrie.

L-a pus pe noptieră și s-a băgat în pat, Tommaso a învelit-o. Salteaua era îngustă și, când dormeau împreună, ea era stânjenită pentru că avea nevoie să se răsucească, toți cârlionții ăia, respirația zgomotoasă care îi alunga somnul. I-a prins o mână pe sub pilotă, și-a împletit-o cu a ei și i s-a părut ciudat, cu tatăl ei două camere mai încolo care probabil nu dormea.

Afară vântul lovea în ramele geamurilor, a stins veioza și ei au rămas să observe lumina filtrată în cameră, au ațipit. Tommaso a trezit-o mângâind-o pe cap, îi plăcea cum se odihnea cu părul scurt, apoi i-a spus că trebuia să plece și ea nu l-a reținut. L-a observat în timp ce se îmbrăca, trupul masiv, dar cu mișcări agile. L-a condus la ușă, s-a întors în cameră și s-a dus la fereastră să coboare complet storul, a dat de lapoviță. Oh, și-a spus, și a fost cuprinsă de bucurie.

∴

La Milano se povestește că în dimineața Sfântului Ambrozie, în jur de ora zece, trei chei sunt agățate într-un brad din fața Arenei Parcului Sempione. Bradul e cel din capătul bulevardului Malta. Legenda vrea ca cele trei chei să conducă la un apartament dincolo de Arco della Pace, pe strada Eupili la numărul 6/A: e o clădire cu fațada decorată cu stucaturi și prima cheie deschide poarta, a doua, ușa de lemn de la intrare, iar a treia, locuința de la ultimul etaj.

E un apartament îngrijit, un salonaș cu o masă și o canapea de catifea, o bibliotecă plină de cărți. O baie cu cadă și săruri parfumate, o chicinetă cu mâncare bună. E și un dormitor cu o saltea confortabilă, așternuturi noi și trei pături moi. Oricine ia cheia din brad poate rămâne în apartament până în dimineața următoare, respectând trei reguli: să nu depășească intervalul, să nu încerce să afle cine e proprietarul, găzduirea e rezervată unei singure persoane.

Când Carlo îl rugase pe Franco să facă investigații în legătură cu legenda, era sărbătoarea Sfântului Ambrozie din 2005 și ei așteptau la rând la Cova, să ridice tortul cu glazură de ciocolată și zmeură. Franco se prefăcuse că nu-l aude, rămăsese la rând și Carlo îi spusese că era zece și cinci, mai aveau timp.

— E târziu.

— Franco, pe bune.

Tatăl Margheritei nu se mișcase.

— Franco, of.
— Eh.
— Tu mi-ai spus povestea asta.
— E o poveste.
— De la cine ai aflat-o?
— La Milano e cunoscută.
— Te-ai dus vreodată la brad?
Celălalt clătinase din cap și pusese la loc portofelul în geacă, era un bărbat impunător și își încruntase sprâncenele lui de schnauzer.
— Femeile ne așteaptă cu tortul.
— Cât poate să ne ia? Căutăm bradul și ne întoarcem aici.
Franco își prinsese nasul între degetul mare și arătător, ca și când l-ar ciupi, o făcea mereu când era concentrat. Verificase cât era ceasul, își pusese din nou pălăria:
— Haide!
Au mers cu Toyota Corolla și le luase douăzeci de minute să ajungă la Parcul Sempione, nu găsiseră loc de parcare și Franco spusese:
— Du-te tu.
— Un ginere nu-și părăsește niciodată socrul.
— Încă nu te-ai căsătorit cu Margherita.
— Dar sigur mă căsătoresc cu ea.
— Jurămintele de amor nu țin mai mult de o zi.
— Mă căsătoresc cu ea, mai devreme sau mai târziu mă căsătoresc cu ea.
Carlo coborâse din mașină și Franco pusese pe avarii, intraseră în parc descriind un semicerc pe pietrișul de pe bulevardul Malta, bradul era primul și se vedea bine de pe alee. Scoteau aburi pe gură din cauza gerului, ajunseseră în fața copacului, se opriseră.
Franco își scosese pălăria.
Carlo se apropiase de scoarță: erau atârnate de un cui bătut la baza celei mai înalte crengi. Trei chei, ca să ajungi la ele era nevoie ca unul să-l împingă în sus pe celălalt.
Se apropiase și Franco.
Carlo îl privea:
— Le luăm, ajută-mă.
— Să nu le zici nimic femeilor.
Își frecase mâinile una de alta ca și cum i-ar fi fost frig.

— Le luăm.

Franco lăsase capul în jos.

— *Mí sun cuntèent inscí*[11].

— Eu vreau să merg pe strada Eupili.

— *Mí sun cuntèent inscí,* și își prinsese nasul între degete făcând drumul înapoi.

Carlo și-a prins nasul între degete când l-au chemat pentru interviu. Devenise gestul lui norocos – nu știau nici Margherita, nici Anna –, de fiecare dată când îl făcea, îl avea cu el pe Franco, stând năuci sub brad.

L-au invitat să ia loc într-o sală cu o masă de lemn, pe ferestrele mari se vedea intersecția înzăpezită din Piața Republicii. Pe pereți a recunoscut un afiș al lui Depero, în care un bărbat cu pălărie pe cap toastează ridicând o halbă. Carlo și-a scos paltonul și a lăsat rucsacul pe podea, apoi s-a așezat. Când au intrat, s-a ridicat și le-a strâns mâinile. Au schimbat câteva cuvinte despre vreme, apoi i-au comunicat că îl vor supune unui șir de întrebări, a doua parte a interviului o să fie în limba engleză, puteau începe?

Carlo a încuviințat.

— Dumneavoastră, domnule Pentecoste, știți că aveți un CV, am putea să-l definim, *cu sincope*?

— Adică divers?

— Licențiat în literatură modernă, experiență de copywriter, strategic planner, profesor part-time la un masterat de tehnici narative, redactor pentru o editură care publică ghiduri turistice.

— A fost o înlănțuire adecvată.

— O înlănțuire adecvată. Ați defini-o nehotărâre?

— Aș defini-o flexibilitate.

— Să candidați pentru o poziție în marketing din domeniul băuturilor e un salt notabil.

— Marketingul unește multe dintre interesele mele.

— De exemplu?

— Să mă gândesc la o poveste, să fiu capabil să o spun.

— Ați putea s-o definiți manipulare?

S-a gândit o secundă.

— Seducție.

— Chiar dacă e vorba de bere?

— Important e efectul.

[11] Sunt mulțumit așa (dialect milanez).

— Ce înțelegeți prin efect?

— Interesul pe care reușești să-l susciți.

— Îmi spuneți că, pentru dumneavoastră, să predai studenților, să scrii un ghid turistic despre Maldive sau să faci publicitate unei beri artizanale înseamnă să ajungi la același rezervor de interes?

— Rezultatul trebuie să fie oricum un impact emoțional.

— Știți că, din 2010, consumatorii au pierdut progresiv impulsul spontan pentru ceea ce noi numim „bucuria cumpărăturilor”? În prezent, au o treime din dorința de impact emoțional cu un produs. Cum ați depăși această schimbare?

— Convingându-i să bea o bere?

Au zâmbit.

— Deci spuneți că sunteți o persoană capabilă să convingă?

— Capabilă să transmită ceva.

— Vă referiți la perioada în care predați?

— Și la aceea, da.

— Văd că activitatea dumneavoastră la catedră s-a întrerupt.

— Plăteau puțin.

— Așadar, pentru dumneavoastră motivația economică contează mai mult decât cea, i-am putea spune, sentimentală?

— Contează ambele. Contează și provocarea.

— Provocarea.

— Viața.

— Adică?

— Autoexplorarea.

— Bine, atunci v-aș propune niște situații la care trebuie să răspundeți pe o scară de la zero la zece pe baza impactului emoțional sau, dacă preferați, pe baza „provocării”. Impact emoțional sau provocare inexistentă înseamnă zero. Implicare deplină sau provocare deplină înseamnă zece.

— Vă rog.

— Să țineți un curs despre Shakespeare în fața a cincisprezece studenți?

— Nu-l cunosc bine pe Shakespeare.

— Cuantificați, vă rog.

— Șapte.

— Să redactați un manual cu instrucțiuni pentru ultimul model de iPhone?

— Unu.

— Același manual cu sfaturi despre cum iPhone-ul poate simplifica viața de zi cu zi.
— Cinci.
— Să fiți ghid într-o expoziție de artă?
— Ce expoziție?
— Cuantificați.
— Dați-mi o expoziție.
— Picasso.
— Cinci.
— O expoziție despre designul sticlelor de Coca-Cola?
— Opt.
— Să vorbiți în public despre noul brevet al unui aspirator?
— Patru.
— Să țineți un discurs despre avantajul psihologic de a călători la prima clasă în ciuda costului.
— Opt.
— Despre un erbicid netoxic?
— Șapte.
— Șapte?
— E totuși o noutate.
— Despre un erbicid clasic?
— Zero.
— Despre o băutură cu gust de căpșune și cu efect de slăbire?
— Trei.
— Să vă ocupați de pagina Facebook pentru o trupă nouă de muzică?
— Șase.
— Dați un exemplu de zece pentru dumneavoastră.
— Zece?
— Exact.
— Să mă scol în fiecare dimineață ca să merg la un loc de muncă cu oameni care-mi plac, să lucrez opt ore pe zi la ceva ce nu mă corupe moral, să primesc un salariu regulat și corect pentru raportul efort – satisfacție, să am timp pentru familia mea.
— Ce înțelegeți prin efort – satisfacție?
— Să nu fiu exploatat.
— Știți că poziția pentru care concurați e de senior?
— Desigur.
— Deci știți că veți avea cel puțin doi supervizori și alte două

persoane peste dumneavoastră.
— Desigur.
— Chiar și mai tineri.
— Nicio problemă.
— Chiar și persoane single.
— În ce sens?
— Care nu valorizează timpul ca dumneavoastră. Unii muncesc și sâmbăta.
— Nicio problemă.
Lorenzo.
— Știți că în timpul campaniilor publicitare sediul nostru rămâne deschis peste programul obișnuit de lucru?
— Mi s-a specificat.
— Am văzut că nivelul dumneavoastră de limbă engleză e A2.
— Da.
— Franceză e B1.
— Am exersat-o mai mult.
— Acum vă prezint câteva posibilități de a vă petrece timpul liber și dumneavoastră continuați să le așezați pe scara de la zero la zece.
— A citi.
— Opt.
— A vă ocupa de grădină?
— N-aș ști să spun. Patru?
— A călători?
— Zece.
— A merge la cină la niște prieteni?
— Șapte.
— A frecventa un curs de somelier?
— Doi.
— A folosi rețele de socializare?
— Șase.
— Am observat că nu sunteți un utilizator asiduu.
— Mai bine nu.
— Mai bine nu?
— Aș putea să mă las dus de val.
— S-ar putea să vă lăsați dus de val și asta n-ar fi o provocare?
— Depinde.
— Înțeleg.

— Înțelegeți?

— Alte cinci întrebări înainte să trecem la conversația în engleză. Cât de flexibil v-ați defini în ce privește schimbările pozitive?

A ieșit după șaptezeci de minute, a făcut câțiva pași pe bulevardul gării și mireasma zăpezii i-a pătruns în nări, a inspirat încet și a intrat într-un bar și a cerut o cafea cu lapte. Și-a descheiat nasturii paltonului și a scos telefonul, a sunat-o pe Margherita și a spus:

— A mers bine.

— Cum sunt oamenii? Mediul, vreau să spun.

— Bun, umani, îmi place.

— Ce te-au întrebat?

— Anna?

— Totul în regulă.

— A fost o discuție agreabilă.

— Iubitule, sunt fericită.

— Ești fericită?

— Da.

— O să fie bine, o să vezi.

El a strâns telefonul.

— În dimineața asta Lore mi-a spus „Tata reușește”.

Margherita a repetat:

— Tata reușește.

Când a ieșit din bar, își simțea picioarele obosite și mintea trează, și-a acoperit ochii și i-a eliberat puțin câte puțin. S-a îndreptat spre Gara Centrală, a cumpărat bilet pentru trenul Săgeata Albă de la 10:35 și a simțit că avea și nu avea chef, că avea nevoie de asta: să urce într-un tren pe furiș, să se așeze timp de trei ore lângă o fereastră pe care se vedeau câmpurile din Lombardia și Emilia-Romagna.

A deschis rucsacul și a scos carnețelul, ca și cum aventura în care pornea l-ar putea inspira să scrie, i-ar fi fost suficientă o frază bine construită ca să simtă uimire, o singură frază ca să creadă că o să obțină locul de muncă în marketingul berii, că o să aducă pe lume o carte, că n-o să mai stăruiască asupra unei perioade în care se distrugea pentru o tipă de douăzeci și doi de ani.

Trenul a pornit și el privea afară, încet-încet, câmpia din Piacenza i-a apărut lină. Zăpada acoperea muchiile colțuroase

ale pământului cu livezile surprinse de ger, pe coșuri ieșea un fum murdar, fusese la Rimini când era adolescent și, împreună cu Bucchi și ceilalți, se duseseră să danseze la Baia Imperiale, dormiseră la o pensiune în Rivabella, de care nu-și aducea aminte nimic în afară de o firmă portocalie și canapelele cu scrumierele încorporate. Ce o să-i spună Margheritei, a sunat-o pe mama lui și a întrebat-o dacă se putea ocupa de Lorenzo după grădiniță, el o să meargă să-l ia la cină, ce o să-i spună Sofiei?

A verificat trenurile de întoarcere și a calculat că avea la dispoziție mai puțin de trei ore. A pus deoparte telefonul și s-a așezat mai confortabil pe banchetă: cât era de inconștient, pe o scară de la zero la zece? A zâmbit, ținea minte chipul bărbatului care-l chinuise la interviu, țeasta lucioasă și ochelarii cu ramă de plastic, cravata peste mărul lui Adam proeminent, și l-a imaginat plimbându-se iarna cu un câine, poate un baset, îi rămăsese simpatic pentru grimasele reținute, piciorul nervos sub masă, înghițitura de apă la final, când îi spusese „cu elan” că-l vor ține la curent. Vă ținem la curent, femurul Annei, Lorenzo care înoată bras ca pe insula Elba vara trecută, gândurile unui tip de patruzeci și trei de ani călătorind către ce loc, către ce loc? Un unic gând: Sofia în spatele magazinului și el în picioare, în spatele ei, terminând ceea ce nu reușise niciodată să termine, în timp ce ea îl prinde de braț cum îl prinsese când își luaseră la revedere, după ce ieșiseră din casa ei din cartierul Isola.

S-a uitat pe fereastră, la Parma zăpada era mai fragilă și se ivea pământul negru, la Bologna a avut impulsul să coboare și să urce într-un tren de Milano. A făcut ghem fularul și l-a sprijinit de geam ca pernă, l-a trezit controlorul la Cesena. Carlo i-a arătat biletul, apoi și-a pus paltonul și și-a înnodat fularul la gât, s-a dus în spațiul dintre cele două vagoane, abia atunci a băgat de seamă că avea ceva în buzunarul interior. A pipăit cu două degete și a găsit flaconul cu antihistaminic, l-a scos, l-a învârtit între degete în timp ce vagonul se oprea, l-a strâns în pumn, ușa s-a deschis și el a ajuns la Rimini.

Și-a strâns paltonul, își amintea de piațeta din fața gării, cu douăzeci și cinci de ani în urmă el și prietenii lui coborâseră dintr-un personal în mulțimea estivală care vindea bilete pentru discoteca Bandiera Gialla și night-clubul Lady Godiva, vocile oamenilor și luminile coastei, acum era o ceață subțire.

S-a trezit pe un bulevard care devenea pietonal, pe partea stângă a zărit Domul, fildeșul fațadei se unea cu gerul și el s-a simțit moleșit. A mers pe lângă un șir de magazine, piața era puțin mai în față și oamenii din Rimini se adăpostiseră sub porticuri, s-a oprit cu picioarele pe o formă de stea săpată între dale, a verificat harta pe telefon și a văzut că se numea Piața Tre Martiri. Largo Bordoni era la doi kilometri în aceeași direcție, Adriatica rămânea pe partea opusă, ar fi vrut s-o vadă și acum îi era și foame, a inspirat adânc, simțea sarea și aerul viscolului încheiat. „Acum du-te”, și-a spus și s-a ținut după sunetul unei muzici care se auzea din mici difuzoare atârnate de-a lungul unei străzi, a rămas aproape de un bărbat cu mustăți pe bicicletă, care mergea încet din cauza trecătorilor.

— Sauro! s-a auzit dintr-un chioșc de ziare cineva care-l saluta pe bărbatul de pe bicicletă.

Sauro a salutat la rândul lui și Carlo a încercat să se țină după el. Bicicleta s-a oprit în fața unei vinării cu firma *Morri,* centrul orașului era în urma lui și el a știut ce făcea: baia de la universitate, trupurile lor apropiate, mirosul de amoniac, buzele și limba aspră, ea care oftează „Nu putem”, *Come stanno le cose,* dorința care provenea de pe aceste străzi și copaci și lume, era sigur că trăise totul și era sigur că nu trăise nimic, iată cum se depozitează amintirile. A traversat o arteră cu mult trafic și a ajuns la prima periferie, atât de liniștitoare în comparație cu cea din Milano, casele îngrijite și bicicletele lăsate lângă uși. A luat-o pe un bulevard mărginit de copaci, strada Dario Campana, a verificat harta, îi afișa 12 minute de mers, a ajuns la un rond cu iarbă și o coșmelie de culoare rubinie, la două sute de metri era Largo Bordoni.

Avea aceeași senzație vagă din momentele în care era pe punctul de a intra în camera 67 sau de a se afla într-un pat străin, un sentiment de obligație. Blocurile cu locuințe sociale puțin mai în față, cu eleganța lor tristă și geometrică, s-a uitat la ceas: era 14:20, magazinele trebuiau să se redeschidă curând sau poate că cel de feronerie se deschisese deja. A trecut lipit de grilajele locuințelor, pe lângă un supermarket Despar și o pescărie, cineva traversa strada cu sacoșele pline, saluta, se oprea să vorbească și pornea din nou, el și-a desfăcut puțin fularul. Sofia scrisese în poveste că locuia într-unul dintre aceste blocuri mari, își amintea că era etajul unu sau doi, în ziua

accidentului Fiatul Punto era parcat acolo în față, ea și mama ei urcaseră și porniseră radioul.

Apoi a ajuns: Largo Bordoni era o esplanadă. Pe partea pietonală era un portic cu un magazin de lactate, un bar, un chioșc de ziare, o spălătorie, iar deasupra prăvăliilor se întindea o terasă spre care dădeau diferite apartamente. A trecut prin fața magazinelor, dincolo de stradă un vânzător de flori se pregătea să deschidă, dincolo de bifurcație a observat un răzor cu două bănci și niște scaune dispersate, în sfârșit a văzut-o: *Ferramenta e Casalinghi Casadei.* Luminile erau stinse și afară se găsea un stativ de care erau atârnate stropitori. S-a apropiat și și-a dat seama că într-o vitrină se putea vedea o strălucire intermitentă, purpurie, luminițe de Crăciun care se întindeau în jurul mărfurilor expuse. S-a întins în față, geamul se aburea de la frig, înăuntru era întuneric și el a identificat tejgheaua cu recipientul pentru dopurile de plastic colorate, cârligele și inelele pentru mănunchiurile de chei, peretele din spate era un dulap cu sertare cu cuvinte pe care nu reușea să le citească. Și-a apăsat o mână pe geam lăsând o urmă, cineva a trecut pe lângă el și el s-a întors brusc, apoi a observat o mișcare în spatele magazinului. O umbră se deplasa de la o etajeră la alta: era un bărbat care i-a făcut semn să aștepte, a răsucit o dată cheile în broască și a deschis.

— Dacă aveți nevoie, suntem aici.

— Doar aruncam o privire.

— Punem din nou totul în ordine, dacă țin lumina aprinsă, oamenii mă întrerup, deschidem în curând.

Era slab, vorbea în șoaptă și pleoapele i se subțiau în timpul ăsta.

— Sigur nu aveți nevoie de ceva?

— Nu, mulțumesc. Scuze dacă v-am întrerupt.

— Nicio problemă, o zi bună.

Putea fi tatăl. I-a părut rău că nu i-a strâns mâna, bărbatul din povestea Sofiei care nu lua decizii și știa să fie grijuliu, prea tăcut, prea politicos, ferm numai cu clienții. Carlo l-a observat atent încă o dată și s-a dat înapoi, s-a întors brusc, ca și cum ar fi intuit: atunci a văzut-o. Sofia era de cealaltă parte a străzii Largo Bordoni. Nu intra bine în câmpul lui vizual, dar știa că era ea, a așteptat să fie sigur, apoi a plecat de lângă vitrină și s-a retras după colțul magazinului.

Bărbatul a dat fuga să deschidă, i-a zis ceva, Sofia și-a scos paltonul și l-a agățat împreună cu geanta în cuier, și-a pus cu calm halatul albastru, l-a netezit întinzând brațele. Era frumoasă, era ea. Cu chipul mai supt și părul scurt, gâtul i s-a părut lung și sinuos. A manevrat ceva lângă tejghea, luminile magazinului s-au aprins și ea și-a atins lobul unei urechi. Timpul făcuse ca obrajii ei să nu mai fie ai unei copile, el a recunoscut gropițele de când căuta să se concentreze în clasă, era o nostalgie și a știut că nostalgia aducea cu ea tandrețea.

Cât i-ar fi plăcut să aibă mai întâi tandrețea, el doar un profesor și ea doar o studentă, cât ar fi vrut să nu se încurce cu alte femei, să treacă pe lângă celelalte trupuri și să le enumere printre renunțările pline de suferință. I s-a făcut frig, dar a lăsat fularul desfăcut, și-a aranjat rucsacul și s-a sprijinit cu umărul de zid, spiona prin geamul vitrinei fără să fie descoperit. A văzut-o pe Sofia suflecându-și mânecile puloverului, purta brățări și acum el a avut un sentiment de suferință și ușurare că starea lui de excitație nu se manifesta din nou: nu era amorțită, era dresată. Fata printre etajerele unui magazin de feronerie, ale cărei trăsături și mișcări și posibila indecență le recunoștea, căpătase o formă clară într-un cadru precis, îmblânzit și posibil ușor de gestionat, compunea frumusețea timpului pierdut. A simțit dorința să o salute, s-a uitat fix la ea în timp ce vorbea cu bărbatul acela și căuta într-un sertăraș din spatele lui.

Sofia a urcat două trepte pe scară, picioarele puternice se iveau din halat, apoi a coborât și i-a spus tatălui:

— Mănâncă ceva.

— *A 'no fèma*[12]*.*

Ea i-a întins oricum caserola de plastic, făcuse cușcuș cu legume.

— Ia măcar două linguri.

Tatăl a arătat una dintre vitrine:

— Crăciunul a trecut de mai mult de două luni.

S-a îndreptat spre ea și și-a făcut loc printre mărfurile expuse, a apucat șarpele de lumini purpurii și a început să-l tragă încet, l-a deșirat și l-a înfășurat pe braț și umăr.

— Scoate din priză, Sofia.

Dar ea a izbucnit în râs văzându-l pe tatăl ei ca un pom de Crăciun, un bărbat uscățiv care lumina puternic.

[12] Nu mi-e foame (în dialect).

— Așteaptă, a luat mobilul din buzunar și i-a făcut o poză.
— Ce fiică minunată am!
— Hai, stai la pozat.
— Nu mai spune!
— Haide, tată!
El și-a derulat șarpele purpuriu și s-a dus să stingă întrerupătorul.
— Nu mă pune pe internet.
— Pot?
— Nu.
— Haide, ești frumos, vino să te vezi.
Tatăl a pus deoparte luminile și a căutat registrul de comenzi, Sofia i-a arătat mobilul: ce îmbătrânise, cel puțin luminițele alea creau un pic de veselie.
— *Fa' cum ut pèr*[13].
— Atunci o pun.
A ajustat umbrele astfel încât chipul tatălui ei să fie un pic ascuns, în explicație a scris *Moș Crăciun insistă, o să vină oare primăvara?* a pus șapte hashtag-uri și locul, a postat pe Instagram.
Margherita a văzut postarea după patruzeci și două de minute, în timp ce aștepta răspunsul pentru un apartament cu trei camere de lux în zona Moscova. Fotografia caraghioasă și afectuoasă, chipul tatălui pe jumătate amuzat, s-a gândit că erau probabil niște oameni de treabă. I-a venit să-l sune pe soțul ei, s-a abținut, i-a fost de ajuns vocea lui Carlo încrezătoare la finalul interviului, știa că trebuia să lase să treacă ziua aia. S-a așezat comod pe scaun, de la locul ei vedea Corso Garibaldi și pasajul, îi plăcea la nebunie când un cuplu de tineri se oprea să citească ofertele din vitrină și apoi intra. Voia întotdeauna să-i întâmpine ea, învățase să fie sinceră: să le aducă la cunoștință, în mod voalat, dacă erau riscuri, instalații de refăcut, vecini zgomotoși, cheltuieli de întreținere de adus la zi. Atitudinea era rezultatul baletului pentru apartamentul de pe Concordia, dar și al faptului că devenise conștientă de ceva: munca i se părea un fel de sarcină plicticoasă, un pic, nu mult, dar să se afle în acea încăpere cu alți șapte colegi pregătiți de luptă, să factureze pentru o societate din Statele Unite, să aibă un birou cu un set de birotică predefinit, iată, la sfârșitul zilei voia să fi dat sens la

[13] Fă cum vrei (în dialect).

toate astea. Își frământa mâinile de fiecare dată când traversa zona fostei ei agenții: în ultima vreme trecea intenționat, acum era un bar, dar parchetul era același și, de asemenea, finisajele de pe pereți, intra și bea ceva și se uita țintă la parchet și la finisaje spunându-și că timpul acela o să revină.

S-a ridicat fără să aștepte mesajul de confirmare pentru apartamentul cu trei camere de lux din zona Moscova. I-a explicat colegului că trebuia să ajungă degrabă la mama ei, nimic grav, o să urmărească negocierea prin telefon, a ieșit și a mers pe jos până pe strada Monte Napoleone, a intrat la cofetăria Cova și a cerut un platou cu miniprăjituri, i-au fost recomandate cele diplomat. Și-a imaginat-o pe mama ei la tejghea, între doamnele cu blănuri pe ele, croitoreasa de pe *via* delle Leghe care se duce în reduta clientelor ei, atât de mică, mamele timide în cofetăriile bogaților și tații amabili cu luminile de Crăciun de jur-împrejur.

Când a ajuns acasă, a găsit-o moțăind.

— Uite ce am aici, i-a spus și a văzut-o deschizând ochii ca un bebeluș.

I-a pus platoul cu prăjiturele pe pat.

— Diplomat?

Margherita a încuviințat și i le-a arătat.

— Le mâncăm în seara asta cu băieții, scumpo, și lor le plac mult.

∴

Apoi tatăl Sofiei a ieșit cu două cutii mari pe brațe și le-a încărcat în Renaultul Scénic din fața magazinului.

Carlo s-a îndepărtat cu câțiva pași de vitrină, alți câțiva pași, cu ultima imagine a ei în vârful scării, balerina lui în vârful picioarelor, cu forme armonioase și delicate și elegante. „Pa, Sofia”, a șoptit ieșind de sub porticul de pe Largo Bordoni, mergea cu mâinile în buzunarele paltonului, fără să încetinească, păstra imaginea bărbatului înfășurat în luminițe și a fiicei lui, când a ajuns la coșmelia rubinie, a simțit că putea renunța la o parte din tinerețea lui.

Și acum voia să vadă marea și tot timpul cât i-a luat să ajungă la ea a avut impresia că Rimini știe, era un adio, toată lumea ăia și bicicletele și străzile care se zbăteau să-l lase să treacă i-au indicat direcția, de la prima periferie la Ponte di Tiberio, prin cartierul pescarilor, a parcurs centrul istoric și a intrat în pasajul

gării. A ajuns la o fântână cu patru cai de piatră care scuipau apă pe nări, deasupra era Grand Hotel, în timp ce mergea spre el ceața începea să se lase din nou, a traversat faleza și a luat-o pe pasarelă până la un complex balnear cu vopseaua decolorată și numărul 4 pe fațadă, a trecut de el și de o movilă joasă de nisip. Adriatica era liniștită și mici valuri udau țărmul, i-au ieșit aburi pe gură și el a căutat o barcă, dar n-a văzut-o, ceața l-a învăluit.

∴

Într-o seară sunase telefonul pe *via* delle Leghe, Anna mânca împreună cu soțul ei și Margherita. Se speriaseră, pentru că nimeni nu suna niciodată la ora aia. Anna s-a grăbit spre aparat, a răspuns ținându-și răsuflarea și a ascultat o voce de femeie prezentându-se în numele atelierului cu care colabora din când în când, voia să vorbească cu persoana care ajusta hainele. Anna i-a confirmat că ea era aceea și apoi a ascultat solicitarea cu atenție, răspunzând că va face tot ce putea. Întoarsă la masă, a comunicat familiei că o să vină niște persoane acolo pentru o treabă urgentă.

— Acum? spusese Franco începând să strângă masa.

Anna făcuse semn din cap că da în timp ce Margherita își îndopase păpușa Maria cu un rest de pâine, apoi plecase de la masă pentru a se ghemui pe canapea.

Persoanele respective ajunseseră după o jumătate de oră, două femei îmbrăcate cu paltoane și un bărbat care rămăsese pe palier. Femeile intraseră ducând un umeraș și Anna le invitase să ia loc în salon, Franco și Margherita se închiseseră în dormitor.

Împreună desfăcuseră husa de unde scoseseră o rochie Yves Saint Laurent. Anna lucrase deja haine haute couture și știa croielile lui Saint Laurent, secretul era să fie purtabile. Aranjase o pânză de bumbac pe masă și întinsese rochia pe ea, o privise cum se privește o operă de artă: fusta închisă la culoare, țesătura prețioasă, tot acel imprimeu pe material.

— E inspirată din Matisse, spusese una dintre femei, purta cercei scumpi și pe sub palton o rochie de seară.

— M-am îmbrăcat cu una de rezervă, în caz că n-ați reușit.

— E minunată și aceea.

— Dar ei mi-au trimis-o pe asta. Și mi se părea, în fine…

Anna a dat din cap.

— Când e petrecerea, doamnă?

— În cel mult o oră și jumătate.

Avea o fundă albastru-stins în dreptul taliei, partea de sus era o bluză neagră foarte puțin decoltată cu mânecile lungi, observase niște intarsii în atlaz. Ruptura era într-o parte și strica și o margine a fustei.

— Fac tot posibilul, va trebui să o probați ca să mă ajutați.

— Sunteți atât de amabilă. La atelier mi-au spus că sunteți singura din Milano care mă poate ajuta.

— Poate singura la ora asta.

Zâmbiseră, Anna le oferise o cafea, ele refuzaseră cu delicatețe și se așezaseră la masă. Începuse să lucreze și nu se mai uita la ele, ruptura trebuia ascunsă cu o cută dublă simetrică, avusese nevoie de patruzeci și cinci de minute și își pierduse concentrarea când ușa dormitorului se deschisese și ieșise Margherita, o auzise ducându-se la baie și se simțise stânjenită când trăsese apa și Franco îi spusese în dialect să se grăbească.

— Câți ani are fetița dumneavoastră? întrebase femeia.

— Patru.

— Eu am un băiat și o fată.

Anna își apropiase ochii de rochie, desenele cu frunze ale lui Matisse erau roșii, verzi și ocru și ea le atinsese cu două degete, se emoționa întotdeauna pentru că vedea încheietura mâinii stilistului în timp ce făcea tiparul, rama ochelarilor și părul dat pe o parte, erau aproape de aceeași vârstă și regăsea în el o discreție similară cu a ei. Mai stătuse câteva minute să examineze din nou ce lucrase, aplecată peste rochie, se ridicase și o rugase pe femeie să o probeze.

Ea se dezbrăcase cu puțin ajutor, rămăsese aproape goală într-o parte a salonului și Anna putuse să vadă cât e de frumoasă, fotografiile din reviste o nedreptățeau. Apoi Anna se dusese să ia oglinda pe care o ținea într-un loc lângă bibliotecă, puținele volume ocupau un raft, restul erau jucării și bibelouri.

— E mai bine ca oricând, spusese femeia.

Anna atinsese ușor materialul recusut.

— Să fiți atentă când răsuciți bustul.

— Azi mi se agățase într-o clanță.

— Se întâmplă.

O terminase de aranjat, îi înnodase funda în dreptul taliei, era

atât de slabă, îi ajustase colierul și îi ridicase decolteul.

— Iată.

Femeia aruncase o ultimă privire, se întorsese spre Anna, întinsese o mână și o mângâiase pe umăr.

— Sunteți o stilistă.

— Sunt o croitoreasă, doamnă.

Femeia îi făcuse semn celeilalte să se ocupe de plată, banii erau într-un plic de hârtie de orez.

Anna ținuse plicul lipit de burtă și îi mulțumise, cu mâna liberă le ajutase pe musafire să-și pună paltoanele și le condusese la ieșire.

— La revedere.

Femeia rămăsese pe palier.

— Soțul meu e aici, în mașină.

— Oh, spusese Anna și își mutase privirea.

— O să-i spun că acum avem o croitoreasă la Milano, îi zâmbise și plecase, de sub palton ieșea o margine de frunză roșie, Yves coborând scările pe *via* delle Leghe.

Frunza roșie a lui Saint Laurent și talia subțire a femeii, la asta se gândea Anna când Margherita, Carlo și Lorenzo au intrat în cameră să-i ofere din nou miniprăjituri.

— Ai chef de un minidiplomat?

Anna abia s-a uitat la ei, se chinuia să-și amintească expresia lui Franchin după ce-i dăduse plicul de hârtie de orez ca să-l deschidă și el rămăsese uluit de toate bancnotele alea.

— Niciun minidiplomat?

— Îmi aduci biletul de la Torino, te rog?

— Biletul de la Torino.

Margherita s-a încruntat, apoi și-a amintit de biletul de la Torino, da, și i-a întins platoul cu miniprăjituri lui Carlo. Lorenzo se uita fix la bunica lui și mânca marțipan. Anna s-a întors spre el:

— Acum bunica îți arată un secret.

Margherita s-a întors și i-a întins un bilet de culoarea fildeșului, Anna l-a ținut în degetele care ieșeau din ghips, caligrafia era clară, dar ea nu mai reușea să o citească.

Carlo i-a despăturit biletul și l-a recitat cu voce joasă: *Pentru amabilitatea dumneavoastră și pentru arta dumneavoastră, mulțumesc. Și în numele lui Saint Laurent. M. A.*

Lorenzo a mușcat din marțipan, Anna i-a zâmbit:

— Lovitura norocoasă a bunicii tale.

— Știi că eu nu-mi amintesc nimic din seara aia? a spus Margherita lăsându-i în jos spătarul patului.

— Erai mică, scumpo.

— Tata spunea că de atunci ați fost nevoiți să scoateți telefonul din priză.

— De atunci au venit mulți clienți, dar n-am scos niciodată telefonul din priză.

— Franco zicea că Avocatul[14] trecuse pentru un costum.

Carlo și-a sprijinit bărbia pe capul fiului.

— Franco avea o imaginație bogată.

Devenise nostalgică de când se prefăcea că piciorul e mai bine. În schimb, o străbătea o durere surdă care-i urca până la cap, tâmplele îi pulsau și simțea că are o piatră pe inimă. Detesta să se văicărească, le minți pe ambele infirmiere care stăteau cu ea, ziua și noaptea, îl minți pe Andrea și în după-amiaza aceea. A privit afară pe fereastră, căuta acoperișurile cu zăpadă, dar acum se topise.

Apoi a vrut să doarmă, uneori, înainte să adoarmă, vorbea cu Fecioara Maria, îi luă un moment să găsească tonul potrivit mărturisirii, erau discursuri de femeie. Îi cerea câteva favoruri pentru ceilalți, pentru ea însăși cerea să nu sufere. Asta era chinul ei, membrele care o dureau și neputința de a face ceva, să fie imobilizată și să fie o povară pentru familie. Cât își dorea să se plimbe seara pe strada Monte Napoleone, să admire în liniște vitrinele luminate. I-a făcut un semn lui Carlo, lui îi era suficient un semn, l-a văzut punându-l jos pe Lorenzo și spunându-i să se ducă să o ajute pe mama în bucătărie, iar când au rămas singuri, ea l-a prins de încheietura mâinii:

— Trebuie să faci la fel cum ai făcut cu Franco, dacă e nevoie.

— Anna.

— Te rog.

— Nu e nevoie.

— Tu să nu îngădui că eu…

El i-a mângâiat degetele.

— Ce ai?

— Mie… a spus strângându-i mâinile. Mi-e teamă.

Carlo a rămas până când Anna a adormit. Apoi a stins lumina

[14] Referire la Giovanni Agnelli (1921-2003), unul dintre cei mai influenți industriași ai Italiei și principalul acționar al uzinelor Fiat.

din plafon, a lăsat aprinsă veioza de lângă mașina de cusut, i-a luat din degete biletul de la Torino și l-a pus pe noptieră. S-a dus în camera de zi, Margherita spăla farfuriile în timp ce fredona o melodie, s-a lipit de spatele ei și ea a rămas cu mâinile nemișcate sub apă, el i-a spus să continue. Margherita a trecut din nou cu buretele, Carlo rămânea cu bărbia pe umărul ei, a spus că trebuiau să doarmă acolo în noaptea aia. Ea a luat o altă farfurie și a spălat-o, l-a întrebat dacă era o rugăminte de-a mamei ei și el i-a repetat:

— Dormim în casa asta.

Ea a încuviințat, el i-a luat o mână, picături de apă cădeau pe podea, ea s-a întors și stând în fața lui a băgat de seamă că începuse din nou să ningă.

— Azi mi-a fost teamă că n-o să te întorci.

∴

Andrea și-a descoperit capul scoțându-și gluga hanoracului și a lăsat gerul să-l pătrundă, a încuiat mașina și a traversat strada, a ajuns la apartament și, înainte să intre, a căutat încă o dată din priviri imaginea orașului Milano în iarna de martie.

Și-a șters tălpile pe ștergător, avea chef să se întoarcă acasă și și-a dat seama de asta pe scări, urca treptele două câte două. De când nu mai locuia singur, urca adesea treptele două câte două, uneori rămânea pe palier și era atent la acel sentiment de ușurare pe care-l avea. A răsucit cheia în broască și i-a venit să ceară voie, casa era în penumbră, n-a aprins lumina și a rămas neclintit în prag, nici înăuntru, nici afară, a făcut un pas în față și a fost sigur că nu e nimeni acolo. Apoi l-a întrezărit pe Giorgio pe canapeaua din camera de zi, dormea, silueta lui era lungă și curbată și albastră.

A închis încet ușa, n-o să-l trezească, o să-l lase să se odihnească, s-a oprit și aproape că a zâmbit, pe stradă o voce părea să se audă din zăpadă.

∴

Franchin, eu sunt un pește turcoaz, Franchin, eu sunt.

∴

Vocea a răsunat de afară și Carlo a avut nevoie de un moment să înțeleagă că, de fapt, era Anna. S-a ridicat din fotoliu și s-a dus în cameră, acoperișurile înzăpezite îl ajutau să deslușească în noapte și a putut să o vadă dormind. A așteptat în ușă ca să-i asculte respirația, era un șuierat, apoi a trecut prin

fața camerei în care erau Margherita și Lorenzo, s-a întors în salon. S-a dus spre pick-up-ul oprit, Lucio Dalla rămăsese pe platan, a făcut lumina lampadarului mai mică și a înaintat spre bibliotecă să atingă cotoarele cărților, erau aliniate și unele aveau copertă de plastic, pe fiecare pagină de titlu Anna nota luna și anul când o citise. S-a îndepărtat de bibliotecă, era liniștit, s-a așezat pe fotoliul bărbatului care îi arătase această viață, bradul și cele trei chei, *Mí sun cuntèent inscí.* Un soi de fidelitate.

Și-a întins picioarele pe masă, s-a afundat în fotoliu și a făcut să se audă pârâind pielea cu care era tapițat. A ațipit, lumina lampadarului îi trecea printre pleoape, nu a stins-o, când era copil dormise mereu cu o lumină la capătul patului. Apoi vocea Annei a răsunat și de data asta a fost clară, s-a dus în cameră. Ea era în aceeași poziție, cu capul ușor înclinat pe umărul drept, un firicel de salivă îi curgea pe bărbie. S-a apropiat, Anna avea ochii deschiși, se uita la dulap, nu respira.

Peștele turcoaz o veghea precaut.

∴

Au plecat de la magazin și Sofia a văzut cartierul Ina Casa cu iasomie pe balcoane, tatăl conducea atent și, când au ajuns la coșmelia rubinie, ea l-a întrebat dacă se poate așeza la volan. El a dat semnal ca să oprească, chiar dacă nu mai era mult până la depozitul angro, au schimbat locurile și și-au pus din nou centurile, au parcurs drumul în tăcere până la bastioanele nordice. Apoi Sofia a pornit radioul și a trecut pe lângă centrul istoric, a ieșit unde acostau bărcile, angroul era înainte de Marina Militară, a virat în partea opusă. Tatăl ei i-a spus să se întoarcă, ea a continuat să conducă spre Rivabella, erau câțiva kilometri, el a întrebat-o unde merge, ea a spus:

— La mama.

Atunci tatăl ei a tăcut, nu și-a mai rezemat spatele până la curbele strânse de lângă cimitir, au luat-o pe străduță și au dat ocol zidurilor. Au parcat pe iarbă, mai întâi a coborât ea din mașină, tatăl ei a fost lent și, cum s-a dat jos, și-a aprins o țigară, avea fruntea încruntată și un zâmbet șovăitor, ea a înțeles că o să fie singură și a pornit.

A trecut în grabă pe lângă taraba cu flori și s-a trezit la intrare, a zărit monumentul funerar în forma prorei vasului *Rex,* era mormântul lui Fellini, al Giuliettei Masina și al copilului lor,

bronzul reflecta lumina soarelui. A cotit la stânga și a avut nevoie de câțiva pași ca să-și amintească direcția bună. Lumânările morților au însoțit-o la mama ei.

Mormântul era al treilea din dreapta, trandafirii aduși de tatăl ei erau încă proaspeți și ea și-a scos mâinile din buzunare ca să îndrepte tulpinile. Apoi a privit-o, părul ondulat până la umeri, ochii timizi, era stânjenită în fotografii, dar în adâncul sufletului îi plăcea, *Sunt aici, mamă.*

Margherita a intrat în cameră, patul cu salteaua ortopedică încă era acolo, și mașina de cusut, sunt aici. A deschis ușile dulapului, mai întâi pe una, apoi pe cealaltă, toate hainele acelea, a atins cămașa cu imprimeu floral pe care mama ei o purta cum dădea căldura și care pentru ele însemna lunile de vară.

Cât o să-i ia oare să golească dulapul, să aranjeze cu grijă taioarele, pantalonii și pantofii, unde să le pună, ce să păstreze pentru ea.

Voia să-i spună că soțul ei, Carlo, fusese angajat pe o perioadă de probă și că Lorenzo era sigur că bunica Anna înota în mare, voia să-i spună că imediat cum intra în casă o vedea pe taburet, la pick-up, cu picioarele pe măsuță, uneori îi vorbea: „Bună”, șoptea, zăbovea între salon și coridor, inspecta în baie tifoanele și tot ce-i fusese necesar s-o spele, își privea mâinile care o curățaseră, ar fi putut să o facă mai bine, mai delicat, ar fi putut să fie dezinvoltă, să nu tușească din cauza senzațiilor de vomă, să-i țină companie când nu se aștepta, n-o dusese niciodată într-o călătorie, niciodată în Sankt Petersburgul ei.

A luat cămașa cu imprimeu floral de pe umeraș și a întins-o pe pat, a făcut la fel cu restul hainelor, le-a stivuit încet, a ajuns la capa rochiei de mireasă ținută în husă. A luat-o, a scos-o din plastic, s-a dus la fereastră și a observat că materialul se conservase bine, a întors-o și și-a pus-o pe umeri, o mireasă liberă a anilor ’50, sunt aici.

virtual-project.eu

violin